

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO — FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND

XXI B:7

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOCIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1963

HELSINKI 1965

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO — FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND

XXI B:7

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOCIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1963

HELSINKI 1965

Alkusanat

Sosiaaliministeriön sosiaalinen tutkimustoimisto saattaa täten julkisuuteen maamme sosiaalihuoltotoimintaa vuonna 1963 koskevan selonteon, joka sisältyy Suomen Virallisen Tilaston sarjaan XXI.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tässä vuosikirjassa julkaistaan paitsi vuosittain jatkuvaa tilastoa myös sosiaaliselta alalta suoritettuja erikoistutkimuksia. Tällä kertaa on tekstiosan loppuun liitetty IX luku, jossa esitetään selvitys vuonna 1963 avoimna olleista avohuollon viroista. Lisäksi on mainittava, että vuosikirjan I lukua, joka käsittelee kuntien sosiaalihuollon hallintoa ja huoltolaitoksia, on laajennettu.

Vuoden 1963 alusta muuttui Valkeakosken kauppala kaupungiksi ja Espoon maalaiskunta kauppalaksi. Nämä muutokset on otettava huomioon verrattaessa kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien lukuja edellisen vuoden vastaviin lukuihin.

Kuntakohtaisia tietoja useimmista vuosikirjan sisältämistä tilastoista on käytettävissä sosiaalisessa tutkimustoimistossa.

Kaikki rahamäärät on ilmoitettu nykymarkkoina (1 mk = 100 vmk).

Julkaisun toimitustyötä on hoitanut vt. aktuaari Kyllikki Korpi.

Helsingissä helmikuussa 1965.

Förord

Socialministeriets byrå för social forskning bringar härmed till offentligheten en redogörelse för socialvårdsverksamheten i landet under år 1963, vilken ingår i serien XXI av Finlands Officiella Statistik.

Enligt den ursprungliga planen publiceras i denna årsbok förutom kontinuerlig årlig statistik även specialundersökningar, verkställda inom det sociala området. Denna gång har till slutet av textdelen bifogats kapitel IX, som innehåller en utredning av de vakanta tjänsterna inom den öppna vården år 1963. Vidare bör nämnas, att årsbokens I kapitel, som behandlar den kommunala socialvårdens organisation och vårdanstalter, har utvidgats.

Från början av år 1963 erhöll Valkeakoski köping stadsrättigheter och Esbo landskommun köpingsrättigheter. Dessa förändringar bör beaktas vid en jämförelse av städernas, köpingarnas och landskommunernas tal med motsvarande tal under föregående år.

Kommunala uppgifter om de flesta statistiker, publicerade i årsboken, finnes tillgängliga i byrån för social forskning.

Alla penningbelopp har angetts i nymark (1 mk = 100 gm).

Redigeringen av publikationen har omhändertagits av tf. aktuarien Kyllikki Korpi.

Helsingfors i februari 1965.

Ilmari Teijula

Annikki Suviranta

Sisällys

	<i>Teksti</i>	Sivu
Alkusanat		3
I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset		5
II. Huoltoapu		8
III. Lastensuojelu		
Valtionapua saaneet lastentarhat		20
Kunnallinen lastensuojelu		24
Lastenkodit		37
Koulukodit		40
Aviottomien lasten valvonta		43
IV. Kunnalliset kodinhoitajat		47
V. Vajaamielislaitokset		51
VI. Irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto		56
Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolat		65
Työlaitokset		67
VII. Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset		69
VIII. Sosiaaliavustukset		
Äitiysavustukset		82
Lapsilisät		83
Perhelisät		86
Eryityslapsilisät		89
Asumistuki ja perheenasuntoavustus		92
Ammattiopintoavustukset		94
Invalidihuolto		96
Invalidiraha		98
Toipilasaraha		99
Sotilasavustukset		100
Kansaneläkkeet		102
IX. Vuonna 1963 avoinna olleet avohuollon virat		105
Englanninkielinen katsaus ja selityksiä		109

Tauluja

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3
II. Huoltoavun avustustapakukset ja avunsaajat	4
III. Huoltoavun eri avustusmuodot	5
IV. Lastensuojelulapset	6
V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitosten mukaan	7
VI. Kuntien sosiaalihuollon menot	8
VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot	12
VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot	14
IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot	16
X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä	18

Innehåll

	<i>Text</i>	Sid.
Förord		3
I. Den kommunala socialvårdens organisation och vårdanstalter		5
II. Socialhjälpens		8
III. Barnskyddet		
De statsunderstödda barnträdgårdarna		20
Det kommunala barnskyddet		24
Barnhemmen		37
Skolhemmen		40
Tillsynen över barn födda utom äktenskap		43
IV. De kommunala hemvårdarinorna ..		47
V. Anstalterna för psykiskt efterblivna ..		51
VI. Lösdrivarvård och vården av personer, som missbrukar berusningsmedel ..		56
Vårdanstalter för personer, som missbrukar berusningsmedel		65
Arbetsinrättningarna		67
VII. Den kommunala socialvårdens kostnader		69
VIII. Sociala bidrag		
Moderskapsunderstöden		82
Barnbidragen		83
Familjebidragen		86
Specialbarnbidragen		89
Bostadsbidragen och familjebostadsunderstöden		92
Understöden för yrkesstudier		94
Invalidvården		96
Invalidpenningen		98
Konvalescentpenningen		99
Militärunderstöden		100
Folkpensionerna		102
IX. Vakanta tjänster inom den öppna vården år 1963		105
Engelsk resumé och förklaringar		109

Tabeller

I. Den kommunala socialvårdens organisation och anstalter underlydande socialnämnderna	3
II. Socialhjälpens understödsfall och understödstagare	4
III. Olika vårdformer av socialhjälpens ..	5
IV. Barnskyddsbarne	6
V. I socialnämnder underlydande anstalter intagna, grupperade efter anstalter	7
VI. Den kommunala socialvårdens utgifter	8
VII. Den kommunala socialvårdens inkomster	12
VIII. Kommunalhemmens utgifter och inkomster	14
IX. De kommunala barnhemmens utgifter och inkomster	16
X. Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag	18

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset

Sosiaalihuollon hallinto. Lakimääräistä sosiaalihuoltotoimintaa varten maa oli v. 1963 jaettu 547 huoltoyhdyskuntaan, joista 44 oli kaupunkija 23 kauppalakuntia. Sosiaalihuollon paikallista hallintoa varten melkein kaikissa kunnissa oli sosiaalilautakunta. Vain 15 maalaiskunnassa kunnan hallitus hoiti sosiaalilautakunnan tehtävät. Vn 1963 päättyessä eri kuntien sosiaalilautakunnat toimivat seuraavan laajuisina.

Sosiaalilautakunnat Socialnämnder	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet
jakamattomia — odelade	9	6	353	368
2-osastoisia — med 2 avdelningar	26	15	109	150
useampiosastoisia — med flere avdelningar ..	9	2	3	14

Kahdessa kaupungissa, Helsingissä ja Turussa, on kaksi erillistä lautakuntaa, huolto- ja lastensuojelulautakunnat. Ylempänä esitettyssä ryhmityksessä kumpikin sisältyy useampiosastosiin sosiaalilautakuntiin.

Sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain mukaan täytyy kunnassa, jonka asukasluku on yli 4 000, olla joko sosiaalisihteri tai sosiaalijohtaja. V. 1963 oli 379 kunnassa sosiaalisihteri ja 46 kunnassa sosiaalijohtaja. Sosiaalitarkkailijoita oli 166 kunnassa. Seuraavasta selviää, minkä suuruisissa kunnissa oli näitä virkailijoita.

	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar				Maalaiskunnat Landskommuner				Koko maa Hela landet
	Asukasluku — Antalet invånare								
	—3999	4000— 5999	6000— 9999	10000—	—3999	4000— 5999	6000— 9999	10000—	
Vain sosiaalijohtaja — Endast socialdirektör	—	3	2	11	—	—	1	2	19
Vain sosiaalisihteri — Endast socialsekreterare	1	6	9	7	80	89	98	62	352
Sekä sosiaalijohtaja että sosiaalisihteri Både socialdirektör och socialsekreterare	—	—	—	23	—	—	—	4	27
Sosiaalitarkkailija — Socialinspektör	1	5	8	41	—	8	45	58	166
Sosiaalitarkkailijoiden luku — Antal socialinspektörer	1	5	9	341	—	8	46	87	497

I. Den kommunala socialvårdens organisation och vårdanstalter

Socialvårdens förvaltning. För den lagstadgade socialvårdsverksamheten var landet år 1963 indelat i 547 vårdsmhällen, av vilka 44 var stadskommuner och 23 köpingar. För socialvårdens lokala förvaltning fanns nästan i varje kommun en socialnämnd. Endast i 15 landskommuner omhänderhade kommunalstyrelsen socialnämndens älgganden. I slutet av år 1963 fungerade socialnämnderna i de olika kommunerna i följande omfattning.

I två städer, Helsingfors och Åbo, fanns det 2 särskilda nämnder, vård- och barnskyddsnämnden. I ovanstående tabell ingår båda i socialnämnder med flere avdelningar.

Enligt lagen om socialvårdens förvaltning bör i varje kommun, vars invånarantal överstiger 4 000, finnas en socialsekreterare eller en socialdirektör. År 1963 fanns det i 379 kommuner en socialsekreterare och i 46 kommuner en socialdirektör. I 166 kommuner fanns det socialinspektörer. Av följande sammanställning framgår storleken av de kommuner, i vilka sådana anställda förekom.

19 kunnassa oli vain sosiaalijohtaja, jota vastoin 27 kunnassa oli sekä sosiaalijohtaja että sosiaalisihiteeri. Kaikissa kunnissa, joiden asukasluku oli yli 4 000, oli jompikumpi näistä virkailijoista. Sosiaalitarkkailijoiden luku oli koko maassa yhteensä 497. Maalaiskuntia, joissa oli sosiaalitarkkailija, oli 111. Näistä 94 kunnassa oli yksi tarkkailija, 16 kunnassa kaksi ja yhdessä 15 tarkkailijaa. Kaupunki- ja kauppalakunnista 55:ssä oli tarkkailija, näistä 19 oli palkannut yhden tarkkailijan, 18:ssä oli tarkkailijain luku 2—3, 8:ssä 4—5 ja 10:ssä vähintään 8. Ilman sosiaalitarkkailijaa oli 369 maalaiskuntaa ja 12 kaupunki- ja kauppalakuntaa.

Huoltolaitokset. *Kunnalliskoteja* tai kunnallisia vanhainkoteja oli v. 1963 kaikkiaan koko maassa 398. Yhden kunnan omistamia kunnalliskoteja oli 336 sekä kahden tai useamman kunnan omistamia yhteisiä 62. Näihin yhteisiin kunnalliskoteihin oli osallisina 180 kuntaa.

Maan kaikista kunnista 516:lla eli 94 %:lla oli selontekovuonna oma kunnalliskoti tai osuus sellaiseen. Kun lisäksi 18 kunnalla oli sopimukseen mukainen oikeus saada sijoittaa hoidettavinaan toisen kunnan kunnalliskotiin, oli maan 547 kunnasta 534 eli 98 % huolehtinut lain edellyttämän kunnalliskotihoidon järjestämisestä sitä tarvitseville.

Vuoden lopussa oli 300 kunnalliskodissa erityinen sairausosasto ja 70:ssä mielisairausosasto. Ne jakaantuivat seuraavasti.

	Kunnalliskoteja, joissa oli Kommunahem med				Kunnalliskoteja yhteensä Kommunahem inalles
	vain yleinen os. endast allmän avd.	yleinen ja sairasos. allmän och sjukavd.	yl., sairas- ja mielisair.os. allm., sjuk- och sinnessjukavd.	yl. ja mielisair. os. allm. och sinnessjukavd.	
Kaupungit ja kauppalat — Städ- der och köpingar	8	52	3	1	64
Maalaiskunnat — Landskommuner	77	191	54	12	334
Yhteensä — Summa	85	243	57	13	398

Vuoden kuluessa mielisairausosastojen luku on vähentynyt 12:lla ja sairausosastojen luku lisääntynyt 7:llä. Kunnalliskotien vahvistettu hoitopaikkaluku käy selville seuraavasta osastoittain.

19 kommuner hade bara en socialdirektör, varemot i 27 kommuner fanns både socialdirektör och socialsekreterare. I alla kommuner, vars invånarantal översteg 4 000, fanns det någondera av dessa anställda. Antalet socialinspektörer steg i hela landet till 497. Landskommuner, i vilka var socialinspektör, var 111. Av dessa var i 94 kommuner en inspektör, i 16 kommuner två och i en kommun 15 inspektörer. Av stads- och köpingskommunerna var inspektör i 55, av dessa hade 19 avlönat en inspektör, 18 kommuner hade 2—3, 8 kommuner 4—5 och 10 kommuner minst 8 inspektörer. Utan inspektör var 369 landskommuner och 12 stads- och köpingskommuner.

Vårdanstälterna. Antalet *kommunalhem* eller kommunala ålderdomshem steg år 1963 i hela landet inalles till 398. Av kommunalhemmen var 336 sådana, som tillhörde en kommun och 62 sådana, som tillhörde två eller flere kommuner. I de sistnämnda hade 180 kommuner andel.

Av landets alla kommuner hade under redogörelseåret 516 eller 94 % antingen eget kommunalhem eller andel i sådant. Då därtill 18 kommuner hade rätt att enligt överenskommelse placera sina vårdtagare i annan kommuns kommunalhem, hade 534 av landets 547 kommuner eller 98 % dragit försorg om ordnandet av i lagen förutsatt kommunalhemsvård för dem, som var i behov därav.

I slutet av året fanns det i 300 kommunalhem särskild sjukavdelning och i 70 sinnessjukavdelning. De fördelade sig på följande sätt.

Under året har antalet sinnessjukavdelningar minskats med 12 och antalet sjukavdelningar ökats med 7. Det fastställda antalet vårdplatser i kommunalhemmen framgår av det följande avdelningsvis.

	Yleinen os. Allmän avd.	Sairasos. Sjukavd.	Mielisairasos. Sinnessjukavd.	Hoitopaikkoja yhteensä Vårdplatser inalles
Kaupungit ja kauppalat — Städer och kö- pingar	5 156	3 609	127	8 892
Maalaiskunnat — Landskommuner	10 812	4 858	1 603	17 273
Yhteensä — Summa	15 930	8 467	1 768	26 165

Kaikilla kunnilla oli *osuus piirimielisairaaloihin*. Lisäksi 462 kuntaa ilmoitti, että niillä on *osuus B-mielisairaaloihin*. Niistä oli 52 kaupunki- ja kauppalakuntia sekä 410 maalaiskuntia.

Sosiaalilautakunnan alaisia *työtupia* oli Helsingissä, Tampereella, Kotkassa ja Mikkelissä.

Lastensuojelulaitosten lukumäärää koskevia tietoja on vain kuntien omistamista tai niiden tukemista laitoksista. Niiden lukumäärä selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Alla kommuner hade *andel i distriktssinnessjukhus*. Därtill har 462 kommuner meddelat, att de har *andel i B-sinnessjukhus*. Av dessa var 52 stads- och köpingskommuner och 410 landskommuner.

Arbetsstugor underlydande socialnämnden fanns i Helsingfors, Tammerfors, Kotka och S:t Michel.

Vad *barnskyddsanstalterna* vidkommer, finns det uppgifter endast över antalet kommunala anstalter eller av kommunen understödda anstalter. Deras antal framgår av följande.

	Kunnan omia Kommunens egna			Kunnan tukemia Av kommunen understödda		
	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter	Hoitopaik- koja Antal vård- platser	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter	Hoitopaik- koja Antal vård- platser
Lastenkoteja — Barnhem	82	120	3 151	21	74	1 166
Lastentarhoja — Barnträdgårdar ..	42	198	14 612	37	78	3 424
Lastenseimiä — Barnkrubbor	27	98	2 924	13	31	893
Laajennettuja lastenseimiä — Utvid- gade barnkrubbor	17	30	980	20	22	666
Vajaamielisten päivähoitoloita — Daghem för psykiskt efterblivna	6	8	266	7	9	212

Lastenseimet on tarkoitettu 3 vuotta nuoremille, ja laajennetut lastenseimet ovat päiväkoteja 7 vuotta nuoremille. Valtionapua saaneista lastentarhoista ja lastenkodeista tehdään tarkemmin selkoa sivuilla 20 ja 37. Vajaamielisten päivähuoltoloita selostetaan sivulla 54.

Vielä on mainittava, että kunnallisia koulu- koteja oli Turussa ja Porissa kummassakin yksi. Lisäksi oli Kotkassa epäsosiaalisten lasten eristys- laitos.

Barnkrubborna är avsedda för barn under 3 år och de utvidgade barnkrubborna är daghem för barn under 7 år. En närmare redogörelse över de barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd, och barnhemmen, lämnas på sid. 20 och 37. Om daghem för psykiskt efterblivna redogöres på sid. 54.

Ännu må nämnas, att i Åbo och Björneborg fanns kommunala skolhem ett i varje. Dessutom fanns i Kotka en isoleringsanstalt för asociala barn.

II. Huoltoapu

V:sta 1955 lähtien on huoltoaputilastossa paitsi jokainen yksinäinen avunsaaja myös jokainen koossa oleva perhe kokonaisuudessaan käsitelty erillisenä tilastoyksikkönä. Huolimatta siitä, onko saman perheen useammalle eri jäsenelle myönnetty avustusta, muodostaa perhe sellaiseenaan yhden avustustapauksen. Erimuotoisten ja erisuuruisten perhekuntien luku ja osuus huoltoapua saaneiden joukossa saadaan täten täsmällisesti valaistuksi samoin kuin myös huoltoavun vaikutuspiiri koko laajuudessaan. Aikaisempaa henkilöperiaatetta noudatettaessa saatiin lasketuksi vain suoranaisesti avustettujen henkilöiden ja perheen päämiehelle myönnetystä kotiaavustuksesta osallisten perheenjäsenten luku; nyt perheenjäsenet on laskettu kuuluviksi huoltoavun vaikutuspiiriin siinäkin tapauksessa, että joku perheenjäsenistä on saanut esim. vain laitoshoittoa.

Seuraavassa selonteossa avustustapaus tarkoittaa jokaista yksinäistä avunsaajaa ja avustettua perhettä yhtenä kokonaisuutena s.o. tilastoyksikkönä.

Avustustapausten luku. Avustustapaukset, joita kaikkiaan oli 151 227 eli 5 900 tapausta enemmän kuin v. 1962, on seuraavassa jaettu kuuteen ryhmään sen mukaan, onko yksinäisillä miehillä, yksinäisillä naisilla ja aviopareilla ollut lapsia huollettavana vai ei. 106 yksinäistä lasta, jotka omalla nimellään ovat saaneet avustusta, ei sisälly seuraavaan avustustapausten perhemuotoa osoittavaan yhdistelmään.

Perhemuoto — Familjetyp

Yksinäiset miehet — Ensamma män

ilman lapsia — utan barn 16 536 24.2 20 334 24.5 36 870 24.4
lapsia huollettavana — med barn 311 0.4 407 0.5 718 0.5

Yksinäiset naiset — Ensamma kvinnor

ilman lapsia — utan barn 26 423 38.7 25 474 30.8 51 897 34.3
lapsia huollettavana — med barn 6 749 9.9 7 026 8.5 13 775 9.1

Avioparit — Giftpar

ilman lapsia — utan barn 6 902 10.1 8 888 10.7 15 790 10.5
lapsia huollettavana — med barn 11 376 16.7 20 695 25.0 32 071 21.2

Kaikkiaan — Samtliga

II. Socialhjälp

Fr.o.m. år 1955 har i socialhjälpstatistiken förutom varje ensam understödstagare även varje sammanboende familj behandlats som en särskild statistisk enhet. Oberoende av, om flere medlemmar av samma familj erhållit understöd, bildar familjen som sådan bara ett understödsfall. Sålunda kan familjerna noggrant fördelas efter sammansättning och storlek samt dessa grupperns andel av samtliga, som erhållit socialhjälp, belysas likasom hela omfattningen av socialhjälpens verkningssområde. Tidigare kunde man endast uträkna antalet direkt understödda personer samt beträffande dem, som erhållit hemunderstöd, antalet delaktiga familjemedlemmar; nu har familjemedlemmarna räknats som delaktiga av socialhjälpens även i de fall, då någon familjemedlem erhållit t.ex. endast anstaltsvård.

I följande redogörelse avses med understödsfall varje ensam understödstagare samt varje familj, som åtnjutit understöd; dessa är således sk. statistiska enheter.

Antal understödsfall. Understödsfallen, vilkas antal var 151 227 eller 5 900 fall mera än år 1962, har i det följande indelats i sex grupper: ensam man utan barn, ensam man med barn, ensam kvinna utan barn, ensam kvinna med barn, gift par utan barn och gift par med barn. 106 ensamma barn, som fått understöd på eget namn, ingår icke i följande sammanställning efter understödsfallens familjetyp.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Yksinäiset miehet — Ensamma män						
ilman lapsia — utan barn	16 536	24.2	20 334	24.5	36 870	24.4
lapsia huollettavana — med barn	311	0.4	407	0.5	718	0.5
Yksinäiset naiset — Ensamma kvinnor						
ilman lapsia — utan barn	26 423	38.7	25 474	30.8	51 897	34.3
lapsia huollettavana — med barn	6 749	9.9	7 026	8.5	13 775	9.1
Avioparit — Giftpar						
ilman lapsia — utan barn	6 902	10.1	8 888	10.7	15 790	10.5
lapsia huollettavana — med barn	11 376	16.7	20 695	25.0	32 071	21.2
Kaikkiaan — Samtliga	68 297	100.0	82 824	100.0	151 121	100.0

Kaikista avustustapauksista 46 564 eli 30.8 % oli perheitä, joilla oli lapsia huollettavana. V:sta 1962 luku on noussut 2.8 %. Vastaavasti yksinäisten avunsaajain luku on noussut 4.6 %. Maalaiskunnissa avustustapauksista oli suhteellisesti enemmän lapsiperheitä, 33.9 %, kuin asutuskeskuksissa, 27.0 %. Yksinäisiä avunsaajia oli kaikista avustustapauksista runsaasti yli puolet eli 58.5 %.

Kun 16 vuotta täyttäneitä ja heidän avio- puolisojaan oli yhteensä 198 982 ja lapsia avustetuissa perheissä 138 483 sekä yksinäisiä lapsia 106, kuului huoltoavun vaikutuspiiriin kaikkiaan 337 571 henkilöä eli 7.4 % henkikirjoitetusta väkiluvusta. Edellisestä vuodesta vastaava henkilöluku on noussut 2.6 %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty lääneittäin erikseen avustustapausten luku sekä avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenjäsenten luku asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa.

Av samtliga understödsfall utgjorde 46 564 eller 30.8 % familjer, som hade barn att försörja. Från år 1962 har antalet stigit med 2.8 %. Motsvarande har antalet ensamma understödstagare stigit med 4.6 %. Bland landskommuner nas understödsfall fanns det relativt taget mera barnfamiljer, 33.9 %, än i bosättningscentra, 27.0 %. Drygt hälften eller 58.5 % av alla understödsfall utgjordes av ensamma understödstagare.

Då hela antalet understödstagare över 16 år samt deras makar utgjorde 198 982 och antalet barn i de understödda familjerna 138 483 samt ensamma barn 106, omfattade socialhjälpens verksamhetsområde inalles 337 571 personer eller 7.4 % av hela den mantalsskrivna befolkningen. Från föregående år har motsvarande antal personer stigit med 2.6 %.

I följande tabell redovisas länsvis skilt för sig antalet understödsfall och antalet understödstagare samt antalet familjemedlemmar i familjer, som erhållit understöd, i bosättningscentra och landskommuner.

Avustustapausten sekä avunsaajain ja perheenjäsenten luku lääneittäin — Antal understödsfall samt understödstagare och familjemedlemmar länsvis

Lääni — Län	Avustustapauksia Understödsfall			Avunsaajia ja perheenjäseniä Understödsdagare och familjemedlemmar			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	% väestöstä av befolk- ningen
Uudenmaan — Nylands	25 035	7 301	32 336	42 131	15 977	58 108	6.6
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	9 708	11 037	20 745	18 165	23 661	41 826	6.3
Ahvenanmaa — Åland	130	254	384	265	364	629	3.0
Hämeen — Tavastehus	11 164	8 808	19 972	22 778	19 170	41 948	7.0
Kymen — Kymmene	5 718	4 246	9 964	11 009	8 480	19 489	5.6
Mikkelin — S:t Michels	1 741	5 863	7 604	3 930	13 544	17 474	7.5
Pohjois-Karjalan—Norra Karelen	1 165	6 334	7 499	2 659	16 871	19 530	9.5
Kuopion — Kuopio	2 731	7 003	9 734	5 888	18 165	24 053	8.9
Keski-Suomen—Mellersta Finlands	2 255	6 625	8 880	5 063	16 522	21 585	8.7
Vaasan — Vasa	3 067	8 974	12 041	6 528	22 008	28 536	6.4
Oulun — Uleåborgs	3 398	12 132	15 530	8 372	36 284	44 656	10.8
Lapin — Lapplands	2 202	4 336	6 538	5 083	14 654	19 737	9.2
Koko maa — Hela landet	68 314	82 913	151 227	131 871	205 700	337 571	7.4

Kaikista avustustapauksista 45.2 % esiintyi kaupungeissa ja kaupaloissa ja 54.8 % maalaiskunnissa. Yksistään Helsingissä oli 19 648, Tampereella 5 166, Turussa 5 620 ja Lahdessa 2 369 eli näissä neljässä kaupungissa 21.7 % maan kaikista avustustapauksista.

Av samtliga understödsfall förekom 45.2 % i städerna och i köpingarna och 54.8 % i landskommunerna. Enbart i Helsingfors var antalet understödsfall 19 648, i Tammerfors 5 166, i Åbo 5 620 och i Lahti 2 369 eller i dessa fyra städer tillsammans 21.7 % av landets alla understödsfall.

Avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä kokonaisluvusta 39.1 % tuli kaupunkien ja kauppaloiden ja 60.9 % maalaiskuntien osalle. Kutakin 100 henkikirjoitettua asukasta kohden heitä oli kaupungeissa ja kauppaloiissa 7.0 sekä maalaiskunnissa 7.7. V. 1962 vastaavat luvut olivat 6.7 ja 7.6. Huoltoavun vaikutuspiiri oli laajin Oulun, Pohjois-Karjalan, Kuopion sekä Lapin lääneissä. Kun eri kuntien vastaavat suhdeluvut huomattavasti poikkeavat maan keskimääräisistä luvuista, on seuraavassa taulukossa esitetty, miten yksityiset maalaiskunnat eri lääneissä avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä suhteelliseen lukuun nähden poikkeavat vastaavien läänien keskiluvuista.

Avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä kokonaisluvusta 39.1 % tuli kaupunkien ja kauppaloiden ja 60.9 % maalaiskuntien osalle. Kutakin 100 henkikirjoitettua asukasta kohden heitä oli kaupungeissa ja kauppaloiissa 7.0 sekä maalaiskunnissa 7.7. V. 1962 vastaavat luvut olivat 6.7 ja 7.6. Huoltoavun vaikutuspiiri oli laajin Oulun, Pohjois-Karjalan, Kuopion sekä Lapin lääneissä. Kun eri kuntien vastaavat suhdeluvut huomattavasti poikkeavat maan keskimääräisistä luvuista, on seuraavassa taulukossa esitetty, miten yksityiset maalaiskunnat eri lääneissä avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä suhteelliseen lukuun nähden poikkeavat vastaavien läänien keskiluvuista.

Avunsaajia ja heidän perheenjäseniään %:eissa eri kuntien asukasluvusta — Antal understödstagare och deras familjemedlemmar i % av folkmängden i de olika kommunerna

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa avunsaajia ja heidän perheenjäseniään asukasluvuun verraten oli %:ina Antal kommuner, i vilka understödstagarna och deras familjemedlemmar i proportion till folkmängden utgjorde i %													Yhteensä Summa
	—3	3—3.9	4—4.9	5—5.9	6—6.9	7—7.9	8—8.9	9—9.9	10— 10.9	11— 11.9	12— 13.9	14—		
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>														
Uudenmaan — Nylands	—	2	5	8	11	2	3	2	—	—	—	—	33	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	9	14	24	27	19	9	5	—	1	—	—	—	108	
Ahvenanmaa — Åland	12	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	15	
Hämeen — Tavastehus	—	1	10	8	13	5	6	6	1	—	—	—	50	
Kymen — Kymmene	3	4	8	5	6	1	—	—	—	—	—	—	27	
Mikkelin — St Michels	—	—	1	2	5	4	5	8	1	—	—	—	26	
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	—	—	—	—	1	—	2	7	5	3	—	—	18	
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	2	5	4	6	4	2	2	1	26	
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	—	1	1	—	5	5	5	8	4	1	1	—	31	
Vaasan — Vasa	20	5	11	7	9	11	3	2	2	1	—	—	71	
Oulun — Uleåborgs	—	—	4	1	1	4	5	8	13	5	7	6	54	
Lapin — Lapplands	—	—	—	2	4	4	—	4	2	1	2	2	21	
Yhteensä maalaiskuntia — Summa landskommuner	44	29	64	60	77	50	38	51	33	13	12	9	480	
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>	—	2	8	15	15	14	4	5	3	—	—	1	67	
Yhteensä huoltoyhdyksuntia — Summa värdsamhällen	44	31	72	75	92	64	42	56	36	13	12	10	547	
%	8.0	5.7	13.2	13.7	16.8	11.7	7.7	10.2	6.6	2.4	2.2	1.8	100.0	

Avustettujen perheiden suuruus. Seuraava taulukko valaisee niiden perheiden suuruutta, joille huoltoapua on myönnetty.

Suurin osa, 69.2 %, kaikista avustustapauksista käsitti yksinäisiä henkilöitä tai aviopareja, joilla ei ollut lapsia huollettavana. Lapsiperheitä oli 30.8 % kaikista. Joka yhdeksännessä avustustapauksessa perheeseen kuului vähintään 4 lasta.

De understödda familjernas storlek. Följande tabell belyser storleken av de familjer, som åtnjutit socialhjälp.

Största delen, 69.2 %, av alla understödsfall utgjordes av sådana ensamma personer och gifta par, som inte hade barn att försörja. Familjer med barn utgjorde 30.8 % av alla understödsfall. Vart nionde understödsfall utgjordes

Avustettujen perheiden suuruus — De understödda familjernas storlek

Avunsaaja — Understödstagare	Kaikkiaan avustus- tapauksia Inalles under- stödsfall	Niistä sellaisia, joissa oli huollettavana lapsia — Därav med antal barn									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9—
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>											
Yksinäinen mies — Ensam man	16 847	16 536	167	73	43	17	7	1	2	1	—
Naimaton nainen — Ogift kvinna	13 060	11 577	1 162	223	55	21	10	5	5	2	—
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	20 112	14 846	1 945	1 713	963	394	168	66	12	4	1
Aviopari — Gift par	18 278	6 902	2 974	2 967	2 213	1 506	892	478	214	80	52
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>											
Yksinäinen mies — Ensam man	20 741	20 334	159	97	55	52	23	13	5	2	1
Naimaton nainen — Ogift kvinna	14 860	13 166	1 114	290	128	72	38	24	16	8	4
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	17 640	12 308	1 524	1 504	1 025	664	321	159	89	26	20
Aviopari — Gift par	29 583	8 888	3 355	3 906	3 668	3 353	2 512	1 749	1 078	610	464
<i>Koko maa — Hela landet</i>											
Yksinäinen mies — Ensam man	37 588	36 870	326	170	98	69	30	14	7	3	1
Naimaton nainen — Ogift kvinna	27 920	24 743	2 276	513	183	93	48	29	21	10	4
Leski t. eronnut nainen — Änka e. fränskild kvinna	37 752	27 154	3 469	3 217	1 988	1 058	489	225	101	30	21
Aviopari — Gift par	47 861	15 790	6 329	6 873	5 881	4 859	3 404	2 227	1 292	690	516
Yhteensä — Summa	151 121	104 557	12 400	10 773	8 150	6 079	3 971	2 495	1 421	733	542
Näistä sai perheisää — Av dessa erhöll familjebidrag	17 884		122	1 817	1 782	5 286	3 781	2 432	1 401	727	536

On merkille pantavaa, että niiden perheiden luku, joissa oli 1—3 lasta, nousi edellisestä vuodesta 5.1 % mutta 4—7 lasta huoltavien perheiden luku aleni 1.0 % ja vähintään 8 lasta huoltavien perheiden luku 6.5 %.

Avustettujen perheiden lapsilukuun eivät sisälly näistä perheistä lastensuojelun huostaanottamat lapset. Näitä huostaanotettuja lapsia oli selontekovuonna kaikkiaan 3 430 vastaten 3 373 lasta v. 1962.

Yksinäisiä avunsaajia, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli kaikkiaan 8 422. Näistä sai suurperheisten perheisää 4 028 eli 47.8 %. Kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava suhdeluku oli 32.6 sekä maalaiskunnissa 60.3. Aviopuolisija, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli 25 742 ja näistä nautti perheisää 13 734 eli 53.4 %, asutuskeskuksissa 36.8 % sekä maalaiskunnissa 61.4 %. Perheisä tosin myönnetään aviopuolisioille, joilla on vähintään 4 lasta huollettavana, mutta jos perheen pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi, voidaan perheisä myöntää toisesta lapsesta lähtien. Kaikista v. 1963 perheisää saaneista perheistä 22.8 % sai lisäksi vielä huoltoavustusta muodossa tai toisessa.

av familjer med minst 4 barn. Observeras bör, att antalet familjer med 1—3 barn steg från föregående år med 5.1 % men antalet familjer med 4—7 barn nedgick med 1.0 %, och antalet familjer, som hade att försörja minst 8 barn nedgick med 6.5 %.

Antalet barn i de understödda familjerna innefattar inte de barn, som omhändertagits av barnskyddet. Antalet omhändertagna barn i dessa familjer steg år 1963 till 3 430 motsvarande 3 373 barn år 1962.

Antalet ensamma understödstagare, som hade minst 2 barn, var inalles 8 422. Av dessa erhöill 4 028 eller 47.8 % särskilt familjebidrag. För städerna och köpingarna var proportionstalet 32.6 och för landskommunerna 60.3. Antalet gifta par med minst 2 barn var 25 742 och av dessa erhöill 13 734 eller 53.4 % familjebidrag, i bosättningscentra 36.8 % och i landskommunerna 61.4 %. Familjebidrag beviljas i allmänhet åt gifta par, som har minst 4 barn att försörja, men om familjens huvudsakliga försörjare har blivit varaktigt arbetsoförmögen, kan familjebidrag beviljas redan för andra barnet. Av hela antalet familjer, som år 1963 erhöill särskilt familjebidrag, åtnjöt 22.8 % dessutom socialhjälp i någon form.

Kun kaikki huoltoavun piiriin kuuluvat 138 589 lasta oli 16 vuotta nuorempia, saivat he myös lapsilisää. Kaikista v. 1963 lapsilisää saaneista lapsista 10.2 % kuului perheisiin, jotka olivat saaneet huoltoapua. Huoltoapua saavia lapsiperheitä oli kaikkiaan 46 564 eli 7.2 % kaikista lapsilisiäperheistä.

Yksinäisiä 16 vuotta täyttäneitä avunsaajia tai perheen huoltajia oli kaikkiaan 103 260. Näistä 64 711 eli 62.7 % nautti kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Miesten vastaava suhdeluku oli 58.0 ja naisten 65.3. Asutuskeskussissa 57.0 % yksinäisistä sai mainittua tukea, maalaiskunnissa 68.0 %. Avustettuja aviopareja oli kaikkiaan 47 861. Näistä 6 184 tapauksessa, 12.9 %, molemmat aviopuolisot saivat tukiosan ja 10 411 tapauksessa, 21.8 %, jompikumpi aviopuolisosta. Jos otetaan huomioon kaikki 151 121 avustustapausta, oli 52.6 % sellaisia, että avunsaaja itse oli saanut k-e:n tukiosaa tai vanhuudentukea. Kun koko maassa v. 1963 oli 389 600 tukiosan tai vanhuudentuen saajaa, kuului näistä siis 22.6 % huoltoavun piiriin. V. 1962 vastaava suhdeluku oli 22.7.

Avustusmuoto. Avustuksen muotoon nähden avunsaajat on jaettu kolmeen ryhmään, nimittäin laitoksissa hoidettuihin, yksityishoidossa olleisiin ja kotiaivustusta saaneisiin. Tässä ryhmittelyssä ei ole otettu huomioon perhesuhteita, vaan on laskettu, montako henkilöä on saanut laitoshoidoa ja kuinka moni on ollut yksityiskotiin sijoitettuna. Kotiaivustusta saaneiden luku tarkoittaa yksinäisiä avunsaajia tai perheenpäämiehiä, jotka ovat saaneet vain kotiaivustusta joko itselleen tai perheelleen. Ryhmittely on siis samanlainen, kuin mitä aikaisemmissa köyhäinlaitostilastoissa on noudatettu.

Seuraava taulukko osoittaa, missä laajuudessa eri avustus- ja huoltomuotoja on käytetty.

Avustusmuoto — Understödsformen

Avustus- ja huoltomuoto Understöds- och vårdform	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Laitoksissa hoidetut — I anstalter vårdade	29 921	49.5	4 828	51.5	52 821	62.0	87 570	56.5
Yksityishoidossa olleet — I enskilt hem vårdade	12	0.0	9	0.1	317	0.4	338	0.2
Kotiaivustusta saaneet — I sina hem understödda	30 535	50.5	4 542	48.4	32 050	37.6	67 127	43.3
Yhteensä — Summa	60 468	100.0	9 379	100.0	85 188	100.0	155 035	100.0

Då alla barn inom området för socialhjälp, till ett antal av 138 589, var yngre än 16 år, erhöll de även barnbidrag. Av alla barn, som år 1963 åtnjöt barnbidrag, tillhörde 10.2 % familjer, som hade erhållit socialhjälp. Antalet barnfamiljer, som erhöillit socialhjälp, var 46 564 och utgjorde 7.2 % av samtliga barnbidragsfamiljer.

Antalet ensamman understödstagare eller familjeförsörjare över 16 år var inalles 103 260. Av dessa åtnjöt 64 711 eller 62.7 % folkpensions understödsdel eller ålderdomsstöd. Motsvarande proportionstal för männen var 58.0 och för kvinnorna 65.3. I bosättningscentra fick 57.0 % av de ensamman understödsdel, i landskommunerna 68.0 %. Antalet understödda gifta par var 47 861. Av dessa var 6 184 eller 12.9 % sådana fall, i vilka bägge och 10 411 eller 21.8 % sådana, i vilka någondera av makarna erhöill understödsdel. Om alla understödsfall till ett antal av 151 121 tages i betraktande, utgjorde 52.6 % av dessa sådana fall, där understödstagaren själv hade åtnjutit f. p:s understödsdel eller ålderdomsstöd. Då antalet personer, som år 1963 erhöill ifrågavarande understödsdel, var 389 600, tillhörde 22.6 % av dessa socialhjälpens krets. År 1962 var motsvarande proportionstal 22.7.

Understödsform. Med hänsyn till understödets beskaffenhet har understödstagarna indelats i tre grupper: på anstalter vårdade, i enskilt hem vårdade och personer, som erhöillit hemunderstöd. I denna fördelning har ingen hänsyn tagits till familjeförhållandena utan antalet personer, som har åtnjutit anstaltsvård och personer, som vårdats i privata familjer, har uträknats. Antalet personer, som åtnjutit hemunderstöd, avser ensamman understödstagare eller familjeförsörjare, som fått enbart hemunderstöd åt sig själva eller åt sin familj. Uppdelningen är alltså densamma, som i fattigvårdsstatistiken under tidigare år.

Följande tabell utvisar, i vilken utsträckning de olika understöds- och vårdformerna förekommit.

Edelliseen vuoteen verrattuna laitoshoidtoa saaneiden luku on alentunut 0.7 % ja kotiavustusta saaneiden luku noussut 10.5 %. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvista on melko suuri osa, noin 60 %, saanut avustusta vain tilapäisesti.

Kaikista laitoksissa hoidetuista on 32 412 avunsaajaa hoidettu *kunnalliskodeissa* tai *kunnallisissa vanhainkodeissa*. Näiden lisäksi hoidettiin kunnalliskodeissa vielä 73 lastensuojelun piiriin kuuluvaa lasta, joten hoidettavien luku oli v. 1963 kaikkiaan 32 479. Sukupuolen ja hoitopäivien mukaan jakaantuivat ne kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien kunnalliskotien kesken seuraavasti.

	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	%	Hoitopäiviä Vård dagar
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	3 235	7 433	18	10 686	32.9	2 657 712
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	9 109	12 524	166	21 799	67.1	5 208 169
Yhteensä — Summa	12 344	19 957	184	32 485	100.0	7 865 881
	%	38.0	61.4	0.6	100.0	

Kunnalliskodeissa hoidettujen 73 lastensuojelulapsen hoitopäiviä oli yhteensä 11 176. 241 huoltoapuun kuuluvaa lasta sekä 15 jo 16 v. täyttäneitä henkilöä oli vuorostaan hoidettu kunnallisissa lastenkodeissa hoitopäivien luvun ollessa 28 041.

V. 1962 oli kunnalliskodeissa huoltoapua nauttivien luku 33 358, joten se on v. 1963 alentunut 2.8 % edelliseen vuoteen verrattuna. V:n 1963 lopussa oli kunnalliskodeissa yhteensä 25 802 hoidettavaa, joten kutakin kunnalliskotia kohden tuli v:n 1963 lopussa keskim. koko maassa 65 hoidettavaa, kaupungeissa ja kauppaloissa 134 sekä maalaiskunnissa 52.

Hoitopäiviä keskimäärin hoidettavaa kohden tuli 242, kaupunkien ja kauppaloiden kunnalliskodeissa 249 ja maalaiskuntien 239.

Kunnalliskotien sairastosastoilla oli vuoden lopussa kaikkiaan 8 923 eli 34.6 % hoidettavien kokonaisluvusta ja mielisairastosastoilla 1 966 eli 7.6 %.

Jotta saataisiin ylimalkainen kuva siitä, missä *muissa laitoksissa* kuin kunnalliskodeissa avunsaajia on huoltoavun kustannuksella hoidettu, on koko tilastoaineistosta otettu joka kymmenes tapaus ja tutkittu näissä esiintyneet

I jämförelse med föregående år har antalet i anstalter vårdade minskat med 0.7 % och antalet hemunderstödda stigit med 10.5 %. Ett jämförelsevis stort antal, ca. 60 %, av sistnämnda grupp har erhållit endast tillfälligt understöd.

Av alla de personer, som erhållit anstaltsvård, har 32 412 vårdats på *kommunalhem* eller *kommunala ålderdomshem*. Dessutom vårdades på kommunalhemmen 73 barn, som omhändertagits av barnskyddet; antalet vårdade steg alltså år 1963 inalles till 32 479. Grupperade enligt kön och antalet vård dagar fördelade sig dessa på kommunalhemmen i städer, köpingar och landskommuner på följande sätt.

Antalet vård dagar för de ovannämnda 73 barnskyddsbarnen i kommunalhemmen steg till 11 176. I kommunala barnhem vårdades åter 241 socialhjälsbarn samt 15 personer, som redan fyllt 16 år, och deras vård dagar steg till 28 041.

År 1962 var antalet vårdtagare på kommunalhem 33 358, så att antalet nedgått i jämförelse med denna siffra med 2.8 %. I slutet av år 1963 var antalet vårdade i kommunalhemmen inalles 25 802. I medeltal kom på varje kommunalhem i hela landet i slutet av år 1963 65 vårdade, i städerna och i köpingarna 134 samt i landskommunerna 52.

Antalet vård dagar per vårdtagare var i medeltal 242, i städernas och i köpingarnas kommunalhem 249 och i landskommunernas 239.

På kommunalhemmens sjukavdelningar fanns det i slutet av året 8 923 vårdade eller 34.6 % av hela antalet vårdade och på sinnessjukavdelningarna 1 966 eller 7.6 %.

För att få en överblick av de *övriga anstalterna* utom kommunalhemmen på vilka understödtagarna vårdats på socialhjälsens bekostnad, har vart tionde fall av hela det statistiska materialet uttagits och varje anstaltsfall i detta material

laitostapaukset erikseen. Tässä pienoisineistossa esiintyi 8 717 laitoksissa hoidettua avunsaajaa. Seuraavassa taulukossa esitetään, kuinka monta prosenttia näiden hoidettavien kokonaismäärästä on erilaatuisissa laitoksissa hoidettu. Tällöin on otettava huomioon, että sama henkilö on vuoden kuluessa voinut olla useammanlaatuisissa laitoksissa.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet
Laitoksissa hoidettuja kaikkiaan — Antalet i anstalter vårdade	2 999	480	5 238	8 717
Niistä %:ssa — Därav i %				
kunnalliskodeissa — i kommunalhem	28.7	32.1	41.4	36.5
mielisairaaloissa, vajaamielis- ja kaatumatautihoitoloissa — i sinnessjukhus, i anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker	28.2	28.3	27.5	27.8
muissa sairaaloissa — i övriga sjukhus	45.3	41.9	38.5	41.0
muissa laitoksissa — i övriga anstalter	4.6	6.0	1.3	2.7

Laitoshoidon pituuden selville saamiseksi pienoisineistossa esiintyneet 8 717 laitoshoitotapausta on hoitopäivien luvun mukaan ryhmitelty 5 eri ryhmään. Sitä paitsi on erikseen tutkittu niiden laitoksissa hoidettujen hoitopäivälukua, jotka ovat saaneet kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Tässä selonteossa käytetään näistä lyhyesti nimitystä tukiosan saajat. Kun eri sukupuolien hoitopäiväluku ei erikoisemmin vaihtelee asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa, on miehet, naiset ja lapset käsitelty erikseen ainoastaan koko maan osalta.

Tukiosan saajista lähes puolet on ollut koko vuoden laitoksessa. Suurin osa heistä on kunnallistai vanhainkodeissa hoidettuja vanhuksia tai mielisairaaloissa hoidettuja henkilöitä. Lisäksi lähes $\frac{3}{10}$ heistä on ollut hoidettavana vain lyhyen aikaa, ei edes täyttä 3 kuukautta. Sen sijaan niiden avunsaajain hoitopäiväluku, joilla ei ole ollut tukiosaa, on enimmäkseen varsin alhainen, 84.7 %:lla heistä enintään 89 päivää. Samoin huoltoavun piiriin kuuluvat lapset ovat olleet yleensä sairaaloissa aivan lyhyen aikaa ja niitä, jotka ovat olleet laitoksissa koko vuoden, on pääasiallisesti hoidettu vajaamielisten hoitolaitoksissa.

särskilt undersökts. Sådana understödstagare, som vårdats på någon anstalt, utgjorde härvid 8 717. Följande tabell utvisar, huru många procent av hela antalet vårdade som vårdats på olikartade anstalter. Härvid bör beaktas, att samma person under årets lopp har kunnat få vård på flere olika anstalter.

För att klarlägga anstaltsvårdens varaktighet har de ovannämnda 8 717 anstaltsfallen enligt antalet vård dagar grupperats i fem grupper. Dessutom har skilt för sig uträknats antalet vård dagar för de understödstagare, som åtnjöt folkpensions understödsdel eller åldersunderstöd. För alla dessa understödstagare har i denna redovisning använts benämningen understödstagare med understödsdel. Då antalet vård dagar för de olika könen inte nämnvärt växlar i bosättningseentra och landskommuner, har endast för hela landets vidkommande män, kvinnor och barn redovisats skilt för sig.

Av understödstagarna med understödsdel har nära hälften varit hela året på någon anstalt. Största delen av dessa utgjordes av åldringar på kommunal- och åldersdomshem samt av personer vårdade på sinnessjukhus. Dessutom har nära $\frac{3}{10}$ av dem vårdats på anstalt en kortare tid, mindre än 3 månader. Däremot var antalet vård dagar för de understödda, som inte åtnjöt någon understödsdel, ganska lågt, för 84.7 % av dem högst 89 dagar. Likaså har i allmänhet socialhjälpbarnen vårdats på sjukhus bara en kortare tid och de, som varit på någon anstalt hela året, har huvudsakligen vårdats på anstalter för psykiskt efterblivna.

Laitoshoidon pituus — Anstaltsvårdens varaktighet

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

	Avunsaajain luku Antal vårdtagare	Niistä % hoidettu laitoksissa, päivää Därav % i anstalt vårdade, dagar				
		-89	90-179	180-269	270-359	360-
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>						
Tukiosan saajat — Understödsstagare med understödsdel	2 055	29.1	9.1	5.9	8.7	47.2
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	1 424	84.4	7.9	2.7	1.4	3.6
Yhteensä — Summa	3 479	51.7	8.6	4.6	5.7	29.4
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>						
Tukiosan saajat — Understödsstagare med understödsdel	3 465	28.6	8.7	5.2	7.3	50.2
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	1 773	85.0	8.7	2.3	0.8	3.2
Yhteensä — Summa	5 238	47.7	8.7	4.2	5.1	34.3
<i>Koko maa — Hela landet</i>						
Tukiosan saajat — Understödsstagare med understödsdel						
Miehet — Män	2 289	32.3	8.5	5.3	6.7	47.2
Naiset — Kvinnor	3 231	26.3	9.1	5.5	8.7	50.4
Yhteensä — Summa	5 520	28.8	8.8	5.4	7.9	49.1
<i>Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare</i>						
Miehet — Män	1 027	82.8	9.8	2.7	1.5	3.2
Naiset — Kvinnor	1 315	85.8	9.3	1.8	0.8	2.3
Lapset — Barn	855	85.4	5.1	3.0	1.2	5.3
Yhteensä — Summa	3 197	84.7	8.4	2.4	1.1	3.4
Kaikkiaan — Inalles	8 717	49.3	8.7	4.3	5.4	32.3

Seuraavassa yhdistelmässä on vielä tehty selkoa siitä, kuinka monta prosenttia laitoksissa hoidetuista aikuisista on saanut tukiosaa kussakin laitoshoidon pituutta osoittavassa ryhmässä.

I följande sammanställning har ännu redovisats, huru många procent av de på anstalt vårdade fullvuxna, grupperade efter anstaltsvårdens längd, som åtnjtit understödsdel.

Laitoshoidon pituus, päivää Anstaltsvårdens längd, dagar	Hoidettavien luku Antal vårdade			Niistä % saanut tukiosaa Därav i % med understödsdel		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet
— 89	1 508	2 059	3 567	39.7	48.1	44.5
90—179	281	430	711	66.5	70.0	68.6
180—269	148	204	352	81.8	87.7	85.2
270—359	194	264	458	92.3	96.2	94.5
360—	1 007	1 767	2 774	96.3	98.5	97.7
Yhteensä — Summa	3 138	4 724	7 862	65.5	73.3	70.2

Avunsaajain tai perheenhuoltajain ikä. Avunsaajain ikää valaisevaan taulukkoon on otettu vain joka 10. avustustapaus, ja se koskee yksinäisten avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenhuoltajan ikää. 106 omalla nimellään avustettua lasta, jotka kaikki olivat 16 vuotta nuorempia, eivät siihen sisälly. Laitoksissa hoidettujen ikä on myös laskettu joka 10:n avustustapauksen nojalla, mutta siihen sisältyvät paitsi päämiehet myös aviopuoliset, sikäli kuin ovat saaneet laitoshoidoa.

Understödsstagarnas eller familjeförsörjarnas ålder. I tabellen rörande understödsstagarnas ålder har endast vart 10 fall medtagits, och den avser ålder för ensamma understödsstagare eller familjeförsörjare i de understödda familjerna. De tidigare nämnda 106 barnen, som hade fått understöd på eget namn och som alla var under 16 år, ingår inte i tabellen. Även åldern för i anstalter vårdade har uträknats på grundval av vart 10 fall, men däri ingår förutom huvudmän också äkta makar, såvida de erhållit anstaltsvård.

Avunsaajain ikä — Understödstagarnas ålder

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Ikä, vuotta — Ålder, år	Tukiosan saajat Understödstagare med understödsdel	Muut avunsaajat Övriga under- stödstagare	Yhteensä Summa	Laitoksissa hoidetut i anstalter vårdade
			%	
16—19	0.8	6.1	3.4	2.6
20—29	3.5	16.0	9.4	8.5
30—39	6.8	25.6	15.7	13.1
40—49	10.2	23.5	16.5	13.4
50—59	16.9	21.9	19.3	17.7
60—64	11.2	5.3	8.4	8.4
65—69	13.3	0.8	7.4	7.8
70—79	23.7	0.4	12.6	16.5
80—	13.6	0.2	7.2	12.0
Tuntematon — Okänd	—	0.2	0.1	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	7 949	7 163	15 112	7 862

Parhaimmassa työiässä olevia avunsaajia, 20—49-vuotiaita, oli 41.6 %, edellisenä vuonna 42.0 %, kaikista avustustapauksista, mutta näistä oli 25.9 % sellaisia, jotka nauttivat kansaneläkkeen tukiosaa. Kaikista 65 vuotta täyttäneistä, jotka olivat kansaneläkeiässä, oli vain 2.4 % sellaisia, jotka eivät saaneet tukiosaa. Edelliseen vuoteen verrattuna 65 vuotta täyttäneiden luku on lisääntynyt 1.3 %, 20—29-vuotiaitten luku 8.7 % ja 30—49-vuotiaitten 1.6 %.

Laitoksissa hoidetuista 9.7 % oli 16 vuotta nuorempia. Jos nämä otetaan huomioon ikäryhmityksessä, oli 16—29-vuotiaita kaikista laitoksissa hoidetuista 10.1 %, 30—49-vuotiaita 23.8 % ja 50 vuotta täyttäneitä 56.4 %.

Kotipaikka. Seuraavassa yhdistelmässä on joka 10:nneen avustustapaukseen nähden selvitetty, %:ein ilmaistuna, missä kunnassa avunsaajilla tai perheenhuoltajilla on ollut koti- tai asuinpaikkansa. Helsingin kaupungin avunsaajat eivät sisälly näihin lukuihin.

Av alla understödsfall var 41.6 %, föregående år 42.0 %, i den bästa arbetsåldern mellan 20 och 49 år, men 25.9 % av dessa åtnjöt folkpensions understödsdel. Av alla understödstagare, som fyllt 65 år och som tillhör folkpensionsåldersgruppen, fanns det bara 2.4 % sådana, som inte åtnjöt understödsdel. I jämförelse med föregående år har antalet understödstagare, som fyllt 65 år, stigit med 1.3 %, i åldern 20—29 år med 8.7 och i åldern 30—49 år med 1.6 %.

9.7 % av alla de i anstalter vårdade var yngre än 16 år. Om dessa barn tages med i åldersgrupperingen, steg antalet 16—29-åringar till 10.1 %, antalet i åldern 30—49 till 23.8 % och antalet vårdade, som fyllt 50 år, till 56.4 %.

Hemort. I följande sammanställning har för vart tionde understödsfall redogjorts i vilken kommun understödstagarna eller familjeförsörjarna hade sin hem- eller vistelseort. Understödstagarna i Helsingfors stad ingår inte i dessa siffror.

Kotipaikka — Hemort	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaisk. Landsk.	Koko maa Hela landet
Avustavassa kunnassa — I understödande kommun	81.1	91.3	87.5
Muussa kunnassa — I annan kommun	18.9	8.7	12.5
Tuntematon — Okänd	—	0.0	0.0
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	4 865	8 282	13 147

Siviilisääty. Henkilöt, joiden nimellä huoltoapu on myönnetty, jakaantuivat siviilisäädyn mukaan joka 10. tapauksen nojalla laskettuna seuraavan taulukon osoittamalla tavalla.

Siviilisääty — Civilstånd

Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Siviilisääty — Civilstånd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskun- nat Landskom- muner	Koko maa Hela landet	Miehet Män	Naiset Kvinnor
			%		
Naimattomia — Ogifta	33.7	36.9	35.5	30.3	42.0
Naimisissa olevia — Gifta	32.3	38.4	35.6	57.9	7.5
Eronneita — Fränskilda	13.1	4.8	8.6	5.7	12.2
Leskiä — Änklingar och änkor	20.9	19.8	20.3	6.1	38.3
Tunteaton — Okänd	—	0.1	0.0	0.0	0.0
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	6 830	8 282	15 112	8 433	6 679

Naimisissa oleviin nähden on otettava huomioon, että tähän ryhmään sisältyvät myös ne avustustapaukset, jolloin mies syystä tai toisesta ei enää asu perheensä kanssa, mutta aviopuolisot eivät silti ole laillisesti eronneet. Koko naimisissa olevien ryhmästä 11.0 % on tällaisia yksinäisiä avunsaajia, joko miehiä tai naisia. Yleensä on perheille, joissa aviopuolisot asuvat yhdessä, avustus myönnetty miehen nimellä, vain noin 2 %:ssa tapauksista vaimo on katsottu perheen päämieheksi. Tästä johtuu, että avustustapausten joukossa naisten kohdalla on ainoastaan 7.5 % naimisissa olevia naisia. Edelliseen vuoteen verrattuna naimattomien luku on noussut 4.4 % ja naimisissa olevien 4.1 %, mutta leskien luku alentunut 0.4 %.

Naimattomista naisista 11.4 %:lla oli lapsia huolettavana, 8.2 %:lla vain yksi lapsi ja 3.2 %:lla useampia. Leskillä ja eronneilla tai erossa asuvilla naisilla oli paljon useammin elätettävänä suurikin lapsiäuma, 9.2 %:lla yksi, 8.5 %:lla kaksi ja 10.4 %:lla 3 tai sitä useampia.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syyn määrittelemiseen käyttämällä vain yhtä pääsyytä on aina ollut vaikeata etenkin niissä tapauksissa, jolloin avunsaaja ei ole ollut jatkuvasti läpi vuoden huoltoavun varassa. Jotta kuitenkin saataisiin yleiskuva tavallisimmin esiintyvistä avuntarpeen syistä, on v:sta 1957 lähtien käytetty 9 syynimikettä seuraavalla tavalla. Nimikkeillä sairaus, mielisairaus ja vajaamielisyydet tarkoitetaan sekä avunsaajan omaa että aviopuo-

Civilstånd. Personerna, på vilkas namn understödet beviljats, fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt räknat på grundval av vart tionde fall.

Angående gruppen »gifta» bör beaktas, att i denna grupp ingår även de understödsfall, då mannen på grund av någon orsak inte mera bor tillsammans med sin familj, men makarna inte är lagligen fränskilda. Av hela gruppen gifta utgör sådana ensamma understödstagare, antingen män eller kvinnor, 11.0 %. I allmänhet har understödet beviljats på mannens namn, endast i ca. 2 % av fallen har kvinnan ansetts vara familjens huvudman. Härpå beror, att bland understödsfallen vidkommande kvinnorna endast 7.5 % är gifta. I jämförelse med föregående år har antalet ogifta stigit med 4.4 % och antalet gifta med 4.1 % men antalet änkor och änklingar minskat med 0.4 %.

11.4 % av de ogifta kvinnorna hade barn att försörja, 8.2 % endast ett och 3.2 % flere barn. Änkorna och de fränskilda eller skilt boende kvinnorna hade mycket oftare en stor barnskara att försörja, 9.2 % endast ett barn, 8.5 % två och 10.4 % tre eller flere barn.

Orsaken till understödsbehovet. Det har alltid visat sig svårt att angiva huvudorsaken till understödsbehovet särskilt i sådana fall, då understödstagaren inte hela året varit fortlöpande i behov av understöd. För att erhålla en överblick över de orsaker, som oftast förekommer, har i orsaksgrupperingen från början av år 1957 använts 9 olika orsaksbenämningar på följande sätt. Med benämningarna sjukdom, sinnessjukdom och psykiskt efterblivenhet avses

lison tai lasten sairautta. Sokeus, kuurous ja raajarikkoisuus on yhdistetty nimikkeeksi invaliditeetti. Aviopuolison kuolema, perheen suurilukuisuus ja huolehtiminen aviottomista lapsista on lyhyesti perhesuhteet. Työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous, vankilassa olo, perheensä jättäminen ja elatusvelvollisuuden laiminlyönti on yhdistetty nimikkeeksi epäsosiaalinen elämäntapa. Työnpuute ja työriita muodostavat yhdessä nimikkeen työttömyys. Lisäksi on syyryhmittykseen otettu erillisenä syytä synnytys, mikä aikaisemmin on useimmiten sisältynyt sairauteen tai muihin syihin. Asuntopula, opintoavustukset yms. sisältyvät nimikkeeseen muu syy.

Kun avuntarpeen syy on varsin erilainen riippuen perheen kokoonpanosta ja siitä, onko yksinäinen avunsaaja tai jompikumpi aviopuolisoista saanut kansaneläkkeen tukiosaa, on aineisto (joka 10. tapaus) jaoteltu näitä seikkoja silmällä pitäen ja tutkittu syiden jakaantumista näissä ryhmissä.

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet
Joka 10. tapaus — Vart 10 fall

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet	Kaikki avustus-tapaukset Samtliga understödsfall	Tukiosaa nauttivat Med understödsdel	Ilman tukiosaa Utan understödsdel	Ilman lapsia — Utan barn			Lapsia huollettavana — Med barn		
				miehet män	naiset kvinnor	avioparit gifta par	yksinäiset ensamma	avioparit gifta par	
				%					
Vanhuus — Alderdom	12.4	22.7	0.2	9.6	25.9	10.5	0.1	0.1	
Sairaus — Sjukdom	46.6	45.4	48.0	39.5	43.5	69.9	24.3	58.3	
Mielisairaus, vajaamielisyys — Sinnessjukdom, sinnesslöhet	19.5	28.4	9.1	31.8	23.8	11.2	3.1	10.0	
Synnytys — Barnsbörd	0.7	0.0	1.6	—	0.3	0.1	3.4	1.5	
Invaliditeetti — Invaliditet	1.3	1.5	1.0	2.2	1.2	0.7	0.5	0.9	
Perhesuhteet — Familjeförhållanden	5.4	0.8	10.8	0.2	0.9	0.3	36.9	6.8	
Epäsosiaalinen elämäntapa — Asocialt levnadssätt	6.9	0.6	14.3	6.7	1.0	2.3	25.3	10.7	
Työttömyys — Arbetslöshet	4.8	0.2	10.2	6.6	1.3	4.3	3.4	9.4	
Muu syy — Annan orsak	2.4	0.4	4.8	3.4	2.1	0.7	3.0	2.3	
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Tapausten luku — Antal fall	15 112	8 146	6 966	3 682	5 187	1 612	1 452	3 179	

Tukiosaa nauttivat yksinäiset avunsaajat ja perheet, joissa jompikumpi aviopuolisoista on saanut mainittua eläkelisää, ovat joutuneet avustettaviksi melkein kauttaaltaan vanhuuden tai erilaisten sairauksien vuoksi. Muiden syiden osalle jäi vain 2.0 % tapauksista.

hädanefter såväl understödstagarens som makans och barnens sjukdom. Blindhet, dövhet och vanförhet har sammanslagits under rubriken invaliditet. Makens (makans) död, familjens talrikhet och försörjning av oäkta barn benämnes kort familjeförhållanden. Arbetsovillighet, vårdslöshet, dryckenskap, fängelsevistelse, övergivande av familjen och underlåtenhet av försörjningsplikt har sammanslagits till en grupp med benämningen asocialt levnadssätt. Arbetsbrist och arbetstvist har sammanförts under rubriken arbetslöshet. Barnsbörd, som tidigare för det mesta ingått i gruppen sjukdom eller annan orsak, bildar nu en grupp för sig. Bostadsbrist, understöd till yrkesutbildning mm. ingår i gruppen annan orsak.

Då orsaken till understödsbehovet är mycket olika beroende på familjetyp och olika för de fall, då ensamma understödstagare eller någondera av makarna erhållit folkpensionens understödsdel, har materialet (vart tionde fall) grupperats på grund av dessa omständigheter och orsakerna har undersökts för dessa grupper vidkommande.

De ensamma vårdtagarna med understödsdel samt de familjer, i vilka någondera av makarna erhållit sådant tillägg, har nästan alla åtnjutit understöd till följd av ålderdom eller till följd av olika sjukdomar. Endast 2.0 % av understödsfallen hade någon annan orsak.

Ryhmään lapsia huoltavat yksinäiset sisältyi 73.6 % leskiä, eronneita ja erossa asuvia naisia. Useimmat näistä, 35.4 %, joutuivat pyytämään apua perhesuhteiden takia ja 31.5 % sen vuoksi, että aviopuoliso on jättänyt perheensä ja laiminlyönyt elatusvelvollisuuden tms. (epäsosiaalinen elämäntapa). Oma tai lasten sairaus oli syynä 25.3 %:ssa tapauksista. Naimattomilla äideillä oli pääasiallisena syynä lastensa elättäminen sekä lasten tai oma sairaus. Nämä syyt muodostivat 47.2 ja 31.0 % kaikista naimattomien lapsistaan huolehtivien naisten ryhmästä.

Kaikista avustustapauksista 0.7 % oli aiheutunut lasten synnytyksestä. Runsaasti puolet näistä tapauksista kuului ryhmään lapsia huoltavat avioparit.

Työttömyyden takia huoltoapua saaneiden luku on edellisestä vuodesta noussut 85.2 %. Kaikista avustustapauksista v. 1960 ilmoitettiin, 5.3 % johtuneen työttömyydestä, v. 1961 3.0 %, v. 1962 2.7 % ja v. 1963 4.8 %. Lapsia huoltavien avioparien ryhmässä työttömyyden vuoksi avustettuja oli 9.4 %, kun heitä v. 1962 oli 6.0 %.

Inom gruppen ensamman med barn ingår 73.6 % änkor, fränskilda och skilt boende kvinnor. De flesta av dessa, 35.4 %, måste anhålla om understöd till följd av familjeförhållanden och 31.5 % till följd av att maken övergivit familjen eller underlåtit sin försörjningsplikt el. dyl. (asocialt levnadssätt). Egen eller barnens sjukdom förekom som orsak i 25.3 % av fallen. För de ogifta mödrarna var försörjande av barnen eller barnens och egen sjukdom de huvudsakliga orsakerna. De bildade 47.2 och 31.0 % av alla orsaker för de ogifta kvinnorna med barn.

Barnsbörd hade i 0.7 % av fallen föranlett understödsbehovet. Drygt hälften av dessa förekom i gruppen gifta par med barn.

Antalet understödstagare, som erhållit understöd till följd av arbetslöshet, har från föregående år stigit 85.2 %. År 1960 var 5.3 % av alla understödsfall föranledda av arbetslöshet, år 1961 3.0 %, år 1962 2.7 % och år 1963 4.8 %. I gruppen gifta par med barn, var antalet till följd av arbetslöshet understödda 9.4 %, år 1962 6.0 %.

III. Lastensuojelu

Valtionapua saaneet lastentarhat

Valtionapua nauttivien lastentarhojen on vuosittain lähetettävä toimintakertomuksensa sosiaaliministeriöön. Näiden kertomusten nojalla selostetaan seuraavassa lyhyesti lastentarhojen toimintaa v. 1963.

Valtionapua saaneita lastentarhoja oli kaikkiaan 272 eli 9 enemmän kuin v. 1962. Näistä 196 oli kunnallisia ja 76 yksityisten yhtymien ylläpitämiä. Viimeksi mainituista 14 kuului Mannerheimliitolle ja 1 Suomen Punaiselle Ristille. Teollisuuslaitokset omistivat 11 lastentarhaa, nuorisoyhdistykset 10, seurakunnat ja kaupunkilähetys 7, minkä lisäksi kannatusyhdistysten varassa toimi 19 lastentarhaa. Erilaisten säätiöiden ja yhdistysten hallinnassa oli vielä 14 lastentarhaa.

Suurin osa lastentarhoista, 225, toimi kaupungeissa, 29 kauppaloissa ja 18 maalaiskunnissa. Vahvistettu paikkaluku nousi kaikkiaan

III. Barnskyddet

De statsunderstödda barnträdgårdarna

De barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd, bör årligen insända en verksamhetsberättelse till socialministeriet. På grund av dessa berättelser redogöres i det följande i korthet för barnträdgårdarnas verksamhet under år 1963.

Antalet barnträdgårdar med statsunderstöd var inalles 272 eller 9 mera än år 1962. Av dessa var 196 kommunala och 76 tillhörde privata sammanslutningar. Av de sistnämnda tillhörde 14 Mannerheimförbundet och 1 Finlands Röda Kors. Industriinrättningarna hade 11 barnträdgårdar, ungdomsföreningarna 10, församlingarna och stadsmissionen 7, vartill kom 19 barnträdgårdar som verkade med stöd av understödsföreningar. Dessutom var 14 barnträdgårdar i olika stiftelser och föreningars besittning.

Största delen av barnträdgårdarna, 225, verkade i städerna, 29 i köpingarna och 18 i landskommunerna. Det fastställda antalet platser

Läni — Län	Lastentarhoja Antal barnträdgårdar			Paikkaluku Antal platser			Lapsia Antal barn 1. 10. 1963
	Kunnallisia Kommunala	Yksityisiä Privata	Yhteensä Summa	Kunnallisia Kommunala	Yksityisiä Privata	Yhteensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	81	25	106	6 298	1 216	7 514	7 359
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	26	10	36	1 926	470	2 396	2 329
Hämeen — Tavastehus	24	8	32	1 558	432	1 990	1 950
Kymen — Kymmene	14	9	23	725	380	1 105	1 103
Mikkelin — St Michels	8	1	9	425	28	453	456
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	4	1	5	195	25	220	221
Kuopion — Kuopio	7	3	10	500	112	612	611
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	7	5	12	460	200	660	657
Vaasan — Vasa	17	3	20	1 485	90	1 575	1 567
Oulun — Uleåborgs	4	10	14	320	535	855	834
Lapin — Lapplands	4	1	5	200	100	300	288
Koko maa — Hela landet	196	76	272	14 092	3 588	17 680	17 375
Näistä — Därav							
kaupungeissa — i städer	173	52	225	12 868	2 599	15 467	15 149
kauppaloissa — i köpingar	21	8	29	1 174	445	1 619	1 621
maalaiskunnissa — i landskommuner	2	16	18	50	544	594	605

17 680:een, joista 79.7 % oli kunnallisissa ja 20.3 % yksityisissä lastentarhoissa. Lokakuun 1 p:nä oli lastentarhoissa kaikkiaan 17 375 lasta. V:een 1962 verrattuna paikkaluku lisääntyi 615:llä ja lasten luku 457:llä. Lastentarhojen, hoitopaikkojen ja lasten luku jakaantui eri läänien kesken edellisellä sivulla esitetyllä tavalla.

Kaikista lastentarhoista 82 toimi Helsingissä, 23 Turussa, 14 Tampereella, 9 Oulussa ja Jyväskylässä sekä Vaasassa 8, joten näissä kuudessa kaupungissa oli runsaasti puolet koko maan lastentarhoista. Kokonaispaikkaluvusta 58.8 % tuli niiden osalle.

Suurin osa, 64.0 %, lastentarhoista oli sellaisia, joissa oli sekä puolipäivä- että kokopäiväosasto. 27.2 %:ssa oli vain puolipäiväosasto ja 8.8 %:ssa vain kokopäiväosasto. Näissä erilaatuisissa lastentarhoissa oli seuraava määrä vahvistettuja paikkoja.

Lastentarhoja, joissa oli
Barnträdgårdar med

sekä koko- että puolipäiväosasto — hel- och
halvdagsavdelning
vain puolipäiväosasto — endast halvdagsav-
delning
vain kokopäiväosasto — endast heldagsav-
delning

Lastentarhoja
Antal barnträdgårdar
Kun- Yksi- Yh-
nallisia tyisiä teensä
Kom- Privata Summa
munala

Paikkaluku
Antal platser
Kun- Yksi-
nallisia tyisiä
Kom- Privata
munala

Yh-
teensä
Summa

151	23	174	11 631	1 169	12 800
30	44	74	2 050	2 145	4 195
15	9	24	411	274	685

Lastentarhoissa, joissa oli sekä koko- että puolipäiväosasto, oli puolipäiväosastojen paikkaluku yhteensä 8 174 ja kokopäiväosastojen 4 626. Näin ollen oli paikkoja kaikkiaan puolipäiväosastoilla 12 369 eli 70.0 % lastentarhojen kokonaispaikkaluvusta ja kokopäiväosastoilla 5 311 eli 30.0 %. Puolipäiväosastojen paikkaluku lisääntyi v:een 1962 verrattuna 292:lla ja kokopäiväosastojen 323:lla. Lokakuun 1 p:nä lapsia oli puolipäiväosastoilla 12 218 ja kokopäiväosastoilla 5 157.

Kevätlukukauden alussa otettiin lastentarihoin kaikkiaan 16 936 lasta. Näistä erosi lukukauden kuluessa 1 635 ja tilalle otettiin 1 494, joten lukukauden päättyessä oli lapsia 16 795. Syyslukukaudella vastaavat luvut olivat 17 271, 1 170, 1 181 ja 17 282. Kun paikkojen kokonais-

uppgick inalles till 17 680, varav 79.7 % fanns i kommunala och 20.3 % i enskilda barnträdgårdar. Den 1 oktober var antalet barn i barnträdgårdarna sammanlagt 17 375. I jämförelse med år 1962 steg platsantalet med 615 och barnantalet med 457. Antalet barnträdgårdar, vårdplatser och barn fördelade sig på de olika länen enligt tabellen på föregående sida.

Av samtliga barnträdgårdar verkade 82 i Helsingfors, 23 i Åbo, 14 i Tammerfors, 9 i Uleåborg och i Jyväskylä samt i Vasa 8; i dessa sex städer fanns alltså drygt hälften av barnträdgårdarna i landet. Av totala antalet platser kom 58.8 % på dessa.

Största delen av barnträdgårdarna, 64.0 %, bestod av både hel- och halvdagsavdelningar. 27.2 % hade endast halvdagsavdelning och 8.8 % endast heldagsavdelning. I dessa olikartade barnträdgårdar var antalet fastställda platser, såsom följer.

I barnträdgårdar med både heldags- och halvdagsavdelning var antalet platser på halvdagsavdelningarna inalles 8 174 och på heldagsavdelningarna 4 626. Totalantalet platser på halvdagsavdelningarna var alltså sammanlagt 12 369 eller 70.0 % av barnträdgårdarnas hela platsantal och på heldagsavdelningarna 5 311 eller 30.0 %. Antalet platser på halvdagsavdelningarna steg med 292 och på heldagsavdelningarna med 323 sedan föregående år. Den 1 oktober var antalet barn på halvdagsavdelningarna 12 218 och på heldagsavdelningarna 5 157.

I början av vårterminen intogs i barnträdgårdarna inalles 16 936 barn. Av dessa avgick under terminen 1 635 barn, i vilkas ställe intogs 1 494 andra, varför totalantalet barn i slutet av vårterminen var 16 795. Motsvarande tal för höstterminen var 17 271, 1 170, 1 181 och 17 282.

luku oli 17 680, näyttää siltä kuin muutamia satoja paikkoja olisi ollut vapaana. Kuitenkin on 158 lastentarhaa ilmoittanut, ettei syksyllä tila-ahtauden vuoksi ole voitu vastaanottaa 3 550 lastentarhoihin pyrkivää lasta. Syksyllä 1963 oli lastentarhoihin pyrkijöitä kaikkiaan 20 821 eli 520 lasta vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Jos otetaan huomioon, että osa lapsista oli lastentarhoissa sekä keväällä että syksyllä, pääsi v:n 1963 kuluessa kaikkiaan 29 479 lasta osalliseksi lastentarhaopetuksesta. V:n 1962 vastaava luku oli 28 373 eli 1 106 lasta vähemmän.

Lastentarhoihin otetaan yleensä 3—6-vuotiaita lapsia. Syksyllä 1963 oli niissä kuitenkin myös 2-vuotiaita lapsia 3 sekä 7 v. täyttäneitä 76. Eri osastoilla lasten ikä vaihteli seuraavasti.

Lapsia lastentarhoissa — Antal barn på barnträdgårdarnas

	Ikä, vuotta — Ålder, år						Yhteensä Summa
	2	3	4	5	6	7—	
puolipäiväosastoilla — halvdagsavdelningar	—	528	2 172	4 165	5 291	62	12 218
kokopäiväosastoilla — heldagsavdelningar	3	744	1 535	1 615	1 246	14	5 157
Yhteensä — Summa	3	1 272	3 707	5 780	6 537	76	17 375

	%						100.0
	0.0	4.3	17.8	34.1	43.3	0.5	
puolipäiväosastoilla — halvdagsavdelningar	0.0	4.3	17.8	34.1	43.3	0.5	100.0
kokopäiväosastoilla — heldagsavdelningar	0.1	14.4	29.8	31.3	24.1	0.3	100.0
Yhteensä — Summa	0.0	7.3	21.3	33.3	37.6	0.5	100.0

Puolipäiväosastoilla 5—6-vuotiaat muodostavat enemmistön, heitä kun oli 77.4 % kaikista, jota vastoin kokopäiväosastoilla on eniten 4—5-vuotiaita, 61.1 %.

Lasten syntyperästä mainittakoon, että loka-kuun alussa lastentarhoissa hoidetuista 17 375 lapsesta 96.4 % oli syntynyt avioliitossa ja 623 eli 3.6 % avioliiton ulkopuolella. Aviosyntyisistä lapsista 96.8 %:lla olivat molemmat vanhemmat elossa, 2.7 %:lla oli isä kuollut ja 0.3 %:lla äiti kuollut. Vain 33 eli 0.2 % oli täysorpoja. Niistä 506:sta, joiden vanhemmista jompikumpi oli kuollut, 52 lapsen isä tai äiti oli mennyt uudelleen naimisiin. 1 395 lapsen vanhemmat asuivat erossa. Suurin osa aviottomista lapsista, 91.8 % eli 572, asui kotonaan äitinsä luona, 27 lasta asui omaisten luona ja samoin 24 lasta kasvatuskodissa.

Eftersom totalantalet platser var 17 680, synes några hundra platser ha varit lediga. Likväl har 158 barnträdgårdar uppgivit, att de på grund av utrymmesbrist inte kunnat taga emot 3 550 inträdessökande. Hösten 1963 fanns det inalles 20 821 inträdessökande till barnträdgårdarna eller 520 barn mindre än ett år tidigare.

Om man beaktar, att en del av barnen vistats i barnträdgårdarna såväl på våren som på hösten, blev under år 1963 inalles 29 479 barn delaktiga av barnträdgårdsundervisning. År 1962 var motsvarande tal 28 373 eller 1 106 barn mindre.

I barnträdgårdarna intages i allmänhet barn mellan 3 och 6 år. Hösten 1963 fanns det likväl också 3 barn på 2 år och 76, som hade fyllt 7 år. På de olika avdelningarna växlade barnens ålder på följande sätt.

På halvdagsavdelningarna är 5—6-åringarna i majoritet, ty deras antal utgjorde 77.4 % av samtliga, medan på heldagsavdelningarna fanns mest 4—5-åringar, 61.1 %.

Om barnens börd kan nämnas, att 96.4 % av de i början av oktober omskötta 17 375 barnen var födda inom äktenskapet och 623 eller 3.6 % utom äktenskapet. Av de legitima barnen hade 96.8 % båda föräldrarna i livet, medan 2.7 % var fader- och 0.3 % moderlösa. Endast 33 eller 0.2 % var helt föräldralösa. Av de 506 barn, av vilkas föräldrar den ena dött, var 52 barns fader eller moder omgift. 1 395 barns föräldrar var fränskilda. Största delen, 91.8 % eller 572, av de illegitima barnen bodde hos modern, 27 bodde hos släktingar och likaså 24 i uppfostringshem.

Mitä lasten vanhempien ammattiin tulee, on seuraavassa yhdistelmässä käytetty vain kolmea ryhmää, ja lapset jakaantuivat näiden ryhmien kesken seuraavasti.

Vad föräldrarnas yrke vidkommer, har i följande tabell använts endast tre yrkesgrupper och fördelade sig barnen mellan dem på följande sätt.

Vanhempien ammatti Föräldrarnas yrke	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Lands- kommuner		Yhteensä Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Virkamiehiä, vapaiden ammattien harjoittajia yms. — Tjänstemän o. idkare av fria yrken o.a. dyl.	3 024	18.0	108	17.8	3 132	18.0
Pikkuliikkeenharjoittajia, ammattityöntekijöitä, liikeapulaisia yms. — Mindre affärsidkare, yrkes- arbetare, affärsanställda o.a. dyl.	9 710	57.9	249	41.2	9 959	57.3
Tehdas- ja sekatyöntekijöitä yms. — Fabriks- och diversearbetare o.a. dyl.	4 036	24.1	248	41.0	4 284	24.7
Yhteensä — Summa	16 770	100.0	605	100.0	17 375	100.0

Ruotsi oli ilmoitettu äidinkieleksi 2 482 lapselle eli 14.3 %:lle; 14 858 oli suomenkielisiä ja 35:llä oli äidinkielenään jokin muu kieli.

Lastentarhoissa oli kaikkiaan 902 opettajaa, joista 735 kunnallisissa ja 167 yksityisissä lastentarhoissa. V:sta 1962 opettajien luku on lisääntynyt 36:lla. Lastentarhoissa, joissa oli vain puoli-päiväosasto, oli opettajia 169 eli keskimäärin yksi kutakin 25 hoitopaikkaa kohti. Niissä, joissa oli vain kokopäiväosasto, opettajien luku oli 47 eli yksi kutakin 15 paikkaa kohti. Sekä puoli- että kokopäiväosaston käsittävissä lastentarhoissa opettajia oli kaikkiaan 686 eli yksi kutakin 19 paikkaa kohti. Kaikista 902 opettajasta 868:lla eli 96.2 %:lla oli lastentarhanopettajan pätevyys, jota vastoin 34 eli 3.8 % oli epäpäteviä.

Lastentarhojen kokonaismenot olivat 17.56 milj. mk, joista 14.63 milj. eli 83.3 % tuli kunnallisten ja 2.93 milj. eli 16.7 % yksityisten lastentarhojen osalle. Edellisestä vuodesta menot ovat nousseet 2.14 milj. mk eli 13.9 %. Kustannukset hoitopäivää kohti olivat keskimäärin kaikissa lastentarhoissa yhteensä 5.78 mk, kunnallisissa lastentarhoissa erikseen 5.82 mk ja yksityisissä 4.80 mk. Ruokamenot muodostivat 10—11 % kokonaismenoista.

Koska kunnallisten ja yksityisten lastentarhojen tulolähteet olivat jossakin määrin toisistaan poikkeavia, esitetään ne seuraavassa erikseen.

2 482 eller 14.3 % av barnen uppgavs ha svenska till modersmål; 14 858 var finskspråkiga och 35 hade något annat språk som modersmål.

I barnträdgårdarna fanns sammanlagt 902 lärarinnor, varav 735 i kommunala och 167 i privata barnträdgårdar. Antalet lärarinnor har stigit med 36 sedan år 1962. I barnträdgårdar med endast halvdagsavdelning fanns 169 lärarinnor eller i medeltal en lärarinna per 25 vårdplatser. I barnträdgårdar med endast heldagsavdelning var lärarinnornas antal 47 eller en per 15 platser. I barnträdgårdar med både hel- och halvdagsavdelning var antalet lärarinnor inalles 686 eller en per 19 platser. Av samtliga 902 lärarinnor hade 868 eller 96.2 % barnträdgårdsläroinnekompentens, medan 34 eller 3.8 % var inkompetenta.

Barnträdgårdarnas totalutgifter uppgick till 17.56 milj. mk. av vilka 14.63 milj. eller 83.3 % kom på de kommunala och 2.93 milj. eller 16.7 % på de privata barnträdgårdarnas del. Från föregående år har utgifterna stigit med 2.14 milj. mk eller 13.9 %. De genomsnittliga kostnaderna per vårddag steg i samtliga barnträdgårdar till 5.78 mk, i de kommunala till 5.82 och i de privata till 4.80 mk. Utgifterna för föda utgjorde 10—11 % av totalutgifterna.

Eftersom de kommunala och de privata barnträdgårdarnas inkomster kom från något olika källor, redovisas de i det följande var för sig.

Tulolähteet Inkomstkällor	Lastentarhojen tulot — Barnträdgårdarnas inkomster					
	Kunnalliset Kommunala		Yksityiset Privata		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Lasten ruokamaksut — Barnens bespisning . . .	1 822	12.5	490	16.6	2 312	13.2
Henkilökunnan luontaisedut — Personalens na- turaformåner	256	1.7	28	1.0	284	1.6
Valtionapu — Statsunderstöd	3 594	24.6	699	23.7	4 293	24.4
Kuntien kannatus — Kommunernas bidrag	8 877	60.7	833	28.3	9 710	55.3
Seurakuntien kannatus — Församlingarnas bidrag	—	—	109	3.7	109	0.6
Kannatusyhdistysten maksut — Understödsföre- ningarnas bidrag	—	—	727	24.7	727	4.1
Lahjoitukset — Donationer	12	0.1	21	0.7	33	0.2
Muut tulot — Övriga inkomster	64	0.4	38	1.3	102	0.6
Yhteensä — Summa	14 625	100.0	2 945	100.0	17 570	100.0

Kunnallinen lastensuojelu

Lapset, joihin nähden lastensuojelulain nojalla on ryhdytty toimenpiteisiin, jaetaan yleensä kahteen ryhmään: turvattomiin, jos toimenpiteen syynä on jokin lastensuojelulain 8 §:n a—d kohdissa mainituista seikoista, ja suojelukasvatusta tarvitseviin, jos syynä on jokin saman pykälän e-kohdassa tai 2. momentissa mainituista seikoista.

Toimenpiteet, joihin lastensuojelulain nojalla on ryhdytty, ovat joko ehkäiseviä laadultaan, tai on sosiaalilautakunta ottanut lapsen tai nuoren henkilön huostaansa. Seuraavassa selonteossa on nämä molemmat ryhmät käsitelty erikseen.

Ehkäisevät toimenpiteet. Lastensuojelulaki edellyttää, että ennen kuin lapsi tai nuori henkilö otetaan lautakunnan huostaan, on laissa tarkemmin määrättyissä tapauksissa lapselle, nuorelle henkilölle tai hänen vanhemmilleen annettava lautakunnan edessä tai muulla sopivalla tavalla varoitus tai lapselle tai nuorelle henkilölle määrättävä suojelupalvoja.

Saapuneiden tietojen mukaan on v. 1963 vain 31 tapauksessa annettu varoitus vanhemmille lapsensa hoidon laiminlyömisestä ja 353 tapauksessa turvattomalle lapselle on määrätty suojelupalvoja. Edellisen vuoden vastaavat numerot olivat 36 ja 470. Suojelukasvatuksen tarpeessa oleviin lapsiin nähden luvut ovat huomattavasti suuremmat; 2 938 lasta tai nuorta henkilöä on varoitettu ja suojelupalvoja määrätty 1 063:lle. Lisäksi oli vielä laitoshoidon jälkeen jälkivalvonnan alaisena 252 nuorta henkilöä, jotka

Det kommunala barnskyddet

De barn, vilka med stöd av lagen om barnskydd blivit föremål för åtgärder, indelas i allmänhet i två grupper: värnlösa barn, om orsaken till åtgärden är någon i barnskyddslagens 8 § punkterna a—d nämnd omständighet, och barn i behov av skyddsuppfostran, om orsaken är någon av de i punkt e eller i 2. momentet av samma paragraf nämnda omständigheterna.

Åtgärderna, som enligt barnskyddslagen vidtagits, är antingen förebyggande till sin art eller har socialnämnden omhändertagit barnet eller den unga personen. I följande redovisning har dessa två grupper särredovisats.

Förebyggande åtgärder. Lagen om barnskyddet förutsätter, att innan ett barn eller en ung person i fall som närmare specificeras i lagen, tages om hand av nämnden, skall honom eller föräldrarna tilldelas varning inför nämnden eller på annat lämpligt sätt, eller skall åt barnet eller den unga personen förordnas en skyddsövervakare.

Enligt de insända uppgifterna har år 1963 i endast 31 fall föräldrarna varnats på grund av försummad vård och åt värnlösa barn förordnats skyddsövervakare i 353 fall. Motsvarande siffror för år 1962 var 36 och 470. För de barns del, som var i behov av skyddsuppfostran, är talen betydligt större; 2 938 barn eller unga personer har varnats och skyddsövervakare har förordnats åt 1 063. Dessutom var under övervakning efter anstaltsvård ännu 252 unga personer, vilka egentligen icke hör till gruppen förebyggande

oikeastaan eivät kuuluisi tähän ehkäisevien toimenpiteiden ryhmään, mutta kun osa heistä ei ole enää huostaanotettuja, on heidät otettu tässä yhteydessä huomioon. Edellisenä vuonna ilmoitettiin varoitustapauksia 2 815 ja valvontatapauksia 1 044, joista 610 oli vielä v. 1963 valvonnan alaisina. V. 1962 varoituksen saaneista 102:lle määrättiin suojeluvalvoja v. 1963. Miten v:n 1963 tapaukset jakaantuivat kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Turvattomat — Värnlösa

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet
Varoitus — Varning	18	13	31
Suojeluvalvonta — Skyddsövervakning	263	90	353

Suojelukasvatusta tarvitsevat—I behov av skyddsuppfostran

Varoitus — Varning	2 241	697	2 938
Suojeluvalvonta — Skyddsövervakning	1 021	294	1 315

Suurin osa, 73.2 %, turvattomien lasten tapauksista esiintyi kaupungeissa ja kauppaloissa, edellisenä vuonna 74.5 %. Samoin oli myös suojelukasvatustapauksia eniten asutuskeskuksissa, 76.7 %, vastaten 74.5 % v. 1962. Maalaiskunnissa suojelukasvatustapausten luku on alentunut v:sta 1962 42:lla, jota vastoin kaupunki- ja kauppalakunnissa noussut 8.2 %. Varoituksen saaneista 2 938:sta 2 597 oli poikia ja 341 tyttöjä ja valvonnan alaisista 1 315:stä vastaavasti 962 ja 353.

Ikäryhmitys muodostuu turvattomilla ja suojelukasvatusta tarvitsevilla lapsilla varsin erilaiseksi, koska toimenpiteet edellisissä tapauksissa kohdistuvat vanhempiin heidän laiminlyödessään lastensa hoidon ja jälkimmäisissä tapauksissa itse lapsiin tai nuoriin henkilöihin.

åtgärder», men då en del av dem ej mera är omhändertagna, har de beaktats i detta sammanhang. Föregående år uppgavs 2 815 varningsfall och 1 044 övervakningsfall, av vilka 610 var fortfarande under övervakning år 1963. Av de år 1962 varnade förordnades för 102 en skyddsövervakare år 1963. Av följande sammanställning framgår, hur de ifrågavarande fallen år 1963 fördelade sig mellan städer, köpingar och landskommuner.

De flesta fallen berörande värnlösa, 73.2 %, förekom i städerna och köpingarna, föregående år 74.5 %. Likaledes fanns även de flesta skyddsuppfostringsfallen i bosättningscentra, 76.7 %, motsvarande 74.5 % år 1962. I landskommunerna har antalet skyddsuppfostringsfall minskat med 42 från år 1962, då däremot antalet i städerna och köpingarna stigit med 8.2 %. Av antalet varnade 2 938 var 2 597 gossar och 341 flickor och av antalet övervakade 1 315 motsvarande 962 och 353.

Åldersgrupperingen bland de värnlösa och de skyddsuppfostrade barnen gestaltar sig mycket olika, då åtgärderna i de förstnämnda fallen riktar sig mot föräldrarna på grund av försummad vård och i de sistnämnda fallen mot själva barnen eller de unga personerna.

Ikä, vuotta — Ålder, år

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skydds- uppfostran	
	abs.	%	abs.	%
— 2	4	1.0	—	—
2— 6	53	13.8	—	—
7—12	156	40.6	654	15.4
13—15	77	20.1	1 478	34.7
16—	92	24.0	2 117	49.8
Tuntematon — Okänd	2	0.5	4	0.1
Yhteensä — Summa	384	100.0	4 253	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevista 591 eli 13.9 % oli 16-vuotiaita, 811 eli 19.1 % 17-vuotiaita ja 715 eli 16.8 % sitä vanhempia.

Suurin osa, 94.0 %, kaikista näistä lapsista oli aviosyntyisiä ja vain 6.0 % oli syntynyt ulkopuolella avioliiton. Aviosyntyisistä lapsista 423 oli ns. avioerolapsia, näistä 77 turvatonta ja 346 suojelukasvatusta tarvitsevaa. V. 1962 näitä lapsia oli 390.

Syyt, miksi lapsia tai nuoria henkilöitä on varoitettu tai asetettu suojeluvalvontaan, selviävät seuraavasta yhdistelmästä.

Toimenpiteen syy — Orsak till åtgärden	Suojelukasvatusta tarvitsevat — Barn i behov av skyddsuffostrar					
	Poikia — Gossar		Tyttyjä — Flickor		Yhteensä — Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Sopimaton ansiotoimi — Olämpligt förvärvsarbete	1	0.0	3	0.4	4	0.1
Koulunkäynnin laiminlyönti — Försummande av skolgång	163	4.6	68	9.8	231	5.4
Koulun järjestyksen rikkominen — Störande av skolordningen	30	0.8	11	1.6	41	1.0
Rangaistava teko — Straffbar handling	2 238	62.9	202	29.1	2 440	57.4
Irtolaisuus — Lösdriveri	45	1.3	296	42.7	341	8.0
Tapaaminen juopuneena — Anträffad berusad	1 071	30.1	107	15.4	1 178	27.7
Muu — Annan	11	0.3	7	1.0	18	0.4
Yhteensä — Summa	3 559	100.0	694	100.0	4 253	100.0

Huostaanotettujen lasten luku. Sosiaalilautakuntien huostaanottamia lapsia oli v. 1963 koko maassa yhteensä 15 525. Näistä oli turvattomia 13 730 eli 88.4 % ja suojelukasvatusta tarvitsevia 1 795 eli 11.6 %. Lisäksi oli 41 turvatonta ja 36 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta, jotka olivat huostaanotettuja v. 1963, mutta mihinkään toimenpiteisiin ei vielä oltu ryhdytty. Nämä 77 lasta eivät sisälly seuraavaan selontekoon. Kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken tapaukset jakaantuivat seuraavasti.

Av de unga personerna i behov av skyddsuffostrar var 591 eller 13.9 % 16-åringar, 811 eller 19.1 % 17-åringar och 715 eller 16.8 % ännu äldre.

Största delen, 94.0 %, av alla dessa redovisade barn var födda inom äktenskapet och endast 6.0 % var illegitima. Av de inom äktenskapet födda var 423 sådana, vilkas föräldrar var fränskilda; av dessa var 77 värnlösa och 346 i behov av skyddsuffostrar. År 1962 var antalet 390.

Orsakerna till att barnen eller de unga personerna varnats eller ställts under skyddsövervakning, framgår av följande sammanställning.

Antalet omhändertagna barn. År 1963 fanns i hela landet sammanlagt 15 525 av socialnämnderna omhändertagna barn. Av dessa var 13 730 eller 88.4 % värnlösa och 1 795 eller 11.6 % i behov av skyddsuffostrar. Dessutom fanns det ännu 41 värnlösa och 36 barn i behov av skyddsuffostrar, vilka blivit omhändertagna år 1963, men beträffande vilka inga åtgärder ännu företagits. Dessa 77 barn ingår ej i följande redogörelse. Fördelningen på städer, köpingar och landskommuner var följande.

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat — För skyddsuffostrar omhändertagna		Yhteensä Summa	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	8 292	60.4	1 350	75.2	9 642	62.1
Maalaiskunnat — Landskommuner	5 438	39.6	445	24.8	5 883	37.9
Koko maa — Hela landet	13 730	100.0	1 795	100.0	15 525	100.0

V:n 1963 lastensuojelulasten luku on v:een 1962 verrattuna alentunut 285:llä eli 1.8 %; turvattomien luku on pienentynyt 2.2 %, jota vastoin suojelukasvatusta tarvitsevien luku on kasvanut 1.1 %. Kaupunki- ja kauppalakunnissa turvattomien luku on noussut 2.4 % ja suojelukasvatustapausten luku 4.7 %; maalaiskunnissa turvattomien luku on vähentynyt 8.5 % ja suojelukasvatustapausten luku 8.4 %.

Antalet barnskyddsbarn år 1963 har i jämförelse med år 1962 nedgått med 285 eller 1.8 %; antalet värnlösa har minskat med 2.2 %, däremot antalet för skyddsuppfostran omhändertagna stigit med 1.1 %. I stads- och köpingskommuner har antalet värnlösa stigit med 2.4 % och antalet skyddsuppfostrade med 4.7 %; i landskommunerna har antalet värnlösa minskat med 8.5 och antalet skyddsuppfostrade med 8.4 %.

Huostaanotettujen lasten luku lääneittäin — Antal omhändertagna barn länsvis

	Turvattomat — Värnlösa			Suojelukasvatusta tarvitsevat — I behov av skyddsuppfostran			Yhteensä — Summa			
	Kaupungit, kauppalat, köpingar	Maalaiskunnat, Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat, köpingar	Maalaiskunnat, Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat, köpingar	Maalaiskunnat, Landskommuner	Yhteensä Summa	% väestöstä av befolkningen
Lääni — Län										
Uudenmaan — Nylands ...	4 130	648	4 778	473	70	543	4 603	718	5 321	0.61
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	885	620	1 505	157	58	215	1 042	678	1 720	0.26
Ahvenanmaa — Åland	11	11	22	1	1	2	12	12	24	0.11
Hämeen — Tavastehus	1 365	574	1 939	282	50	332	1 647	624	2 271	0.38
Kymen — Kymmene	509	274	783	115	43	158	624	317	941	0.27
Mikkelin — S:t Michels	128	400	528	36	30	66	164	430	594	0.25
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	68	480	548	20	33	53	88	513	601	0.29
Kuopion — Kuopio	292	477	769	82	41	123	374	518	892	0.33
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	177	497	674	27	55	82	204	552	756	0.30
Vaasan — Vasa	218	381	599	59	21	80	277	402	679	0.15
Oulun — Uleåborgs	274	676	950	61	37	98	335	713	1 048	0.25
Lapin — Lapplands	235	400	635	37	6	43	272	406	678	0.32
Koko maa — Hela landet	8 292	5 438	13 730	1 350	445	1 795	9 642	5 883	15 525	0.34

Suojelukasvatusta tarvitsevista lapsista tai nuorista henkilöistä oli v. 1963 suurin osa, 75.2 %, kaupunkien ja kauppaloiden huostaanottamia. Jo yksistään Helsingissä oli 403 eli 22.5 kaikista ja Tampereella, Turussa, Lahdessa ja Porissa yhteensä 385 eli 21.4 %. Turvattomista lapsista oli samoin suuri osa Helsingin huostaanottamia, 3 744 eli 27.3 % kaikista, ja mainittujen neljän muun kaupungin lapsia 1 835 eli 13.4 %.

Jotta saataisiin selville, paljonko vuosittain otetaan huostaan lapsia tai nuoria henkilöitä, on pyydetty tietoja lasten huostaanottovuodesta. Tämän nojalla lapset on jaettu kahteen ryhmään: ns. uusiin tapauksiin, jolloin lapset on otettu huostaan kertomusvuoden kuluessa, ja vanhoihin tapauksiin eli sitä ennen huostaanotettuihin.

Största delen, 75.2 % av de barn och unga personer, som år 1963 var i behov av skyddsuppfostran, var omhändertagna i städer och köpingar. Enbart på Helsingfors kom 403 eller 22.5 % av samtliga, och på Tammerfors, Åbo, Lahti och Björneborg kom sammanlagt 385 eller 21.4 %. Av de värnlösa barnen var likaledes en stor del omhändertagna i Helsingfors, 3 744 eller 27.3 % av samtliga, och i de övriga fyra nämnda städerna 1 835 eller 13.4 %.

För att få fram, hur många barn och unga personer som årligen omhändertages, har året för omhändertagandet efterfrågats. På grundval av denna omständighet har barnen indelats i två grupper: de s.k. nytilkomna fallen, då omhändertagandet skett under redogörelseåret, och de gamla fallen, dvs. de därförinnan omhän-

Seuraavassa yhdistelmässä on tästä tehty selkoa erikseen turvattomiin ja suojelukasvatusta tarvitseviin nähden kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor
<i>Turvattomia — Värnlösa</i>	4 479	3 813	2 943	2 495	7 422	6 308
niistä uusia tapauksia — därav nytillkomna	937	835	353	269	1 290	1 104
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — därav tidigare omhändertagna	3 542	2 978	2 590	2 226	6 132	5 204
<i>Suojelukasvatusta tarvitsevia — I behov av skyddsuppfostran</i>	985	365	289	156	1 274	521
niistä uusia tapauksia — därav nytillkomna	252	135	44	47	296	182
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — därav tidigare omhändertagna	733	230	245	109	978	339

Turvattomista lapsista 54.1 % oli poikia ja 45.9 % tyttöjä. Suojelukasvatusta tarvitsevista sen sijaan valtaosa, 71.0 %, oli poikia ja vain 29.0 % tyttöjä. Kertomusvuoden kuluessa sosiaalilautakunnat ovat ottaneet huostaan 2 394 turvatonta lasta eli 150 lasta vähemmän kuin v. 1962. Uusia suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia on vuoden kuluessa otettu huostaan 478 eli 4 lasta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Uudet tapaukset muodostivat 17.4 % turvattomien ja 26.6 % suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmästä.

Huostaanoton perustelu. Lastensuojelulain 9 §:n 1. mom:n mukaan lapsi, jonka vanhemmat ovat kuolleet tai hänet hylänneet ja joka varattomuuden takia on vaarassa jäädä huoltoon ja kasvatusta vaille, on otettava sosiaalilautakunnan huostaan.

Saman pykälän 2. mom:n c-kohdan mukaan voidaan lapsi tai nuori henkilö ottaa vanhempien suostumuksella vain toistaiseksi lautakunnan huostaan, jos asianhaarat niin vaativat.

11 §:n mukaan lautakunnan on, jos 9 §:n 2. mom:ssa mainitut toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai jos suojeluvalvonta ei ole johtanut tarkoitettuun tulokseen, koetettava aikaansaada lapsen tai nuoren henkilön vanhempien tai holhoojan kanssa kirjallinen sopimus, jolla lapsi luovutetaan lautakunnan huostaan kodin ulkopuolella kasvatettavaksi.

Jollei 11 §:ssä mainittua sopimusta saada aikaan, voi lautakunta 12 ja 17 §:ien nojalla päättää, jos se osoittautuu välttämättömäksi, että lapsi tai nuori henkilö otetaan siitä huolimatta lautakunnan huostaan.

dertagna. I följande sammanställning redogöres härför med uppdelning på värnlösa barn och barn i behov av skyddsuppfostran, skilt för städer, och köpingar samt ladskommuner.

Av de värnlösa barnen var 54.1 % gossar och 45.9 % flickor. Av de för skyddsuppfostran omhändertagna var däremot största delen, 71.0 %, gossar och blott 29.0 % flickor. Under redogörelseåret har socialnämnderna omhändertagit 2 394 värnlösa barn eller 150 barn mindre än år 1962. Antalet nya fall inom gruppen i behov av skyddsuppfostran utgjorde 478 eller 4 barn mindre än närmast föregående år. De nya fallens andel utgjorde 17.4 % av samtliga värnlösa och 26.6 % av de för skyddsuppfostran omhändertagna.

Grunden för omhändertagandet. Enligt § 9 mom. 1 i barnskyddslagen bör barn, vars föräldrar dött eller som övergivits av dem samt vars vård och uppfostran på grund av medellöshet äventyras, omhändertagas av socialnämnden.

Enligt mom. 2 c i samma paragraf kan barnet eller den unga personen med föräldrarnas begivande omhändertagas tillsvidare, om omständigheterna så fordrar.

Enligt § 11 bör nämnden, om i § 9 mom. 2 nämnda åtgärder ej är tillfyllest eller om ej skyddsupsikten lett till avsett resultat, söka att med barnets eller den unga personens föräldrar eller förmyndare träffa skriftligt avtal, varigenom barnet överlämnas i nämndens vård för att uppfostras utom hemmet.

Kommer i § 11 omnämnt avtal icke till stånd, kan nämnden enligt § 12 och 17 besluta, om det visar sig nödvändigt, att barnet eller den unga personen det oaktat omhändertagas för vård.

Seuraavassa taulukossa esitetään, minkä lastensuojelulain pykälien nojalla huostaanotto on tapahtunut.

I följande tabell redovisas för, enligt vilka paragrafer i barnskyddslagen omhändertagandet skett.

Huostaanoton perustelu — Grunden för omhändertagandet

Huostaanoton perustelu Grunden för omhändertagandet	Turvattomat — Värnlösa				Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuppfostran			
	Kaup- pungit, kaup- palat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yh- teensä Summa	Uusia Nytil- komna	Kau- pungit, kaup- palat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yh- teensä Summa	Uusia Nytil- komna
Orpo — Föräldralös	316	531	847	106	21	9	30	13
Hylätty — Övergiven	447	812	1 259	106	29	22	51	5
Väliaikaisesti vanhempien suostu- muksella — Interimistiskt med föräldrarnas begivande	3 025	1 158	4 183	1 350	240	44	284	120
Luovutussopimus — Överlåtelse- avtal	4 253	2 493	6 746	765	976	306	1 282	302
Päätös vastoin vanhempien tahtoa — Beslut mot föräldrarnas vilja	242	441	683	65	84	64	148	38
Ei ilmoitettu — Ouppgiven	9	3	12	2	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	8 292	5 438	13 730	2 394	1 350	445	1 795	478
				%				
Orpo — Föräldralös	3.8	9.8	6.2	4.4	1.6	2.0	1.7	2.7
Hylätty — Övergiven	5.4	14.9	9.2	4.4	2.1	4.9	2.8	1.0
Väliaikaisesti vanhempien suostu- muksella — Interimistiskt med föräldrarnas begivande	36.5	21.3	30.4	56.4	17.8	9.9	15.8	25.1
Luovutussopimus — Överlåtelse- avtal	51.3	45.8	49.1	32.0	72.3	68.8	71.4	63.2
Päätös vastoin vanhempien tahtoa — Beslut mot föräldrarnas vilja	2.9	8.1	5.0	2.7	6.2	14.4	8.3	8.0
Ei ilmoitettu — Ouppgiven	0.1	0.1	0.1	0.1	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Lapsia huostaanotettaessa on huomattavasti useammin tehty luovutussopimus asutuskeskuk-
sissa kuin maalaiskunnissa, joissa taas orpoina
ja hylättyinä huostaanotettuja lapsia on paljon
enemmän. Näyttää siltä kuin lapset yhä useam-
min ensin luovutettaisiin vain väliaikaisesti,
ennen kuin lopullinen luovutussopimus saadaan
aikaan, sillä v. 1963 huostaanotetuista turvatto-
mista lapsista 56.4 % oli otettu huostaan väli-
aikaisesti vanhempien suostumuksella, kun aikai-
sempina vuosina huostaanotettujen vastaava
suhdeluku oli vain 25.0. Suojelukasvatusta
tarvitsevien ryhmässä vastaavat %-luvut olivat
25.1 ja 12.5.

Huostaanotettujen huoltomuoto. Suurin osa
lapsista on vuoden kuluessa ollut joko vain
laitoksissa tai vain yksityiskodeissa, mutta osa
on ollut kummassakin. Seuraavassa huolto-
muotoa valaisevassa taulukossa nämä on pidetty
erillisenä ryhmänä.

Vid omhändertagandet av barn har över-
låtelseavtal betydligt oftare träffats i bosätt-
ningscentra än i landskommuner, där åter
antalet omhändertagna föräldralösa och över-
givna är mycket högre. Det förefaller som om
barnen allt oftare först skulle omhändertagas
tillsvidare före det slutliga överlåtelseavtalet fås
till stånd. Av de år 1963 omhändertagna värn-
lösa barnen var 56.4 % provisoriskt omhänder-
tagna med föräldrarnas begivande, medan mots-
varande proportionstal för de under tidigare år
omhändertagna barnen var blott 25.0. Inom
gruppen av barn i behov av skyddsuppfostran
var resp. procenttal 25.1 och 12.5.

De omhändertagnas vårdform. Största delen
av barnen har under årets lopp varit endera
endast i anstalt eller endast i enskilt hem, men
en del har varit i båda. De sistnämnda har
hållits som en skild grupp i följande tabell belys-
ande vårdformen.

Huoltomuoto — Vårdform

Huoltomuoto — Vårdform	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuppfostran					
	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Laitoshoido — Anstaltsvård	4 228	1 849	6 077	3 611	2 466	1 686	1 245	391	1 636	1 157	479	430
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	3 420	3 334	6 754	3 335	3 419	553	56	39	95	78	17	33
Laitos- ja yksityiskotihoito — Vård i anstalt och enskilt hem	644	255	899	476	423	155	49	15	64	39	25	15
Yhteensä — Summa	8 292	5 438	13 730	7 422	6 308	2 394	1 350	445	1 795	1 274	521	478
						%						
Laitoshoido — Anstaltsvård	51.0	34.0	44.3	48.7	39.1	70.4	92.2	87.9	91.1	90.8	91.9	90.0
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	41.2	61.3	49.2	44.9	54.2	23.1	4.2	8.7	5.3	6.1	3.3	6.9
Laitos- ja yksityiskotihoito — Vård i anstalt och enskilt hem	7.8	4.7	6.5	6.4	6.7	6.5	3.6	3.4	3.6	3.1	4.8	3.1
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Asutuskeskuksissa turvattomien lasten sijoittaminen laitoksiin on huomattavasti yleisempää kuin maaseudulla. 59 % kaupunkien ja kauppalojen huostaanotetuista lapsista hoidettiin laitoksissa, maalaiskuntien lapsista vain 39 %. Tämä onkin luonnollista, sillä 64 % kaikista yksityisten ja kuntien omistamista lastenkodeista sijaitti asutuskeskuksissa. Lapsia huostaan otettaessa sijoitetaan heidät usein ensin laitoksiin, kunnes sopiva yksityiskoti on ilmaantunut. Niinpä 76.9 % kertomusvuonna huostaanotetuista turvattomista lapsista on hoidettu laitoksissa, mutta aikaisemmin huostaanotetuista vain 45.3 %. Asutuskeskuksissa jopa 84.4 % uusista tapauksista sijoitettiin laitoksiin, maalaiskunnissa 55.6 %. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset ja nuoret henkilöt kasvatettiin pääasiallisesti laitoksissa, 94.7 % heistä. Yksityiskoteihin sijoittaminen näyttää olevan aivan poikkeuksellista.

Kaikista yksityishoitoon sijoitetuista 6 754 turvattomasta lapsesta vain 319 eli 4.7 % oli ilmaisessa hoidossa. Näistä 169 oli kaupunkien ja kauppalojen sekä 150 maalaiskuntien huostaanottamia. Kaupunkien ja kauppalojen yksityishoidossa olleista 3 420 lapsesta 2 340 eli 68.4 % oli sijoitettu perheisiin oman kunnan ulkopuolelle, maalaiskuntien 3 334 lapsesta vain 624 eli 18.7 %.

I befolkningscentra är det betydligt vanligare att placera barn i anstalt än på landsbygden. I städerna och köpingarna vårdades 59 % av de omhändertagna barnen i anstalt, i landskommunerna blott 39 %. Detta är naturligt, då 64 % av samtliga barnhem i kommunal och enskild ägo fanns i befolkningscentra. Omhändertagna barn placeras ofta först i anstalt, tills ett lämpligt enskilt hem har uppenbarats sig. Sälunda har 76.9 % av de under redogörelseåret omhändertagna värnlösa barnen vårdats i anstalt men blott 45.3 % av de tidigare omhändertagna. I bosättningscentra placerades rent av 84.4 % av de nya fallen i anstalt, i landskommunerna åter 55.6 %. Skyddsuppfostrade barn och unga personer uppfostrades huvudsakligen i anstalter; andelen var 94.7 %. Placering i enskilda hem synes höra till undantagen.

Av hela antalet i enskilt hem vårdade värnlösa barn, 6 754, åtnjöt endast 319 eller 4.7 % fri vård. Av dessa var 169 omhändertagna i städerna och köpingarna samt 150 i landskommunerna. Av alla de 3 420 barn, vilka utackorderats av städer och köpingar, var 2 340 eller 68.4 % placerade i familjer utom egen kommun medan motsvarande tal för landskommunernas 3 334 barn var endast 624 eller 18.7 %.

Seuraavassa taulukossa esitetään, missä laitoksissa lapsia on hoidettu. Tällöin sama lapsi voi esiintyä useamman laitoksen kohdalla, riippuen siitä, monessako laitoksessa hän vuoden kuluessa on ollut.

I följande tabell redovisas, i vilka anstalter barnen har vårdats. Härvid kan samma barn förekomma på mer än ett ställe i tabellen, om det har vårdats i olika anstalter under året.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvärden

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuppfostran					
	Kaupungit ja kauppalaat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna	Kaupungit ja kauppalaat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem ..	3 175	955	4 130	2 479	1 651	1 327	392	25	417	287	130	170
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	1 365	451	1 816	1 002	814	483	63	23	86	54	32	27
Koulukodit — Skolhem ...	15	3	18	16	2	1	873	332	1 205	890	315	239
Kunnalliskodit — Kommunalhem	2	49	51	32	19	9	3	19	22	8	14	8
Vajaamielislaitokset ja mielisairaalat — Anstalter för sinnesslöa och sinnessjuka	527	548	1 075	637	438	73	77	22	99	58	41	38
Sokeain, kuurojen ja raajarikk. laitokset — Anstalter för blinda, döva och vanföra	5	6	11	3	8	1	—	—	—	—	—	—
Sairaalat ja parantolat — Sjukhus och sanatorier ..	385	201	586	336	250	181	68	18	86	43	43	28
Muut laitokset — Övriga anstalter	47	45	92	55	37	6	67	24	91	22	69	31

Laitohoitoa saaneista 6 976 turvattomasta lapsesta 59 % on ollut hoidettavana kuntien omista lastenkodeissa ja 26 % yksityisissä lastenkodeissa. Koulukodeissa hoidetut turvattomat lapset olivat pääasiassa sellaisia, joita syystä tai toisesta ei ole voitu hoitaa lastenkodeissa, joihin heidät ensin on sijoitettu, vaan on ollut pakko siirtää koulukoteihin. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt ovat enimmäkseen olleet koulukodeissa. Huostaan otettaessa monet heistä on ensin sijoitettu tavallisiin lastenkoteihin ja vasta sieltä koulukoteihin.

Kuten taulukossa on mainittu, on kertomusvuoden kuluessa kunnallisissa lastenkodeissa hoidettu kaikkiaan 4 547 lastensuojelulasta ja heidän hoitopäiviensä kokonaisluku oli 958 259. Lisäksi on näissä lastenkodeissa ollut myös huoltöapulapsia, yhteensä 256. Näiden huollettavien hoitopäiväluku oli 28 041. Kunnallisissa lastenkodeissa hoidettiin siis yhteensä 4 803 henkilöä 986 300 päivää. Keskimäärin huollettavaa kohden tuli näin ollen koko maassa 205 hoito-

Av de på anstalt intagna 6 976 värnlösa barnen 59 % har vårdats i kommunernas egna barnhem och 26 % i enskilda barnhem. De i skolhem vårdade värnlösa barnen var huvudsakligen sådana, vilka flyttats över dit, emedan de av någon orsak ej kunnat vårdas på barnhem, där de först placerats. Barn och unga personer omhändertagna för skyddsuppfostran har för det mesta varit i skolhem. Flere av dem har först placerats på vanliga barnhem och därifrån överflyttats till skolhem.

Såsom i tabellen nämnts har under redogörelseåret sammanlagt 4 547 barnskyddsbarn vårdats i de kommunala barnhemmen; totalantalet vård dagar var 958 259. Dessutom har i dessa barnhem funnits även socialhjälp barn till ett sammanlagt antal av 256. Antalet vård dagar för dessa var 28 041. I de kommunala barnhemmen vårdades alltså sammanlagt 4 803 personer i 986 300 dagar. Det genomsnittliga antalet vård dagar per person var sålunda i hela

päivää, erikseen kaupunkien ja kauppaloiden lastenkodeissa 185 sekä maalaiskuntien 273 hoitopäivää. Kunnallisissa koulukodeissa hoidettiin kaikkiaan 95 lasta tai nuorta henkilöä yhteensä 19 824 hoitopäivää eli 209 päivää huollettavaa kohden.

Huostaanotettujen ikä. Turvattomien ja suojelukasvatusta tarvitsevien lasten ja nuorten henkilöiden ikä selviää seuraavasta taulukosta. Laitoksissa hoidettujen ryhmään on tällöin laskettu paitsi ne lapset, jotka vuoden kuluessa ovat olleet yksinomaan jossain laitoksessa, myös ne, joita selontekovuoden aikana on hoidettu myös yksityiskodeissa, mutta laitoksessa pitemmän aikaa.

Turvattomat näyttävät tulevan huostaanotetuiksi pääasiallisesti ennen 7 ikävuottaan; kertomusvuoden uusista tapauksista lähes $\frac{2}{3}$ oli tämän ikäisiä. Täytettyään 16 vuotta suurin osa heistä poistetaan kirjoista. 17-vuotiaita tai sitä vanhempia oli v. 1963 kirjoissa kuitenkin vielä 447 eli 3.3 % kaikista turvattomista.

Ikä — Ålder

Ikä, vuotta — Ålder, år	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsufffostran					
	Kaikkiaan—Inalles			Näistä hoidettu Därav vårdade			Kaikkiaan—Inalles			Näistä hoidettu Därav vårdade		
	poikia gossar	tyttöjä flickor	yhteensä summa	laitoksissa i anstalter	yksityis- kodeissa i enskilda hem	Uusia Nytilkomna	poikia gossar	tyttöjä flickor	yhteensä summa	laitoksissa i anstalter	yksityis- kodeissa i enskilda hem	Uusia Nytilkomna
— 2	607	553	1 160	1 038	122	809	—	—	—	—	—	—
2—6	1 598	1 381	2 979	1 497	1 482	691	—	—	—	—	—	—
7—12	2 749	2 334	5 083	2 068	3 015	610	172	13	185	165	20	78
13—15	1 778	1 455	3 233	1 200	2 033	244	557	143	700	637	63	231
16—17	580	505	1 085	471	614	37	401	259	660	641	19	140
18—	105	78	183	145	38	1	143	105	248	227	21	29
Tuntematon — Okänd	5	2	7	6	1	2	1	1	2	2	—	—
Yhteensä — Summa	7 422	6 308	13 730	6 425	7 305	2 394	1 274	521	1 795	1 672	123	478
	%											
— 2	8.2	8.8	8.4	16.1	1.7	33.8	—	—	—	—	—	—
2—6	21.5	21.9	21.7	23.3	20.3	28.9	—	—	—	—	—	—
7—12	37.0	37.0	37.0	32.2	41.3	25.5	13.5	2.5	10.3	9.9	16.3	16.3
13—15	24.0	23.1	23.6	18.7	27.8	10.2	43.7	27.4	39.0	38.1	51.2	48.3
16—17	7.8	8.0	7.9	7.3	8.4	1.5	31.5	49.7	36.8	38.3	15.4	29.3
18—	1.4	1.2	1.3	2.3	0.5	0.0	11.2	20.2	13.8	13.6	17.1	6.1
Tuntematon — Okänd	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset joutuvat tavallisesti huoltoon vasta täytettyään 7 vuotta. Suurimman ryhmän muodostavat kuitenkin ne, jotka ovat 13—15-vuotiaita. Lähes puolet v.

landet 205, i städernas och köpingarnas barnhem 185 och i landskommunernas 273 vård dagar. I de kommunala skolhemmen vårdades sammanlagt 95 barn eller unga personer i 19 824 dagar, vilket gör 209 dagar per person.

De omhändertagnas ålder. De värnlösa och skyddsufffostrade barnens och unga personernas ålder framgår av följande tabell. Gruppen »i anstalter vårdade» innefattar alla de barn, som under året åtnjutit endast anstaltsvård, och även de barn, som under redogörelseåret dessutom vårdats i enskilt hem, men varit en längre tid på anstalt.

De värnlösa har huvudsakligen blivit omhändertagna före sitt 7 levnadsår; under redogörelseåret var nära $\frac{2}{3}$ av de nytillkomna fallen i denna ålder. Största delen utskrivs vid 16 års ålder; år 1963 fanns det dock ännu 447 17-åringar eller äldre, dvs. 3.3 % av samtliga värnlösa.

Barn i behov av skyddsufffostran omhändertages vanligtvis först sedan de fyllt 7 år. Den största gruppen utgör likväl 13—15-åringarna. Nära hälften av de år 1963 omhändertagna var

1963 huostaanotetuista oli tämän ikäisiä. 17 vuotta täyttäneitä nuoria henkilöitä otettiin kertomusvuonna huostaan vielä 84. Useimpien kohdalla suojelutoimenpiteet lakkaavat henkilön täytettyä 18 vuotta. 19-vuotiaita ja sitä vanhempia nuoria henkilöitä oli v. 1963 kirjoissa enää vain 68 eli 3.8 % kaikista.

Kaikista v. 1963 lapsilisää saaneista 16 vuotta nuoremmista lapsista oli huostaanotettuja 1.0 %, Väestön ikärakenteeseen verrattuna maamme kaikista 2 vuotta nuoremmista lapsista 0.72 % oli huostaanotettuja, 2—6 vuotiaista 0.74 %, 7—15-vuotiaista 1.13 % ja 16—17-vuotiaista 0.87 %.

Huostaanotettujen syntyperä ja vanhemmat. Huostaanotettujen lasten syntyperää ts., ovatko he syntyneet avioliitossa vai sen ulkopuolella samoin kuin vanhempien elossaoloa valaisee seuraava taulukko. Kun v:sta 1957 lähtien on tietoja saatu myös siitä, ovatko lasten vanhemmat eronneet, on nämä avioerolapset esitetty erillisenä ryhmänä. Ne tapaukset, jolloin vanhemmista ei ole mitään tietoa, on laskettu aviottomien ryhmään.

i denna ålder. Vid 17 års ålder omhändertogs ännu 84 unga personer. För de flestas del upphör vårdåtgärderna, när de fyllt 18 år. Antalet unga personer i 19 års ålder eller mera var år 1963 endast 68 eller 3.8 % av samtliga.

Av alla barn under 16 år, som år 1963 erhöill barnbidrag, var 1.0 % omhändertagna. I jämförelse med hela befolkningens åldersfördelning var av landets alla barn under två år 0.72 % omhändertagna, av 2—6-åringarna 0.74 %, av 7—15-åringarna 1.13 % och av 16—17-åringarna 0.87 %.

De omhändertagnas börd och föräldrar. Av följande tabell framgår de omhändertagna barnens börd, dvs. huruvida de är legitima eller illegitima, och även huruvida föräldrarna levde. Då fr.o.m. år 1957 uppgifter erhållits även däröver, huruvida barnens föräldrar varit fränskilda, har dessa barn redovisats som särskild grupp. De fall, då föräldrarna är okända, har överförts till gruppen illegitima.

Lasten vanhemmat — Barnens föräldrar

	Turvattomat — Värnlösa					Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsoppfostran				
	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1963 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna	Kau- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1963 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna
<i>Aviosyntyiset — Legitima</i>	%									
Vanhemmat elivät — Föräldrarna levde ...	62.7	63.4	53.4	58.9	73.0	59.6	60.6	63.6	60.6	63.3
Vanhemmat eronneet — Föräldrarna fränskilda	20.8	13.0	8.7	15.5	13.0	19.5	13.1	9.0	16.7	18.5
Jompikumpi eli — Nä- gongdera levde	13.7	20.0	31.0	21.1	10.7	19.9	25.3	24.9	21.4	17.5
Molemmat kuolleet — Bägge döda	2.8	3.6	6.9	4.5	3.3	1.0	1.0	2.5	1.3	0.7
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	4 707	494	3 556	8 757	1 744	1 102	99	354	1 555	433
<i>Aviottomat — Illegitima</i>	%									
Äiti eli — Modern levde	96.0	94.1	90.0	93.6	95.4	92.3	94.7	90.1	91.7	95.6
Äiti kuollut tai tunte- maton — Modern död eller okänd	4.0	5.9	10.0	6.4	4.6	7.7	5.3	9.9	8.3	4.4
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	2 820	271	1 882	4 973	650	130	19	91	240	45

Kaikista turvattomista lapsista 63.8 % oli aviolapsia ja 36.2 aviottomia. Turvattomista v. 1963 huostaanotetuista edellisten osuus oli 72.8 % ja jälkimmäisten 27.2 %. Suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmässä avioliitossa syntyneitä oli suhteellisesti paljon enemmän, nimitään 86.6 % ja aviottomia lapsia vain 13.4 %.

Lapsia, joiden vanhemmat olivat eronneet, ilmoitettiin v. 1962 olleen 1 722 eli 10.9 % kaikista huostaanotetuista. V:n 1963 vastaavat luvut olivat 1 617 ja 10.4 %, joten huostaanotettujen avioerolasten luku on laskenut 6.1 %. Turvattomia avioerolapsia oli 1 357 ja suojelukasvatusta tarvitsevia 260. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 456 ja 266.

Huostaanottamisen syy. Lastensuojelulain mukaan lapsi tai nuori henkilö voidaan ottaa sosiaalilautakunnan huostaan syistä, jotka johtuvat joko lapsesta itsestään tai hänen vanhemmistaan. Lapsi voi olla henkisesti tai ruumiillisesti niin sairas ja vajaakykyinen, pahantapainen tai rikollinen, ettei häntä voi kotona hoitaa tai kasvattaa. Vanhemmat taas voivat olla sairaita, huolimattomia tai siinä määrin vailla kasvatuskäytännön, ettei lasta voi jättää heidän huostaansa. Kun turvattomien ja suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syyt ovat aivan erilaisia, esitetään ne erikseen.

Suurin osa *turvattomista lapsista* on joutunut huoltoon menetettyään luonnollisen huoltajansa, joko isän, äidin tai molemmat. Tällaisia lapsia oli kaikkiaan 18.9 %. 8.9 %:lla oli jompikumpi tai molemmat kuolleet sekä 10.0 % oli isän tai äidin, toisinaan molempien hylkäämä. Lapsen oman sairauden tai vajavaisuuden tähden oli vain 11.3 % otettu huostaan. Vanhempain sairaus tai muuten vähentynyt työkyky, ansiotyö tai työnpuute oli 22.5 %:ssa tapauksista estänyt vanhempia hoitamasta itse lapsiaan, mutta 28.7 % kaikista lapsista ei saanut asianmukaista hoitoa kotonaan sen vuoksi, että vanhemmat olivat huolimattomia, juoppoja, irtolaisia, pahoinpitelivät lapsiaan tai olivat muuten vailla kasvatuskäytännön. Kaupunki- ja kauppalakunnissa puutteelliset asunto-olot olivat huomattavana syynä lasten huostaanottamiseen; $\frac{1}{5}$ lapsista oli sen vuoksi pakko ottaa yhteiskunnan huostaan.

V:n 1963 uusien tapausten joukossa oli suhteellisesti katsoen paljon vähemmän kuin ennen sellaisia lapsia, joiden vanhemmat olivat kuolleet tai heidät hylänneet, vain 6.0 ja 4.5 %, kaikkien

Av hela antalet värnlösa barn var 63.8 % legitima och 36.2 % illegitima. Bland de under år 1963 omhändertagna värnlösa var motsvarande procenttal 72.8 och 27.2. Bland de skyddsuffostrade var de legitima jämförelsevis långt talrikare, d.v.s. 86.6 %, mot 13.4 % för de illegitima.

Antalet barn, vilkas föräldrar var frånskilda, har år 1962 uppgivits vara 1 722 eller 10.9 % av alla omhändertagna. Då de motsvarande talen år 1963 var 1 617 och 10.4 %, har antalet omhändertagna skilsmässobarn minskat med 6.1 %. Antalet bland de värnlösa var 1 357 och bland de i behov av skyddsuffostran 260. Motsvarande tal år 1962 var 1 456 och 266.

Orsaken till omhändertagandet. Enligt lagen om barnskyddet kan ett barn eller en ung person omhändertagas av socialnämnden på grund av omständigheter, som beror antingen på barnet självt eller föräldrarna. Barnet kan vara själsligt eller kroppsligt så sjukt eller andesvagt, vanartigt eller brottsligt, att det icke kan vårdas eller uppfostras i hemmet. Föräldrarna åter kan vara sjuka, världsösa eller så i avsaknad av uppfostringsförmåga, att barnet ej kan lämnas i deras vård. Emedan orsakerna till omhändertagandet är helt andra för de värnlösa än för de skyddsuffostrade, framställes de särskilt.

Största delen av de värnlösa barnen har blivit omhändertagna efter att ha mist sin naturliga vårdare, antingen fadern eller modern eller båda. 18.9 % av barnen hörde till denna kategori. För 8.9 % var någondera eller båda föräldrarna döda och 10.0 % hade övergivits av fadern eller modern, stundom av båda. Endast 11.3 % hade omhändertagits på grund av egen sjukdom eller efterblivenhet. Föräldrarnas sjukdom, minskade arbetsduglighet, förvärvsarbete eller arbetslöshet hade i 22.5 % av fallen förhindrat föräldrarna att själva vårda sina barn, medan 28.7 % av samtliga barn icke erhöill tillbörlig skötsel därför, att föräldrarna var världsösa, fyllerister, lösdrivare, misshandlade sina barn eller eljest saknade uppfostringsförmåga. I städerna och köpingarna var bristfälliga bostadsförhållanden ett ofta förekommande skäl till omhändertagandet; $\frac{1}{5}$ av barnen måste av denna orsak tagas om hand av samhället.

Bland de 1963 nytillkomna fallen var det relativa antalet sådana barn, vilkas föräldrar avlidit eller övergivit dem, mycket mindre än tidigare, endast 6.0 % och 4.5 %, då för samtliga

Turvattomien lasten huostaanottamisen syy — Orsaken till de värnlösa barnens omhändertagande

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1963 huos- taan- otetut om- händer- tagna	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1963 huos- taan- otetut om- händer- tagna
Lapsen — Barnets					%			
sairaus — sjukdom	158	58	216	47	1.9	1.1	1.6	2.0
mielisairaus, vajaamielisyys — sinnes- sjukdom, psykiska efterblivenhet ...	621	552	1 173	102	7.5	10.2	8.5	4.3
muu sielullinen poikkeavuus — annan psykisk defekt	94	30	124	34	1.1	0.6	0.9	1.4
sokeus, kuurous — blindhet, dövhet ..	4	5	9	1	0.1	0.1	0.1	0.0
raajarikkoisuus — vanförhet	7	17	24	3	0.1	0.3	0.2	0.1
Isän, äidin tai molempien — Faderns, moderns eller bådas								
kuolema — död	523	698	1 221	144	6.3	12.8	8.9	6.0
sairaus, vähentynyt työkyky — sjuk- dom, minskade arbetsduglighet	1 598	1 039	2 637	769	19.3	19.1	19.2	32.1
ansiotyö — förvärsarbete	367	81	448	67	4.4	1.5	3.2	2.8
hoidon laiminlyönti — underlåtenhet av barnets vård	388	388	776	101	4.7	7.1	5.6	4.2
kasvatuskyyvyn puute — brist på upp- fostringsförmåga	612	1 063	1 675	135	7.4	19.5	12.2	5.6
lapsen hylkääminen — barnets över- givande	642	726	1 368	107	7.7	13.4	10.0	4.5
elatusvelvollisuuden laiminlyönti — underlåtenhet av försörjningsplikt ..	255	102	357	65	3.1	1.9	2.6	2.7
työhaluttomuus, huolimattomuus — arbetsovillighet, värdslöshet	156	75	231	34	1.9	1.4	1.7	1.4
juoppous — dryckenskap	299	110	409	64	3.6	2.0	3.0	2.7
irtolaisuus — lösdriveri	145	60	205	17	1.8	1.1	1.5	0.7
vapausrangaistus — frihetsstraff	118	112	230	35	1.4	2.1	1.7	1.5
lapsen pahoinpitely — misshandel av barnet	25	28	53	14	0.3	0.5	0.4	0.6
koulunkäynnin estäminen — förhin- drande av skolgång	1	6	7	—	0.0	0.1	0.0	—
työnpuute — arbetsbrist	12	2	14	—	0.1	0.0	0.1	—
asuntovaikeudet — bostadssvårigheter	1 757	89	1 846	462	21.2	1.6	13.4	19.3
avio- tai asumusero — äktenskaps- eller boskillnad	201	165	366	77	2.4	3.0	2.7	3.2
Muu syy — Annan orsak	309	32	341	116	3.7	0.6	2.5	4.9
Yhteensä — Summa	8 292	5 438	13 730	2 394	100.0	100.0	100.0	100.0

lasten vastaavien suhdelukujen ollessa 8.9 ja 10.0. Sen sijaan kokonaista 32.1 % v. 1963 huostaanotetuista on vanhempien sairauden ja 19.3 % asunto-olojen vuoksi joutunut huollettavaksi, kun aikaisempina vuosina huostaanotettujen joukossa oli vain 16.5 ja 12.2 % vastaavanlaatuisia tapauksia.

Lasten syntyperä näyttää suuresti vaikuttavan huollon syyn erilaisuuteen. Kun aviosyntyisistä turvattomista lapsista kokonaista 11.0 % oli joutunut yhteiskunnan huostaan vanhempain kuoleman takia, oli vain 5.2 % aviottomista lapsista saman syyn tähden huollettu. Sen sijaan 15.4 % aviottomista oli vanhempainsa hylkäämiä, kun taas vain 6.9 % aviosyntyisistä

barn motsvarande procenttal var 8.9 och 10.0. Däremot har hela 32.1 % av de år 1963 omhändertagna kommit under vård till följd av föräldrarnas sjukdom och 19.3 % till följd av bostadsförhållandena, medan bland de under tidigare år omhändertagna fanns blott 16.5 och 12.2 % av denna art.

Barnets börd synes i hög grad inverka på orsaken till värden. Medan hela 11.0 % av de legitima värnlösa barnen hade tagits omhand av samhället på grund av föräldrarnas död, vårdades endast 5.2 % av de illegitima barnen av samma orsak. Däremot var 15.4 % av de illegitima övergivna av föräldrarna, medan endast 6.9 % av de legitima var i samma ställning.

oli samassa asemassa. Asuntovaikeuksien vuoksi 19.5 % aviottomista lapsista on otettu huoltoon, aviosyntyisistä vain 10.0 %. Vielä on huomattava, että 6.8 %:ssa aviottomien lasten tapauksista äiti ansiotyönä vuoksi oli estetty itse hoitamasta lastaan, kun vastaava suhdeluku aviotsyntyisillä oli vain 1.2.

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt on ilmoitettu huostaanotetuiksi melkein kauttaaltaan huonojen taipumustensa vuoksi. Vaikka seuraavassa taulukossa, jossa syyt on tarkemmin eritelty, kullekin tapaukselle on annettu vain yksi syy, on kuitenkin useissa tapauksissa ilmoitettu useampia seikkoja huostaanoton perusteeksi.

Suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syy — Orsaken till omhändertagandet av barn i behov av skyddsuppfostran

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Kokomaa Hela landet	1963 huostaanotetut omhändertagna	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Kokomaa Hela landet	1963 huostaanotetut omhändertagna
Lapsen tai nuoren henkilön — Barnets eller den unga personens sielullinen poikkeavuus — psykiska defekt	19	25	44	7	1.4	5.6	2.5	1.5
sopimaton ansiotoimi — olämpliga förvärvsarbete	—	3	3	3	—	0.7	0.2	0.6
koulunkäynnin laiminlyönti — försummande av skolgång	192	59	251	81	14.2	13.3	14.0	16.9
koulun järjestyksen rikkominen — störande av skolordning	43	51	94	21	3.2	11.5	5.2	4.4
rangaistava teko — straffbara handling	728	201	929	195	53.9	45.2	51.8	40.8
kerjääminen — tiggeri	2	2	4	—	0.2	0.4	0.2	—
irtolaisuus — lösdriveri	292	91	383	143	21.6	20.4	21.3	29.9
tapaaminen juopuneena — anträffande berusad	42	10	52	16	3.1	2.2	2.9	3.4
Muu syy — Annan orsak	32	3	35	12	2.4	0.7	1.9	2.5
Yhteensä — Summa	1 350	445	1 795	478	100.0	100.0	100.0	100.0

Runsaasti puolet, 51.8 %, kaikista lapsista tai nuorista henkilöistä on joutunut huostaanotetuksi tehtyään jonkun rangaistavan teon. Usein on samasta lapsesta ilmoitettu, että hän rangaistavan teon lisäksi on laiminlyönyt koulunkäyntinsä tai että hän käytöksellään on rikkonut koulun järjestystä vastaan. Jos nämä kolme syytä käsitellään yhtenä kokonaisuutena, on 71.0 % kaikista suojelukasvatusta tarvitsevista joutunut huostaanotetuksi näiden seikkojen vuoksi. V. 1963 huostaanotetuista 62.1 %:lla oli jokin näistä syistä, kun aikaisemmin huostaanotettujen vastaava suhdeluku oli 74.2. Sen sijaan

Till följd av bostadsbrist har 19.5 % av de illegitima barnen blivit omhändertagna, av de legitima blott 10.0 %. Ännu bör observeras, att modern i 6.8 % av de fall, som gällde illegitima barn, på grund av yrkesarbete var förhindrad att själv sköta barnet, medan motsvarande procent bland de legitima var blott 1.2.

De skyddsuppfostrade barnen eller unga personerna har nästan undantagslöst uppgivits ha blivit omhändertagna till följd av vanartighet. Trots att i följande tabell för varje fall har angivits blott en orsak, har ofta flere omständigheter uppgivits som motiv för omhändertagandet.

Drygt hälften, 51.8 %, av samtliga barn och unga personer har omhändertagits efter att ha begått någon straffbar handling. Ofta har uppgivits, att samma barn ej endast begått en straffbar handling utan även försummat sin skolgång eller med sitt uppförande stört skolordningen. Om dessa tre orsaker behandlas som en helhet, finner man, att 71.0 % av samtliga skyddsuppfostrade omhändertagits på grund av dem. Av de under år 1963 omhändertagna hörde 62.1 % till denna grupp, medan procenttalet för de tidigare omhändertagna var 74.2. Däremot fanns bland fallen från 1963 29.9 %

v:n 1963 tapausten joukossa oli 29.9 % sellaisia, jotka irtolaisuuden vuoksi joutuivat huoltoon, aikaisempien vuosien tapauksista vain 18.2 %.

Huostaanottamisen syyt näyttäivät tytöillä ja pojilla olleen jonkin verran erilaiset. Kun kokonaista 61.4 % tytöistä joutui huoltoon irtolaisuuden tähden, oli pojilla vastaava suhdeluku vain 4.9. Sen sijaan pojista 65.4 % otettiin huostaan rangaistavan teon vuoksi ja 22.1 % koulunkäynnin laiminlyömisestä tai koulun järjestyksen rikkomisen tähden, tytöistä vastaavasti vain 18.4 ja 12.3 %.

Kasvatillapset. Lastensuojelulain mukaan kasvatillapset on sellainen 16 vuotta nuorempi lapsi, jota muun kuin sosiaalilautakunnan toimenpiteestä kasvatetaan yksityisessä lastenkodissa tai muun henkilön kuin vanhempainsa tai erityisesti määrätyn holhoojan luona. Lautakunnan huostaan otettua lasta ei näin ollen katsota kasvatillapsekseksi. Nämä lapset ovat sosiaalilautakunnan valvonnan alaisia ja niistä olisi pidettävä luetteloa. Tiedot, joita sosiaalilautakunnat vuosittain antavat kasvatillasten lukumäärästä, vaihtelevat eri kunnissa melko paljon vuodesta toiseen eikä niitä aina ole kaikista kunnista saatukaan. Seuraavassa esitetyt kasvatillasten lukumääriä osoittavat luvut eivät näin ollen ole aivan tarkkoja, joskin ne antavat summittaisen tiedon siitä, paljonko kasvatillapsia maassa on.

sådana, som kom under vård till följd av lösdriveri, mot 18.2 % av fallen från tidigare år.

Orsakerna till omhändertagandet synes ha varit något olika för flickor och gossar. Medan hela 61.4 % av flickorna kom under vård till följd av lösdriveri, var motsvarande tal för gossarna endast 4.9. I stället omhändertogs 65.4 % av gossarna på grund av straffbar handling och 22.1 % till följd av försummad skolgång eller störande av skolordningen; för flickorna var motsvarande tal endast 18.4 och 12.3 %.

Fosterbarn. Enligt barnskyddslagen förstås med fosterbarn ett sådant barn under 16 år, som på åtgärd av annan än socialnämnden uppfostras i enskilt barnhem eller hos annan person än föräldrarna eller hos särskilt förordnad förmyndare. Ett barn, som socialnämnden omhändertagit, anses alltså icke vara ett fosterbarn. Dessa barn står under socialnämndens övervakning och bör en förteckning föras över dem. De uppgifter, som socialnämnderna årligen avger över antalet fosterbarn, varierar i olika kommuner från år till år rätt så mycket och dessutom har dessa uppgifter inte alltid erhållits från alla kommuner. Följande siffror, som belyser antalet fosterbarn, är därför inte alldeles exakta, men de ger dock en ungefärlig uppgift däröver, huru mycket fosterbarn finns i landet.

Vuosi—År	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Inalles	
	Kuntia Antal kommuner	Kasvatillapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvatillapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvatillapsia Antal fosterbarn
1950	49	1 105	377	5 980	426	7 085
1955	61	1 970	405	5 265	466	7 235
1960	63	1 986	417	4 618	480	6 604
1961	62	1 853	413	4 634	475	6 487
1962	64	1 871	411	4 553	475	6 424
1963	64	1 854	414	4 447	478	6 301

Lastenkodit

Sosiaalihuollon piiritarkastajien välityksellä lastenkotien johtajat lähettävät sosiaaliministeriöön puolivuositain tietoja lastenkotien toiminnasta. Seuraava katsaus perustuu tietoihin, jotka on saatu v:n 1963 lopussa vallitsevasta tilanteesta.

V:n 1963 lopussa toimi maassa kaikkiaan 202 lastenkotia, joista 120 oli kuntien ja 82 yksityisten

Barnhemmen

Genom förmedling av distriktsinspektörerna för socialvården insänder barnhemsföreståndarna till socialministeriet halvårsrapporter om barnhemmens verksamhet. Följande översikt grundar sig på uppgifter över läget i slutet av år 1963.

Vid utgången av år 1963 verkade i landet sammanlagt 202 barnhem, av vilka 120 ägdes av

yhtymien omistamia. Edellisistä 74 oli kaupunki- ja kauppalakuntien sekä 46 maalaiskuntien omistamia. Yksityisistä lastenkodeista 56 sijaitsi väestökeskuksissa ja 26 maaseudulla.

Allaolevassa yhdistelmässä esitetään lastenkotien vahvistettu paikkaluku ja niissä hoidettavana olleiden lasten luku.

Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem	120	3 151	2 734	26	23
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	82	1 869	1 601	23	20
Yhteensä — Summa	202	5 020	4 335	25	21

V:n 1963 aikana 3 lastenkotia on lopettanut toimintansa, 2 uutta on perustettu. V:een 1962 verrattuna paikkaluku on lisääntynyt 2:lla ja hoidettavien luku alentunut 154:llä.

Kaikista lastenkodeista 70 % sijaitsi maan eteläosissa, Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Kymen lääneissä, ja niissä hoidettiin 71 % kaikista lastenkotihoitoa nauttivista lapsista, vaikka 16 vuotta nuorempien lasten kokonaisuudesta, sellaisena kuin se ilmenee lapsilisätilastosta, tuli mainittujen läänien osalle vain 49 %.

Useimmat, 109 eli 54 % kaikista lastenkodeista, olivat tavallisia lastenkoteja, joissa hoidettiin kaikenikäisiä lapsia. Lisäksi 35 eli 17 % oli sellaisia, joihin pikkulapsia varten oli perustettu oma erillinen osasto. Näissä tavallisissa lastenkodeissa oli yhteensä 3 403 paikkaa ja niissä hoidettiin 2 937 lasta. Pikkulastenkoteja oli 12, niissä 386 paikkaa ja 317 lasta. Vastaanottokoteja oli 7, joissa oli 137 paikkaa ja 127 lasta. Lisäksi oli yksi vastaanotto- ja pikkulastenkoti, jossa oli 227 paikkaa ja lapsia 195. Äiti- ja lapsikoteja oli 12, paikkoja niissä yhteensä 234, mutta lapsia hoidettavana vain 146 ja äitejä 165. Erityislastenkoteja, kuten nuorisokoteja, vajaamielisten lasten koteja yms., oli kaikkiaan 26; paikkoja niissä oli 633 ja lapsia 613.

Kaikista lastenkotien lapsista 95 % oli sosiaalilautakuntien sijoittamia. Kunnallisissa lastenkodeissa oli vain 37 yksityisten sijoittamaa lasta ja yksityisissä lastenkodeissa vastaava luku oli 171. Hoidettavista lapsista 2 752 eli 63 % oli aviosyntyisiä ja 1 583 eli 37 % avioliiton ulkopuolella syntyneitä. 109 lasta eli 3 % oli täys-

kommuner och 82 av privata sammanslutningar. Av de förra innehades 74 av stads- eller köpingskommuner och 46 av landskommuner. Av de privata barnhemmen var 56 belägna i tätorter och 26 på landsorten.

I nedanstående sammanställning redovisas barnhemmens fastställda platsantal och antalet i dem vårdade barn.

Lastenkotien luku Antal barnhem	Vahvistettu paikkaluku Fastställt platsantal	Lasten luku Antal barn	Lastenkotia kohti Per barnhem	
			Paikkoja Platser	Lapsia Barn
120	3 151	2 734	26	23
82	1 869	1 601	23	20
202	5 020	4 335	25	21

Under år 1963 har 3 barnhem upphört med sin verksamhet, 2 nya har grundats. I jämförelse med år 1962 har totalantalet platser stigit med 2 och antalet vårdade minskat med 154.

Av samtliga barnhem fanns 70 % i landets södra delar, dvs. i Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus och Kymmene län, och i dessa vårdades 71 % av alla barn som erhållit barnhemsvård, trots att på nämnda läns del enligt barnbidragsstatistiken föll endast 49 % av totalantalet barn under 16 år.

De flesta barnhemmen, 109 eller 54 % av samtliga, var vanliga barnhem för barn i alla åldrar. Dessutom var 35 eller 17 % sådana, i vilka en skild avdelning för spädbarn hade inrättats. I dessa vanliga barnhem fanns sammanlagt 3 403 platser, och i dem vårdades 2 937 barn. Spädbarnshemmens antal var 12 med 386 platser och 317 barn. Det fanns 7 upptagningshem, med 137 platser och 127 barn. Dessutom fanns ett upptagnings- och spädbarnshem med 227 platser och 195 barn. Antalet mödra- och barnhem var 12 med sammanlagt 234 platser, men endast 146 barn och 165 mödrar under vård. Specialbarnhem, såsom ungdomshem, barnhem för psykiskt efterblivna o. a. dyl., fanns till ett antal av sammanlagt 26; platsantalet var 633 och antalet barn 613.

Av samtliga barnhemsbarn hade 95 % placerats av socialnämnderna. I de kommunala barnhemmen fanns endast 37 på enskildas omsorg placerade barn, och i enskilda barnhem var motsvarande antal 171. Av de vårdade barnen var 2 752 eller 63 % födda inom äktenskapet och 1 583 eller 37 % utom äktenskapet. 109 barn

orpoja ja 546:lla eli 13 %:lla jompikumpi vanhemmista oli kuollut. 923 lapsen vanhemmat olivat avio- tai asumuserossa. Melko monella, 32 %:lla lapsista, oli samassa lastenkodissa joko sisar tai veli, toisilla useampiakin.

Huomattava osa lapsista, 53 %, oli kouluikässä, 7—15-vuotiaita; 16 vuotta täyttäneitä oli vain 7 %. Aivan pieniä, 2 vuotta nuorempia oli 19 % kaikista ja 2—6-vuotiaita 21 %. Niistä 2 579 lapsesta, jotka olivat täyttäneet 7 vuotta, 1 941 kävi kansakoulua, 134 ammattikoulua, 136 oppikoulua ja 93 oli muussa opissa. Kaikista lastenkotien lapsista 494 eli 11 % oli lastenkotien johtajien ilmoituksen mukaan henkisesti jälkeensä jääneitä ja 457 eli 11 % yökastelijoita.

Lastenkotien hoitohenkilökunta käsitti v:n 1963 lopussa yhteensä 1 020 henkilöä, joista 217 oli johtajattaria ja apulaisjohtajattaria, 629 lastenhoitajia ja 174 lastenhoitajanapulaista. Kutakin lastenkotia kohti oli keskimäärin 5.0 hoitohenkilöä. Kun lapsia oli kaikkiaan 4 335, tuli kutakin hoitohenkilöä kohti keskimäärin 4.3 lasta. Tavallisissa lastenkodeissa oli hoitohenkilöitä keskimäärin lastenkotia kohti 3.4, pientenlastenosastolla varustetuissa 6.8 ja pikkulastenkodeissa 10.1. Kutakin hoitohenkilöä kohti tuli vastaavissa laitoksissa keskimäärin 5.3, 4.0 ja 2.6 lasta.

Paitsi edellä mainittua hoitohenkilökuntaa oli muutamissa lastenkodeissa vielä lisäksi ohjaajia, opettajia yms., yhteensä 49 henkilöä, sekä harjoittelijoita ja oppilaita yhteensä 475 henkilöä. Taloushenkilökuntaa oli kaikkiaan 723 eli lastenkotia kohti keskimäärin 3.6.

Hoitohenkilökunnan pätevyyden selville saamiseksi on kysytty, ovatko asianomaiset suorittaneet kasvattajaopisto- tai sosiaalihuoltajatutkinnon tai lastenhoitaja-, sairaanhoitaja- tai terveyskursin. Vastaukset selviävät seuraavasta yhdistelmästä.

eller 3 % hade förlorat bägge och 546 eller 13 % någondera av föräldrarna. Föräldrarna till 923 barn var i äktenskaps- eller boskillnad. Ganska många barn, 32 % av samtliga, hade i samma barnhem en syster eller bror, somliga t.o.m. flera.

En betydande del, 53 %, av barnen var i skolåldern, dvs. 7—15 år; blott 7 % var 16 år fyllda. Småbarnen under 2 år omfattade 19 % av samtliga och 2—6-åringarna 21 %. Av de 2 579 barn, som hade fyllt 7 år, gick 1 941 i folkskola, 134 i yrkesskola och 136 i lärdomsskola, medan 93 åtnjöt annan undervisning. Av samtliga på barnhem vårdade var enligt föreståndarnas uppgift 494 eller 11 % intellektuellt efterblivna och 457 eller 11 % sängvätare.

Barnhemmens vårdpersonal omfattade vid utgången av år 1963 sammanlagt 1 020 personer, av vilka 217 var föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor, 629 barnsköterskor och 174 biträdande barnsköterskor. Per varje barnhem fanns i genomsnitt vårdpersonal till ett antal av 5.0. Emedan totalantalet barn uppgick till 4 335, kom på varje vårdare i genomsnitt 4.3 barn. I de vanliga barnhemmen var antalet till vårdpersonalen hörande per barnhem 3.4, i hem med spädbarnsavdelning 6.8 och i spädbarnshemmen 10.1. Antalet barn per vårdare var i respektive inrättningar i genomsnitt 5.3, 4.0 och 2.6 barn.

Förutom ovannämnd vårdpersonal fanns i somliga barnhem dessutom instruktörer, lärare m. fl., sammanlagt 49 personer, samt praktikanter och elever till ett antal av 475 personer. Hushållspersonalens totalantal var 723, dvs. i genomsnitt 3.6 personer per barnhem.

För klarläggande av vårdpersonalens kompetens efterfrågades, huruvida vederbörande avlagt uppfostrarinstitut- eller socialvårdarexamen eller genomgått barnvårds-, sjuksköterske- eller hälsosystemkurs. Svaren framgår ur följande sammanställning.

Kursi tai tutkinto — Kurs eller examen

Kasvattajaopistotutkinto — Uppfostrarinstitutsexamen	Johtajat ja apulaisjohtajat Föreståndare och bitr. föreståndare	Lastenhoitajat Barnsköterskor	Hoitajan apulaiset Bitr. barnsköterskor	Yhteensä Summa
Kasvattajaopistotutkinto — Uppfostrarinstitutsexamen	110	98	—	208
Lastenhoitajakurssi — Barnavårdskurs	23	436	7	466
Sosiaalihuoltajatutkinto — Socialvårdarexamen	18	8	—	26
Sairaanhoitajakurssi — Sjuksköterskekurs	13	24	—	37
Terveystisarkurssi — Hälsosystemkurs	11	7	—	18
Ei mitään näistä — Ingen av ovannämnda	42	56	167	265
Yhteensä — Summa	217	629	174	1 020

Lastenkotien hoitohenkilöistä oli näin ollen 20.4 % suorittanut kasvattajaopistotutkinnon, 45.7 % lastenhoitajakurssin ja 2.5 % sosiaalihoitajatutkinnon. Yhteensä oli näitä varsinaisia ammattialan kursseja tai tutkintoja suorittaneita 68.6 % kaikista. Edellä lueteltujen kurssien lisäksi 5 hoitohenkilökuntaan kuuluvaa oli suorittanut yliopistollisen loppututkinnon, 6 kansakoulunopettajan tutkinnon, 7 nuoriso-ohjaajan tutkinnon tai kurssin, 6 vajaamielishoitajan kurssin ja 4 lastentarhaseminaarin tutkinnon tms. Näin ollen 783 eli 76.8 % oli suorittanut jonkin omaan alaansa sopivan tutkinnon tai kurssin. Suurin osa niistä, joilla pohjakoulutuksen lisäksi ei ollut mitään erityiskoulutusta, oli hoitajanapulaisia.

Koulukodit

V:n 1963 aikana oli toiminnassa kaikkiaan 18 koulukotia, joista valtio omisti 12, yksityiset yhtymät 4 sekä Turun ja Porin kaupungit, kumpikin yhden.

Valtion koulukoteja olivat seuraavat: Kotiniemi Vilppulassa, Vuorela Vihdissä, Sippola Sippolassa, Pernasaari Laukaassa, Kylliälä Limingalla, Käyrä Aurassa, Koivikko Mikkelin mlk:ssa, Östensö Pietarsaaren mlk:ssa, Yläneen tyttökoti Yläneellä, Harvialan nuorisosiirtola Vanajassa ja Järvilinnan vastaanottokoti Laukaassa sekä Sairilan tyttökoti Mikkelin mlk:ssa. Turun kaupungin omistama Kulhon poikakoti sijaitsi Kaks Kerrassa ja Porin kaupungin Koskenkylän poikakoti Kokemäellä. Yksityisten yhtymäin koulukoteja olivat: Lausteen poikakoti Turussa, Pohjolan poikakoti Muhoksella, Suvilinnan tyttökoti Kaks Kerrassa ja Tampereen kaupunkilähetyksen Hämeenpuiston poikakoti Tampereella.

Valtion koulukodeissa oli 644 paikkaa, kunnallisissa 76 ja yksityisissä 229 eli yhteensä 949 paikkaa. Vuoden alussa oli kirjoissa 1 539 oppilasta, mutta laitoksissa läsnä vain 53.1 %. Kirjoissa olevista 399 eli 25.9 % oli tyttöjä ja läsnäolevista 175 eli 21.4 %. Oppilaiden vaihtuminen vuoden kuluessa selviää seuraavalla sivulla olevasta taulukosta.

Kaikki vuoden kuluessa tulleet oppilaat ovat sosiaalilautakuntien huostaanottamia ja niiden esityksestä otettu laitoksiin. Niistä 243:sta, jotka lopullisesti päästettiin laitoksesta, 40.7 % palasi

Av barnhennens vårdpersonal hade sålunda 20.4 % avlagt uppfostrarinstitutsexamen, 45.7 % barnavårdskurs och 2.5 % socialvårdarexamen. Sammanlagt 68.6 % av samtliga hade avlagt dessa egentliga yrkeskurser. Utöver ovan uppräknade kurser hade 5 av vårdpersonalen avlagt akademisk slutexamen, 6 folkskollärläroexamen, 7 ungdomsledarexamen eller kurs, 6 kurs i vård av psykiskt efterblivna samt 4 examen vid barnträdgårdseminarium el. dyl. Sålunda hade av barnhennens vårdpersonal 783 eller 76.8 % avlagt någon examen eller kurs inom sitt område. Största delen av dem, vilka utöver grundskolning inte hade någon specialutbildning, var biträdande sköterskor.

Skolhemmen

Under år 1963 var i verksamhet inalles 18 skolhem av vilka 12 ägdes av staten, 4 av privata sammanslutningar samt 1 av Åbo och 1 av Björneborgs stad.

Följande skolhem ägdes av staten: Kotiniemi i Vilppula, Vuorela i Vihtis, Sippola i Sippola kommun, Pernasaari i Laukaa, Kylliälä i Liminka, Käyrä i Aura, Koivikko i S:t Michels lk, Östensö i Pedersöre, Yläne flickhem i Yläne, Harviala ungdomskoloni i Vanaja och Järvilinna mottagningshem i Laukaa samt Sairila flickhem i S:t Michels lk. Kulho goss hem i Kaks kerta ägdes av Åbo stad och Koskenkylä goss hem i Kokemäki av Björneborgs stad. Av privata sammanslutningar ägdes följande: Lauste goss hem i Åbo, Pohjola goss hem i Muhos, Suvilinna flickhem i Kaks kerta och Tammerfors stadsmissions Hämeenpuisto goss hem i Tammerfors.

I statens skolhem var platsantalet 644, i de kommunala 76 och i de privata 229 eller inalles 949 platser. I början av året var totalantalet inskrivna elever 1 539, men närvarande i anstalterna endast 53.1 %. Av totalantalet elever var 399 eller 25.9 % flickor och av antalet närvarande 175 eller 21.4 %. Antalet elever växlade under året enligt tabellen på följande sida.

Alla av de nya eleverna var omhändertagna av socialnämnderna och hade på deras förslag intagits i anstalterna. Av de 243 elever, som definitivt utskrevs från skolorna, återvände

Oppilaiden vaihtuminen v:n 1963 kuluessa — Elevernas omsättning under år 1963

Koulukodit — Skolhemmen	Vuoden alussa kirjoissa Inskrivna vid årets början	Vuoden kuluessa uusia oppilaita — Nya elever under året		Vuoden kuluessa laitoksesta poistettu — Utskrivna under året			Vuoden lopussa — Vid årets slut	
		muista valtion koulu-kodeista från statens andra skolhem	muualta annorstädes ifrån	lopullisesti päästetty definitivt utskrivna	siirretty toiseen laitokseen till annan anstalt överflyttade	muutoin poistettu kirjoista annars utskrivna	laitoksessa läsnä — i anstalten	muualla annorstädes
<i>Valtion — Statens</i>	972	106	276	119	160	56	510	509
Kotiniemi	155	33	12	33	—	3	67	97
Vuorela	136	—	32	37	5	—	45	81
Sippola	80	11	7	1	4	—	39	54
Pernasaari	78	21	9	—	3	—	56	49
Kylliälä	76	15	1	8	—	—	51	33
Käyrä	88	11	3	21	—	—	54	27
Koivikko	60	6	2	—	2	14	37	15
Östensö	49	1	3	4	1	—	21	27
Yläne	144	3	51	—	9	37	67	85
Harviala	27	5	2	11	3	—	16	4
Sairila	32	—	25	—	1	2	25	29
Järvilinna	47	—	129	4	132	—	32	8
<i>Kunnalliset — De kommunala</i>	113	14	21	25	4	5	56	58
Kulho	73	—	15	—	1	5	24	58
Koskenkylä	40	14	6	25	3	—	32	—
<i>Yksityiset — Privata</i>	454	—	124	99	8	12	245	214
Lauste	86	—	30	31	2	1	78	4
Pohjola	246	—	44	47	1	—	96	146
Suvilinna	87	—	31	3	3	11	39	62
Hämeenpuisto	35	—	19	18	2	—	32	2
Yhteensä — Summa	1 539	120	421	243	172	73	811	781

kotiin, 5.8 % meni koti- tai maataloustöihin, 7.8 % ammattioppiin ja 40.3 % muihin toimiin.

Vuoden lopussa kirjoissa olevista 1 592 oppilaasta 811 eli 50.9 % oli laitoksessa läsnä. Muualla olleista mainittakoon, että 3 oli asevelvollisuutta suorittamassa, 4 ammattikoulussa ja 7 sairaalassa. Vankilassa oli 23, eristyslaitoksessa 24 ja 11 karkuteillä. Suurin osa, 382 oli yksityis-toimessa ja 327 yksityisissä kasvatuskodeissa.

Vuoden kuluessa on oppilaita ollut Järvilinnan vastaanottokodissa kaikkiaan 176, muissa valtion koulukodeissa 1 178, kunnallisissa 148 ja yksityisissä koulukodeissa 578. Seuraavissa oppilaiden syntyperää, vanhempia, kotipaikkaa ja koulunkäyntiä koskevissa yhdistelmissä on Järvilinnan vastaanottolaitoksen oppilaat jätetty huomioon ottamatta, koska suurin osa heistä on vuoden kuluessa siirretty toiseen koulukotiin ja näin ollen sisältyvät jo muita koulukoteja koskeviin numerotietoihin.

40.7 % till sitt hem, 5.8 % övergick till hem- eller jordbruksarbete, 7.8 % till yrkeslära och 40.3 % till annan sysselsättning.

Av de vid årets slut inskrivna 1 592 eleverna var 811 eller 50.9 % närvarande. Om de som vistades annorstädes, må nämnas, att 3 avtjänade sin värnplikt, 4 var i yrkesskola och 7 på sjukhus. 23 vistades i fängelse och 24 i isoleringsanstalt, medan 11 befann sig på rymmarsträt. Största delen, 382, hade privat anställning och 327 var placerade i enskilda uppfostringshem.

Under året har följande antal elever vistats i de olika anstalterna: i Järvilinna upptagningshem 176, i statens övriga skolhem 1 178, i de kommunala skolhemmen 148 och i de privata 578. I följande sammanställningar, som berör elevernas börd, föräldrar, hemort och skolgång, har eleverna på Järvilinna upptagningshem icke tagits med i beräkningarna därför, att största delen av dem under årets lopp överflyttats till annat skolhem, varför de redan ingår i siffrorna beträffande de övriga skolhemmen.

Oppilaiden syntyperä — Elevernas börd

	Valtion koulukodit Statens skolhem	Kuntien koulukodit Kommunala skolhem	Yksityiset koulukodit Privata skolhem	Yhteensä Summa
<i>Aviosyntyiset — Inom äktenskap födda</i>	969	121	467	1 557
Vanhemmat elävät — Föräldrarna lever				
yhdessä — tillsammans	542	47	252	841
avioerossa — fränskilda				
lapsi äidin huostassa — barnet hos modern	175	25	75	275
lapsi isän huostassa — barnet hos fadern	24	6	12	42
lapsi muualla — barnet annorstädes	—	—	—	—
Isä kuollut — Fadern död				
on isäpuoli — har styvfar	40	12	20	72
ei isäpuolta — inte styvfar	109	11	64	184
Äiti kuollut — Modern död				
on äitipuoli — har styvmor	27	6	12	45
ei äitipuolta — inte styvmor	25	9	20	54
Vanhemmat kuolleet — Föräldrarna döda				
on isä- tai äitipuoli — har styvmor eller styvfar	8	—	3	11
ei ole kumpaakaan — har ingendera	19	5	9	33
<i>Avioliiton ulkopuolella syntyneet — Födda utom äktenskap</i>	209	27	111	347
Äiti elossa — Modern lever				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet	40	7	28	75
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	147	13	71	231
Äiti kuollut — Modern död				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet	3	3	—	6
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	19	4	12	35
Yhteensä — Summa	1 178	148	578	1 904

Vuoden aikana koulukodeissa olleista 1904 oppilaasta 81.8 % oli aviosyntyisiä ja 18.2 % oli syntynyt avioliiton ulkopuolella. Avioliitossa syntyneistä 1 557 oppilaasta 16.4 %:lla oli isä ja 6.4 %:lla äiti kuollut sekä 2.8 %:lla molemmat vanhemmat kuolleet. Ylläolevasta taulukosta selviää tarkemmin, monellako oli äiti- tai isäpuoli ja monenko vanhemmat olivat erossa.

Kaikista koulukotien oppilaista 317 eli 16.6 % oli avioerolapsia ja 128:lla eli 6.7 %:lla oli isä- tai äitipuoli.

Mitä oppilaiden kotipaikkaan tulee, 66.0 % oli kotoisin kaupungeista, 11.9 % muilta tiheästi asutuilta paikkakunnilta ja 22.1 % maaseudulta. 14.9 %:lla oli kotipaikka Helsingissä, 13.9 %:lla Turussa tai Tampereella sekä 37.2 %:lla muissa kaupungeissa.

Ennen laitokseen tuloaan oli 19.2 % oppilaista suorittanut kansakoulukurssin tai sitä vastaavan oppimäärän. 32.7 % oli keskeyttänyt koulunkäyntinsä ja 0.5 % oli kokonaan koulua käymättömiä. Lähes puolet eli 47.6 % oli laitokseen tulemiseensa saakka käynyt säännöllisesti koulu.

Av skolhemmens 1904 elever under året var 81.8 % födda inom äktenskapet och 18.2 % utom äktenskapet. 16.4 % av de inom äktenskapet födda 1 557 eleverna hade genom dödsfall förlorat sin far och 6.4 % sin mor samt 2.8 % båda föräldrarna. Ovanstående sammanställningen utvisar, huru många som hade styvfar eller styvmor och huru många, vars föräldrar var fränskilda.

Av alla skolhemmens elever var 317 eller 16.6 % sådana, vilkas föräldrar var fränskilda och 128 eller 6.7 % hade antingen styvfar eller styvmor.

Vad elevernas hemort beträffar, var 66.0 % hemma i städer, 11.9 % i övriga tätorter och 22.1 % på landsorten. 14.9 % hade som hemstad Helsingfors, 13.9 % Åbo eller Tammerfors samt 37.2 % övriga städer.

Av eleverna hade 19.2 % före intagandet i anstalten genomgått folkskolekurs eller motsvarande lärokurs. 32.7 % hade avbrutit sin skolgång och 0.5 % hade inte alls besökt skola. Nära hälften eller 47.6 % hade regelbundet besökt skola ända tills de intagits i anstalten.

V:n 1963 aikana oli lastenvalvojien luetteloissa kaikkiaan 42 305 avioliiton ulkopuolella syntyneitä lasta eli 919 vähemmän kuin v. 1962. Vuoden alussa niitä oli 37 157 ja vuoden kuluessa otettiin luetteluihin 5 148 uutta tapausta. Luetteloista poistettiin 5 945, joten v:n 1963 lopussa niissä oli 36 360 lasta. Uudet tapaukset olivat joko vuoden kuluessa syntyneitä tai toisen kunnan lastenvalvojan alueelta muuttaneita lapsia. Virallisen syntyvyystilaston mukaan syntyi koko maassa v. 1963 avioliiton ulkopuolella 3 427 lasta, näistä lapsista yhteensä 2 334 eli 68.1 % otettiin lastenvalvojien luetteluihin. Lisäksi otettiin luetteluihin 492 sellaista tapausta, joista lastenvalvojilla ei aikaisemmin ollut tietoa, ja 2 322 siirtyi toisen lastenvalvojan luettelosta toiseen. Luetteloista poistettujen luvusta 40.2 % oli sellaisia tapauksia, joissa lapset olivat siirtyneet toisesta kunnasta toiseen, joten vain 3 553 lasta koko maassa oli lopullisesti poistettu luetteloista ja 2 826 oli ensi kerran otettu luetteluihin. Pääasiallisena syytä luetteloista poistamiseen oli se seikka, että lapsi oli täyttänyt 17 vuotta. Näitä tapauksia oli 69.7 % kaikista. Vanhemmat olivat menneet avioliittoon 16.9 %:ssa tapauksista, 8.3 %:ssa lapsi oli otettu otolapseksi, 2.7 %:ssa lapsi oli kuollut ja 2.4 %:ssa tapauksista oli jokin muu syy luetteloista poistamiseen.

Kaikista v:n 1963 lopussa luetteloissa olevista tapauksista suurin osa, 26 658 eli 73.3 %, oli sellaisia, joissa lasten elatusapu oli tavalla tai toisella selvitetty, joten 9 702 lapsen eli 26.7 %:n elatusapu oli vielä selvittämättä. Edellisenä vuonna oli näitä tapauksia saman verran. Selvitetyjä tapauksia oli kaupungeissa ja kaupaloissa 74.8 % sekä maalaiskunnissa 72.2 %. Eniten selvittämättömiä tapauksia oli Pohjois-Karjalan, Oulun ja Uudenmaan lääneissä, 32.0, 30.4 ja 29.8 %, Mikkelin läänissä 28.1 %, Keski-Suomen läänissä 27.7 %, Lapin läänissä 26.9, Kuopion läänissä 25.6 %, Vaasan läänissä 25.5 ja Hämeen läänissä 25.0 %. Vähiten selvittämättömiä tapauksia oli Kymen sekä Turun ja Porin läänissä, edellisessä 23.8 ja jälkimmäisessä 22.3 %.

Tärkeimmät v:n 1963 lopussa elatusapujen selvittämättä jäämisen syyt olivat seuraavat. Tapauksista 18.7 % oli vielä keskeneräisinä, 22.9 %:ssa äiti ei suostunut ilmoittamaan elatusvelvollista, 20.5 %:ssa puuttuivat todistajat, ja 12.8 %:ssa tiedot elatusvelvollisuudesta olivat vaillinaiset. Kanne oli hylätty 10.8 %:ssa tapauksista ja 4.5 %:ssa elatusvelvollinen oli kuollut.

Under år 1963 var antalet barn utom äktenskap upptagna i barnatillsyningsmännens förteckningar 42 305 eller 919 mindre än år 1962. Vid årets början var antalet 37 157 och under årets lopp inregistrerades 5 148 nya fall. Ur förteckningarna avfördes under året 5 945 barn, varför antalet i slutet av år 1963 var 36 360. De nya fallen var antingen barn, som blivit födda under årets lopp eller barn som flyttat från annan barnatillsyningsmans område. Enligt den officiella födelsestatistiken föddes i hela landet år 1963 3 427 barn utom äktenskap, av dessa barn infördes inalles 2 334 eller 68.1 % i barnatillsyningsmännens register. Dessutom inregistrerades 492 sådana fall, om vilka barnatillsyningsmännen inte tidigare haft vetskap, och 2 322 transporterades från en barnatillsyningsmans förteckning till annan. Av de ur registret avförda var 40.2 % sådana fall, i vilka barnen hade flyttat från en kommun till en annan, varför blott 3 553 barn i hela landet hade slutligt avförts och 2 826 för första gången upptagits i registren. Den huvudsakliga orsaken till avförandet ur registren var, att barnet hade fyllt 17 år. Dylika fall var 69.7 % av samtliga. I 16.9 % av fallen var orsaken att föräldrarna ingått äktenskap, i 8.3 % adoption av barnet, i 2.7 % barnets död och i 2.4 % av fallen var orsaken till avförandet från förteckningen någon annan.

Av alla de fall, som i slutet av år 1963 var upptagna i förteckningarna, var största delen, 26 658 eller 73.3 %, sådana, i vilka barnens underhållsbidrag var reglerade på ett eller annat sätt, och för 9 702 barn eller 26.7 % var underhållsbidraget ännu oreglerat. Föregående år var dessa fall lika mycket. Antalet reglerade fall var i städerna och köpingarna 74.8 % samt i landskommunerna 72.2 %. Mest fanns det oreglerade fall i Norra Karelen, Uleåborgs och Nylands län, 32.0, 30.4 och 29.8 %, i S:t Michels län 28.1 %, i Mellersta Finlands 27.7, i Lapplands län 26.9, i Kuopio län 25.6 %, i Vasa län 25.5 och i Tavastehus län 25.0 %. Den minsta andelen oreglerade fall hade Kymmene samt Åbo och Björneborgs län, det förra 23.8 och det senare 22.3 %.

De viktigaste orsakerna till att underhållsbidragen icke blivit utredda var i slutet av år 1963 följande. I 18.7 % av fallen var utredningen inte slutförd, i 22.9 % hade modern vägrat uppgiva den underhållspliktige, i 20.5 % saknas vittnen och i 12.8 % var uppgifterna om underhållsskyldighet ofullständiga. I 10.8 % av fallen hade åtalet förkastats och i 4.5 % var den under-

Sellaiset syyt kuin elatusvelvollinen kadonnut ja elatusvelvollinen ulkomaalainen muodostivat yhteensä 3.5 % ja muut syyt 6.3 % tapauksista.

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku lastenvalvojain luetteloissa v:n 1963 lopussa oli eri lääneissä seuraava.

hållspliktige död. Sådana orsaker som att den underhållspliktige var försvunnen eller utlännning utgjorde inalles 3.5 % och andra orsaker 6.3 % av fallen.

Antalet barn utom äktenskap i barnatillsyningsmännens förteckningar vid utgången av år 1963 framgår länsvis ur följande sammanställning.

Läni — Län	Prosentteina — I procent			
	Luku Antal	kokonais- määrästä av totalan- talet	lapsillisää saaneista av dem som fått barn- bidrag	väestöstä av befolk- ningen
Uudenmaan — Nylands	7 594	20.9	3.4	0.9
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	5 750	15.8	3.1	0.9
Ahvenanmaa — Åland	107	0.3	2.1	0.5
Hämeen — Tavastehus	5 745	15.8	3.4	1.0
Kymen — Kymmene	2 207	6.1	2.2	0.6
Mikkelin — St Michels	1 789	4.9	2.4	0.8
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	1 272	3.5	1.8	0.6
Kuopion — Kuopio	1 839	5.0	2.0	0.7
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	2 286	6.3	2.8	0.9
Vaasan — Vasa	2 604	7.2	1.9	0.6
Oulun — Uleåborgs	2 959	8.1	2.7	0.7
Lapin — Lapplands	2 208	6.1	2.7	1.0
Koko maa — Hela landet	36 360	100.0	2.6	0.8
Siitä — Därav				
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	15 577	42.8	3.0	0.8
Maalaiskunnat — Landskommuner	20 783	57.2	2.4	0.8

V:n 1963 kuluessa järjestettiin elatusvelvollisuus 1 923 tapauksessa, joista 1 456 eli 75.7 % sopimuksella ja 467 eli 24.3 % tuomiolla. Kaupungeissa ja kauppaloissa 76.4 % tapauksista saatiin järjestymään sopimuksilla, maalaiskunnissa 74.9 %. Lisäksi on elatusvelvollisuutta koskevia haasteita annettu vuoden aikana 654 ja elatusapuja on korotettu uudella sopimuksella tai tuomiolla 157 tapauksessa.

Lastenvalvojien välityksellä perittiin elatusapuja aviottomille lapsille koko maassa kaikkiaan 9.36 milj. mk v. 1963. Suurin osa, 97.4 %, saatiin elatusvelvollisilta suoraan määräaikkaisina erinä ja 0.7 % kertakaikkisina maksuina, 0.9 % saatiin työlaitoksen kautta ja 1.0 % valtiolta huoltorahana tai eläkkeenä.

Paitsi näitä perittyjä elatusapuja oli aviottomien lasten varoja kertynyt korko- ym. tuloina 0.28 milj. mk, joten lastenvalvojat v. 1963 saivat aviottomille lapsille kaikkiaan koko maassa 9.64 milj. mk 47.8 %:ille kysymyksessä olevista lapsista.

Under år 1963 reglerades underhållsskyldigheten i 1 923 fall, av vilka 1 456 eller 75.7 % genom avtal och 467 eller 24.3 % genom dom. I städerna och köpingarna reglerades 76.4 % av fallen genom avtal, i landskommunerna 74.9 %. Dessutom utfärdades under året 654 stämningar rörande underhållsskyldighet, och underhållsbidrag höjdes genom nytt avtal eller ny dom i 157 fall.

Genom förmedling av barnatillsyningsmännen indrevs i hela landet under år 1963 underhållsbidrag för barn utom äktenskap till ett belopp av 9.36 milj. mk. Största delen, 97.4 %, erhöles terminsvis och 0.7 % betalades i ett för allt av de underhållsskyldiga, 0.9 % erlades genom arbetsinrättning och 1.0 % i form av vårdpenning eller pension av staten.

Utom dessa individerna underhållsbidrag hade i form av ränte- m.fl. inkomster för barn utom äktenskap influtit 0.28 milj. mk, varför barnatillsyningsmännen år 1963 erhöles för barn utom äktenskap inalles i hela landet 9.64 milj. mk för 47.8 % av ifrågavarande barn.

Elatusapuja maksettiin selontekovuonna lastenvalvojan välityksellä 9.60 milj. mk. Tästä suoritettiin äideille 14 721 lapsesta 7.65 milj. mk, muille lasten huoltajille 2 069 lapsesta 0.87 milj. mk, sosiaalilautakunnille niiden huostassa olevista 1 780 lapsesta 0.67 milj. mk ja 17 vuotta täyttäneille lapsille 554 tapauksessa 0.41 milj. mk.

Lastenvalvojen hallussa oli v:n 1963 lopussa kaikkiaan 6.20 milj. mk aviottomien lasten varoja, joista suurin osa, 95.5 % eli 5.92 milj. mk, oli talletuksina ja muina sijoituksina.

Ilman lastenvalvojan välitystä olivat elatusvelvolliset huolehtineet elatusmaksuista yhteensä 1 641 lapselle. Näistä 31.7 %:ssa elatusvelvollinen on maksanut suoraan lapsen äidille, 56.5 %:ssa tapauksista elatusvelvollinen ja äiti asuivat yhdessä, 8.0 %:ssa lapsi oli elatusvelvollisen hoidossa ja 3.8 %:ssa lapsi sai valtion huoltorahaa tai eläkettä suoraan.

Elatusapujen suuruus kuukautta kohden näyttää vaihtelevan varsin huomattavasti. 253 lastenvalvojaa on ilmoittanut, että suurin maksettu kuukausiavustus on vaihdellut 50 mk:sta 70 mk:aan; 159 kunnassa se on ollut 70—90 mk ja 80 kunnassa suurin avustus on ylittänyt 90 mk. Pienin kuukausiavustus oli 14 kunnassa alle 10 mk ja 242 kunnassa 10—20 mk. Suurimassa osassa kuntia, 480:ssä, keskimääräinen kuukausiavustus oli 30—50 mk.

Niistä 5 854 tapauksesta, jolloin elatusapua ei ole saatu perityksi, vaikka sopimus tai tuomio oli saatu, oli 34.3 %:ssa elatusvelvollinen havaittu ulosmittauksessa varattomaksi, 25.2 %:ssa tapauksista elatusvelvollinen oli kadoksissa, 15.3 %:ssa elatusvelvollinen oli kuollut, 6.4 %:ssa vankilassa ja muusta syystä ei ole saatu perityksi 18.8 %:ssa tapauksista.

Lastenvalvojina toimivien henkilöiden ammattista mainittakoon, että vain viidessä kunnassa lastenvalvojan toimi oli päävirkainen. 273 kunnassa eli 49.9 %:ssa sosiaali- tai kunnansihteeri oli samalla lastenvalvojana, 14 kunnassa, 2.6 %, sosiaalihoitaja ja 42 kunnassa, 7.7 %, sosiaalitarkkailija tai -asiamies tai muu sosiaalityöntekijä. V. 1962 vastaavat suhdeluvut olivat 50.6, 2.6 ja 7.9

Under redogörelseåret utbetalades genom barnatillsyningsmännens förmedling i underhållsbidrag 9.60 milj. mk. Till mödrar erlades härav 7.65 milj. mk för 14 721 barn, till andra vårdare av barnen 0.87 milj. mk för 2 069 barn, till socialnämnderna för 1 780 av dem omhändertagna barn 0.67 milj. mk och till 17 år fyllda barn i 554 fall 0.41 milj. mk.

Barnatillsyningsmännen omhändertog i slutet av år 1963 inalles 6.20 milj. mk medel för barn utom äktenskap, största delen, 95.5 % eller 5.92 milj. mk, på depositioner och övriga placeringar.

Utän barnatillsyningsmännens förmedling hade den underhållsskyldige dragit försorg inalles om 1 641 barn. Av dessa betalar i 31.7 % av fallen den underhållsskyldige direkt till barnets mor, i 56.5 % av fallen bor den underhållsskyldige och modern tillsammans, i 8.0 % var barnet i den underhållsskyldiges vård och i 3.8 % av fallen erhåller barnet statens vårdunderstöd eller pension direkt.

Underhållsbidragens storlek per månad synes variera rätt betydligt. 253 barnatillsyningsmän har uppgivit, att det högsta utbetalade månadsunderstödet varierat från 50 till 70 mk; i 159 kommuner har det varit 70—90 mk och i 80 kommuner var det största understödet över 90 mk. Det minsta månadsunderstödet var i 14 kommuner under 10 mk och i 242 kommuner 10—20 mk. I de flesta kommuner, 480 var det genomsnittliga månadsunderstödet 30—50 mk.

I de 5 854 fall, då underhållsbidrag inte kunnat indrivras, ehuru avtal eller dom finnes, befanns i 34.3 % av fallen den underhållspliktige vid utmätning vara medellös, i 25.2 % var den underhållspliktige försvunnen, i 15.3 % död, i 6.4 % i fängelse och av annan orsak kunde inte bidraget indrivras i 18.8 % av fallen.

Rörande barnatillsyningsmännens yrke må nämnas, att endast i fem kommuner var barnatillsyningsmännens tjänst huvudtjänst. I 273 kommuner eller i 49.9 % fungerade social- eller kommunalsekreteraren samtidigt som barnatillsyningsman, i 14 kommuner, 2.6 %, socialdirektören och i 42 kommuner, 7.7 %, socialinspektören eller -ombudsmannen eller någon annan socialarbetare. År 1962 var motsvarande proportionstal 50.6, 2.6 och 7.9.

IV. Kunnalliset kodinhoitajat

Kunnallisia kodinhoitajia koskeva laki tuli voimaan v:n 1951 alusta. Sen mukaan kodinhoitajan tehtävänä on huolehtia perheenemännän säännölliseen kodinhoitoon kuuluvista tehtävistä tai avustaa häntä niiden suorittamisessa, kun emäntä tai emännyyttä hoitava henkilö syystä tai toisesta on tilapäisesti kykenemätön tai estynyt niitä hoitamasta. Kodinhoitoapu on tarkoitettu vain tilapäisavuksi ja annetaan sitä lähinnä vähävaraisille lapsirikkaille ja muille niihin verrattaville kodeille samoin kuin myös yksinäisille vanhuksille.

Jo lain ensimmäisenä voimassaolovuotena 256 kuntaa oli perustanut kodinhoitajanvirkoja. Vuosi vuodelta näiden virkojen luku, joka v. 1951 oli 478, on kasvanut niin, että v. 1963 kunnallisia kodinhoitajia oli jo 498 kunnassa yhteensä 1 560. Kehitys on v:sta 1951 lähtien ollut seuraava.

Vuosi — År	Kuntien luku — Antal kommuner			Kodinhoitajien luku — Antal hemvårdarinnor		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa
1951	59	197	256	189	289	478
1955	63	330	393	304	588	892
1960	65	379	444	372	803	1 175
1961	65	409	474	418	890	1 308
1962	66	422	488	464	977	1 441
1963	67	431	498	526	1 034	1 560

Kaikissa kaupunki- ja kauppalakunnissa oli v. 1963 kodinhoitajia vähintään yksi. Maalaiskunnista oli ilman kodinhoitajaa vielä 49 kuntaa, joista 46:ssa asukasluku ei noussut 3 000:een. Pohjois-Karjalan, Mikkelin, Kuopion, Keski-Suomen, Oulun ja Lapin lääneissä oli kodinhoitajia kaikissa kunnissa; Turun ja Porin läänissä oli vielä 20 ja Vaasan läänissä 12 kuntaa ilman kodinhoitajaa.

IV. De kommunala hemvårdarinnorna

Lagen om kommunala hemvårdarinnor trädde i kraft vid ingången av år 1951. Enligt denna lag består hemvårdarinnans uppgift i att dra försorg om husmoderns till hemmets löpande skötsel hörande sysslor eller bistå henne i dessas utförande, när husmodern eller den person som står för husmoderns arbete av en eller annan orsak är förhindrad att sköta dem. Hjälp med hemmets skötsel är avsedd endast som en tillfällighetshjälp och ges främst åt mindre bemedlade barnrika och med dem jämförbara hemliksom även åt ensamstående åldringar.

Redan under det första året lagen var i kraft hade 256 kommuner inrättat hemvårdarinnobefattningar. Antalet, vilket år 1951 var 478, har år för år vuxit, så att kommunala hemvårdarinnor år 1963 fanns i hela 498 kommuner till ett antal av 1 560. Utvecklingen har fr.o.m. år 1951 varit som följer.

I alla städer och köpingar var år 1963 åtminstone en hemvårdarinna. Bland landskommunerna var ännu 49 utan hemvårdarinna, därav 46 kommuner med mindre än 3 000 invånare. I Norra Karelen, S:t Michels, Kuopio, Mellersta Finlands, Uleåborgs och Lapplands län fanns det hemvårdarinnor i varje kommun; i Åbo och Björnborgs län var 20 kommuner utan hemvårdarinna och i Vasa län 12 kommuner.

Kertomusvuoden lopussa 100 kodinhoitajan tointa oli täyttämättä. Kun vuoden kuluessakin monet toimet olivat jonkin aikaa vailla hoitajaa, seuraava selonteko sisältää 1 537 kodinhoitajan toimintaa koskevat tiedot.

Useimmissa maalaiskunnissa oli vain yksi tai suuremmissa 2—3 kodinhoitajaa. Seuraava yhdistelmä osoittaa tarkemmin kodinhoitajien lukumäärää eri kunnissa.

Kodinhoitaja Hemvårdarinnor	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskom- muner	Yhteensä Summa
1	7	160	167
2	15	126	141
3	11	63	74
4	2	44	46
5—6	14	27	41
7—8	5	7	12
9—10	2	2	4
11—	10	3	13

Kaupungeista Helsingissä oli 151, Tampereella 26, Turussa 25, Lahdessa 18, Vaasassa 15, Oulussa 14, Porissa 13, Kuopiossa 12, Hämeenlinnassa ja Jyväskylässä 11 sekä Espoon kauppalassa 20 kodinhoitajaa. Maalaiskunnista taas Helsingin mlk:ssa oli 25 ja Rovaniemen mlk:ssa 14 kodinhoitajaa. Kodinhoitajien lukumäärä eri läänien kaupungeissa ja kauppalloissa sekä maalaiskunnissa selviää liitetaulusta n:o 1.

Kodinhoitoapua ovat saaneet yhä useammat perheet sekä yksinäiset vanhukset, v. 1963 kaikkiaan 36 968 perhettä ja 5 172 yksinäistä vanhusta. Kun edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 35 229 ja 4 079, on kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku lisääntynyt 4.9 ja yksinäisten vanhusten luku 26.8 %. Selontekovuoden kuluessa kodinhoitajat ovat käyneet perheiden luona 90 180 ja yksinäisten vanhusten luona 65 869 kertaa. V:sta 1962 nämä luvut ovat nousseet 11.3 ja 40.7 %. Yksinäisiä vanhuksia koskevat luvut eivät ole aivan tarkkoja, sillä kodinhoitajat joutuvat useinkin käymään vanhusten luona muiden töittensä lomassa pitämättä siitä tarkkaa kirjanpitoa. Seuraavassa kodinhoitoapua saaneiden perheiden ja kodinhoitotapausten lukua osoittavassa taulukossa on selvyuden vuoksi yksinäisiä vanhuksia koskevat tiedot esitetty erikseen.

I slutet av redogörelseåret var 100 hemvårdarinnebefattningar obesatta. Då även under året flere tjänster någon tid var lediga, innefattar följande redogörelse uppgifter över 1 537 hemvårdarinnors verksamhet.

I de flesta landskommuner fanns bara en hemvårdarinna men i de större 2—3. Hemvårdarinnornas antal i olika kommuner framgår noggrannare av följande sammanställning.

Bland städerna fanns i Helsingfors 151, i Tammerfors 26, i Åbo 25, i Lahti 18, i Vasa 15, i Uleåborg 14, i Björneborg 13, i Kuopio 12, i Tavastehus och i Jyväskylä 11 samt i Esbo köping 20 hemvårdarinnor. Av landskommunerna åter hade Helsinge 25 hemvårdarinnor och Rovaniemi lk. 14. Antalet hemvårdarinnor i de olika länens städer och köpingar samt landskommuner framgår av tabellbilaga 1.

Allt flere familjer och ensamma åldringar har erhållit hemvårdshjälp, år 1963 36 968 familjer och 5 172 ensamma åldringar. Då motsvarande siffror för år 1962 var 35 229 och 4 079, har antalet familjer ökat med 4.9 och antalet ensamma åldringar med 26.8 %. Under redogörelseåret har hemvårdarinnorna besökt familjerna 90 180 och de ensamma åldringarna 65 869 gånger. Från år 1962 har dessa tal stigit med 11.3 och 40.7 %. Siffrorna som avser ensamboende åldringar är inte alldeles fullständiga, ty hemvårdarinnorna kommer ofta att besöka åldringarna mellan andra arbeten utan att noggrant föra bok däröver. I följande tabell över antalet familjer, som erhållit hemvårdshjälp, och antalet hemvårdsfall, har uppgifter angående ensamboende åldringar för tydlighetens skull redovisats skilt för sig.

Lääni—Län	Kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp				Kodinhoitotapausten luku Antal hemvårdsfall			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensamboende åldr.	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensamboende åldr.
Uudenmaan — Nylands	5 556	2 233	7 789	1 885	64 013	7 648	71 661	50 606
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 329	3 618	4 947	720	5 993	12 037	18 030	3 499
Ahvenanmaa — Åland	61	34	95	8	87	60	147	15
Hämeen — Tavastehus	2 383	2 739	5 122	783	8 498	7 591	16 089	3 870
Kymen — Kymmene ..	1 200	1 525	2 725	369	3 725	3 618	7 343	1 837
Mikkelin — St Michels	772	1 723	2 495	165	1 499	3 568	5 067	381
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	480	1 996	2 476	114	868	3 885	4 753	418
Kuopion — Kuopio ..	661	1 937	2 598	176	2 666	3 337	6 003	1 279
Keski-Suomen — Mellersta Finland . .	1 033	2 405	3 438	445	2 087	4 235	6 322	894
Vaasan — Vasa	815	2 333	3 148	321	4 434	4 878	9 312	2 624
Oulun — Uleåborgs ..	573	4 056	4 629	134	1 004	6 432	7 436	337
Lapin — Lapplands ..	867	1 811	2 678	52	1 439	2 447	3 886	109
Koko maa — Hela landet	15 730	26 410	42 140	5 172	96 313	59 736	156 049	65 869

Jos kodinhoitotapausten luku yksinäisiä vanhuksia lukuunottamatta jaetaan kodinhoitajien luvulla, saadaan keskimäärin koko maassa 59 tapausta kodinhoitajaa kohti, kaupunki- ja kauppalakunnissa erikseen 72 ja maalaiskunnissa 52. Keskimääriä arvosteltaessa on otettava huomioon, että osa kodinhoitajista on voinut olla toimesta vain osan vuotta. Lisäksi näihin keskimääriin on vaikuttanut se, miten pitkän ajan kodinhoitajat ovat joutuneet kussakin perheessä viipymään. Toisissa tapauksissa kodinhoitajaa on tarvittu vain päiväksi tai pariaksi, toisissa pariaksi viikoksi. Maan eteläisissä lääneissä kodinhoitotapauksia tuli noin 63—78 kodinhoitajaa kohti, itä- ja pohjoisosissa keskimäärä vaihteli 34—59:n välillä.

V. 1963 kaikki kunnat ovat antaneet tietoja perheiden suuruudesta. Seuraavassa yhdistelmässä yksinäiset vanhuksset ja muut yksinäiset henkilöt on erotettu erikseen. 81 kuntaa, joista 77 maalaiskuntaa, on ilmoittanut, ettei niissä ole kodinhoitoapua annettu yksinäisille vanhuk-sille.

Kodinhoitajien työtä valaisevat edelleen tiedot siitä, montako yötä he ovat joutuneet olemaan niissä perheissä, joille he ovat kodinhoitoapua antaneet. Nämä tiedot käsittävät 476 kuntaa. 29 kaupunki- ja kauppalakuntaa sekä 65 maalaiskuntaa eli 19.7 % tietoja antaneista kunnista ilmoitti, etteivät kodinhoitajat niissä ole joutuneet lainkaan viettämään öitä perheiden luona.

Om antalet hemvårdsfall, de ensamboende åldringarna undantagna, divideras med antalet hemvårdarinnor, erhålles för hela landet i medeltal 59 fall per hemvårdarinna, i städerna och köpingarna skilt för sig 72 och i landskommunerna 52. Vid bedömandet av dessa medelvärden bör beaktas, att några hemvårdarinnor kunnat vara i tjänst endast en del av året. Dessutom har dessa medelvärden påverkats därav, hur lång tid hemvårdarinnorna måste tillbringa i de olika hemmen. I en del fall har deras hjälp behövts bara för en eller ett par dagar, i andra för ett par veckor. I landets sydliga län var antalet hemvårdsfall 63—78 per hemvårdarinna, medan medeltalet växlade mellan 34 och 59 i de östra och norra delarna.

År 1963 har alla kommuner lämnat uppgifter om familjernas storlek. I följande sammanställning har ensamboende åldringar och övriga ensamstående redovisats var för sig. 81 kommuner, därav 77 landskommuner, har uppgivit, att i dem inte lämnats ensamboende åldringar någon hemvårdshjälp.

Hemvårdarinnornas arbete belyses vidare av uppgifter därom, huru ofta de måste övernatta hos de familjer, åt vilka de givit hemhjälp. Dessa uppgifter föreligger för 476 kommuner. 29 städer och köpingar samt 65 landskommuner eller 19.7 % av uppgiftslämnarna meddelade, att hemvårdarinnorna i dem ej behövt tillbringa en enda natt hos familjerna. I de kommuner, där

Perheenjäsenten luku Familjemedlemmarnas antal	Kodinhoitoapua saaneita perheitä — Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp		Kodinhoitotapauksia Antal hemvårdsfall	
	Luku — Antal	%	Luku — Antal	%
Yksinäisiä vanhuksia — Ensamboende åldringar	5 172	12.3	65 869	42.2
Muita yksinäisiä — Övriga ensamboende	828	2.0	5 491	3.5
2—henkilöä — personer	3 099	7.3	14 244	9.1
3 » — »	2 477	5.9	5 150	3.3
4 » — »	4 728	11.2	8 391	5.4
5 » — »	6 158	14.6	11 753	7.5
6 » — »	6 262	14.8	13 385	8.6
7 » — »	4 898	11.6	11 330	7.3
8 » — »	3 621	8.6	8 410	5.4
9 » — »	2 266	5.4	5 560	3.6
10 » — »	1 294	3.1	3 135	2.0
11 » — »	745	1.8	1 709	1.1
12— » — »	592	1.4	1 622	1.0
Yhteensä — Inalles	42 140	100.0	156 049	100.0

Niissä kunnissa, joissa kodinhoitajat työmatkoillaan joutuivat olemaan perheissä yötä, tuli kodinhoitajaa kohti kaupunki- ja kauppalakunnissa keskimäärin 3 yötä vuodessa, maalaiskunnissa kokonaista 52 yötä. Näiden perheissä vietettyjen öiden luku vaihteli huomattavasti eri läänien maalaiskunnissa. Niinpä esim. Uudenmaan läänissä tuli vain 18 yötä kodinhoitajaa kohti, mutta Lapin läänissä 85.

Kodinhoitoapu on vähävaraisille maksuton. Muilta voidaan periä sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukainen, kunnallisvaltuuston päättämä kohtuullinen korvaus. 62 kuntaa on ilmoittanut, ettei korvauksia ole lainkaan peritty. Muissa 414 kunnassa on 10 733 tapauksessa 156 049:stä eli 6.9 %:ssa peritty korvaus; kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava prosenttiluku on 5.7 ja maalaiskunnissa 8.9. Korvaukset nousivat kaikkiaan 0.22 milj. mk:aan.

Kunnallisista kodinhoitajista aiheutuneet menot nousivat 8.03 milj. mk:aan, kaupunki- ja kauppalakunnissa 3.36 milj. ja maalaiskunnissa 4.67 milj. mk:aan. Kun valtion avustukset ja kodinhoitajista saadut korvaukset tekivät koko maassa 4.28 milj. mk, jäi kuntien maksettavaksi 3.75 milj. mk. Vastaavat osuudet kaupunki- ja kauppalakunnissa olivat 1.49 ja 1.87 milj. sekä maalaiskunnissa 2.79 ja 1.88 milj. mk.

hemvårdarinnorna på sina tjänsteresor måste övernatta hos familjerna, var antalet nätter per hemvårdarinna och år i medeltal 3 i städerna och köpingarna och hela 52 i landskommunerna. Antalet av dessa nätter hos familjerna växlade betydligt i de olika länens landskommuner. Sälunda kom i Nylands län på varje hemvårdarinna endast 18 nätter, men i Lapplands län 85.

Hemvårdshjälp är avgiftsfri för mindrebedmedlade familjer. Av andra kan uppbäras en av kommunens fullmäktige fastställd skälig ersättning enligt grunder, som stadfästs av socialministeriet. 62 kommuner har meddelat, att inga ersättningar uppburits. I övriga 414 kommuner har i 10 733 fall av 156 049 eller i 6.9 % uppburits ersättning; i städerna och köpingarna utgör motsvarande procenttal 5.7 och i landskommunerna 8.9. Totalbeloppet ersättningar steg till 0.22 milj. mk.

Utgifterna för kommunala hemvårdarinnor steg till 8.03 milj. mk, i städerna och köpingarna till 3.36 milj. mk och i landskommunerna till 4.67 milj. mk. Då statsunderstöden och ersättningarna för hemvårdarinnornas arbete i hela landet utgjorde 4.28 milj. mk, var kommunernas andel i utgifterna 3.75 milj. mk. Motsvarande tal för städerna och köpingarna var 1.49 och 1.87 milj. och i landskommunerna 2.79 och 1.88 milj. mk.

V. Vajaamielislaitokset

Maan 16 vajaamielislaitoksesta 4 on valtion omistamia: Perttulan keskuslaitos, Kuhankosken opetuskoti, Alavuden työkotiki sekä Nastolan hoitokoti. Helsingin kaupunki omistaa Nukarin lastenkodin. Seinäjokeilla toimii kuntainliiton vajaamielislaitos sekä ruotsalaisen kuntainliiton Kärkullan keskuslaitos Paraisissa. Näiden lisäksi kuntainliiton omistama Ylinen vajaamielislaitos toimii Ylöjärvellä ja Kolpeneen Huoltokoti Rovaniemellä. Muut 7 ovat yksityisten yhtymien: Rinnekoti Helsingissä, Vaalijala Pieksämäellä, Hoivakoti Porissa, Toivola-koti Muhoksessa, Barnens by Porvoon mlk:ssa ja Pipolan opetus- ja työkotiki Karjalohjalla sekä Kankurinmäen hoitokoti Porvoossa. V:n 1963 lopussa oli hoitopaikkojen luku valtion vajaamielislaitoksissa 443, kunnallisissa vajaamielislaitoksissa 400 ja yksityisten yhtymien omistamissa laitoksissa 1 443. Kaikkiaan oli hoitopaikkoja 2 286.

Huollettavien vaihtuminen laitoksissa v:n 1963 aikana selviää seuraavasta taulukosta.

Huollettavien vaihtuminen v:n 1963 aikana — Vårdtagarnas omsättning under år 1963

Vajaamielislaitokset Anstalter för psykiskt efterblivna	Hoito- palkka luku Antal vårdplatser	Huollettavia vuoden alussa Antalet vård- tagare vid början av året	Uusia Nya	Poistettu Utskrivna	Vuoden lopussa — Vid slutet av året		
					miespuolisia mankön	naispuolisia kvinnkön	yhteensä summa
Perttula	215	187	57	25	182	37	219
Kuhankoski	58	65	9	10	—	64	64
Alavus	50	48	8	7	—	49	49
Nastola	120	120	7	8	59	60	119
Nukari	30	32	21	21	23	9	32
Seinäjoki	160	158	13	10	81	80	161
Kärkulla	80	78	23	19	45	37	82
Ylinen	30	30	8	5	22	11	33
Kolpene	100	96	25	10	72	39	111
Rinnekoti	508	433	148	64	315	202	517
Vaalijala	544	558	9	6	319	242	561
Hoivakoti	248	352	72	70	207	147	354
Toivola-koti	60	65	12	14	63	—	63
Barnens by	40	40	10	10	31	9	40
Pipola	32	32	7	6	18	15	33
Kankurinmäki	11	—	26	15	6	5	11
Yhteensä — Summa	2 286	2 294	455	300	1 443	1 006	2 449

V. Anstalterna för psykiskt efterblivna

Av landets 16 anstalter för psykiskt efterblivna äger staten 4: Perttula centralanstalt, Kuhankoski lärohem, Alavus arbetshem och Nastola vårdhem. Nukari barnhem tillhör Helsingfors stad. Anstalten för psykiskt efterblivna i Seinäjoki tillhör en kommunsammanslutning och Kärkulla centralanstalt i Pargas kommunalförbundet Svenska Finland. Dessutom var i verksamhet Ylinen anstalt för psykiskt efterblivna, vilken tillhör en kommun sammanslutning, i Ylöjärvi kommun och Kolpene Huoltokoti i Rovaniemi. De övriga sju äges av privata sammanslutningar: Rinnehemmet i Helsingfors, Vaalijala i Pieksämäki, Hoivakoti i Björneborg, Toivola-hem i Muhos, Barnens by i Borgå lk och Pipola undervisnings- och arbetshem i Karislojo samt Kankurinmäki vårdhem i Borgå. I slutet av året 1963 var antalet vårdplatser i statens anstalter för psykiskt efterblivna 443, i de kommunala anstalterna 400 och i de privata sammanslutningarnas anstalter 1 443. Antalet vårdplatser steg inalles till 2 286.

Huru antalet vårdtagare växlat under år 1963 i de olika anstalterna, framgår av följande tabell.

Valtion vajaamielislaitoksissa hoidettiin v:n 1963 aikana kaikkiaan 501 huollettavaa, joista 24 oli vuoden lopussa laitoksen valvonnan alaisessa perhehoidossa. Muissa laitoksissa hoidettiin kaikkiaan 2 248, joista 36 oli vuoden lopussa perhehoidossa. Vuoden aikana huolletuista 58.9 % oli miespuolisia ja 41.1 % naispuolisia.

Vuoden aikana 455 huoltoon otetusta 48.8 % oli kotoisin maaseudulta ja 51.2 % asutuskeskuksesta. 315 eli 69.2 % tuli kotoaan suoraan laitokseen, 19 eli 4.2 % sijoituskodeista, 52 eli 11.4 % lastenkodeista ja 69 eli 15.2 % oli aikaisemmin hoidettu jossain muussa laitoksessa. Syntyperältään näistä uusista huollettavista 6.4 % oli syntynyt ulkopuolella avioliiton ja 93.6 % oli aviosyntyisiä.

Valtion vajaamielislaitoksiin vuoden kuluessa otetuista kaikki muut paitsi Nastolaan otetut 4 huollettavaa olivat jo täyttäneet 7 vuotta. Seuraavasta yhdistelmästä selviää tarkemmin huollettavien ikä laitokseen otettaessa.

Vajaamielislaitokset
Anstalter för psykiskt efterblivna

Valtion — Statens	1	3	26	28	19	3	80
Muut — Övriga	4	88	169	62	32	20	375
Yhteensä — Summa	5	91	195	90	51	23	455
%	1.1	20.0	42.9	19.8	11.2	5.0	100.0

Mainituista 455 huollettavasta 209 eli 45.9 % oli tylsämielisiä, 165 eli 36.3 % vähämielisiä ja 81 eli 17.8 % heikkomielisiä.

V:n 1963 aikana poistettiin kaikkiaan 300 huollettavaa eli 10.9 % vuoden aikana olleista. Näistä 38 eli 12.7 % kuoli. Kotiin lähetettiin 151 eli 50.3 %. Kunnalliskoteihin sijoitettiin 15 ja lastenkoteihin 8. Mielisairaaloihin tai toiseen vajaamielislaitokseen lähetettiin 74, 7 sai työpaikan ja 7 sijoitettiin avohuoltoon.

Missä määrin näiden laitoksista poistuneiden tila oli parempi tai entisellään, selviää seuraavasta.

Vajaamielislaitokset
Anstalter för psykiskt efterblivna

Valtion — Statens	22	21	6	49
Muut — Övriga	68	151	32	251
Yhteensä — Summa	90	172	38	300

I statens anstalter för psykiskt efterblivna vårdades under år 1963 inalles 501 vårdtagare, varav i slutet av året 24 var i familjevård under uppsyn av anstalten. I de övriga anstalterna vårdades inalles 2 248, varav 36 i slutet av året i familjevård. Av de under året vårdade var 58.9 % mankön och 41.1 % kvinnkön.

Under året intogs inalles 455 vårdtagare, av vilka 48.8 % var hemma från landsorten och 51.2 % från tätorter. 315 eller 69.2 % kom till anstalten rakt från sitt hem, 19 eller 4.2 % från privata fosterhem, 52 eller 11.4 % från barnhem och 69 eller 15.2 % hade tidigare vårdats i någon annan anstalt. Av dessa nya vårdtagare var 6.4 % födda utom äktenskapet och 93.6 inom äktenskapet.

Av dem som under året intogs i statens anstalter för psykiskt efterblivna, hade alla andra utom de i Nastola intagna 4 vårdtagare redan fyllt 7 år. I det följande framgår närmare, i vilken ålder vårdtagarna intogs i anstalten.

Ikä laitokseen otettaessa, vuotta — Ålder vid intagandet i anstalten, år

—2	2—6	7—12	13—15	16—20	21—	Yhteensä Summa
1	3	26	28	19	3	80
4	88	169	62	32	20	375
5	91	195	90	51	23	455
1.1	20.0	42.9	19.8	11.2	5.0	100.0

Av de nyssnämnda 455 vårdtagarna var 209 eller 45.9 % idioter, 165 eller 36.3 % imbecilla och 81 eller 17.8 % debila.

Under år 1963 utskrevs inalles 300 vårdtagare eller 10.9 % av de under året vårdade. Av dessa dog 38 eller 12.7 %. 151 eller 50.3 % skickades till sina hem. 15 placerades i kommunalhem och 8 i barnhem. 74 överflyttades till sinnessjukhus eller till annan anstalt för psykiskt efterblivna, 7 vårdtagare hade fått en arbetsplats och 7 placerades i öppen vård.

I följande sammanställning klargörs, i vilken mån de utskrivna vårdtagarnas hälsotillstånd var bättre eller oförändrat.

Huollettavat poistettiin — Vårdtagarna utskrevs som	parempina bättre	paranematta icke botade	kuolleet döda	yhteensä summa
Valtion — Statens	22	21	6	49
Muut — Övriga	68	151	32	251
Yhteensä — Summa	90	172	38	300

Valtion vajaamielislaitoksista vuoden aikana poistetuista 17 oli iältään 15 vuotta tai sitä nuorempia, 20 oli 16—20-vuotiaita ja 12 oli jo täyttänyt 21 vuotta. Muista vajaamielislaitoksista poistetuista 48 oli 7 vuotta nuorempia; 7—15-vuotiaita 127, 16—20-vuotiaita 48 ja 28 oli jo täyttänyt 21 vuotta.

Vuoden lopussa oli laitoksissa yhteensä 2 449 huollettavaa, joista 1 443 eli 58.9 % oli miespuolisia ja 1 006 eli 41.1 % naispuolisia. Näiden vajaamielisyyden aste oli seuraava.

Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna	Tylsämielisiä Idioter	Vähämielisiä Imbecilla	Heikkomielisiä Debila	Muita Övriga	Yhteensä Summa
Valtion — Statens	128	161	162	—	451
Muut — Övriga	1 248	537	202	11	1 998
Yhteensä — Summa	1 376	698	364	11	2 449
	% 56.2	28.5	14.9	0.4	100.0

Vajaamielisyyden aste oli eri laitoksissa toisistaan huomattavasti poikkeava. Valtion laitoksissa 28.4 % oli tylsämielisiä, 35.7 % vähämielisiä ja 35.9 % heikkomielisiä. Muissa laitoksissa oli vuoden lopussa olevista hoidettavista 62.5 % tylsämielisiä, 26.9 % vähämielisiä ja 10.1 % heikkomielisiä. Ryhmässä »muita» oli 10 heikkolahjaista.

Miespuolisten ja naispuolisten vajaamielisyyden aste oli suurin piirtein samanlainen; miespuolisten suhdeluvut olivat 55.0, 28.2 ja 16.1 sekä naispuolisten vastaavasti 58.0, 28.9 ja 13.0.

Jotta saataisiin yleiskuva siitä, minkä ikäisiä vajaamielislaitoksissa huollettavat ovat, on seuraavassa taulukossa vielä esitetty vuoden lopussa laitoksissa olleiden ikäryhmitys.

Vuoden lopussa laitoksissa huollettujen ikä — Äldern för vårdtagarna i slutet på året

Vajaamielislaitokset Anstalter för psykiskt efterblivna	Ikä, vuotta — Älder, år						Yhteensä Summa
	Alle — Under 7	7—12	13—15	16—20	21—30	31—	
Valtion — Statens	40	102	97	117	80	15	451
Muut — Övriga	135	517	423	481	324	118	1 998
Yhteensä — Summa	175	619	520	598	404	133	2 449
%	7.2	25.3	21.2	24.4	16.5	5.4	100.0

Yli 50-vuotiaita huollettavia oli 5 ja 41—50-vuotiaita 14. Alle 7-vuotiaista oli 4 sellaista, jotka eivät vielä olleet täyttäneet 2 vuotta.

Av de vårdtagare, som utskrevs från statens anstalter, var 17 15 år eller yngre. 20 var i åldern 16—20 år och 12 hade redan fyllt 21 år. Bland dem, som utskrevs från de övriga anstalterna, var 48 vårdtagare under 7 år; 127 var i åldern 7—15 år, 48 var mellan 16 och 20 år och 28 hade redan fyllt 21 år.

Vid årets utgång var antalet vårdtagare i anstalterna inalles 2 449, varav 1 443 eller 58.9 % mankön och 1 006 eller 41.1 % kvinnkön. Graden av efterblivenheten var följande.

Graden av efterblivenheten varierade avsevärt i de olika anstalterna. I statens anstalter var 28.4 % idioter, 35.7 % imbecilla och 35.9 % debila. Av de i de övriga anstalterna vid slutet av året vårdade var 62.5 % idioter, 26.9 % imbecilla och 10.1 % debila. I gruppen »övriga» var 10 kient begåvade.

Graden av efterblivenheten hos man- och kvinnkön var i stort sett likadan; relationstalen för mankön var 55.0, 28.2 och 16.1 samt för kvinnkön resp. 58.0, 28.9 och 13.0.

För att få en överblick av åldersgrupperingen bland vårdtagarna i anstalterna för psykiskt efterblivna har i följande tabell uppgivits åldern för vårdtagarna i slutet på året.

Över 50-åriga vårdtagare fanns 5 och i åldern 41—50 14. Av dem, som var yngre än 7 år, hade 4 inte ännu fyllt 2 år.

Vajaamielisten päivähuoltolat

Vajaamielisten päivähuoltoloita oli v:n 1963 aikana toiminnassa kaikkiaan 17, joista 8 oli kuntien omistamia ja 9 yksityisten yhtymien. Kertomusvuoden aikana aloitti toimintansa 4 päivähuoltolaa. Vaajaharjun päivähuoltola oli aloittanut toimintansa jo edellisen vuoden marraskuussa. Huollettavien vaihtuminen eri päiväkodeissa vuoden aikana selviää seuraavasta taulukosta.

Daghem för psykiskt efterblivna

Under år 1963 var i verksamhet inalles 17 daghem för psykiskt efterblivna, av vilka 8 var kommunala och 9 ägdes av privata sammanslutningar. Under redogörelseåret började sin verksamhet 4 daghem, Vaajaharju daghem hade börjat sin verksamhet redan i november av föregående året. Huru antalet vårdade växlat under året i de olika daghemmen, framgår av följande tabell.

Huollettavien vaihtuminen v:n 1963 aikana — Vårdtagarnas omsättning under år 1963

Vajaamielisten päivähuoltolat Daghem för psykiskt efterblivna	Hoito- paikkaluku Antal vårdplatser	Vuoden alussa Vid början av året	Uusia Nya	Poistettu Utskrivna	Vuoden lopussa — Vid slutet av året		
					mies- puolisia mankön	nais- puolisia kvinnkön	Yhteensä Summa
<i>Kunnallisia — Kommunala</i>							
Tyynelä (Aula)	60	61	13	16	27	31	58
Vantaala — Vandala	42	47	18	23	21	21	42
Käpylän koulu- ja työkeskus — Kottby skol- och arbetscentral	65	66	16	15	48	19	67
Toimela	15	11	7	1	6	11	17
Kiikeli	20	27	6	5	18	10	28
Aakkula (Saukonpuisto)	24	20	6	2	11	13	24
Vaajaharju	15	14	4	3	5	10	15
Päiväharju	25	—	18	—	11	7	18
<i>Muita — Övriga</i>							
Aula-työkoti — Aula-arbetshem	50	56	1	3	24	30	54
Tampereen kaupunkilähettyksen työkoti — Tammerfors stadsmissions arbetshem ..	20	22	12	9	16	9	25
Tampereen seurakuntien päivähuoltola — Tammerfors församlingars daghem ..	20	21	2	2	10	11	21
Pompon seurakunnallinen päiväkotikoti — Pomppo församlings daghem	25	25	4	5	14	10	24
Hoiwatuen päivähuoltola — Hoivatuki daghem	22	11	4	—	8	7	15
Peippolan päiväkotikoti — Peippola daghem ..	15	14	5	3	7	9	16
Ali-Juhakkalan päivähuoltola — Ali-Ju- hakkala daghem	25	—	34	9	15	10	25
Paavolan työkoti — Paavola arbetshem ..	20	—	15	—	11	4	15
Haapaniemen päivähuoltola — Haapanie- mi daghem	15	—	12	—	8	4	12
Yhteensä — Summa	478	395	177	96	260	216	476

Päivähuoltolat Tyynelä, Vantaala, Käpylä sekä Aula-työkoti sijaitsevat Helsingissä, Toimela Kotkassa, Kiikeli Oulussa, Aakkula Tampereella, Vaajaharju Jyväskylän mlk:ssa, Päiväharju Jyväskylän kaupungissa, Pompon päiväkotikoti Turussa, Hoiwatuen päivähuoltola Porissa, Peippolan päiväkotikoti Joensuussa, Ali-Juhakkalan päivähuoltola ja Paavolan työkoti Lahdessa sekä Haapaniemen päivähuoltola Kuopiossa. Kertomusvuoden kuluessa hoidettiin päivähuoltoloissa kaikkiaan 572 vajaamielistä, niistä 334 eli 58.4 %

Daghemmen Tyynelä, Vandala, Kottby och Aula-arbetshem är belägna i Helsingfors, Toimela i Kotka, Kiikeli i Uleåborg, Aakkula i Tammerfors, Vaajaharju i Jyväskylä lk, Päiväharju i Jyväskylä stad, Pomppo daghem i Åbo, Hoivatuki daghem i Björneborg, Peippola daghem i Joensuu, Ali-Juhakkala daghem och Paavola arbetshem i Lahti samt Haapaniemi daghem i Kuopio. Under redogörelseåret vårdades i daghemmen inalles 572 psykiskt efterblivna, därav 334 eller 58.4 % i de kommunala daghemmen.

kunnallisissa huoltoloissa. Hoidettavista 55.6 % oli mies- ja 44.4 % naispuolisia.

Vuoden lopussa oli vajaamielisten päivähuoltoloissa yhteensä 476 hoidettavaa, joista 260 eli 54.6 % oli mies- ja 216 eli 45.4 % naispuolisia. Näiden vajaamielisyyden aste oli seuraava.

Päivähuoltolat Daghem	Tylsä- mielisiä Idioter	Vähä- mielisiä Imbecilla	Heikko- mielisiä Debila	Muita Övriga	Yhteensä Summa
Kunnalliset — Kommunala	50	140	78	1	269
Muut — Övriga	42	123	42	—	207
Yhteensä — Summa	92	263	120	1	476
%	19.3	55.3	25.2	0.2	100.0

Kuntien päivähuoltoloissa oli 18.6 % tylsämielisiä, 52.0 % vähämielisiä ja 29.0 % heikko-mielisiä vastaavien suhdelukujen ollessa yksityisissä päivähuoltoloissa 20.3, 59.4 ja 20.3.

Huollettavien ikä vaihteli eri päivähuoltoloissa varsin huomattavasti. Viidessä päivähuoltolassa nuorimmat olivat 2—6-vuotiaita ja muissa huollettavat olivat vähintään 7-vuotiaita. Tampereen kaupunkilähetyksen työkodissa nuorimmat olivat 13—15-vuotiaita ja Aula-työkodissa 16—20-vuotiaita. Seuraavassa taulukossa esitetään vuoden lopussa huoltoloissa olleiden ikäjakautuma.

Av de vårdade var 55.6 % mankön och 44.4 % kvinnkön.

Vid slutet på året fanns det i daghemmen inalles 476 vårdade, varav 260 eller 54.6 % var mankön och 216 eller 45.4 % kvinnkön. Graden av efterblivenheten var följande.

I de kommunala daghemmen var 18.6 % av de vårdade idioter, 52.0 % imbecilla och 29.0 % debila, då motsvarande relativt i de privata daghemmen var 20.3, 59.4 och 20.3.

Åldern för de vårdade växlade betydligt i de olika daghemmen. I fem daghem var de yngsta mellan 2—6 år och i andra daghem var alla vårdade äldre än 7 år. I Tammerfors stadsmissions arbetshem var de yngsta 13—15 år och i Aula-arbets-hem 16—20 år. I följande tabell uppges åldersfördelningen för dem, som vid slutet av året vårdades i daghemmen.

Vuoden lopussa päivähuoltoloissa huollettujen ikä — Åldern för vårdtagarna i daghemmen i slutet på året

Päivähuoltolat Daghem	Ikä, vuotta — Ålder, år						Yhteensä Summa
	Alle 7 Under	7—12	13—15	16—20	21—30	31—	
Kunnalliset — Kommunala	14	131	71	36	11	6	269
Muut — Övriga	2	81	34	50	29	11	207
Yhteensä — Summa	16	212	105	86	40	17	476
%	3.4	44.5	22.0	18.1	8.4	3.6	100.0

Kuntien omistamissa päivähuoltoloissa suurin osa huollettavista, 80.3 %, oli 16 vuotta nuorempia, yksityisten yhtymien omistamissa huoltoloissa vastaavanikäisiä oli vain 56.5 %.

I de kommunala daghemmen var största delen av de vårdade, 80.3 %, yngre än 16 år, i de privata daghemmen var antalet av de i motsvarande ålder endast 56.5 %.

VI. Irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto

Huollon alaisten henkilöiden luku. V. 1963 oli irtolaislain 1 luvun 1 §:n edellyttämiä huoltoon joutuneita henkilöitä 30 kaupungissa, 12 kauppalassa ja 43 maalaiskunnassa yhteensä 1 275. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa koskevan lain 1 luvun 1 §:n edellyttämiä huollettavia ilmoitettiin 43 kaupungista, 23 kauppalasta ja 309 maalaiskunnasta yhteensä 12 333.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa koskevan lain piiriin kuuluvat paitsi alkoholin myös muiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjät. Päihdyttävällä aineella tarkoitetaan laissa paitsi alkoholipitoista myös sellaista lääketäi muuta ainetta, joka voi saattaa sen käyttäjän päihtyneeksi tai siihen verrattavaan tilaan.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä oli alkoholin väärinkäyttäjiä kaikkiaan 12 280, joista alkoholin lisäksi 21 käytti morfiinia tai sen sukulaisaineita, 166 muita lääkeaineita ja 9 molempiin ryhmiin kuuluvia aineita. Yksinomaan muiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii ilmoitettiin kaikkiaan 53, joista 7 morfiinin yms., 43 muiden lääkeaineiden ja 3 sekä morfiinin yms. että muiden lääkeaineiden väärinkäyttäjiä.

Ns. *nuorella väärinkäyttäjällä* tarkoitetaan seuraavassa sellaista 18—24-vuotiasta henkilöä, joka kuuden viimeksi kuluneen kuukauden aikana on tavattu päihtyneenä tai muuten käyttää päihdyttäviä aineita ilmeiseksi vahingoksi itselleen tai muille. Muita ko. lain nojalla huollettuja nimitetään *varsinaisiksi väärinkäyttäjiksi*.

Erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa edellämainittuja huollettuja henkilöitä oli seuraavasti.

VI. Lösdrivarvård och vården av personer, som missbrukar berusningsmedel

Antal personer, som underkastats vård. År 1963 utgjorde enligt 1 kap. 1 § lagen om lösdrivare antalet omhändertagna personer i 30 städer, 12 köpingar och 43 landskommuner 1 275. Enligt lagen om vård av personer, som missbrukar berusningsmedel, 1 kap. 1 §, redovisades 12 333 vårdbehövande i 43 städer, 23 köpingar och 309 landskommuner.

Lagen om vården av personer, som missbrukar berusningsmedel, gäller inte bara alkoholmissbrukare utan också dem, som missbrukar andra berusningsmedel. Med berusningsmedel avses i lagen förutom alkoholhaltigt ämne även sådant läke- eller annat medel, som kan försätta den som använder det i berusat eller därmed jämförligt tillstånd.

Av personer, som missbrukar berusningsmedel, var antalet missbrukare av alkohol 12 280, av dessa brukade utöver alkohol 21 morfin och därmed besläktade ämnen, 166 andra läkemedel och 9 i båda grupperna ingående ämnen. Personer, som missbrukar endast övriga berusningsmedel, uppgick till sammanlagt 53, av dessa missbrukade 7 morfin o.a.dyl., 43 andra läkemedel och 3 både morfin o.a.dyl. och andra läkemedel.

Med s.k. *unga missbrukare* avses i det följande sådan 18—24-årig, som under senast förflutna sex månader anträffats berusad eller som på annat sätt använt berusningsmedel till uppenbar skada för sig själv eller annan. Andra, som vårdats enligt ifrågavarande lag, benämnes *egentliga missbrukare*.

Särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna var antalet ifrågavarande vårdade personer följande.

	Kaupungit Städer	%	Kauppalat Köpingar	%	Maalaiskunnat Landskommuner	%	Koko maa Hela landet	%
<i>Irtolaisia — Lösdrivare</i>	1 199	12.4	19	2.2	57	1.9	1 275	9.4
<i>Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii — Personer, som missbrukar berusningsmedel</i>	8 505	87.6	857	97.8	2 971	98.1	12 333	90.6
<i>Varsinaisia väärinkäyttäjii — Egentliga missbrukare</i>	6 016	62.0	553	63.1	1 930	63.7	8 499	62.4
<i>Nuoria väärinkäyttäjii — Unga miss- brukare</i>	2 489	25.6	304	34.7	1 041	34.4	3 834	28.2
Yhteensä — Summa	9 704	100.0	876	100.0	3 028	100.0	13 608	100.0

Edelliseen vuoteen verrattuna huollon alaisten henkilöiden luku on noussut 929 henkilöä eli 7.3 %. Irtolaisten luku on noussut 12.5 % ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii ilmoitettiin 6.8 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Verrattuna v:n 1963 alussa henkikirjoitettuun väkilukuun oli irtolaishuollon alaisia henkilöitä koko maassa 0.28 ‰ ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon alaisia henkilöitä 2.71 ‰. Eri läänien kesken huollettavat jakaantuivat seuraavalla sivulla olevan taulukon mukaisesti.

Huolletuista irtolaisista 78.0 % oli Uudenmaan, Kymen ja Hämeen lääneissä. Yksistään Helsingissä oli 632 eli 49.6 % koko maan irtolaisuudesta, Turussa 124, Tampereella 75 ja Kotkassa 58, joten näissä neljässä kaupungissa oli jo 69.7 % kaikista. — Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon alaisia henkilöitä oli eniten Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä, yhteensä 8 285 eli 67.2 % koko maan huollettavista. Yksistään Helsingissä näitä oli 4 111 eli 33.3 % kaikista, Turussa 807 ja Tampereella 657.

Naispuolisia irtolaisia oli 776 eli 60.9 % ja miespuolisia 499 eli 39.1 %. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien joukossa oli naisia vain 4.1 % eli 503, mutta miehiä 95.9 % eli 11 830. Nuorissa väärinkäyttäjissä oli varsinkin vähän naispuolisia, vain 93 eli 2.4 % ja miespuolisia 3 741 eli 97.6 %. — Suurin osa näistä huollon alaisista henkilöistä oli asutuskeskuksissa, irtolaisnaisista 94.7 % ja päihdyttäviä aineita väärinkäyttäneistä naisista 86.7 %, miesten vastaavien lukujen ollessa 96.8 ja 75.5 %.

I jämförelse med föregående år har antalet personer, som underkastats vård, stigit med 929 personer eller 7.3 %. Antalet lösdrivare har stigit med 12.5 % och personer, som missbrukar berusningsmedel, redovisades 6.8 % mera än föregående år. I jämförelse med den i början av år 1963 mantalsskrivna folkmängden utgjorde de personer, som underkastats lösdrivarvård, i hela landet 0.28 ‰ och personer, som missbrukar berusningsmedel, 2.71 ‰ av befolkningen. Mellan de olika länen fördelade sig dessa enligt tabellen på följande sida.

Av de omhändertagna lösdrivarna kom 78.0 % på Nylands, Kymmene och Tavastehus län. Enbart i Helsingfors fanns 632 eller 49.6 % av hela landets lösdrivare, i Åbo 124, i Tammerfors 75 och i Kotka 58, alltså i dessa fyra städer redan 69.7 % av alla. — Största antalet personer, som missbrukar berusningsmedel, fanns i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län, till ett antal av 8 285 eller 67.2 % av hela landets vårdbehövande. Enbart i Helsingfors fanns 4 111 vårdbehövande eller 33.3 % av alla, i Åbo 807 och i Tammerfors 657.

De kvinnliga lösdrivarna utgjorde 776 eller 60.9 % och de manliga 499 eller 39.1 %. Bland personer, som missbrukar berusningsmedel fanns det kvinnor endast 4.1 % eller 503, medan antalet män utgjorde 95.9 % eller 11 830. Antalet kvinnor under de unga missbrukarna var ganska ringa, endast 2.4 % eller 93 och män 3 741 eller 97.6 %. — Största delen av dessa vårdade personer koncentrerade sig till bosättningscentra, av lösdrivarkvinnorna 94.7 % och av kvinnorna under vård av personer, som missbrukar berusningsmedel 86.7 %, då motsvarande tal för männen var 96.8 och 75.5 %.

Nuorimmat ikäluokat, 18—24-vuotiaat, on seuraavassa yhdistelmässä esitetty vuosiluokittain erikseen. Vuon 1962 verrattuna nuorten luku on noussut 7.6 %, nuorten irtolaisten luku 5.9 % ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien luku 7.8 %.

De yngsta åldersklasserna, 18—24 år, har i följande sammanställning framställts varje årsklass för sig. I jämförelse med år 1962 har antalet unga stigit med 7.6 %, antalet unga lösdrivare med 5.9 % och antalet personer, som missbrukar berusningsmedel med 7.8 %.

Ikä — Ålder	Irtolaisia Lösdrivare		Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii Personer, som missbrukar berusningsmedel			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
18 vuotta — år	5	32	30	1	420	14
19 » »	9	67	50	—	753	26
20 » »	9	49	49	4	456	13
21 » »	13	37	36	1	414	7
22 » »	15	43	90	2	659	16
23 » »	16	24	75	2	453	11
24 » »	13	25	128	2	424	4
Yhteensä — Summa	80	277	458	12	3 579	91

Siviilisäätty. Irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon alaisten henkilöiden siviilisäätty selviää seuraavasta taulukosta.

Civilstånd. De personer, som var underkastade lösdrivarvård och vården av dem, som missbrukar berusningsmedel fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt.

Huollon alaisten henkilöiden siviilisäätty — Vård underkastade personers civilstånd

Siviilisäätty — Civilstånd	Irtolaisia — Lösdrivare			Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii Personer, som missbrukar berusningsmedel					
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Varsinaisia väärinkäyttäjii Egentliga missbrukare			Nuoria väärinkäyttäjii Unga missbrukare		
				Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Naimattomia — Ogifta	264	426	690	2 682	81	2 763	3 308	77	3 385
Naimisissa olevia — Gifta	146	200	346	4 215	180	4 395	419	16	435
Eronneita — Fränskilda	83	119	202	1 025	109	1 134	14	—	14
Leskiä — Änklingar och änkor	5	30	35	166	40	206	—	—	—
Tuntematon — Okänt	1	1	2	1	—	1	—	—	—
Yhteensä — Summa	499	776	1 275	8 089	410	8 499	3 741	93	3 834
					%				
Naimattomia — Ogifta	52.9	54.9	54.1	33.2	19.7	32.5	88.4	82.8	88.3
Naimisissa olevia — Gifta	29.3	25.8	27.1	52.1	43.9	51.7	11.2	17.2	11.3
Eronneita — Fränskilda	16.6	15.3	15.8	12.7	26.6	13.4	0.4	—	0.4
Leskiä — Änklingar och änkor	1.0	3.9	2.8	2.0	9.8	2.4	—	—	—
Tuntematon — Okänt	0.2	0.1	0.2	0.0	—	0.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Suurin osa irtolaisista, 54.1 %, oli naimattomia, jotavastoin varsinaisista päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä vain 32.5 %. Naispuolisista varsinaisista päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä oli melko paljon, 36.3 %, leskiä ja eronneita, miesten vastaavan suhdeluvun ollessa vain 14.7.

Största delen av lösdrivarna, 54.1 %, var ogifta, då däremot motsvarande tal för egentliga missbrukare av berusningsmedel var endast 32.5 %. Bland de kvinnliga fanns det rätt mycket änkor och fränskilda, 36.3 %, medan motsvarande proportionstal för männen var endast 14.7.

Irtolaishuollon perusteet on irtolaislain 1 luvun 1 §:n mukaan tilastossa jaettu neljään ryhmään, nimittäin: kuljeksiva elämä, työn vieroksuminen, kerjuu ja ammattihaureus. Ne tapaukset, jolloin irtolaishuoltoon joutunut henkilö on muulla elämäntavallaan tuottanut ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle, on yhdistetty ryhmäksi »muu peruste». Seuraava taulukko valaisee, kuinka moni oli kunkin perusteen nojalla v. 1963 otettu huoltoon. Tällöin on huomattava, että jos henkilölle on ilmoitettu useita huoltoerusteita, on tilastossa otettu vain tärkein huomioon.

Kuljeksivan elämän ja työn vieroksumisen vuoksi 50.4 % kaikista irtolaisista on joutunut irtolaishuoltoon. Vastaava suhdeluku oli v. 1962 46.9. Ammattihaureuden vuoksi huoltoon joutuneiden naisten luku on aikaisemmista vuosista huomattavasti alentunut, joskin viime vuosina on ollut havaittavissa vähäistä nousua. V. 1948 heitä oli 1 131 eli 85.9 % kaikista irtolaisnaisista, v. 1950 928 eli 74.3 %, v. 1955 604 eli 56.5 %, 1960 377 eli 45.5 % v. 1962 359 eli 49.4 % ja v. 1963 379 eli 48.8 %.

Grunderna för lösdrivarvården. Med stöd av lösdrivarlagens 1 kap. 1 § har grunderna för lösdrivarvården i statistiken indelats i fyra grupper, nämligen: kringstrykande liv, arbetskygghet, tiggeri och prostitution. De fall, då person underställd lösdrivarvård genom sitt levnadssätt i övrigt medfört uppenbar våda för allmän ordning, säkerhet eller sedlighet, har förts till gruppen »annan orsak». Huru många personer, som med stöd av varje orsak omhändertagits under år 1963, belyses av följande tabell. Härvid bör observeras, att ifall beträffande en person uppgivits flere vårdorsaker, har blott den viktigaste beaktats i statistiken.

Till följd av kringstrykande liv och arbetskygghet har 50.4 % av alla lösdrivare underkastats lösdrivarvård. Motsvarande proportionsantal för år 1962 var 46.9. Antalet kvinnor, som till följd av prostitution blivit underkastade vård, har från tidigare år märkbart minskat, om och en svag ökning kunnat skönjas de senaste åren. År 1948 var deras antal 1 131 eller 85.9 % av hela antalet kvinnliga lösdrivare, år 1950 928 eller 74.3 %, år 1955 604 eller 56.5 %, år 1960 377 eller 45.5 %, år 1962 359 eller 49.4 % och år 1963 379 eller 48.8 %.

Irtolaishuollon perusteet — Grunder för lösdrivarvården

Huollon peruste Grunden för vården	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor		
Kuljeksiva elämä —							%							
Kringstrykande liv	67	90	5	7	72	97	13.9	12.2	31.2	17.1	14.4	12.5		
Työn vieroksuminen —														
Arbetskygghet	218	245	5	6	223	251	45.1	33.3	31.3	14.6	44.7	32.3		
Kerjuu — Tiggeri	10	2	—	—	10	2	2.1	0.3	—	—	2.0	0.3		
Ammattihaureus — Prostitution	—	351	—	28	—	379	—	47.8	—	68.3	—	48.8		
Muu peruste — Annan grund	188	47	6	—	194	47	38.9	6.4	37.5	—	38.9	6.1		
Yhteensä — Summa	483	735	16	41	499	776	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		

Irtolaisperusteen yhteyteen kuuluu läheisesti kysymys, missä määrin irtolaisiksi havaitut henkilöt on aikaisemmin tuomittu rangaistukseen ja missä määrin he ovat aikaisemmin olleet irtolaishuollon alaisia. Näitä seikkoja valaisee seuraava yhdistelmä.

Irtolaisia, jotka aikaisemmin — Lösdrivare, som tidigare ovat olleet irtolaishuollon alaisina — varit under lösdrivarvård on tuomittu rangaistukseen — dömts till straff

I nära samband med orsaken till lösdriveriet står frågan, i vilken mån personer, som befunnits vara lösdrivare, tidigare blivit dömda till straff och i vilken mån de tidigare varit under lösdrivarvård. Följande sammanställning belyser dessa frågor.

Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
249	522	4	21	253	543
298	226	7	7	305	233

Kaikista v:n 1963 irtolaisista 62.4% on aikaisemmin ollut irtolaishuollon alaisena, 50.7% miehistä ja 70.0% naisista. Aikaisemmin rangaistukseen tuomittuja oli 42.2% kaikista, miehistä 61.1% ja naisista 30.0%.

Irtolaishuollon toimenpiteet. Irtolaislain 1 luvun 2 ja 5 §:ien mukaan on irtolaiseksi havaituihin henkilöihin nähden sovellettava seuraavia toimenpiteitä: varoitettava, milloin se katsotaan tarpeelliseksi ja, ellei tämä riitä, määrättävä irtolaishuollon alaiseksi; ellei heitä senkään avulla saada palautetuiksi säännölliseen ja kunnialliseen elämäntapaan tai jos he ovat vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle tai ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, on heidät määrättävä työlaitokseen tai pakkotyöhön.

Jos irtolaiseksi havaittu henkilö on toisipaikkakuntalainen, ovat muutamat kunnat ilmoittaneet lähettäneensä tällaiset henkilöt kotikuntaansa siellä käsiteltäviksi antamatta heille sitä ennen varoitusta. Tilastossa tällaiset tapaukset on yhdistetty ryhmään »muu toimenpide». Ne tapaukset, jolloin irtolaiset laitoksesta päästyään on asetettu jälkivalvontaan, muodostavat oman ryhmän. Missä laajuudessa erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty kaupungeissa, kauppaoloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide — Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
Varoitus — Varning	109	176	3	11	112	187	22.6	24.0	18.7	26.8	22.5	24.1
Irtolaisvalvonta — Lös- driveriövervakning ..	264	241	6	9	270	250	54.7	32.8	37.5	22.0	54.1	32.2
Työlaitoshuolto — In- tagning på arbetsan- stalt	33	131	1	9	34	140	6.8	17.8	6.2	22.0	6.8	18.0
Pakkotyö—Tvångsarbete	1	15	—	—	1	15	0.2	2.0	—	—	0.2	1.9
Jälkivalvonta — Efter- övervakning	55	143	3	11	58	154	11.4	19.5	18.8	26.8	11.6	19.9
Muu toimenpide—Annan åtgärd	21	29	3	1	24	30	4.3	3.9	18.8	2.4	4.8	3.9
Yhteensä — Summa	483	735	16	41	499	776	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Niiden irtolaisten luku, jotka ovat saaneet varoituksen tai joutuneet valvontaan, oli 64.2% kaikista; selontekovuonna sai varoituksen 23.5%

Av hela antalet lösdrivare under år 1963 hade 62.4% varit tidigare under lösdrivarvård, 50.7% av männen och 70.0% av kvinnorna. 42.2% hade tidigare blivit dömda till straff, av männen 61.1% och av kvinnorna 30.0%.

Lösdrivarvårdens vårdåtgärder. Enligt lösdrivarlagens 1 kap. 2 och 5 § bör ifråga om personer, som befunnits vara lösdrivare, tillämpas följande åtgärder: varning, då sådan anses nödvändig och om detta ej är tillräckligt, ställande under lösdriveriövervakning; om de icke ens med denna åtgärd kan återföras till ett ordentligt och hederligt levnadssätt eller om de är till fara för sig själva eller för andras personliga säkerhet eller till uppenbar våda för allmän ordning och sedlighet, bör de förordnas till intagning i arbetsanstalt eller till tvångsarbete.

Ifall en person, som befunnits vara lösdrivare, är från annan ort, har somliga kommuner uppgivit att de sânt sådana personer till deras hemkommun för behandling utan att dessförinnan tilldela dem varning. I statistiken har dylika fall sammanförts till gruppen »annan åtgärd». De fall, då lösdrivarna efter anstaltsvård ställts under övervakning, bildar en särskild grupp. I vilken utsträckning de olika vårdåtgärderna vidtagits i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Antalet lösdrivare, som erhållit varning och sådana som ställts under övervakning var 64.2% av alla; under redogörelseåret erhöi 23.5%

koittaa 1 §:n 2. mom:n nuoria, tilapäisiä väärinkäyttäjiä. Lisäksi on vielä 10. ryhmä, vapaaehtoisuus, jolloin huollettava on vapaaehtoisesti hakeutunut huoltoon.

Jos henkilö on usean edellä mainitun perusteen nojalla joutunut huollettavaksi, hänet on edellä olevassa taulukossa sijoitettu siihen perusr ryhmään, joka on osoittautunut tärkeimmäksi.

Selontekovuonna joutui huollon alaiseksi 3 834 sellaista 18—24-vuotiasta henkilöä, jotka kuuden viimeksi kuluneen kuukauden aikana oli tavattu päihtyneinä tai muuten käyttivät päihdyttäviä aineita ilmeiseksi vahingoksi itselleen tai muille. Näiden ns. nuorten väärinkäyttäjien osuus oli 31.1 %, varsinaisten väärinkäyttäjien osuuden ollessa 8 499 tapausta eli 68.9 %.

Juopottelevaa elämää viettävät henkilöt ovat joutuneet huoltoon suurimmalta osalta sen vuoksi, että heidät vuoden kuluessa oli pidätetty kolmasti tai useammin tai sen vuoksi, että he olivat ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen. Edellisiä oli v. 1963 33.2 sekä jälkimmäisiä 30.1 % varsinaisista väärinkäyttäjistä. Taloudelliset seikat, elatusvelvollisuuden tai ansiotyön laiminlyönti, joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi tai huoltoavun tarve on merkitty huollon perusteeksi 1 872 tapauksessa eli 22.0 %:lle. Lisäksi oli vapaaehtoisesti huoltoon alistuneita 825 eli 9.7 %, vaarallisia 204 eli 2.4 % ja 216 eli 2.5 % rattijuoppoja. Vapaaehtoisesti huoltoon oli alistunut lisäksi 199 henkilöä, joiden kohdalla oli ilmoitettu muitakin huollon perusteita. Kaikkiaan oli siis näitä »vapaaehtoisia» 1 024 eli 12.0 % varsinaisista väärinkäyttäjistä. V. 1962 heitä oli 944 eli 11.7 %.

Varsinaisista väärinkäyttäjistä 5 810 eli 68.4 % on jo aikaisemmin ollut huollon alaisena. V. 1962 vastaavat luvut olivat 5 455 ja 67.7 %. Nuorista väärinkäyttäjistä 881 eli 23.0 % oli aikaisemmin ollut huollon alaisena eli saman verran kuin edellisenä vuonna.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon huoltotoimenpiteet. Lain 1 luvun 3 §:n tarkoittamia huoltotoimenpiteitä ovat neuvonta ja ohjaus, valvonta sekä huoltola- ja muu laitoshoido. Tilastossa on huoltolahoitopäätös ja täytäntöön pantu huoltolahoito mainittu erikseen ja huoltolahoidosta on erotettu sairaalassa tai muussa vastaavassa hoitolaitoksessa hoitoa saaneet. Samoin kuin irtolaisiin on päihdyttävien

närstäände till last, 8. behov av socialhjälp och 9. skadlighet, vilken avser av 1 § 2. mom. unga, tillfälliga missbrukare. Därutöver finns det ännu grupp 10, frivillighet, då vårdbehövande frivilligt har underkastat sig vård.

Om en person erhållit vård till följd av flere av ovannämnda orsaker, har han i föregående tabell hänförs till den grupp, vilken visat sig vara viktigast.

Under redogörelseåret omhändertogs 3 834 sådana 18—24-åringar, som under senast förflutna sex månader anträffats berusade eller som på annat sätt använt berusningsmedel till uppenbar skada för sig själv eller annan. Andelen av dessa s.k. unga missbrukare var 31.1 %, medan de egentliga missbrukarna utgjorde 8 499 fall eller 68.9 %.

Personer, vilka för ett onyktert liv, har oftast omhändertagits, emedan de under årets lopp blivit anhållna tre eller flere gånger eller därför, att de varit uppenbart störande eller förgälselväckande för sin omgivning. De förra utgjorde år 1963 33.2 % och de senare 30.1 % av egentliga missbrukare. Ekonomiska omständigheter, såsom försummande av underhållsskyldighet eller av förvärvsarbete, fallande närstående till last eller behov av socialhjälp hade angivits som orsak till omhändertagandet i sammanlagt 1 872 fall eller 22.0 %. Dessutom hade 825 eller 9.7 % frivilligt underkastat sig vård, farlighet var grunden till 204 fall eller 2.4 % och rattfylleri till 216 fall eller 2.5 %. Frivilligt har därtill underkastat sig vård 199 personer, för vilka har likväl även andra grunder för vård uppgivits. Inalles fanns det alltså 1 024 eller 12.0 % »frivilliga» egentliga missbrukare. Motsvarande antal år 1962 var 944 eller 11.7 %.

Av de egentliga missbrukarna har 5 810 eller 68.4 % redan tidigare varit under vård. År 1962 var motsvarande antal 5 455 och 67.7 %. Av unga missbrukare har 881 eller 23.0 % tidigare varit under vård eller lika mycket som föregående år.

Värdåtgärder för dem, som missbrukar berusningsmedel. De i lagens 1 kap. 3 § avsedda värdåtgärder är rådgivning och handledning, uppsikt samt anstalts- och annan inrättningsvård. I statistiken har beslut om vård och intagning för vård i anstalt omnämnts skilt för sig och vård i anstalt åtskilts från vård på sjukhus eller annan inrättning. På samma sätt som för lösdrivarna har för dem, som missbrukar berusningsmedel, de

aineiden väärinkäyttäjinkin nähden laitoksesta vapautuneiden jälkivalvonta erotettu eri ryhmäksi.

Seuraava taulukko osoittaa, mihin huoltotoimenpiteisiin on ryhdytty erikseen varsinaisiin ja nuoriin päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien nähden.

frigivnas efterövertvackning avskilt i en skild grupp.

Följande tabell utvisar, vilka vårdåtgärder som vidtagits särskilt för egentliga och för unga missbrukare av berusningsmedel.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
	%											
<i>Varsinaiset väärinkäyttäjät — Egentliga missbrukare</i>	6 209	360	1 880	50	8 089	410	69.6	82.6	64.7	74.6	68.4	81.5
Neuvonta ja ohjaus — Rådgivning och hand- ledning	1 935	99	1 089	28	3 024	127	21.7	22.7	37.5	41.8	25.6	25.2
Valvonta — Uppsiikt ..	1 892	152	302	8	2 194	160	21.2	34.9	10.4	11.9	18.5	31.8
Huoltolahoito (päätös) — Vård i vårdanstalt (beslut)	377	23	93	1	470	24	4.2	5.3	3.2	1.5	4.0	4.8
Huoltolahoito (täytäntö- pantu) — Vård i vårdanstalt (intagen)	1 107	49	286	8	1 393	57	12.4	11.2	9.8	11.9	11.8	11.3
Sairaala tai muu laitoshoido — Vård på sjukhus eller annan inrätt- ning	297	9	48	2	345	11	3.3	2.1	1.7	3.0	2.9	2.2
Jälkivalvonta — Efter- övertvackning	601	28	62	3	663	31	6.8	6.4	2.1	4.5	5.6	6.2
<i>Nuoret väärinkäyttäjät — Unga missbrukare</i>	2 717	76	1 024	17	3 741	93	30.4	17.4	35.3	25.4	31.6	18.5
Neuvonta ja ohjaus — Rådgivning och hand- ledning	2 406	72	988	17	3 394	89	26.9	16.5	34.0	25.4	28.7	17.7
Valvonta — Uppsiikt ..	311	4	36	—	347	4	3.5	0.9	1.3	—	2.9	0.8
Yhteensä — Summa	8 926	436	2 904	67	11 830	503	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yleisimmin käytettyjä toimenpiteitä oli neuvonta ja ohjaus, jota oli saanut 37.1 % varsinaisista väärinkäyttäjistä, vastaten 39.0 %:a v. 1962. Huoltoloihin määrättiin 1 944 tapausta ja lisäksi 356 sairaalaan tai muuhun vastaavaan hoitolaitokseen eli yhteensä 25.8 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Näistä 494 tapauksen kohdalla huoltolahoito ei vielä ollut täytäntönpantu. Jälkivalvonnassa huoltolahoidon jälkeen oli 694 eli 8.2 % varsinaisista väärinkäyttäjistä.

Nuoriin väärinkäyttäjiiin sovellettiin toimenpiteinä neuvontaa ja ohjausta sekä valvontaa, edellisten osuus oli 90.8 % ja jälkimmäisten 9.2 %. V. 1962 olivat vastaavat %-luvut 92.8 ja 7.2.

De allmännast tillämpade vårdåtgärderna var rådgivning och handledning, som 37.1 % av egentliga missbrukare hade erhållit, motsvarande 39.0 % år 1962. Till vårdanstalt beordrades 1 944 fall och ytterligare 356 till sjukhus eller annan motsvarade vårdinrättning eller sammanlagt 25.8 % mera än föregående år. För dessa 494 fall hade vård i anstalt inte ännu verkställts. Under övervakning efter anstaltsvård var 694 eller 8.2 % av de egentliga missbrukarna.

För de unga missbrukarna tillämpades rådgivning och handledning samt uppsikt, de förras andel var 90.8 % och de senares 9.2 %. År 1962 var motsvarande %-talen 92.8 och 7.2.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolat

V:n 1963 alussa voimaan tulleen, päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa koskevan lain edellyttämiä huoltolaita toimi maassa 9. Niistä 3 oli valtion omistamia, nim. Perniön huoltola Kemiössä, Lapinjärven huoltola ja Järvenpään sosiaalisairaala. Yksityisten yhdistysten omistamia olivat Mikkelin, Kankaanpään sekä Pieksämäellä sijaitseva Tyynelän alkoholistikodit. Lammin ja Ridasjärven työlaitosten osastoina toimivat huoltolat kuuluivat kuntayhtymille ja Tervalammen huoltola Helsingin kaupungille. Järvenpään sosiaalisairaalassa avattiin vuoden aikana osasto naisille ja Lammilla toimi suljettu huoltola erikseen.

V:n 1963 kuluessa oli huoltoloiden sosiaaliministeriölle antamien tietojen mukaan laitoksissa kirjoissa kaikkiaan 2 679 huollettavaa. Vuoden alussa oli kirjoissa 1 055, vuoden kuluessa otettiin uusia 1 624 ja vapautettiin tai siirrettiin muualle 1 619, joten vuoden lopussa oli kirjoissa kaikkiaan 1 060. Miten huollettavien määrä vaihtui vuoden kuluessa eri laitoksissa, selviää seuraavasta taulukosta.

Vårdanstalter för personer, som missbrukar berusningsmedel

I början av år 1963 trädde i kraft lagen om vården av dem, som missbrukar berusningsmedel. För dessa personer fanns 9 vårdanstalter. Av dem ägdes 3 av staten, nämligen Bjärnä anstalt i Kimito, anstalten i Lappträsk och socialsjukhuset i Järvenpää. Alkoholisthemmen i Kankaanpää och i S:t Michel samt Tyynelä alkoholisthem i Pieksämäki upprätthölls av privata föreningar. Vårdanstalten vid arbetsinrättningarna i Lammi och Ridasjärvi tillhörde kommunsammanslutningar och Tervalampi vårdanstalt Helsingfors stad. Vid Järvenpää socialsjukhus öppnades under året en kvinnlig avdelning och vid Lammi verkade en särskild sluten vårdanstalt.

Enligt uppgifter från vårdanstalterna var vid dessa anstalter under år 1963 inskrivna inalles 2 679 vårdbehövande. Vid årets början var antalet inskrivna 1 055, under årets lopp intogs 1 624 och utskrevs eller placerades annorstädes 1 619, så att antalet inskrivna vid årets slut var 1 060. Hur totalantalet vårdbehövande vid de olika anstalterna växlade under årets lopp, framgår av följande tabell.

Huollettavien luku eri laitoksissa — Antalet vårdbehövande på de olika anstalterna

Huoltola Vårdanstalt	Hoitopaikkoja Platsantal	Vuoden alussa kirjoissa — Inskrivna vid årets början		Vuoden kuluessa — Under året					Vuoden lopussa kirjoissa — Inskrivna vid årets slut	
		laitoksessa läänä på anstalten	muualla annorstädes	siirretty mui- ta laitoksista flyttade från andra anstalter	muuta laitok- sin otettuja andra intagna	lopullisesti vapautettuja slutligt frigivna	siirretty mui- hin laitoksiin överflyttade till andra anstalter	muusta syyistä poistettuja av annan orsak utskrivna	laitoksessa läänä på anstalten	muualla annorstädes
Perniö (Bjärnä)	80	103	148	8	238	212	35	—	88	162
Lapinjärvi — Lappträsk ..	100	149	223	19	339	357	26	17	113	217
Järvenpää, miesos. — manl. avd.	70	76	25	12	416	412	21	—	68	28
Järvenpää, naisos. — kvinnl. avd.	7	—	—	—	30	23	1.	—	5	1
Tervalampi	70	45	79	2	116	62	21	—	53	106
Lammi	24	5	67	14	22	42	25	—	14	27
Lammi, suljettu huoltola — sluten vårdanstalt	16	3	1	56	—	1	—	—	15	44
Ridasjärvi	20	21	29	—	35	39	—	—	14	32
Mikkeli (S:t Michel)	24	29	—	6	141	149	2	—	25	—
Tyynelä	24	26	2	2	156	163	—	—	23	—
Kankaanpää	25	24	—	2	131	128	4	—	25	—
Yhteensä — Summa	460	481	574	121	1 624	1 588	135	17	443	617

Kaikista v. 1963 huoltoloihin tulleista 71.0 % oli tullut vapaaehtoisesti, 3.4 % oli vaarallisia ja 25.6 % muita lääninhallitusten huoltoloihin määräämiä huollettavia. Vapaaehtoisten luku on edelliseen vuoteen verrattuna lisääntynyt 72:lla ja

Av alla under år 1963 intagna hade 71.0 % kommit frivilligt, 3.4 % var farliga och 25.6 % andra av länsstyrelsen till vårdanstalt beordnade. Antalet frivilliga har från föregående år stigit med 72, och antalet andra med 39, men antalet farliga

muiden 39:llä, mutta vaarallisten luku alentunut 10:llä. Vuoden aikana kirjoissa olleet jakaantuivat vapaaehtoisin, vaarallisiin ja muihin seuraavalla tavalla.

nedgått med 10. Samtliga inskrivna fördelade sig på frivilligt inkomna, farliga och andra på följande sätt.

	Vapaaehtoisesti tulleita Frivilligt ingångna	Vaarallisia Farliga	Kiireellisiä Brådskande	Muita Andra	Yhteensä Summa
Vuoden alussa — Vid årets början					
läsnä — närvarande	223	20	3	235	481
ehdollisesti vapautettuja — villkorligt frigivna	—	46	2	371	419
lomautettuja — permitterade	5	7	1	63	76
vankilassa, karkureina ym. — i fängelse, på rymmarsträt etc.	2	6	—	71	79
Uusia vuoden kuluessa — Intagna under året	1 153	55	9	407	1 624
Poistettu vuoden kuluessa — Utskrivna under året					
lopullisesti vapautettuja — slutligt frigivna	1 157	44	5	382	1 588
muualle siirrettyjä, kuolleita ym. — annorstädes överförda, avlidna m.fl.	5	7	—	19	31
Vuoden lopussa — Vid årets slut					
läsnä — närvarande	216	24	2	201	443
ehdollisesti vapautettuja — villkorligt frigivna	—	53	3	393	449
lomautettuja — permitterade	1	1	2	63	67
vankilassa, karkureina ym. — i fängelse, på rymmarsträt etc.	4	5	3	89	101

Vuoden alussa oli sairaalassa 4, vankilassa 38 ja karkureina 37, vuoden lopussa vastaavasti 7, 52 ja 42.

Kun vuoden alussa muualla olleista 146 palautettiin takaisin laitoksiin, on vuoden kuluessa hoidettu kaikissa laitoksissa 2 274 miestä ja 98 naista eli yhteensä 2 372 huollettavaa; toisesta laitoksesta toiseen siirretyt sisältyvät tällöin mainittuun lukuun kahdesti. Valtion, työlaitosten ja yksityisten huoltoloiden kesken mainittu luku jakaantui seuraavasti.

Vid årets början var 4 på sjukhus, 38 i fängelse och 37 på rymmarsträt, vid årets slut åter resp. 7, 52 och 42.

Av de vid årets början icke närvarande intogs 146 ånyo på anstalterna, varför under årets lopp på samtliga anstalter vårdats 2 274 män och 98 kvinnor eller inalles 2 372 vårdbehövande; de som överförts från en anstalt till en annan ingår härvid två gånger i nämnda siffra. Mellan statens, arbetsinrättningarnas och de privata vårdanstalterna fördelade sig nämnda totalantal som följer.

	Vuoden aikana hoidettuja Antal vårdade under året	Hoitopäiviä — Vård dagar Kaikkiaan Totalt	Hoidettua kohti Per vårdtagare
Valtion omistamat laitokset — Statsägda anstalter ...	1 480	96 902	65
Työlaitosten yhteydessä toimivat — Vid arbetsinrättningar verksamma anstalter	375	28 630	76
Yhdistysten omistamat — Föreningarnas anstalter ...	517	25 935	50
Kaikkiaan — Inalles	2 372	151 467	64

Vuoden kuluessa laitoksiin tulleista 1 624 uudesta hoidettavasta suurin osa, 845 eli 52.0 %, oli ensikertalaisia; näistä 74.1 % oli saapunut huoltolaan vapaaehtoisesti. Laitoksiin otetuista oli 30.3 % tullut useamman kerran vapaaehtoisesti ja 14.7 % useamman kerran lääninhallituksen päätöksestä. Huollettavista oli eniten 30,—

Av de 1 624, som under årets lopp intagits på anstalterna, var de flesta, 845 eller 52.0 %, första gångsintagna; därav hade 74.1 % frivilligt infunnit sig. Av de intagna hade flera gånger infunnit sig 30.3 % frivilligt och 14.7 % enligt länsstyrelsens beslut. Av dessa vårdtagare utgjorde 30—39-åringarna den största gruppen,

39-vuotiaita, 35.3 %, ja sen jälkeen 40—49-vuotiaita, 28.5 %. Laitokseen tullessaan 50 vuotta täyttäneitä oli 23.0 % ja 30 vuotta nuorempia 13.2 %. 14 hoidettavaa ei ollut vielä täyttänyt 20 vuotta.

Työlaitokset

V. 1963 oli toiminnassa 9 työlaitosta, joista 7 oli kuntainliittojen omistamia, Helsingin kaupungin omistama Tervalammen työlaitos Vihdissä ja valtion omistama Ilmajoen työlaitos. Kuntainliittojen omistamat työlaitokset olivat Uudenmaan työlaitos Hyvinkään maalaiskunnassa, Länsi-Suomen työlaitos Punkalaitumella, Hämeen työlaitos Lammilla, Itä-Suomen työlaitos Mäntyharjulla, Keuruun työlaitos, Kruunupyyn työlaitos ja Pohjolan työlaitos Revonlahdella.

Kuntainliittojen omistamissa työlaitoksissa oli osallisina 519 kuntaa eli 94.9 % maan kaikista kunnista. Hoitopaikkojen luku näissä työlaitoksissa oli selontekövuonna 809. Helsingin kaupungin Tervalammen työlaitoksessa hoitopaikkoja oli 157 ja valtion Ilmajoen työlaitoksessa 100, joten hoitopaikkoja oli työlaitoksissa yhteensä 1 066. Seuraavassa esitetyt numerotiedot perustuvat työlaitosten vuosikertomuksista laadittuihin yhteenvetoihin.

Työlaitoksissa on v:n 1963 kuluessa ollut hoidettavana kaikkiaan 2 940 huollettavaa. Kuntainliittojen työlaitoksissa oli 2 163, Tervalammella 586 ja Ilmajoella 191. Seuraavalla sivulla oleva yhdistelmä osoittaa, minkä lakien nojalla huollettavat oli työlaitoksiin määrätty.

V. 1962 oli huollettavia kaikkiaan 2 785, joten heitä oli työlaitoksissa v. 1963 155 enemmän. Huoltoapulain nojalla huollettujen luku nousi 7.6 %, perhepinnarien 3.4 % ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien 25.6 %. Viime mainittujen osalta nousua on tapahtunut Tervalammen työlaitoksen kohdalla 45.2 %. Irtolaislain nojalla työlaitokseen otettujen luku aleni 5.4 %.

V. 1963 työlaitoksissa huolletuista 54.2 % oli perhepinnareita, 21.7 % huoltoapulain nojalla huollettuja, 12.7 % päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjiä ja 11.4 % irtolaisia. Edellisenä vuonna vastaavat suhdeluvut olivat 55.3, 21.3, 10.7 ja 12.7. Miehistä suurin osa, 61.7 %, oli perhepinnareita, naisista sen sijaan 74.3 % irto-

35.3 %, och därefter 40—49-åringarna, 28.5 %. De som hade fyllt 50 år när de intogs, utgjorde 23.0 % och 13.2 % var i åldern under 30 år. 14 vårdtagare hade ännu inte fyllt 20 år.

Arbetsinrättningarna

Under år 1963 var 9 arbetsinrättningar i verksamhet, av vilka 7 ägdes av kommunalförbund, Tervalampi arbetsinrättning i Vichtis av Helsingfors stad och Ilmajoki arbetsinrättning av staten. Följande arbetsinrättningar ägdes av kommunalförbund: Uudenmaan työlaitos i Hyvinge landskommun, Länsi-Suomen työlaitos i Punkalaidun, Hämeen työlaitos i Lammi, Itä-Suomen työlaitos i Mäntyharju, Keuruun työlaitos, arbetsinrättningen i Kronoby och Pohjolan työlaitos i Revonlahti.

I de arbetsinrättningar, som ägdes av kommunalförbunden, var 519 kommuner delaktiga eller 94.9 % av alla kommuner i landet. Antalet vårdplatser i nämnda arbetsinrättningar var under redogörelseåret 809. I Helsingfors stads arbetsinrättning i Tervalampi var antalet vårdplatser 157 och i statens arbetsinrättning i Ilmajoki 100. Hela antalet vårdplatser var alltså 1 066. Följande sifferuppgifter grundar sig på de sammandrag som upprättats över arbetsinrättningarnas årsberättelser.

Totalantalet vårdade i arbetsinrättningarna har under år 1963 varit 2 940. I kommunalförbundens arbetsinrättningar var antalet inalles 2 163, i Tervalampi 586 och i Ilmajoki 191. Följande sammanställning visar med stöd av vilka lagar intagningen på arbetsinrättning skett.

År 1962 var antalet vårdade inalles 2 785, år 1963 var antalet således 155 större. Antalet enligt socialhjälpslagen vårdade steg med 7.6 %, antalet tredskande underhållspliktiga med 3.4 % och antalet personer, som missbrukar berusningsmedel med 25.6 %. För de sistnämnda del har en ökning konstaterats rörande Tervalampi arbetsinrättning med 45.2 %. Enligt lagen om lösdrivare nedgick antalet i arbetsinrättning intagna med 5.4 %.

Av de år 1963 i arbetsinrättningarna vårdade var 54.2 % tredskande underhållspliktiga, 21.7 % enligt socialhjälpslagen intagna, 12.7 % personer, som missbrukar berusningsmedel och 11.4 % lösdrivare. Föregående års motsvarande proportionstal var 55.3, 21.3, 10.7 och 12.7. Största delen, 61.7 %, av männen var tredskande under-

Laki, jonka nojalla huollettavat on työlaitokseen otettu Lag, enligt vilken de vårdade förordnats till arbetsinrättning	Työlaitokset — Arbetsinrättningar							
	Kuntainliittojen Kommunalförbundens		Helsingin kaupungin Helsingfors stads		Valtion Statens		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor		
Huoltoapulaki, 40 § (työvelvolliset) — Social- hjälpslagen, § 40 (arbetspliktiga)	497	17	47	—	544	17		
Huoltoapulaki, 25 ja 54 § (kurinpidolliset) Socialhjälpslagen, § 25 och 54 (disciplinära)	68	4	6	—	74	4		
Laki lasten elatusavun turvaamisesta — Lagen om tryggnad av underhållsbidrag åt barn . .	1 249	6	337	—	1 586	6		
Laki päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta — Lagen om vården av dem, som missbrukar berusningsmedel	109	68	196	—	305	68		
Irtolaislaki — Lagen om lösdrivare	62	83	—	191	62	274		
Yhteensä — Summa	1 985	178	586	191	2 571	369		

laisia. Kaikista huollettavista 87.4 % oli miehiä ja 12.6 % naisia.

Kertomusvuoden alussa oli laitoksissa läsnä yhteensä 739 huollettavaa. Vuoden aikana otettiin uusia ja palautettiin vuoden alussa muualla olleita yhteensä 2 201. Vuoden kuluessa vapautettujen, lomautettujen tai karanneiden luku oli 2 112, joten vuoden lopussa oli läsnä 828 huollettavaa. Eri laitosryhmissä huollettavat vaihtuivat vuoden aikana seuraavalla tavalla.

hällspliktiga, av kvinnorna däremot 74.3 % lösdrivare. Av hela antalet vårdade var 87.4 % män och 12.6 % kvinnor.

I början av redogörelseåret var vid anstalterna närvarande 739 vårdade. Under året intogs nya och återtog sådana, som i början av året vistats annorstädes, inalles 2 201. Antalet under året frigivna, permitterade eller förrymda var 2 112, vadan antalet vid årets slut närvarande utgjorde 828. I de olika anstaltsgrupperna var omsättningen av vårdade följande.

Vuoden alussa laitoksissa läsnä — Vid årets början i inrättningarna närvarande . . .	Työlaitokset — Arbetsinrättningar							
	Kuntainliittojen Kommunalförbundens		Helsingin kaupungin Helsingfors stads		Valtion Statens		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor		
Vuoden alussa laitoksissa läsnä — Vid årets början i inrättningarna närvarande . . .	466	67	145	61	611	128		
Vuoden aikana otettu — Under året intagna	1 519	111	441	130	1 960	241		
Vuoden aikana vapautettu, lomautettu, karannut — Under året frigivna, per- mitterade, förrymda	1 436	127	429	120	1 865	247		
Vuoden lopussa laitoksissa läsnä — Vid årets slut i inrättningarna närvarande	549	51	157	71	706	122		

Hoitopäiviä oli kertomusvuonna kaikkiaan 271 638 eli 12.4 % enemmän kuin v. 1962. Niistä oli 52.1 % perhepinnarien, 22.7 % huoltoapulain nojalla laitoksiin otettujen, 14.7 % irtolaisten ja 10.5 % päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien hoitopäiviä. Kaikista hoitopäivistä 45 646 eli 16.8 % tuli naisten osalle ja 225 992 eli 83.2 % miesten osalle. Näin ollen kutakin vuoden kuluessa laitoksissa hoidettua naista kohden hoitopäiväluku nousi keskimäärin 124:ään, mutta kutakin miestä kohden vain 88:ään.

Under redogörelseåret var antalet vård dagar inalles 271 638 eller 12.4 % större än år 1962. Därav kom 52.1 % på de tredskande underhällspliktiga, 22.7 % på de enligt socialhjälpslagen intagna, 14.7 % på lösdrivarna och 10.5 % på personer, som missbrukar berusningsmedel. Av totalantalet vård dagar föll 45 646 eller 16.8 % på kvinnornas och 225 992 eller 83.2 % på männens del. Således steg antalet vård dagar i medeltal per kvinna till 124, men per man endast till 88.

VII. Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset

Huoltotoiminnan tulot samoin kuin menotkin on ilmoitettu siten, ettei tuloista ole vähennetty niitä kustannuksia, joita kunnilla on ollut niitä hankkiessaan, yhtä vähän kuin suoritetuista menoista on vähennetty niitä erii, jotka mahdollisesti ovat tulleet korvatuiksi tuloilla. Sekä tulo- että menopuolella on otettu huomioon luontois- ja työsuoritukset.

Huoltotoiminnan tuloja ja menoja selvitetäessä on pidetty erillään eri huoltolakien soveltamisesta aiheutuneet kustannukset. Näin ollen tehdään seuraavassa tarkemmin selkoa erikseen huoltoavun, lastensuojelun sekä irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon tuloista ja menoista. Hallintomenot ja -tulot, jotka yleensä ovat koko huoltotoiminnan yhteisiä, muodostavat oman ryhmänsä.

V:sta 1958 lähtien avustuksia, joita sosiaalilautakunnat ovat myöntäneet huoltoapua ja lastensuojelua harjoittaville yhdistyksille, ei ole sisällytetty huoltoavun ja lastensuojelun menoihin. Ne on käsitelty erillisenä menoryhmänä tämän luvun lopussa samoin kuin myös kuntien kustannusosuuksien kansaneläkkeiden tukiosista. Kodinhoitajien toiminnasta sekä toipilasrahoista aiheutuneet menot on käsitelty näitä toimintamuotoja koskevissa luvuissa.

Huoltotoiminnan kokonaismenot ja -tulot.

V. 1963 nousivat huoltomenot koko maassa 230.26 milj. mk:aan ja tulot 79.62 milj. mk:aan, joten kunnat joutuivat huoltotoimintaan käyttämään 150.64 milj. mk. Kun sellaiset menoerät kuin korvaukset muille kunnille ja hoitomaksut vieraan kunnan kunnalliskodissa tai lastenkodissa olleista jo sisältyvät avustusta antaneiden kuntien avustusmenoihin, joskaan eivät aina saman tilikauden aikana, niin huollon kokonaiskustannukset, jos nämä menoerät vähennetään, olisivat selontekovuonna 228.67 milj. mk.

Miten menot ja tulot jakaantuivat eri huoltoalojen osalle erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

VII. Den kommunala socialvårdens kostnader

Inkomsterna liksom även utgifterna för vårdverksamheten har uppgivits så, att från inkomsterna icke subtraherats de kostnader, som kommunerna haft vid anskaffandet av dem, lika litet som från de erlagda utgifterna avdragits de summor, som eventuellt blivit ersatta genom inkomster. Såväl på inkomst- som utgiftssidan har natura- och arbetsprestationer beaktats.

Vid klarläggandet av inkomsterna och utgifterna för vårdverksamheten har de kostnader, som förorsakats av de olika vårdlagarnas tillämpning, avskilts från varandra. Sålunda redogöres i det följande närmare för inkomsterna och utgifterna särskilt för socialhjälp, barnskyddet samt lösdrivarvården och vården av personer, som missbrukar berusningsmedel. Förvaltningsutgifterna och -inkomsterna, som i allmänhet är gemensamma för hela vårdverksamheten, bildar en grupp för sig.

Från och med år 1958 har understöden, vilka socialnämnderna beviljat föreningar, som utövar socialhjälp och barnskydd, ej innefattats i utgifterna för socialhjälp och barnskydd. De har behandlats som en skild utgiftsgrupp i slutet av detta kapitel, såsom även kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Utgifterna för hemvårdarinnornas verksamhet och för konvalescentpenningarna har behandlats i samband med de redogörelser, som omfattar dessa verksamhetsområden.

Vårdverksamhetens totalutgifter och -inkomster.

Under år 1963 steg vårdutgifterna i hela landet till 230.26 milj. mk och inkomsterna till 79.62 milj. mk, varigenom kommunerna kom att till vårdverksamheten använda 150.64 milj. mk. Emedan sådana utgiftsposter som ersättningar till andra kommuner och vårdavgifter för personer, som vårdats i främmande kommuns kommunalhem eller barnhem, redan ingår i de kommuners understödsutgifter, som beviljat understöden ehuru icke alltid under samma räkenskapsperiod, utgjorde totalkostnaderna för vården, om dessa utgiftsposter avdragas, 228.67 milj. mk.

Huru utgifterna och inkomsterna fördelade sig på de olika vårdområdena särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Huoltotoiminnan menot ja tulot — Vårdverksamhetens utgifter och inkomster

Huoltoala — Vårdområde	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%
<i>Menot — Utgifter</i>								
Hallinto — Förvaltning	11 668 848	9.8	1 453 281	10.2	8 982 264	9.2	22 104 393	9.6
Huoltoapu — Socialhjälp	69 403 270	58.5	9 181 453	64.4	80 278 619	82.5	158 863 342	69.0
Lastensuojelu — Barnskydd	37 107 841	31.2	3 593 505	25.2	7 964 053	8.2	48 665 399	21.1
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	74 876	0.1	1 141	0.0	4 767	0.0	80 784	0.0
Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto — Vård av personer, som miss- brukar berusningsmedel	439 192	0.4	29 338	0.2	74 290	0.1	542 820	0.3
Yhteensä menoja — Summa utgifter	118 694 027	100.0	14 258 718	100.0	97 303 993	100.0	230 256 738	100.0
<i>Tulot — Inkomster</i>								
Hallinto — Förvaltning	6 150	0.0	1 663	0.0	22 810	0.0	30 623	0.0
Huoltoapu — Socialhjälp	23 031 270	19.4	3 633 665	25.5	38 069 454	39.1	64 734 389	28.1
Lastensuojelu — Barnskydd	11 773 493	9.9	966 460	6.8	2 033 425	2.1	14 773 378	6.4
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	38 055	0.1	46	0.0	46	0.0	38 147	0.0
Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto — Vård av personer, som miss- brukar berusningsmedel	35 795	0.0	720	0.0	1 729	0.0	38 244	0.0
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat — Av kommunerna för vårdverk- samheten använda medel	83 809 264	70.6	9 656 164	67.7	57 176 529	58.8	150 641 957	65.5
Yhteensä tuloja — Summa inkomster	118 694 027	100.0	14 258 718	100.0	97 303 993	100.0	230 256 738	100.0

Huoltotoiminnan kustannukset peitettiin suurimmalta osalta kuntien tarkoitukseen myöntämällä veroilla. Huoltoavun ja lastensuojelun omat tulot muodostivat vain runsaan 1/3 eli 34.5 % kokonaismenoista.

V. 1962 huoltomenot olivat koko maassa 199.27 milj. mk. Näin ollen oli huoltotoimintaan v. 1963 käytetty 30.99 milj. mk eli 15.6 % enemmän kuin lähinnä edellisenä vuonna. Kun kuitenkin huoltotoiminnan omat tulot kasvoivat samaan aikaan 5.9 %, nousivat huollon nettomenot 26.53 milj. mk eli 21.4 %. Jos otetaan huomioon, että elinkustannusindeksi on noussut samaan aikaan 4.8 %, olisivat huollon bruttomenot v. 1963 olleet 10.3 % suuremmat ja nettomenot 15.8 % suuremmat kuin v. 1962.

Suurimmat absoluuttiset huoltomenot olivat v. 1963 seuraavissa kaupungeissa: Helsingissä 51.74 milj. mk, Tampereella 10.80, Turussa 10.28, Porissa 3.96, Oulussa 3.49, Lahdessa 3.29, Vaasassa 3.20, Kuopiossa 3.03, Jyväskylässä 2.77, Kotkassa 2.10 ja Hämeenlinnassa 1.98 milj. mk. Pienimmät ne olivat Kristiinankaupungissa 0.07 milj. mk, Uudessakaarlepyyssä 0.05 ja Kaskisissa 0.05 milj. mk.

Maaseudulla huoltomenot kohosivat v. 1963 yli 0.3 milj. mk:n 107 kunnassa, 0.2—0.3 milj. mk:n välillä ne olivat 84:ssä, 0.1—0.2 milj. mk:n välillä 110:ssä, 0.05—0.10 milj. mk:n välillä 95

Utgifterna för vårdverksamheten täcktes till största delen med de medel kommunerna för ändamålet beviljat. Socialhjälpens och barnskyddets egna inkomster bildade blott drygt 1/3 eller 34.5 % av totalutgifterna.

År 1962 utgjorde vårdutgifterna i hela landet 199.27 milj. mk. Sälunda hade år 1963 för vårdverksamheten använts 30.99 milj. mk eller 15.6 % mera än närmast föregående år. Då vårdverksamhetens egna inkomster samtidigt steg med 5.9 %, var vårdverksamhetens nettoutgifter 26.53 milj. mk eller 21.4 % större än år 1962. Om man beaktar, att levnadskostnadsindex samtidigt stigit med 4.8 %, vore vårdens bruttoutgifter år 1963 10.3 % större och nettoutgifter 15.8 % större än år 1962.

De absoluta vårdutgifterna var under år 1963 störst i följande städer: i Helsingfors 51.74 milj. mk, i Tammerfors 10.80, i Åbo 10.28, i Björneborg 3.96, i Uleåborg 3.49, i Lahti 3.29, i Vasa 3.20, i Kuopio 3.03, i Jyväskylä 2.77, i Kotka 2.10 och i Tavastehus 1.98 milj. mk. Minst var de i Kristinestad 0.07 milj. mk, i Nykarleby 0.05 och i Kaskö 0.05 milj. mk.

På landsbygden åter översteg vårdutgifterna år 1963 i 107 kommuner 0.3 milj. mk, mellan 0.2—0.3 milj. mk växlade de i 84 kommuner, mellan 0.1—0.2 milj. i 110, mellan 0.05—0.10

kunnassa sekä 0.01—0.05 milj. mk:n välillä 74 kunnassa. 10 000 mk pienemmät menot olivat 10 kunnassa.

Jos huoltotoiminnan kokonaiskustannukset, siis bruttokustannukset ja toiselta puolen ne kustannukset, jotka saadaan, jos menoista vähennetään huoltotoiminnan tuottamat tulot, ts. nettokustannukset, jaetaan henkikirjoihin merkityllä asukasluvulla sekä koko maassa että erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, tulee kustannuksia keskimäärin asukasta kohden seuraavat määrät.

Vuosi — År	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk				Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk			
	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
1953	34.37	24.33	21.89	15.41	16.60	11.55	21.65	15.18
1954	36.31	25.78	23.42	16.58	17.91	12.46	23.25	16.33
1955	39.42	27.35	24.84	17.20	19.29	12.58	25.16	16.93
1956	45.51	32.06	29.43	20.91	22.43	15.06	29.39	20.23
1957	48.37	31.98	30.38	20.49	22.74	12.75	30.63	18.82
1958	53.65	36.53	32.99	21.81	24.78	14.04	33.75	21.14
1959	57.65	39.06	35.64	23.53	26.44	15.19	36.28	22.82
1960	58.73	39.71	38.45	24.71	28.26	16.18	38.55	24.16
1961	60.47	39.47	38.84	24.41	29.59	16.32	40.17	24.32
1962	65.24	44.09	43.14	28.08	32.46	18.19	44.12	27.48
1963	74.86	52.86	49.34	33.41	36.43	21.41	50.65	33.14

Laskemalla huoltotoiminnan brutto- ja nettomenot v. 1963 asukasta kohden eri lääneissä sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa saadaan seuraava yhdistelmä.

Genom att beräkna vårdverksamhetens brutto- och nettoutgifter år 1963 per invånare i de olika länen samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna erhålles följande sammanställning.

Lääni — Län	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk				Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk			
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko lääni Hela länet			
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Uudenmaan — Nylands	93.39	64.85	47.84	28.63	81.21	55.16		
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs..	67.79	49.73	31.98	17.91	45.33	29.77		
Ahvenanmaa — Åland	21.37	12.76	26.97	13.39	25.11	13.18		
Hämeen — Tavastehus	63.32	44.45	41.88	23.21	53.27	34.49		
Kymen — Kymmene	52.32	35.73	37.21	20.84	44.92	28.44		
Mikkelin — S:t Michels	41.82	28.84	42.07	22.70	42.00	24.28		
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	50.98	33.84	40.70	24.53	42.56	26.21		
Kuopion — Kuopio	56.49	40.84	35.88	20.48	41.76	26.29		
Keski-Suomen — Mellersta Finland	63.24	43.82	38.11	22.64	43.82	27.46		
Vaasan — Vasa	61.76	44.75	25.78	15.29	33.85	21.90		
Oulun — Uleåborgs	54.92	38.34	35.20	22.46	39.26	25.73		
Lapin — Lapplands	50.57	38.16	35.40	24.35	39.96	28.49		

Yksityisten kuntien huoltokustannusten määrät poikkeavat kuitenkin usein tuntuvasti näistä keskimääristä. Seuraavassa taulukossa on sen vuoksi kunnat ryhmitetty asukasta kohden tulevien huoltokustannusten suuruuden

Vårdkostnadernas belopp i de enskilda kommunerna avviker dock ofta kännbart från dessa medeltal. I följande tabell har kommunerna därför enligt storleken av vårdkostnaderna per invånare grupperats i några huvudklasser; vidare

mukaan muutamiin pääluokkiin ja mainittu kuhunkin luokkaan kuuluvien kaupunki-, kaupala- ja maalaiskuntien lukumäärät, jälkimmäiset erikseen kussakin läänissä. Kustannukset on laskettu nettomenojen mukaan.

har uppgivits antalet städer, köpingar och landskommuner, som hänförs till varje klass, de sistnämnda särskilt i varje län. Kostnaderna har beräknats enligt nettoutgifterna.

Huoltotoiminnan nettokustannukset asukasta kohden eri kunnissa — Vårdverksamhetens nettokostnader per invånare i olika kommuner

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa huollon nettokustannukset asukasta kohden olivat, mk Antal kommuner, i vilka nettokostnaderna för vårdverksamheten per invånare utgjorde, mk										Yhteensä kuntia Tillsammans kommuner
	—8	8— 10	10— 12	12— 14	14— 16	16— 18	18— 20	20— 22	22— 24	24—	
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>											
Uudenmaan — Nylands ..	—	—	—	1	1	3	2	3	6	17	33
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	11	6	11	16	13	12	12	8	5	14	108
Ahvenanmaa — Åland ...	5	—	3	2	1	2	1	—	1	—	15
Hämeen — Tavastehus ...	2	—	—	4	2	5	6	7	8	16	50
Kymen — Kymmene	2	2	1	4	3	2	3	2	2	6	27
Mikkelin — S:t Michels ..	—	—	—	—	5	4	1	5	1	10	26
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	—	—	—	—	2	2	4	1	3	6	18
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	3	4	7	5	2	5	26
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	—	1	—	1	6	1	7	1	6	8	31
Vaasan — Vasa	15	6	10	10	10	4	8	3	3	2	71
Oulun — Uleåborgs	3	—	2	2	4	7	7	4	13	12	54
Lapin — Lapplands	1	—	2	3	—	1	3	3	2	6	21
Yhteensä maalaiskuntia — Summa landskommuner	39	15	29	43	50	47	61	42	52	102	480
<i>Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar</i>	—	1	1	2	2	1	1	4	1	54	67
Kaikkiaan kuntia — Inalles kommuner	39	16	30	45	52	48	62	46	53	156	547
%:na kuntien luvusta — I % av antalet kommuner	7.1	2.9	5.5	8.2	9.5	8.8	11.4	8.4	9.7	28.5	100.0

Nettomenojen suuruus asukasta kohden vaihtelee huomattavasti kunnan suuruudesta riippuen. Tämän valaisemiseksi seuraavassa yhdistelmässä kunnat on asukasluvun mukaan jaettu 5 ryhmään ja kussakin ryhmässä on laskettu nettomenojen suuruus asukasta kohden erikseen kaupunki- ja kauppalakunnissa sekä maalaiskunnissa. Näiden menojen suuruus voi vuodesta toiseen vaihdella samoissakin kunnissa varsin huomattavasti riippuen lähinnä saatujen korvausten suuruudesta.

Nettoutgifternas storlek per invånare varierar betydligt beroende på kommunens storlek. För att belysa denna fråga har i följande sammanställning kommunerna grupperats enligt invånarantalet i 5 grupper och räknats nettoutgifterna per invånare särskilt för städerna och köpingarna samt landskommunerna. Dessa utgifter kan från år till år variera ganska betydligt i samma kommun beroende närmast på storleken av erhållna ersättningar.

Asukasluku Antal invånare	Nettomenot asukasta kohden — Nettoutgifter per invånare							
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet			
	Kuntien luku Antal kommuner	mk	Kuntien luku Antal kommuner	mk	Kuntien luku Antal kommuner	mk	Kuntien luku Antal kommuner	mk
— 4 000	6	23.27	224	16.41	230	16.70		
4 000 — 7 999	18	27.76	147	21.06	165	21.80		
8 000 — 11 999	8	31.56	72	22.84	80	23.78		
12 000 — 15 999	5	32.59	30	22.50	35	23.94		
16 000 —	30	53.22	7	30.08	37	50.97		

Kuten edellä jo on mainittu, olivat hallintomenot v. 1963 yhteensä koko maassa 22.10 milj. mk, huoltoapumenot 158.86 milj., lastensuojelumenot 48.67 milj. sekä irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltomenot yhteensä 0.62 milj. mk. Minkä laatuasia huoltoavun ja lastensuojelun menot olivat, selviää seuraavasta taulukosta.

Såsom redan nämndes, utgjorde förvaltningsutgifterna år 1963 i hela landet sammanlagt 22.10 milj. mk, socialhjälpstgifterna 158.86 milj., barnskyddsutgifterna 48.67 milj. samt utgifterna för lösdrivarvården och vården av personer, som missbrukar berusningsmedel sammanlagt 0.62 milj. mk. Av följande tabell framgår arten av socialhjälpens och barnskyddets utgifter.

Huoltoavun ja lastensuojelun menot — Utgifterna för socialhjälp och barnskyddet

Menojen laatu — Utgifternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter underlydande socialnämnderna	89 805 621	56.5	35 206 096	72.4	125 011 717	60.2
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård	26 077 973	16.4	6 578 278	13.5	32 656 251	15.7
Kotiavustus — Hemunderstöd	37 146 862	23.4	—	—	37 146 862	17.9
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	329 955	0.2	5 189 433	10.7	5 519 438	2.7
Korvaukset muille kunnille — Ersättningar till andra kommuner	74 622	0.1	309 906	0.6	384 528	0.2
Kannatusmaksu työlaitokseen — Understödsavgift till arbetsinrättning	1 719 786	1.1	—	—	1 719 786	0.8
Muut menot — Övriga utgifter	3 708 523	2.3	1 381 636	2.8	5 090 159	2.5
Yhteensä — Summa	158 863 342	100.0	48 665 399	100.0	207 528 741	100.0

Sekä huoltoavun että lastensuojelun menojen jakaantumisessa eri tarkoituksiin on vuosien kuluessa havaittavissa suuria muutoksia. Kuntien omien huoltolaitosten menot nielevät vuosi vuodelta yhä suuremman osan huollon kokonaismenoista. Korvaukset muille kunnille, mikä menoerä aikaisemmin on ollut melko suuri, pienenevät yhä enemmän huoltoapulain uusien korvausta koskevien määräysten johdosta.

Jos eri menoerien suuruutta verrataan keskenään vv. 1962 ja 1963, havaitaan, että sosiaalilautakuntien omien laitosten menot ovat nousseet 16.4 %. Sen sijaan muun laitoshoidon kustannukset ovat nousseet vain 9.0 %. Kotiavustuksina jaettu määrä, mikä lähinnä työttömyydestä johtuen viime vuosina yleensä on kasvanut, nousi edellisestä vuodesta 21.7 %. Henkilöiden luku, jotka saivat ainoastaan kotiavustusta, nousi samaan aikaan 10.5 %.

Mitä huoltotoiminnan tuloihin tulee, oli yhteistuloja v. 1963 0.03 milj. mk, huoltoavun tuottamia tuloja 64.73 milj. mk, lastensuojelun 14.77 milj. sekä irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon 0.08 milj. mk. Huoltoavun ja lastensuojelun tulot jakaantuivat seuraavan taulukon mukaisesti.

I fördelningen av både socialhjälpens och barnskyddets utgifter på olika ändamål kan under årens lopp stora förändringar konstateras. Utgifterna för kommunernas egna vårdanstalter slukar år för år en allt större del av de totala vårdkostnaderna. Ersättningarna till andra kommuner, vilka tidigare varit rätt stora, minskar allt mera till följd av de nya bestämmelserna i socialhjälpplagen rörande ersättningarna.

Om under 1962 och 1963 de olika utgiftsposterna jämföres med varandra, observeras, att utgifterna för anstalter underlydande socialnämnderna har ökat med 16.4 %. Däremot har kostnaderna för övrig anstaltsvård stigit endast med 9.0 %. Utgifterna för hemunderstöd, som närmast till följd av arbetslösheten de sista åren i allmänhet stigit, steg från föregående år med 21.7 %. Antalet personer, som åtnjöt endast hemunderstöd, steg samtidigt med 10.5 %.

Vad vårdverksamhetens inkomster beträffar, utgjorde de allmänna inkomsterna under år 1963 0.03 milj. mk, inkomsterna genom socialhjälpens 64.73 milj. mk, genom barnskyddet 14.77 milj. samt genom lösdrivarvården och vården av personer, som missbrukar berusningsmedel 0.08 milj. mk. Socialhjälpens och barnskyddets inkomster fördelade sig enligt följande tabell.

Huoltoavun ja lastensuojelun tulot — Socialhjälpens och barnskyddets inkomster

Tulojen laatu — Inkomsternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Perunkirjoitusmaksut — Bouppitekningsprocenter	530 957	0.8	—	—	530 957	0.7
Korvaukset valtiolta — Ersättningar av staten huoltoapulain perusteella — med stöd av socialhjälp- lagen	2 893 404	4.5	1 184 700	8.0	4 078 104	5.1
sotasiirtolaisten huoltoja kosk. lain perusteella — med stöd av lagen ang. de krigsförflyttades vård	1 096 854	1.7	14 230	0.1	1 111 084	1.4
Korvaukset muilta kunnilta — Ersättningar av andra kommuner	1 115 326	1.7	791 039	5.4	1 906 365	2.4
yksityisiltä — av enskilda personer	50 146 617	77.5	2 532 891	17.1	52 679 508	66.3
Lapsilisät — Barnbidrag	—	—	1 203 062	8.1	1 203 062	1.5
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter under- lydande socialnämnder	7 598 601	11.7	8 856 853	60.0	16 455 454	20.7
Lahjoitukset ja rahastojen korot — Donationer och räntor av donationsfonder	38 728	0.1	73 810	0.5	112 538	0.1
Muut tulot — Andra inkomster	1 313 902	2.0	116 793	0.8	1 430 695	1.8
Yhteensä — Summa	64 734 389	100.0	14 773 378	100.0	79 507 767	100.0

Verrattaessa keskenään huoltoavun ja lastensuojelun menojen ja tulojen nousua v:sta 1962 v:een 1963 havaitaan menojen kasvaneen 15.8 % ja tulojen 5.9 % lähinnä edellisestä vuodesta. Valtiolla huoltoapulain nojalla saadut korvaukset ovat nousseet 19.4 % ja yksityisten maksamat korvaukset 3.6 %. Valtiolla sotasiirtolaisten huoltoja koskevan lain perusteella on v. 1963 saatu 0.4 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Selvyyden vuoksi mainittakoon, että valtiolta, muilta kunnilta ja yksityisiltä saatuihin korvauksiin sisältyvät myös korvaukset kunnallisia lastenkotihoidosta. Huoltoavun ja lastensuojelun menoista tuli 38 % korvatuksi vastaavien huoltoalojen tuloilla, siis paljon enemmän kuin ennen sotia, jolloin vastaava suhdeluku oli noin 25.

Huoltoapumenot. Huoltoavun eri menoryhmät jakaantuivat kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa seuraavalla sivulla olevan taulukon osoittamalla tavalla.

Suurimman erän sekä kaupunkien ja kauppaloitten että maalaiskuntien huoltoapumenoissa muodostivat kuntien omat huoltolaitokset. Niiden menot ovat nousseet v:een 1962 verrattuna 22.7 % kaupungeissa ja kauppaloissa sekä 11.7 % maalaiskunnissa. Toiseksi suurin menoerä on kotiin annettu avustus, mikä edellisestä vuodesta on noussut koko maassa 21.7 %, asutuskeskuksissa 30.1 %, maalaiskunnissa 8.8 %. Jos näihin

Då man jämför stegringen av utgifterna och inkomsterna för socialhjälp och barnskyddet från år 1962 till år 1963 finner man, att utgifterna stigit med 15.8 % och inkomsterna med 5.9 % från närmast föregående år. Ersättningarna av staten med stöd av socialhjälpenslagen har stigit med 19.4 % och ersättningarna av enskilda med 3.6 %. Ersättningar av staten enligt lagen angående de krigsförflyttades vård har kommunerna erhållit 0.4 % mera år 1963 än föregående år. För undvikande av missförstånd bör nämnas att i ersättningarna av staten, andra kommuner och enskilda personer ingår även ersättningarna för vård i kommunal- och barnhem. Av socialhjälpens och barnskyddets utgifter täcktes 38 % med inkomsterna från motsvarande vårdformer, alltså mycket mera än före kriget, då motsvarande proportionstal var ca. 25.

Socialhjälpens utgifter. Socialhjälpens olika utgiftsgrupper fördelade sig i städerna och köpingarna samt landskommunerna såsom tabellen på följande sida utvisar.

Den största utgiftsposten såväl i städernas och köpingarnas som landskommunernas socialhjälp utgjordes av kommunernas egna vårdinrättningar. Utgifterna för dem har stigit i jämförelse med år 1962 med 22.7 % i städerna och köpingarna samt 11.7 % i landskommunerna. Den näst största utgiftsposten är hemunderstöd, vilken från föregående år har stigit för hela landet med 21.7 %, i bosättningscentra med 30.1 % och i

Kunnalliskotien menot — Kommunalhemmens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	23 377 258	58.8	25 351 129	50.7	48 728 387	54.3
Työnantajan lapsilisä- ja ke. sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och f.p. samt olycksfallsförs. premier	1 319 614	3.3	1 374 507	2.7	2 694 121	3.0
Ravinto — Kosthåll	5 736 526	14.4	10 268 976	20.6	16 005 502	17.8
Vaatetus — Beklädnad	448 141	1.1	703 915	1.4	1 152 056	1.3
Sairaanhoido ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel	1 705 417	4.3	2 230 183	4.5	3 935 600	4.4
Muut vuotuis-kustannukset hoidettavista — Övriga års-utgifter för de vårdade	1 807 846	4.6	1 039 355	2.1	2 847 201	3.2
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	841 984	2.1	1 842 778	3.7	2 684 762	3.0
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	557 625	1.4	795 717	1.6	1 353 342	1.5
Lämpö ja valo — Värme och lyse	2 991 757	7.5	4 847 646	9.7	7 839 403	8.7
Palovakuutus — Brandförsäkring	51 509	0.1	205 084	0.4	256 593	0.3
Kasvi- ja puutarha, sikala, kanala — Trädgård, svin- och hönsgård	78 687	0.2	200 341	0.4	279 028	0.3
Sekalaismenot — Diverse utgifter	879 254	2.2	1 105 133	2.2	1 984 387	2.2
Yhteensä — Summa	39 795 618	100.0	49 964 764	100.0	89 760 382	100.0

van taulukon osoittamalla tavalla. Menot koskevat 398 kunnalliskotia.

Jotta saataisiin selville hoidettavien kustannukset hoitopäivää kohden, on kunnalliskotien kokonaismenot (tuloja siis ei ole vähennetty) jaettu hoitopäivien luvulla. Hoitopäivien luku oli kaupunkien ja kauppaloiden kunnalliskodeissa 3 092 928 sekä maalaiskuntien 6 105 303 eli kaikissa kunnalliskodeissa yhteensä 9 198 231. Täten hoitopäiväkustannukset olivat kaupungeissa ja kaupaloissa keskimäärin 12.87 mk, maalaiskunnissa 8.18 mk sekä koko maassa 9.76 mk. Suurimmat nämä kustannukset olivat Uudenmaan läänissä, keskimäärin 14.90, sekä pienimmät Pohjois-Karjalan läänissä, 7.67 mk. Palkkausmenot hoitopäivää kohden nousivat kaupunki- ja kauppalakunnissa keskimäärin 7.98 mk:aan, maalaiskunnissa 4.38 mk:aan ja koko maassa 5.59 mk:aan sekä ravintomenot hoitopäivää kohden vastaavasti 1.85, 1.68 ja 1.74 mk:aan.

Paitsi eri osissa maata hoitopäiväkustannukset vaihtelivat varsin huomattavasti myös siitä riippuen, minkä suuruisia kunnalliskodit olivat ja millaisiin osastoihin ne oli jaettu. Sen vuoksi seuraavassa yhdistelmässä on laskettu hoitopäiväkustannukset sekä brutto- että nettomenojen mukaan eri laatusissa kunnalliskodeissa. Nettomenoja laskettaessa bruttomenoista ei ole vähennetty saatuja hoitokorvauksia, mutta sen

and de fördelade sig på olika utgiftsposter på det sätt, som föregående tabell utvisar. Utgifterna avser 398 kommunalhem.

För att få reda på kostnaderna per intern och dag i kommunalhemmen har kommunalhemmens totalkostnader (inkomsterna har alltså ej subtraherats) dividerats med vårddagarnas antal. Antalet vård dagar i städernas och köpingarnas kommunalhem steg till 3 092 928 och i landskommunernas till 6 105 303 eller i alla kommunalhem tillsammans till 9 198 231. Sålunda erhöles som genomsnittlig kostnad per vård dag i städerna och köpingarna 12.87 mk, i landskommunerna 8.18 mk och i hela landet 9.76 mk. Störst var dessa kostnader i Nylands län, 14.90, och minst i Norra Karelen län, 7.67 mk. Löneutgifterna per vård dag steg i städerna och köpingarna i medeltal till 7.98 mk, i landskommunerna till 4.38 mk och i hela landet till 5.59 mk samt utgifterna för kosthållning per vård dag i genomsnitt till 1.85, 1.68 och 1.74 mk.

Kostnaderna per vård dag varierade utom i olika delar av landet även rätt betydligt beroende på kommunalhemmens storlek och avdelningarnas art. I följande sammanställning har därför vård dagskostnaderna enligt brutto- och nettokostnaderna uträknats för olikartade kommunalhem. Vid uträkningen av nettoutgifterna har från bruttoutgifterna icke avdragits erhållna vårdersätningar, men däremot har statsunder-

sijaan on mielisairasosastojen saama valtionapu vähennetty bruttomenoista. Siitä johtuen kunnalliskodeissa, joissa on mielisairasosasto, hoitopäiväkustannukset brutto- ja nettomenojen mukaan laskettuna eroavat toisistaan enemmän kuin muissa ryhmissä.

Kunnalliskoteja, joissa on
Kommunalhem med

vain yleinen osasto — endast allmän avdelning
yleinen ja sairaosasto — allmän och sjukavdelning
yleinen, sairas- ja mielisairasosasto — allmän, sjuk- och sinnessjukavdelning
yleinen ja mielisairasosasto — allmän och sinnessjukavdelning

Paikkaluku — Platsantal

—25	10.00	9.27	8.28	7.61	8.36	7.69
25—39	11.65	10.81	8.10	7.42	8.59	7.89
40—59	10.45	9.86	8.00	7.25	8.31	7.58
60—79	10.33	9.57	7.90	6.85	8.20	7.18
80—99	11.10	10.29	8.37	7.43	8.81	7.89
100—	13.55	12.73	8.77	7.63	12.11	11.20
Kaikkiaan — Inalles	12.87	12.07	8.18	7.29	9.76	8.89

Lastensuojelumenot. Seuraava taulukko osoittaa, miten lastensuojelun menot jakaantuivat eri menoryhmiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

Suurimman menoerän, 78.0 %, kaupunkien ja kauppaloitten lastensuojelumenoista muodostivat kuntien omat huoltolaitokset; maalaiskunnissa vastaavat menot olivat vain 43.4 % kokonaismenoista. Sen sijaan yksityishoitomaksut nousivat maaseudulla 26.1 %:iin, mutta kaupungeissa vain 7.6 %:iin kokonaismenoista. Edellisestä vuodesta lastensuojelumenot ovat nousseet 14.6 %, kun huoltoapumenot ovat lisääntyneet 16.1 %. Yksityiskotihoitomaksut ovat nousseet 8.2 %.

Sosiaalilautakuntien alaisista lastensuojelulaitoksista lastenkotien menot v. 1963 nousivat 13.98 milj. mk:aan, koulukotien menot 0.47 milj. mk:aan, lastentarhojen menot 13.52 milj. mk:aan sekä lastenseimien ja päiväkotien menot 6.57 milj. mk:aan. Miten lastenkotien menot jakaantuivat menoryhmiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa, selvää seuraavalla sivulla olevasta taulukosta. Lastenkotien lukumäärä oli v. 1963 123.

stödet för sinnessjukavdelningarna avdragits. På grund härav skiljer sig vårdagskostnaderna uträknade enligt brutto- och nettoutgifterna betydligt mera beträffande kommunalhem med sinnessjukavdelning än för övriga grupper.

Hoitopäiväkustannukset, mk — Kostnaderna per vårdag, mk		Maalaiskunnat		Koko maa	
Kaupungit ja kauppalat		Landskommuner		Hela landet	
Städer och köpingar					
brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
9.74	9.20	7.86	7.27	8.57	7.99
13.69	12.91	8.29	7.65	10.55	9.85
9.03	7.64	8.16	6.75	8.25	6.84
10.37	7.89	7.83	6.11	7.93	6.19
10.00	9.27	8.28	7.61	8.36	7.69
11.65	10.81	8.10	7.42	8.59	7.89
10.45	9.86	8.00	7.25	8.31	7.58
10.33	9.57	7.90	6.85	8.20	7.18
11.10	10.29	8.37	7.43	8.81	7.89
13.55	12.73	8.77	7.63	12.11	11.20
12.87	12.07	8.18	7.29	9.76	8.89

Barnskyddsutgifterna. Följande tabell utvisar, huru barnskyddets utgifter fördelade sig på olika utgiftsgrupper i städerna och köpingarna samt landskommunerna.

Den största utgiftsposten, 78.0 %, av städernas och köpingarnas barnskyddsutgifter utgjorde kommunernas egna vårdanstalter; motsvarande utgifter i landskommunerna var endast 43.4 % av totalutgifterna. Däremot uppgick utackorderingskostnaderna på landsorten till 26.1 %, men i städerna endast till 7.6 % av totalutgifterna. Från föregående år har barnskyddsutgifterna stigit med 14.6 %, då socialhjälpstulgifterna steg med 16.1 %. Utgifterna för vård i enskilt hem steg med 8.2 %.

Bland de socialnämnderna underlydande barnskyddsanstalterna steg utgifterna för barnhemmen under år 1963 till 13.98 milj. mk, utgifterna för skolhemmen till 0.47 milj. mk, utgifterna för barnträdgårdarna till 13.52 milj. mk samt för barnkrubborna och daghemmen till 6.57 milj. mk. Huru barnhemmens utgifter fördelade sig på olika utgiftsposter i städerna och köpingarna samt landskommunerna framgår av tabellen på följande sida. Antalet barnhem var år 1963 123.

Lastensuojelumenot kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa — Barnskyddets utgifter i städer och köpingar samt landskommuner

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Lastenkodit ym. sosiaalilautakuntien alaiset lastensuojelulaitokset — Barnhem o.a. socialnämnder underlydande barnskyddsanstalter	31 750 218	78.0	3 455 878	43.4	35 206 096	72.3
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård						
invalidi-, aistivialis- yms. laitoksissa — i anstalter för invalider, sinnesdefekta o.a.d.	2 365	0.0	95	0.0	2 460	0.0
vajaamielislaitoksissa — i anstalter för psykiskt efterblivna	819 574	2.0	954 905	12.0	1 774 479	3.6
mielisairaaloissa — i sinnessjukhus	70 015	0.2	40 402	0.5	110 417	0.2
muissa sairaaloissa ja parantoloissa — i övriga sjukhus och sanatorier	130 649	0.3	51 337	0.6	181 986	0.4
vieraan kunnan lasten- ja koulukodeissa — i främmande kommuns barn- och skolhem	162 659	0.4	127 135	1.6	289 794	0.6
valtion ja yksityisissä koulukodeissa — i statens och i privata skolhem	468 518	1.2	214 162	2.7	682 680	1.4
yksityisissä lastenkodeissa ja muissa huoltolaitoksissa — i privata barnhem och andra vårdanstalter	2 774 732	6.8	761 730	9.6	3 536 462	7.3
Yksityiskotihoido — Vård i enskilt hem	3 110 616	7.6	2 078 867	26.1	5 189 483	10.7
Korvaukset muille kunnille — Ersättning till andra kommuner	246 101	0.6	63 805	0.8	309 906	0.6
Ammattiopetus — Yrkesutbildning	106 476	0.3	81 439	1.0	187 915	0.4
Muut menot — Övriga utgifter	1 059 423	2.6	134 298	1.7	1 193 721	2.5
Yhteensä — Summa	40 701 346	100.0	7 964 053	100.0	48 665 399	100.0

Hoitopäiviä oli kaikissa lastenkodeissa yhteensä 1 002 557, joista 691 734 kaupunkien ja kauppalain lastenkodeissa sekä 310 823 maalaiskuntien lastenkodeissa. Hoitopäiväkustannukset olivat

Antalet vård dagar i alla barnhem tillsammans steg till 1 002 557, varav 691 734 i städernas och köpingarnas barnhem samt 310 823 i landskommunernas barnhem. De genomsnittliga kost-

Lastenkotien menot — Barnhemmens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Palkkaukset — Avlöningar	6 534 462	60.2	1 635 955	52.4	8 170 417	58.5
Työnantajan lapsilisä- ja ke. sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och f.p. samt olycksfallsförs. premier	384 677	3.5	83 955	2.7	468 632	3.4
Ravinto — Kosthåll	1 435 330	13.2	598 767	19.2	2 034 097	14.6
Vaatetus — Beklädnad	439 065	4.0	144 121	4.6	583 186	4.2
Sairaanhoito ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel ..	119 148	1.1	26 655	0.9	145 803	1.0
Muut vuotuis-kustannukset hoidettavista — Övriga årsutgifter för de vårdade	182 220	1.7	61 490	2.0	243 710	1.7
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	454 653	4.2	131 864	4.2	586 517	4.2
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	275 412	2.5	66 873	2.1	342 285	2.4
Lämpö ja valo — Värme och lyse	685 471	6.3	236 295	7.6	921 766	6.6
Palovakuutus — Brandförsäkring	28 248	0.3	13 378	0.4	41 626	0.3
Kasvi- ja puutarhamenot — Trädgård	16 605	0.2	15 963	0.5	32 568	0.2
Sekalaismenot — Diverse utgifter	302 568	2.8	104 678	3.4	407 246	2.9
Yhteensä — Summa	10 857 859	100.0	3 119 994	100.0	13 977 853	100.0

keskimäärin koko maassa 13.94 mk, kaupunkien ja kauppalaisten lastenkodeissa 15.70 mk sekä maalaiskuntien lastenkodeissa 10.04 mk. Tällöin lastenkotien kokonaismenot on jaettu hoitopäivien luvulla.

Lastentarhojen sekä lastenseimien ja päiväkotien menot selviävät seuraavasta taulukosta. Luvut koskevat 41 kunnan lastentarhojen ja 37 kunnan lastenseimien sekä päiväkotien menoja.

naderna per vård dag steg i hela landet till 13.94 mk, i städernas och köpingarnas barnhem till 15.70 mk och i landskommunernas barnhem till 10.04 mk. Barnhemmens totalutgifter har då dividerats med antalet vård dagar.

Barnträdgårdarnas samt barnkrubbarnas och daghemmens utgifter framgår av följande tabell. Siffrorna innefattar barnträdgårdarnas utgifter i 41 kommuner och barnkrubbarnas samt daghemmens i 37 kommuner.

Lastentarhojen ja -seimien sekä päiväkotien menot — Barnträdgårdarnas samt barnkrubbarnas och daghemmens utgifter

	Lastentarhat Barnträdgårdarna		Lastenseimet ja päivä- kodit Barnkrubbarna och daghemmen	
	mk	%	mk	%
<i>Menot — Utgifter</i>				
Palkkaukset — Avlöningar	9 682 655	71.6	4 734 059	72.0
Työnantajan lapsilisä- ja kansaneläke- sekä tapaturmavak. maksut — Arbetsgivarens barnbidrags- och folkpensions- samt olycksfallsförs. premier	556 655	4.1	281 031	4.3
Ravinto — Kosthåll	1 373 263	10.2	676 074	10.3
Vaatetus — Beklädnad	11 629	0.1	26 342	0.4
Sairaanhoito ja lääkkeet — Sjukvård och läkemedel	17 829	0.1	22 744	0.3
Pesu ja puhtaanapito — Tvätt och rengöring	55 105	0.4	63 188	1.0
Rakennusten kunnossapito — Underhåll av byggnader	331 475	2.4	193 735	2.9
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus — Anskaffning och reparation av inventarier och lösöre	347 682	2.6	129 303	2.0
Lämpö ja valo — Värme och lyse	484 187	3.6	259 923	4.0
Palovakuutus — Brandförsäkring	436 267	3.2	98 460	1.5
Sekalaismenot — Diverse utgifter	224 088	1.7	86 695	1.3
Yhteensä menoja — Summa utgifter	13 520 835	100.0	6 571 554	100.0

Avustukset huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille. Kuntien huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille myöntämät avustukset, jotka aikaisemmin ovat sisällyneet sosiaaliavun ja lastensuojelun menoihin, on v:sta 1958 lähtien erotettu erilliseksi menoryhmäksi, josta seuraavassa tehdään lähemmin selkoa. Muutoksen on aiheuttanut lähinnä se seikka, että avustukset epämääräisyydessään ovat vaikeuttaneet eri kuntien huoltomenojen keskinäistä vertailua. Jos avustuksiin myönnetty määräraha eivät ole sisällyneet sosiaalilautakunnan menoarvion, ovat monet kunnat jättäneet ilmoittamatta avustusten suuruuden. Toiset kunnat taas eivät ole ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty. Seuraavassa esitettyjä lukuja käytettäessä on siis nämä puutteellisuudet otettava huomioon.

Understöd till föreningar utövande socialverksamhet. De av kommunerna beviljade understöden till föreningar och anstalter som utövar socialverksamhet, vilka understöd tidigare ingått i utgifterna för socialhjälp och barnskydd, har från år 1958 överförts till en skild utgiftsgrupp, för vilken i det följande närmare redogöres. Förändringen har främst motiverats av att en inbördes jämförelse mellan vårdutgifterna i de olika kommunerna försvårats därigenom att understöden inte varit tillräckligt specificerade. Ifall de till understöden beviljade anslagen inte ingått i socialnämndens budget, har flere kommuner uraktlätit att omnämna understödens storlek. Därtill har en del kommuner inte omnämnt för vilket ändamål understöden beviljats. Dessa brister bör beaktas när man använder i det följande publicerade tal.

V. 1963 on 311 kuntaa eli 56,9 % kuntien kokonaisuudesta ilmoittanut jakaneensa avustuksia huoltotarkoituksiin 3,27 milj. mk. Näistä 64 kaupunki- ja kauppalakuntaa on myöntänyt yhteensä 3,06 milj. mk ja 247 maalaiskuntaa 0,21 milj. mk. Avustuserät olivat suurimmat Helsingissä, 1,05 milj., Tampereella 0,43, Lahdessa 0,34 ja Turussa 0,16 milj. mk. Koko avustummäärästä, 3,27 milj. mk:sta, tuli näiden neljän kaupungin osalle 61 %. Lastensuojelua harjoittavat yhdistykset saivat 59,6 % eli 1,95 milj. mk ja huoltoapua harjoittavat yhdistykset 40,4 % eli 1,32 milj. mk. Sikäli kuin kunnat ovat ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty, on ne yhdistetty muutamiin suurempiin ryhmiin.

Kaikkiaan 191 kuntaa on jakanut avustuksia lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 1,95 milj. mk. Tästä määrästä lastentarhat ja päiväkodit ovat 48 kunnassa saaneet 1,28 milj. mk ja lastenkodit 22 kunnassa 0,21 milj. mk. Lasten kesävirkestystä varten on 22 kunnassa jaettu 0,08 milj. mk. Nuorisotoimintaa varten on myönnetty yhteensä 0,11 milj. mk. Mannerheimliitto ja Pelastakaa Lapset r. y. ovat, lähemmin erittelemättä, saaneet toimintansa tukemiseksi 0,07 milj. mk. Lisäksi on vielä 0,20 milj. mk myönnetty erinäisille muille yhdistyksille.

Huoltoapua harjoittaville yhdistyksille on 254 kunnassa jaettu kaikkiaan 1,32 milj. mk. Tästä määrästä invalidijärjestöt ovat 157 kunnassa saaneet 0,31 milj. ja vanhainkodit 20 kunnassa 0,45 milj. mk. Suomen Punaiselle Ristille on myönnetty yhteensä 0,06 ja Pelastusarmeijalle 0,04 milj. mk tarkemmin erittelemättä mihin tarkoitukseen. Erilaiset tuberkuloosiyhdistykset ovat saaneet 0,05 milj. sekä sokeainhuoltoa harrastavat yhdistykset 0,04 milj. mk. Äitien kesävirkestystä varten on Lomaliitolle ym.ille annettu 0,06 milj. sekä A-klinikkasäätiölle ja muille alkoholistien huoltoa harrastaville yhdistyksille 0,11 milj. mk. Kodittomien Tuki, Kovaosaisten ystävät ja eri järjestöjen, myös Pelastusarmeijan yömajat ovat toimintansa tukemiseksi saaneet yhteensä 0,06 milj. mk. Lisäksi ovat vielä monet muut yhdistykset, kuten esim. Reumasäätiö, polioinvalidit, kaatuneiden omaiset, soteleskien huolto, huonokuuloisten yhdistykset ynnä monet muut saaneet, mikä suuremman mikä pienemmän avustuksen, yhteensä kaikkiaan 0,14 milj. mk.

Maalaiskuntien myöntämistä 0,21 milj. mk:n avustuksista suurimman osan olivat saaneet lastentarhat ja päiväkodit, 0,07 milj. ja erilaiset invalidijärjestöt, 0,05 milj. mk.

År 1963 har 311 kommuner eller 56,9 % av samtliga meddelat att de som understöd för vårdändamål utdelat 3,27 milj. mk. Av dessa har 64 städer och köpingar beviljat inalles 3,06 milj. mk och 247 landskommuner 0,21 milj. mk. Understödsbeloppen var störst i Helsingfors, 1,05 milj., i Tammerfors 0,43, i Lahti 0,34 och i Åbo 0,16 milj. mk. Av hela understödsbeloppet, 3,27 milj. mk, kom 61 % på dessa fyra städers del. Föreningarna för barnskydd erhöill 59,6 % eller 1,95 milj. mk och föreningarna för socialhjälp 40,4 % eller 1,32 milj. mk. I den utsträckning kommunerna har meddelat för vilket ändamål understöden har beviljats, har dessa sammanförts i några större grupper.

Sammanlagt 191 kommuner har för barnskyddsändamål utdelat understöd inalles 1,95 milj. mk. Av denna summa har barnträdgårdarna och daghemmen i 48 kommuner erhöillit 1,28 milj. mk och barnhemmen i 22 kommuner 0,21 milj. mk. För barnens sommarrekreation har i 22 kommuner utbetalats 0,08 milj. mk. För ungdomsverksamheten har beviljats inalles 0,11 milj. mk. Mannerheimförbundet och Rädda Barnen r.f. har, utom närmare specifikation, för befrämjande av deras verksamhet erhöillit 0,07 milj. mk. Ytterligare har 0,20 milj. mk beviljats vissa andra föreningar.

Till föreningar som utövar socialhjälp, har i 254 kommuner utdelats inalles 1,32 milj. mk. Av denna summa har invalidorganisationerna i 157 kommuner erhöillit 0,31 milj. och ålderdomshemmen i 20 kommuner 0,45 milj. mk. Finlands Röda Kors har beviljats inalles 0,06 och Frälsningsarmén 0,04 milj. mk utan närmare specifikation av ändamålet. Olika tuberkulosföreningar har erhöillit 0,05 milj. samt föreningar för vård av blinda 0,04 milj. mk. För mödrarnas sommarrekreation har till Semesterförbundet m. fl. utbetalats 0,06 milj. samt till A-klinikstiftelsen och andra föreningar för vård av alkoholister 0,11 milj. mk. De Hemlösas Stöd, De Nödständas Vänner samt olika organisationer, även Frälsningsarméns natt-härbärgen har för befrämjandet av sin verksamhet erhöillit inalles 0,06 milj. mk. Ytterligare har flera föreningar, såsom Reumastiftelsen, polioinvaliderna, de stupades anhöriga, krigsänkornas hjälp, föreningar för lomhörda m. fl. erhöillit inalles 0,14 milj. mk i olika stora rater.

Av de understöd om 0,21 milj. mk, som landskommunerna beviljat, hade största delen tillfallit barnträdgårdarna och daghemmen, 0,07 milj., samt olika invalidorganisationer, 0,05 milj. mk.

Kuntien osuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kansaneläkelain mukaan valtio ja kunnat vastaavat kansaneläkkeiden tukiosien kustannuksista. Kuntien kustannusosuus on laissa määritelty kuntien taloudellisen aseman mukaan. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko kunnat ovat ilmoituksensa mukaan vv. 1960—1963 joutuneet maksamaan tukiosien aiheuttamista kustannuksista.

	1960	1961	1962	1963
	milj. mk			
Kaupungit — Städer	13.52	15.33	19.57	20.55
Kauppalat — Köpingar	2.34	2.36	2.69	3.14
Maalaiskunnat — Landskommuner	26.68	27.74	35.27	35.93
Yhteensä — Summa	42.54	45.43	57.53	59.62

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien perheiden huolto väkijuomayhtiön voittovaroista. Väkijuomayhtiön voittovarojen käytöstä annettujen määräysten mukaan kunnat saavat asukaslukunsa perusteella määrätyn osan näistä voittovaroista käytettäväksi ensisijassa raittiustyöhön ja mm. myös alkoholistien ja heidän perheittensä huoltoon, jota ei näissä tapauksissa ole katsottava korvattavaksi huoltoavuksi. Kaikki kunnat eivät suinkaan ole käyttäneet saamiaan voittovaroja mainittujen perheiden huoltoon, vain noin 33 % kuntien luvusta. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko voittovaroja vv. 1961—1963 on käytetty ko. tarkoitukseen.

Kommunernas andel av folkpensionernas understödsdel. Enligt folkpensionslagen ansvarar staten och kommunerna för kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Kommunernas andel av kostnaderna är i lagen fixerad enligt kommunernas ekonomiska ställning. Följande sammanställning utvisar huru mycket kommunerna enligt egen uppgift under åren 1960—1963 fått erlægga av kostnaderna för understödsdelen.

Vård av missbrukares av berusningsmedel familjer med alkoholbolagets vinstmedel. Enligt förordningarna om användandet av alkoholbolagets vinstmedel erhåller kommunerna på grund av antalet invånare en bestämd del av vinstmedlerna för att användas i första hand till nykterhetsarbete i kommuner och bl. a. också till vård av alkoholisternas familjer, vilken vård dock icke anses vara sådan socialhjälp, som bör ersättas. Alla kommuner har dock icke använt vinstmedlen till vård av ovannämnda familjer, endast ca 33 % av antalet kommuner. Följande sammanställning utvisar, huru mycket av vinstmedlen åren 1961—1963 använts till ifrågakvarande ändamål.

	1961		1962		1963	
	Kuntia Antal kommuner	mk	Kuntia Antal kommuner	mk	Kuntia Antal kommuner	mk
Kaupungit — Städer	32	176 520	34	204 220	33	183 160
Kauppalat — Köpingar	21	31 950	17	28 420	17	39 707
Maalaiskunnat — Landskommuner .	160	188 910	141	168 460	129	151 977
Yhteensä — Summa	213	397 380	192	401 100	179	374 844

VIII. Sosiaaliavustukset

Äitiysavustukset

V:sta 1938 lähtien on synnyttäjille jaettu valtion varoista sosiaalilautakuntien välityksellä äitiysavustusta. Avustus oli alkuaan 4.50 mk kutakin syntynyttä lasta kohti, mutta vuosien kuluessa määrää on korotettu. V:n 1962 maaliskuusta lähtien se on ollut 50 mk.

Äitiysavustusanomuksia tehtiin v. 1963 maan kaikissa kunnissa. Sosiaaliministeriöön saapuneiden tietojen mukaan sosiaalilautakunnat jakoivat avustuksia vuoden alkupuoliskolla yhteensä 39 842 ja sen jälkipuoliskolla 37 318 äidille eli koko vuonna 77 160 äidille. Avustusta saaneiden syntyneiden luku oli ensipuoliskolla 40 374 ja toisella puoliskolla 37 775 eli yhteensä koko vuonna 78 149 lasta, mikä luku vastaa annettujen avustusten lukumäärää.

V:sta 1938 alkaen, jolloin äitiysavustuslaki tuli voimaan, on avustuksia jaettu eri vuosina seuraavasti.

Vuonna Är	Äitiysavus- tusten luku Antal moder- skapsunderstöd
1938	50 730
1940	44 619
1945	70 308
1950	98 884

Avustusten luku on eri vuosina vaihdellut huomattavasti osaksi avustusten jakoperusteiden muuttamisen ja osaksi syntyvyyden vaihteluiden takia.

V:een 1962 verrattuna avustettujen äitien sekä lasten luku on selontekovuonna hieman noussut, kummatkin 0.7 %. Syntyneiden luku nousi syntyvyystilaston mukaan samanaikaisesti koko maassa 0.9 %. Paljonko avustuksia on jaettu eri lääneissä, erikseen kaupungeissa, kaupaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

VIII. Sociala bidrag

Moderskapsunderstöden

Från och med år 1938 har understöd till barnaföderskor utbetalats av statsmedel genom socialnämndernas förmedling. Understödet var ursprungligen 4.50 mk för varje nyfött barn, men under årens lopp har detsamma höjts. År 1962 var det från och med mars 50 mk.

Moderskapsunderstöd söktes under år 1963 i alla kommuner. Enligt uppgifter till socialministeriet utbetalade socialnämnderna under förra delen av redogörelseåret understöd till inalles 39 842 mödrar och under senare halvåret till 37 318 mödrar eller under hela året till 77 160 mödrar. Antalet nyfödda barn som erhållit understöd, var under förra halvåret 40 374 och under senare halvåret 37 775 eller inalles under hela året 78 149, vilken siffra motsvarar antalet utdelade understöd.

Från och med år 1938, då lagen om moderskapsunderstöd trädde i kraft, har understöd utgivits som följer.

Vuonna Är	Äitiysavus- tusten luku Antal moder- skapsunderstöd
1955	84 259
1960	78 184
1961	77 591
1962	77 633
1963	78 149

Antalet understöd har under olika år betydligt varierat, beroende dels på att grunderna för understöden ändrats och dels på växlingarna i nativiteten.

I jämförelse med år 1962 har antalet understödda mödrar och barn under redogörelseåret något stigit, båda med 0.7 %. Enligt födelsestatistiken steg antalet födda under samma tid i hela landet med 0.9 %. I vilken mån understöd utgivits i olika län och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande sammanställning.

Lääni — Län	Äitiysavustusten luku — Antal moderskapsunderstöd				%
	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskunnat Landskom- muner	Yhteensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	9 158	2 233	3 674	15 065	19.3
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	4 112	288	6 013	10 413	13.3
Ahvenanmaa — Åland	132	—	144	276	0.4
Hämeen — Tavastehus	4 721	720	3 961	9 402	12.0
Kymen — Kymmene	1 415	1 580	2 417	5 412	6.9
Mikkelin — St Michels	1 108	—	2 551	3 659	4.7
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	645	135	2 760	3 540	4.5
Kuopion — Kuopio	1 553	—	3 175	4 728	6.1
Keski-Suomen — Mellersta Finland	927	258	3 177	4 362	5.6
Vaasan — Vasa	1 974	—	5 551	7 525	9.6
Oulun — Uleåborgs	2 135	—	6 788	8 923	11.4
Lapin — Lapplands	1 300	133	3 411	4 844	6.2
Koko maa — Hela landet	29 180	5 347	43 622	78 149	100.0

Kaikista äitiysavustuksista 44.2 % jaettiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä 55.8 % maalaiskunnissa. Yksinomaan Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä niiden luku nousi 44.6 %:iin kaikista.

V. 1963 jaettiin kaikkiaan 45 931 äitiysavustuspakkausta, joiden yhteinen arvo oli 2.29 milj. mk. Raha-avustuksina tai muussa muodossa annettiin yhteensä 1.62 milj. mk. Kaiken kaikkiaan jaettiin äitiysavustuksina v. 1963 joko rahassa tai luontoisuorituksina 3.91 milj. mk sekä lisäksi kunnille rahti- ja kuljetuskustannusten korvaukseksi 2 423 mk.

Lapsilisä

Lokak. 1 p:nä 1948 voimaan tulleen lapsilislain mukaan valtio suorittaa kustakin 16 vuotta nuoremasta lapsesta lapsilisää vuosineljänneksittäin. Lapsilisan suuruus oli alkuaan 6 mk/kk. V:n 1951 lokakuussa v:n 1960 loppuun se oli 12 mk/kk ja sen jälkeen 14 mk/kk. V:n 1962 huhtikuusta lähtien lapsilisää on suoritettu korotettuna ja porrastettuna siten, että ensimmäisestä lapsesta se on 15 mk, toisesta 17 mk ja kolmannesta ja sitä seuraavista kustakin 20 mk/kk.

Kun lapsilisää saaneiden lasten luku ei sanottavasti vaihtelee eri vuosineljänneksinä, on tietoja lapsilisan nostajien ja lasten luvusta pyydetty sosiaalilautakunnilta vain vuoden

Av alla moderskapsunderstöd erlades 44.2 % i städerna och köpingarna samt 55.8 % i landskommunerna. Enbart i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län utdelades 44.6 % av dem.

År 1963 utdelades moderskapsförpackningar till ett antal av 45 931, motsvarande ett värde av 2.29 milj. mk. Kontantunderstöd eller understöd i annan form utdelades till ett värde av 1.62 milj. mk. Inalles steg moderskapsunderstöden under år 1963 antingen i penningar eller in natura till ett värde av 3.91 milj. mk, vartill kom ersättningar åt kommunerna för frakt- och transportkostnader 2 423 mk.

Barnbidragen

Enligt lagen om barnbidrag, som trädde i kraft den 1 okt. 1948, erlägger staten kvartalsvis för varje barn under 16 år barnbidrag. Barnbidragets belopp var ursprungligen 6 mk per månad. Fr.o.m. oktober 1951 till slutet av år 1960 var det 12 mk per månad och därefter 14 mk. Fr.o.m. april år 1962 har barnbidraget blivit förhöjt och graderat så, att beloppet för det första barnet är 15 mk, för det andra barnet 17 mk och för det tredje och varje följande barn 20 mk per månad.

Då antalet barn, som erhållit barnbidrag, icke nämnvärt växlar under olika kvartal, har uppgifter från socialnämnderna om antalet av dem som lyft barnbidrag och antalet barn

viimeiseltä neljännekseltä. Sen sijaan tietoja maksetuista rahamääristä on saatu kultakin neljännekseltä erikseen, joten niiden nojalla voidaan suunnilleen laskea, montako lasta kulloinkin on ollut kysymyksessä. V:n 1963 neljännellä neljänneksellä oli lapsilisän nostajia eli avustusta saaneita perheitä kaikkiaan koko maassa 645 584 ja lapsilisään oikeutettuja lapsia näissä perheissä 1 371 923. Lisäksi sosiaalilautakunnat ovat nostaneet lapsilisää 9 266 lapsesta ja yksityisten lastenkotien johtajat kasvat-tajan ominaisuudessa 253 lapsesta, joten lapsi-lisää saaneiden lasten kokonaisluku oli 1 381 442 eli 22 033 lasta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Lapsilisää saaneiden lasten luku oli eri vuosina seuraava.

Vuosi — År	Lasten luku Antal barn
1948	1 167 312
1950	1 262 219
1955	1 370 516

Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa esite-tään, miten perheet jakaantuivat lapsiluvun mu-kaan eri lääneissä ja koko maassa sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa. Sosiaalilautakuntien huostassa sekä yksityisissä lastenkodeissa olevat lapset eivät sisälly näihin lukuihin.

Suurimmalla osalla lapsilisää saaneista perheistä oli vain 1 tai 2 16 vuotta nuorempaa lasta; näitä perheitä oli 71.1 % kaikista. Vain 6.2 %:lla oli 5 tai sitä useampia lapsia. Näitä monilapsisia perheitä oli eniten Lapin ja Oulun lääneissä, edellisessä 13.3 ja jälkimmäisessä 12.6 %, sekä sen jälkeen Pohjois-Karjalan, 11.6 %, Kuopion, 9.1 %, ja Mikkelin, 8.1 %, lääneissä. Oulun läänissä 3.3 %:lla perheistä oli 7 ja sitä useampia lapsia, kun koko maassa näiden perheiden luku oli keskimäärin vain 1.3 %.

Jos puheena olevan taulukon nojalla lasketaan lasten kokonaisluku kaikissa perheissä, saadaan seuraavalla sivulla oleva yhdistelmä osoittamaan lapsilisää saaneiden lasten luvun jakaantumista eri läänien kesken. Samalla ilmoitetaan lasten suhteellinen osuus läänien väkiluvusta.

blott begärts för årets sista kvartal. De utbetalade beloppen däremot har redovisats kvartalsvis, så att man på grundvalen av dem ungefärligen kan beräkna, hur många barn som fått barnbidrag. Under fjärde kvartalet 1963 var antalet av dem som lyft barnbidrag eller antalet resp. familjer i hela landet 645 584 och antalet till barnbidrag berättigade barn i dessa familjer 1 371 923. Dessutom har social-nämnderna lyft barnbidrag för 9 266 barn och föreståndare för privata barnhem i egenskap av uppfostrare för 253 barn, så att totalantalet barn som erhållit barnbidrag var 1 381 442 eller 22 033 barn mindre än föregående år. Under de olika åren var antalet barn, som erhållit barn-bidrag, följande.

Vuosi — År	Lasten luku Antal barn
1960.....	1 432 503
1961.....	1 430 751
1962.....	1 403 475
1963.....	1 381 442

I tabellen på följande sida anges, hur famil-jerna fördelade sig efter antalet barn i olika län och i hela landet samt särskilt i städerna, kö-pingarna och landskommunerna. Dessa siffror innefattar icke de barn, som var omhändertagna av socialnämnderna, och icke heller barn på pri-vata barnhem.

Största delen av de familjer, som erhållit barnbidrag, hade blott 1 eller 2 barn under 16 år; dessa familjer utgjorde 71.1 % av samtliga. Blott 6.2 % av familjerna hade 5 barn och där-över. Dessa barnrika familjer var jämförelsevis talrikast i Lapplands och Uleåborgs län, där de utgjorde resp. 13.3 och 12.6 %, varefter följde Norra Karelen län med 11.6 %, Kuopio län med 9.1 % och S:t Michels län med 8.1 %. I Uleåborgs län hade 3.3 % av familjerna 7 barn och därut-över, medan antalet dylika familjer i hela landet blott utgjorde i medeltal 1.3 %.

Om man på grund av tabellen uträknar totalantalet barn i familjerna, erhålles samman-ställningen på följande sida över barnens fördel-ning på olika län. Samtidigt anges barnens rela-tiva andel av befolkningen i resp. län.

Lapsilisää saaneet perheet lapsiluvun mukaan — Familjer som erhållit barnbidrag, efter antalet barn

Lääni — Län	Perheitä, joissa lapsiluku oli — Familjer, i vilka antalet barn var														Yht. Summa
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Uudenmaan — Nylands ...	58 901	39 789	16 250	5 367	1 779	605	214	57	13	10	2	—	—	—	122 987
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	43 343	29 097	13 355	5 481	2 300	1 006	364	167	68	30	6	1	1	—	95 219
Ahvenanmaa — Åland	1 280	883	364	130	50	19	2	—	1	—	—	—	—	—	2 729
Hämeen — Tavastehus	38 104	26 112	12 412	5 147	2 097	817	355	135	55	13	3	—	—	—	85 250
Kymen — Kymmene	20 167	15 746	8 029	3 278	1 339	447	173	55	18	5	2	—	—	—	49 259
Mikkelin — S:t Michels	11 769	9 424	5 523	2 918	1 450	655	318	124	57	16	4	1	—	—	32 259
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	9 350	7 832	5 036	2 992	1 686	889	429	191	77	33	8	2	—	—	28 525
Kuopion — Kuopio	13 793	10 555	6 646	3 583	1 854	889	439	197	68	11	7	1	—	—	38 043
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	13 966	10 593	5 947	2 934	1 416	685	349	146	65	32	9	2	—	—	36 144
Vaasan — Vasa	25 216	19 587	10 095	4 878	2 209	1 027	493	212	83	30	14	4	1	—	63 849
Oulun — Uleåborgs	18 995	16 121	10 795	6 393	3 535	2 007	1 084	547	218	85	30	7	1	1	59 819
Lapin — Lapplands	9 757	8 475	5 711	3 383	1 936	1 124	605	314	132	44	12	7	—	1	31 501
Koko maa — Hela landet	264 641	194 214	100 163	46 484	21 651	10 170	4 825	2 145	855	309	97	25	3	2	645 584
Kaupungit — Städer	110 232	73 647	30 463	10 546	3 676	1 304	477	147	55	24	3	1	—	—	230 575
Kauppalat — Köpingar ...	19 514	14 512	6 623	2 447	846	301	120	51	12	1	1	—	—	—	44 428
Maalaiskunnat — Landskommuner	134 895	106 055	63 077	33 491	17 129	8 565	4 228	1 947	788	284	93	24	3	2	370 581
							%								
Koko maa — Hela landet	41.0	30.1	15.5	7.2	3.4	1.6	0.8	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Kaupungit — Städer	47.8	31.9	13.2	4.6	1.6	0.6	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	—	—	100.0
Kauppalat — Köpingar ...	43.9	32.7	14.9	5.5	1.9	0.7	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	—	—	—	100.0
Maalaiskunnat — Landskommuner	36.4	28.6	17.0	9.1	4.6	2.3	1.2	0.5	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0

Lapsilisää saaneista lapsista suurin osa oli Uudenmaan läänissä, 16.3 %, sekä Turun ja Porin läänissä 13.6 %. Väkilukuun verrattuna näitä lapsia oli eniten Lapin ja Oulun lääneissä, 38.4 ja 37.1 %. Uudenmaan läänissä vastaava suhdeluku oli vain 25.4. — Jos sosiaalilautakun-

Av antalet barn som erhållit barnbidrag kom största delen på Nylands län, 16.3 %, och därnäst, 13.6 %, på Åbo och Björneborgs län. I förhållande till folkmängden var antalet ifrågasvarande barn högst i Lapplands och Uleåborgs län, 38.4 och 37.1 %. I Nylands län var mot-

Lääni — Län	Lapsilisää saaneiden lasten luku Antalet barn, som erhållit barnbidrag	%	%:na väestöstä — I % av folkmängden
Uudenmaan — Nylands	223 415	16.3	25.4
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	185 949	13.6	27.9
Ahvenanmaa — Åland	5 045	0.4	23.7
Hämeen — Tavastehus	167 762	12.2	28.1
Kymen — Kymmene	100 120	7.3	29.0
Mikkelin — S:t Michels	73 985	5.4	31.6
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	71 520	5.2	34.9
Kuopion — Kuopio	89 237	6.5	33.0
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	80 558	5.9	32.5
Vaasan — Vasa	137 803	10.0	30.7
Oulun — Uleåborgs	154 128	11.2	37.1
Lapin — Lapplands	82 401	6.0	38.4
Koko maa — Hela landet	1 371 923	100.0	30.2

tien ja yksityisten lastenkotien huostassa olevat lapset myös otetaan huomioon, lapsilisää saaneiden lasten suhteellinen määrä oli 30.4 % maan väestöstä.

V:n 1962 viimeiseen neljännekseen verrattuna lapsilisää saaneiden lasten luku on pienentynyt 1.6 % ja lapsilisän nostajien luku 0.5 %.

V:n 1963 kuluessa määrättiin lapsilisiä maksettavaksi kaikkiaan 281.56 milj. mk eli 2.8 % enemmän kuin v. 1962.

Perhelisät

Perhelisää suoritetaan valtion varoista vähävaraisille monilapsisille perheille lasten aiheuttamien lisäkustannusten korvaamista varten. Perhelisää on maksettu v:n 1943 puolivälistä lähtien, aluksi ainoastaan sellaisille vähävaraisille perheille, joissa 16 vuotta nuorempien lasten lukumäärä oli vähintään viisi, mukaan luettuina myös otto- ja kasvattilapset, joista perhe korvauksetta huolehtii, työkyvyttömät vanhemmat lapset ja 16—20-vuotiaat koulunkäyntiä jatkavat lapset. V:sta 1946 lähtien perhelisää on suoritettu neljää tai useampaa lasta huoltaville perheille, vähintään kahta lasta huoltaville leskiperheille sekä sellaisille vähintään kaksilapsisille perheille, joiden pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi.

Perhelisän saamisen edellytyksenä on, etteivät perheelle viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa maksuunpannut veroäyrit ylitä valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää taikka ettei perhelisän myöntämiseen muutoin ole syytä hakijan toimeentulomahdollisuuksien kannalta.

V. 1963 jaettiin perhelisää kaikkiaan 77 848 perheelle. Niistä 61 727 oli neljää tai useampaa lasta huoltavia perheitä sekä 8 718 vähintään kahta lasta huoltavia leskiperheitä ja 7 403 sellaisia vähintään kaksilapsisia perheitä, joiden pääasiallinen huoltaja oli tullut pysyvästi työkyvyttömäksi. Perhelisinä jaettujen valtion varojen määrä oli yhteensä 7.94 milj. mk vastaten 8.30 milj. mk v. 1962. Perhelisän määrä on v:sta 1958 lähtien ollut paikkakunnan kalleudesta riippuen 45—55 mk vuodessa suuren perheen neljänestä sekä lesken ja työkyvyttömän huol-

svarande proportionstal blott 25.4. — Beaktas även de av socialnämnderna och de privata barnhemmen omhändertagna barnen, utgjorde det relativa antalet barn som erhållit barnbidrag 30.4 % av befolkningen.

Gentemot sista kvartalet 1962 har antalet barn som erhållit barnbidrag minskats med 1.6 %, och antalet av dem som lyft barnbidrag med 0.5 %.

Under år 1963 utanordnades barnbidrag till ett belopp av inalles 281.56 milj. mk eller 2.8 % mera än år 1962.

Familjebidragen

Familjebidrag utbetalas av statsmedel åt mindrebemdlade barnrika familjer som ersättning för de merkostnader barnen förorsakat. Familjebidrag har utbetalats fr.o.m. medlet av år 1943, till att börja med åt sådana mindrebemdlade familjer, i vilka antalet barn under 16 år var minst 5 inberäknat även adoptiv- och fosterbarn, vilka familjen utan ersättning försörjer, arbetsförmögna äldre barn och 16—20-åringar, vilka fortsätter sin skolgång. Fr.o.m. år 1946 har familjebidrag utbetalats åt familjer som har 4 eller flere barn samt åt försörja, åt änkefamiljer med minst 2 barn samt åt familjer med minst 2 barn där familjeförsörjaren är arbetsförmögen.

Som förutsättning för rätt till familjebidrag gäller, att familjen icke vid senast verkställda kommunalbeskattning påförts ett högre antal skattören än vad statsrådet fastställt som maximum eller att skäl för beviljande av familjebidrag icke annars föreligger med hänsyn till sökandens utkomstmöjligheter.

År 1963 utbetalades familjebidrag till 77 848 familjer. Av dessa var 61 727 familjer som hade fyra eller flere barn att försörja samt 8 718 änkefamiljer med minst två barn och 7 403 sådana familjer med minst två barn, vilkas huvudsakliga försörjare hade blivit varaktigt arbetsförmögen. I familjebidrag utbetalades i statsmedel 7.94 milj. mk mot 8.30 milj. mk år 1962. Familjebidragets belopp har från år 1958 beroende på ortens dyrhet varit 45—55 mk om året till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet samt till änkefamiljer och familjer

tajan toisesta ja kustakin seuraavasta 16 vuotta nuoremasta tai koulua käyvistä 20 vuotta nuoremasta taikka työkyvyttömistä lapsesta.

Perhelisää saaneiden perheiden luku on vv. 1948—1963 ollut seuraava.

Vuosi — År	Perhelisää saaneet perheet — Antal familjer med familjebidrag			
	Monilapsiset perheet Familjer med flera barn	Leskiperheet Änkefamiljer	Työkyvyttömiä perheet — De arbetsförmögna familjer	Yhteensä Summa
1948	63 107	14 751	2 549	80 407
1950	68 229	14 282	3 518	86 029
1955	75 897	10 441	5 430	91 768
1960	72 700	8 784	6 803	88 287
1961	68 308	9 019	7 344	84 671
1962	65 436	8 849	7 456	81 741
1963	61 727	8 718	7 403	77 848

med arbetsförmögen försörjare för det andra och varje därefter följande barn under 16 år eller barn under 20 år, som besöker skola, eller arbetsförmöget barn.

Antalet familjer, som erhållit familjebidrag, har under åren 1948—1963 varit följande.

Perhelisää saaneet perheet lapsiluvun mukaan — Familjer, som erhållit familjebidrag, efter antalet barn

Lääni — Län	Perheitä, joissa lapsiluku oli — Familjer, i vilka antalet barn var															Yht. Summa
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Uudenmaan — Nylands ...	621	365	2 099	1 245	564	205	85	24	9	4	1	—	—	—	5 222	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	672	449	3 038	1 964	974	421	198	74	42	12	4	1	—	—	7 849	
Ahvenanmaa — Åland	16	6	47	39	10	3	1	—	—	—	—	—	—	—	122	
Hämeen — Tavastehus ...	747	460	2 983	1 813	871	393	166	64	25	8	1	—	—	—	7 531	
Kymen — Kymmene	298	245	1 525	961	468	184	69	22	6	4	—	—	—	—	3 782	
Mikkelin — S:t Michels ...	333	273	1 728	1 144	618	292	148	55	37	8	1	—	—	—	4 637	
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	439	332	2 323	1 422	936	496	208	118	50	12	1	1	—	—	6 338	
Kuopion — Kuopio	503	462	2 496	1 668	931	462	238	117	23	9	1	1	—	—	6 911	
Keski-Suomen — Mellersta Finland	381	266	1 910	1 233	667	380	200	79	34	18	4	1	—	—	5 173	
Vaasan — Vasa	685	475	3 350	2 052	1 081	550	255	123	46	24	3	3	—	—	8 647	
Oulun — Uleåborgs	904	705	4 732	3 257	2 100	1 226	651	308	117	46	13	2	—	1	14 062	
Lapin — Lapplands	410	343	2 454	1 853	1 146	699	372	192	73	21	10	—	1	—	7 574	
Koko maa — Hela landet	6 009	4 381	28 685	18 651	10 366	5 311	2 591	1 176	462	166	39	9	1	1	77 848	
Kaupungit — Städer	1 486	936	4 937	3 023	1 420	563	186	81	33	16	1	1	—	—	12 683	
Kauppalat — Köpingar ...	274	155	1 126	657	332	123	64	25	5	1	—	—	—	—	2 762	
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 249	3 290	22 622	14 971	8 614	4 625	2 341	1 070	424	149	38	8	1	1	62 403	
															%	
Koko maa — Hela landet	7.7	5.6	36.9	24.0	13.3	6.8	3.3	1.5	0.6	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	100.0	
Kaupungit — Städer	11.7	7.4	38.9	23.8	11.2	4.5	1.5	0.6	0.3	0.1	0.0	0.0	—	—	100.0	
Kauppalat — Köpingar ...	9.9	5.6	40.8	23.8	12.0	4.5	2.3	0.9	0.2	0.0	—	—	—	—	100.0	
Maalaiskunnat — Landskommuner	6.8	5.3	36.2	24.0	13.8	7.4	3.8	1.7	0.7	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	100.0	

Perhelisää saaneiden suurperheiden luku on v:sta 1948 lähtien noussut vuosi vuodelta aina v:een 1957 asti. V. 1962 se aleni edellisestä vuodesta 4.2 % ja v. 1963 5.7 %. Työkyvyttömiä perheiden luku on yleensä kasvanut joka vuosi,

Antalet stora familjer, som erhållit familjebidrag, har fr. o. m. 1948 stigit år för år ända till 1957. År 1962 nedgick antalet med 4.2 % från föregående år och år 1963 med 5.7 %. Antalet arbetsförmögna familjer har i allmänhet stigit

mutta kertomusvuonna se hieman aleni. Sen sijaan leskiperheiden luku on pienentynyt aina v:een 1960 asti. V. 1961 se suureni 2.7 %, mutta aleni jälleen 1962 1.9 % ja v. 1963 1.5 %.

Perhelisää saaneet perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan v. 1963 eri läänien kesken sekä toiselta kaupunkien, kauppaloitten ja maalaiskuntien osalle edellisellä sivulla olevan taulukon osoittamalla tavalla.

Perhelisää saaneissa perheissä oli huollettavia lapsia kaikkiaan 370 901. Kun leskien ja työkyvyttömiä perheille maksettiin perhelisää toisesta lapsesta ja suurperheille neljänestä lapsesta lähtien, oli niiden lasten lukumäärä, joista perhelisää suoritettiin, kaikkiaan koko maassa 169 599 eli 8 094 pienempi kuin edellisenä vuonna. Näistä 131 633 lasta oli suurperheiden, 17 903 leskiperheiden ja 20 063 työkyvyttömiä perheenhuoltajien lapsia. Miten nämä lapset ja heistä maksetut perhelisät jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

varje år, men under redogörelseåret nedgick det något. Däremot har antalet änkefamiljer nedgått ända till år 1960. År 1961 steg antalet med 2.7 %, men nedgick åter år 1962 1.9 % och år 1963 med 1.5 %.

Antalet familjer med familjebidrag fördelade sig år 1963 efter antalet barn på olika län samt på städer, köpingar och landsbygd såsom tabellen på föregående sida visar.

Antalet barn i de familjer som erhållit familjebidrag var inalles 370 901. Då familjebidrag till änkefamiljer och familjer, vilkas försörjare blivit arbetsförmögna, erlågdes fr.o.m. det andra barnet och till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet, var antalet barn, för vilka familjebidrag erlades, inalles i hela landet 169 599 eller 8 094 mindre än föregående år. Därav tillhörde 131 633 stora familjer, 17 903 änkefamiljer och 20 063 arbetsförmögna familjeförsörjare. Huru dessa barn och de för dem erlagda familjebidragen fördelade sig på olika län, framgår av följande sammanställning.

Läni — Län	Lasten luku Antalet barn	%:ina väestöstä av befolk- ningen	I % lapsilisää saa- neista av dem, som erh. barnbidrag	Perhelisää jaettu — I fa- miljebidrag ut- delats 1000 mk
Uudenmaan — Nylands	9 691	1.1	4.3	472
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	15 994	2.4	8.5	721
Ahvenanmaa — Åland	208	1.0	4.1	9
Hämeen — Tavastehus	14 743	2.5	8.7	687
Kymen — Kymmene	7 406	2.1	7.4	350
Mikkelin — S:t Michels	10 011	4.3	13.4	450
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	14 441	7.1	20.0	664
Kuopion — Kuopio	15 210	5.6	16.9	684
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	11 410	4.6	14.0	516
Vaasan — Vasa	18 356	4.1	13.3	820
Oulun — Uleåborgs	33 693	8.1	21.7	1 574
Lapin — Lapplands	18 436	8.6	22.2	988
Koko maa — Hela landet	169 599	3.7	12.3	7 935

Maan itä- ja pohjoisosissa, Pohjois-Karjalan, Kuopion, Keski-Suomen, Vaasan, Oulun ja Lapin lääneissä, oli yhteensä lähes $\frac{2}{3}$ eli 65.8 % kaikista niistä lapsista, joista maksettiin perhelisää. Samoissa lääneissä oli myös eniten niitä lapsia, joista maksettiin sekä perhe- että lapsilisää. Pohjois-Karjalan, Oulun ja Lapin lääneissä runsaasti joka viidennestä lapsilisää saaneesta lapsesta suoritettiin lisäksi vielä perhelisää. Uudenmaan läänissä tällaisia lapsia oli varsin vähän; vain noin joka 23:n lapsilisää saaneesta lapsesta maksettiin perhelisää.

Nära $\frac{2}{3}$ eller 65.8 % av alla de barn, för vilka familjebidrag erlades, hörde hemma i östra och norra delarna av landet, i Norra Karelen, Kuopio, Mellersta Finlands, Vasa, Uleåborgs och Lapplands län. Samma län uppvisar även det största antalet sådana barn, för vilka såväl familje- som barnbidrag utgick. I Norra Karelen, Uleåborgs och Lapplands län erlades familjebidrag för drygt vart femte som erhöll barnbidrag. I Nylands län var antalet dylika barn tämligen ringa; där utgick familjebidrag för vart 23:e barn som erhöll barnbidrag.

Perhelisät suoritettiin niiden saajille pääasiassa ns. välillisinä luontoissuorituksina eli erilaisten esineiden ja tarvikkeiden hankintaan oikeuttavina osto-osoituksina, mutta osaksi myös varsinaisina luontoissuorituksina, so. asianomaisten sosiaalilautakuntien hankkimien tavaroiden muodossa. Seuraava yhdistelmä osoittaa eri suoritusmuotoihin vv. 1962—1963 käytettyjen varojen määrän.

Suoritusmuoto — Bidragsform	1962	1963	1962	1963
	1 000 mk		%	
Viljelysten edistäminen — Befrämjande av odlingar	740	781	8.9	9.8
Kotieläimet ja niiden rehu — Husdjur och foder	116	110	1.4	1.4
Asuin- ja talousrakennusten kunnostaminen — Iståndsättning av bostads- och ekonomibygnader	1 093	997	13.2	12.6
Sängyt ja vuodevaatteet — Sängar och sängkläder	4 126	3 961	49.7	49.9
Huonekalut — Möbler	576	528	7.0	6.7
Astiat ja muut taloustarvikkeet — Serviser och andra hushållsartiklar	700	685	8.4	8.6
Lasten vaatetustarvikkeet — Beklädnadsartiklar för barn	659	621	7.9	7.8
Elintarvikkeet — Livsmedel	2	6	0.0	0.1
Muut luontoissuoritukset — Andra naturaprestationer	285	240	3.4	3.0
Rahasuoritukset — Kontanter	5	6	0.1	0.1
Yhteensä — Summa	8 302	7 935	100.0	100.0

Familjebidragen utgick till sina mottagare huvudsakligen i form av s.k. indirekta naturaprestationer, dvs. i form av köpanvisningar som berättigade till anskaffning av bohag och förnödenheter av olika slag, men delvis även i form av varor, som anskaffats av vederbörande socialnämnder. Följande sammanställning visar hur mycket medel i olika form som utdelats åren 1962 och 1963.

Erityislapsilisät

Huhtikuun 1 p:nä 1961 voimaan tulleen erityislapsilisälain mukaan valtio suorittaa erityislapsilisää turvaamaan kaikkein vaikeimmissa olosuhteissa elävien lapsiperheiden ja lasten asemaa.

Erityislapsilisän saamisen yleisenä edellytyksenä on, että lapsi asuu Suomessa ja on kuutta-toista vuotta nuorempi. Milloin lapsi 16 vuotta täytettyään kuitenkin jatkaa koulunkäyntiään tai opintojaan, voidaan erityislapsilisää suorittaa siihen asti, kun hän täyttää 20 vuotta, jos hän ei muutoin saa koulunkäyntiään ja opintojaan varten vähintään vastaavan suuruista avustusta valtion tai muista varoista.

Erityislapsilisälain 3 §:ssä määritellään ne erityiset edellytykset, joiden perusteella erityislapsilisää voidaan suorittaa. Niiden mukaisesti erityislapsilisää suoritetaan:

- 1) lapsesta, jonka vanhemmat ovat kuolleet;
- 2) lapsesta, jonka vanhemmista toinen on kuollut ja toinen elää leskenä tai avioeron saaneena;
- 3) avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta a) jos hänelle elatusapua maksamaan sitoutunut tai siihen velvoitettu on kuollut jättämättä jäl-

Specialbarnbidragen

Enligt lagen om specialbarnbidrag, som trädde i kraft den 1 april 1961, erlägger staten specialbarnbidrag för tryggnad av de i de alla svåraste omständigheterna levande barnfamiljernas och barnens ställning.

En allmän förutsättning för erhållande av specialbarnbidrag är, att barnet bor i Finland och icke fyllt sexton år. Fortsätter barnet efter att ha fyllt 16 år emellertid sin skolgång eller sina studier, må specialbarnbidrag erläggas, intill dess barnet fyller 20 år, ifall det för sin skolgång eller sina studier inte annars av staten eller ur andra medel erhåller ett minst lika stort understöd.

I lagen om specialbarnbidrag 3 § specificeras de särskilda förutsättningar, under vilka specialbarnbidrag kan erläggas. Enligt dessa utgår specialbarnbidrag:

- 1) för barn, vars bägge föräldrar är döda;
- 2) för barn, av vilkas föräldrar den ena är död och den andra lever som änka eller änklings eller som fränskild;
- 3) för barn utom äktenskap, om a) den, som förbundit sig eller förpliktats att erlägga underhållsbidrag, avlidit utan att efterlämna tillgångar

keensä elatusvelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavia varoja tai b) jos lapselle ei ole voitu elatusapua sopimuksella tai tuomiolla vahvistaa; sekä

4) lapsesta, jonka vanhemmat tai toinen heistä saa kansaneläkelain mukaista kansaneläkettä.

Edellytyksenä erityislapsilisän myöntämiselle edellä mainituissa tapauksissa on sitä paitsi, että lapselle ja hänen vanhemmilleen pantujen vero-äyrien luku ei ylitä valtioneuvoston vahvistamaa määrää.

Erityislapsilisää suoritetaan lisäksi kotona tai muutoin yksityiskodissa hoidettavasta lapsesta, joka ruumiillisen tai sielullisen vajavuuden, sairauden tahi vamman johdosta on jatkuvasti siinä määrin avuton, että hän tarvitsee pysyvää silmäläpitoa ja hoitoa. Erityislapsilisän suorittamisen taloudellisena edellytyksenä on näissä tapauksissa vain erityislapsilisälain 1 §:n yleissäännös, jonka mukaan erityislapsilisän suorittaminen edellyttää, että erityinen taloudellinen tuki on tarpeen lapsen elatuksen, hoidon ja kasvatuksen turvaamiseksi.

Valtion tai kunnan kustannuksella laitoksessa tai muualla hoidettavana olevasta lapsesta ei erityislapsilisää suoriteta.

Tiedot erityislapsilisää saaneiden lasten määrästä suoritamisperusteen mukaan perustuvat sosiaalilautakunnilta vuoden viimeiseltä neljännekseltä saatuihin ilmoituksiin. Tämän mukaan v. 1963 myönnettiin erityislapsilisää 43 270 nostajan välityksellä 84 614 lapselle.

Seuraavassa taulukossa on esitetty, millä perusteella erityislapsilisää on myönnetty.

Suurin osa lapsista, 44.8 %, on saanut erityislapsilisää sillä perusteella, että vanhemmat ovat saaneet kansaneläkettä. Maalaiskunnissa näiden tapausten osuus oli 49.6 %, sen sijaan kaupungeissa ja kauppaloissa vain 28.2 %. Toiseksi suurimman ryhmän, 41.9 %, muodostavat puoli-orvot lapset, kaupungeissa ja kauppaloissa 54.7 % ja maalaiskunnissa 38.3 %. Lapsen avuttomuuden perusteella myönnettiin erityislapsilisää 8.4 %:lle, kaupungeissa ja kauppaloissa 11.3 %:lle ja maalaiskunnissa 7.5 %:lle.

Edelliseen vuoteen verrattuna vanhemmista johtuvan perusteen nojalla erityislapsilisää saaneiden lasten luku on alentunut 0.9 %, mutta lapsen oman avuttomuuden perusteella saaneiden luku noussut 8.6 %.

för försörjningspliktens fullgörande eller b) om underhållsbidrag för barnet icke kunnat i avtal eller genom dom fastställas; samt

4) för barn, vars föräldrar eller den ena av dem åtnjuter enligt folkpensionslagen utgående folkpension.

En förutsättning för beviljande av specialbarnbidrag i förutnämnda fall är dessutom, att icke barnet och dess föräldrar påförda skattören överstiger ett av statsrådet fastställt antal.

Specialbarnbidrag utgår dessutom till hemma eller eljest i enskilt hem vårdat barn, som till följd av kroppslig eller själslig defekt, sjukdom eller skada varaktigt är så hjälplöst, att det är i behov av ständig uppsikt och vård. Som en ekonomisk förutsättning för erläggande av specialbarnbidrag gäller i dessa fall endast den allmänna bestämmelse i 1 § lagen om specialbarnbidrag, enligt vilken erläggandet av specialbarnbidrag förutsätter, att ett särskilt ekonomiskt stöd är behövt för att barnets försörjning, vård och uppfostran skall kunna tryggas.

Specialbarnbidrag utgår inte för barn, som vårdas i anstalt eller annorstädes på statens eller kommunens bekostnad.

Uppgifterna om antal barn, som erhållit specialbarnbidrag, enligt grunden för erläggandet baserar sig på de av socialnämnderna erhållna meddelandena för årets sista kvartal. Enligt detta beviljades under år 1963 specialbarnbidrag för 84 614 barn genom förmedling av 43 270 lyftare.

I följande tabell har redovisats, på vilken grund specialbarnbidrag beviljats.

Största delen av barnen, 44.8 %, har erhållit specialbarnbidrag på grund av att föräldrarna lyft folkpension. I landskommunerna utgjorde andelen av dessa fall 49.6 %, i städerna och köpingarna däremot endast 28.2 %. Den näst största gruppen, 41.9 %, utgjordes av de barn, vilka endast hade den ena av föräldrarna i livet, i städerna och köpingarna 54.7 % och i landskommunerna 38.3 %. På grund av barnets hjälplöshet beviljades specialbarnbidrag för 8.4 %, i städerna och köpingarna 11.3 % och i landskommunerna 7.5 %.

I jämförelse med föregående år har antalet barn, som erhållit specialbarnbidrag på grund beroende av föräldrarna, nedgått med 0.9 %, men antalet barn, som beviljats specialbarnbidrag på grund av barnets egen hjälplöshet stigit med 8.6 %.

Peruste, millä erityislapsilisää myönnetty — Grunden för erläggande av specialbarnbidrag

Peruste — Grunden	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa
<i>Vanhemmista johtuva — Beroende av föräldrarna</i>	16 744	60 790	77 534	88.7	92.5	91.6
täysiorpous — båda föräldrarna döda	236	837	1 073	1.2	1.3	1.3
puoliorpous — ena av föräldrarna död	10 329	25 184	35 513	54.7	38.3	41.9
au-lapsen elatusavun puuttuminen — intet underhållsbidrag för barn utom äktenskap	860	2 163	3 023	4.6	3.3	3.6
vanhempien kansaneläke — föräldrarnas folkpension	5 319	32 606	37 925	28.2	49.6	44.8
<i>Lapsen avuttomuudesta johtuva — Beroende av barnets hjälplöshet</i>	2 138	4 942	7 080	11.3	7.5	8.4
sokeus — blindhet	37	67	104	0.2	0.1	0.1
kuurous — dövhet	176	204	380	0.9	0.3	0.5
häiriintynyt liikuntakyky — nedsatt rörelseförmåga	290	570	860	1.5	0.9	1.0
kaatumatauti — epilepsi	97	262	359	0.5	0.4	0.4
vajaamielisyys tai mielitauti — psykisk efterblivenhet eller sinnessjukdom	814	2 215	3 029	4.3	3.4	3.6
sokeritauti — sockersjuka	419	935	1 354	2.2	1.4	1.6
sydänvika — hjärtfel	29	92	121	0.2	0.1	0.1
keuhkoastma — astma	27	131	158	0.1	0.2	0.2
aivovaurio — hjärnskada	14	48	62	0.1	0.1	0.1
muu avuttomuus — annan hjälplöshet	235	418	653	1.3	0.6	0.8
Kaikkiaan — Inalles	18 882	65 732	84 614	100.0	100.0	100.0

Erityislapsilisää on kahta eri suuruusluokkaa. Pienemmän määrä on 144 mk ja suuremman 288 mk vuodessa lasta kohti. Suurempi erityislapsilisä suoritetaan täysiorvosta lapsesta sekä kotona hoidettavasta avuttomasta lapsesta. Kaikista muista erityislapsilisään oikeutetuista lapsista suoritetaan 144 mk vuodessa. Erityislapsilisinä jaettujen valtion varojen määrä oli v. 1963 13.38 milj. mk.

Miten erityislapsilisää saaneet lapset ja heistä maksetut erityislapsilisät jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Väkilukuun ja lapsilisää saaneisiin verrattuna oli erityislapsilisää saaneita lapsia eniten maan itä- ja pohjoisosissa, Pohjois-Karjalan, Oulun, Lapin ja Kuopion lääneissä. Kun Uudenmaan läänissä lapsilisää saaneista lapsista sai erityislapsilisää 3.2 %, oli vastaava osuus Pohjois-Karjalan läänissä 9.7 % koko maan osuuden ollessa 6.1 %. Erityislapsilisää saaneita lapsia tuli keskimäärin 2 nostajaa kohti vaihdellen maan eteläosissa alle 2:sta pohjois- ja itäosissa yli 2:een.

Specialbarnbidrag finns i två storleksklasser. Det mindre bidragets belopp är 144 mk och det större 288 mk per år och barn. Det större specialbarnbidraget utgår för helt föräldralöst barn samt hjälplöst barn, som skötes hemma. För alla andra till specialbarnbidrag berättigade barn utbetalas 144 mk i året. I specialbarnbidrag utdelades ur statsmedel under år 1963 13.38 milj. mk.

Hur de barn, som erhållit specialbarnbidrag och för dem utbetalade specialbarnbidrag fördelade sig på de olika länen, framgår av följande sammanställning.

Jämfört med folkmängden och de barn som erhållit barnbidrag, fanns de flesta barn, som erhållit specialbarnbidrag i landets östra och norra delar, Norra Karelen, Uleåborgs, Lapplands och Kuopio län. Då av de barn, som erhöill barnbidrag i Nylands län, 3.2 % fick specialbarnbidrag, var motsvarande andel i Norra Karelen län 9.7 %, andelen i hela landet utgjorde 6.1 %. Av de barn, som erhöill specialbarnbidrag, kom i medeltal 2 på varje person, som lyfter bidragen, varierande i landets södra delar under 2 och norra och östra delar över 2.

Lääni — Län	Eryityslapsi- lisan nostajia Antalet per- soner, som lyft special- barnbidrag	Lasten luku Antal barn	%:ina — väestöstä av befolk- ningen	I % lapsillisää saaneista av dem, som erh. barnbidrag	Eryityslapsi- lisää jaettu I specialbarn- bidrag utdelats 1 000 mk
Uudenmaan — Nyländs	4 423	7 146	0.8	3.2	1 165
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs ..	5 259	9 167	1.4	4.9	1 464
Ahvenanmaa — Åland	116	176	0.8	3.5	28
Hämeen — Tavastehus	4 751	8 150	1.4	4.8	1 307
Kymen — Kymmene	2 431	4 198	1.2	4.2	678
Mikkelin — S:t Michels	2 473	4 864	2.1	6.5	774
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	3 251	6 981	3.4	9.7	1 101
Kuopion — Kuopio	3 564	7 515	2.8	8.3	1 174
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	2 853	5 491	2.2	6.8	867
Vaasan — Vasa	4 885	9 541	2.1	6.9	1 496
Oulun — Uleåborgs	6 223	14 403	3.5	9.3	2 242
Lapin — Lapplands	3 041	6 982	3.3	8.4	1 081
Koko maa — Hela landet	48 270	84 614	1.9	6.1	13 377

Asumistuki ja perheenasuntoavustus

Asumistukea, samoin kuin aikaisemmin perheenasuntoavustuksia myönnetään valtion varoista vähävaraisten lapsiperheiden asumiskustannusten alentamiseksi ja asumistason kohottamiseksi. Tavoitteeksi on otettu se, että lapsiperheet voisivat asua samalla tavoin kuin väestö keskimäärin. Lapsiperheiden asumistukea koskevat säännökset sisältyvät nykyisin voimassa olevaan joulukuussa 1961 annettuun lakiin.

Mainitussa laissa määritellään tarkemmin, mitkä ovat vaatimukset asumistuen myöntämiselle. Niitä on myös selostettu edellisessä vuosikerrassa.

Asumistukea ei suoriteta perheelle, joka jatkuvasti saa pääasiallisen toimeentulonsa huoltoapuna.

V:n 1963 aikana myönnettiin asumistukea yhteensä 4 545 perheelle, joista 2 101 perhettä oli jatkotapauksia vuodelta 1962. Tarkoituksena on vuosittain käsitellä tilastollisesti ainoastaan niitä perheitä koskevat tiedot, jotka sanottuna vuonna ovat ensimmäisen kerran saaneet asumistukea. Koska asumistuen saajia koskeva tilasto on kuitenkin nyt ensimmäisen kerran ollut konekäsitelyn alaisena, on katsottu aiheelliseksi ulottaa se koskemaan kaikkia vuonna 1963 asumistukea saaneita perheitä.

V. 1963 asumistukea saaneista perheistä asui kaupungeissa 4 055, kauppaloissa 289 ja maalaiskunnissa 201. Perheissä oli yhteensä 24 043 henkilöä ja tukeen oikeuttavia lapsia 14 754

Bostadsbidrag och familjebostadsunderstöd

Bostadsbidrag, liksom tidigare familjebostadsunderstöd beviljas ur statsmedel för nedbringandet av mindre bemedlade barnfamiljers bostadskostnader och för höjandet av boende nivån. Som mål har uppställts, att barnfamiljerna skulle beredas möjlighet till samma bostadsstandard som befolkningen i genomsnitt. Bestämmelser rörande bostadsbidrag för familjer med barn ingår i den nugällande lagen utfärdad i december 1961.

I den omnämnda lagen preciseras närmare, vilka är fordringar för beviljandet av bostadsbidrag. Dessa har redogjorts även i föregående årgång.

Bostadsbidrag erlagges inte till familj, som fortgående erhåller sin huvudsakliga utkomst i form av socialhjälp.

Under år 1963 beviljades bostadsbidrag åt sammanlagt 4 545 familjer, varav 2 101 familjer var fortsatta fall från år 1962. Avsikten är att årligen statistiskt behandla uppgifter endast rörande de familjer, vilka under nämnda år för första gången erhållit bostadsbidrag. Emedan statistiken angående bostadsbidragstagare nu likväl för första gången varit föremål för maskinbehandling, har det ansetts befogat att utsträcka den att omfatta alla de familjer, som under år 1963 fått bostadsbidrag.

Av de familjer, som år 1963 erhållit bostadsbidrag, bodde 4 055 i städerna, 289 i köpingarna och 201 i landskommunerna. Familjerna bestod av sammanlagt 24 043 medlemmar och 14 754 barn, berättigade till bidrag.

Tietoja sosiaaliryhmittäin¹⁾ — Uppgifter enligt socialgrupp¹⁾

	Sosiaaliryhmä — Socialgrupp				Tuntematon Okänd	Yhteensä Summa
	I	II	III	IV		
Perheen päämiesten jakautuma, % — Huvudmännens fördelning, %	1.3	18.8	58.7	17.2	4.0	100.0
Perheen keskimääräiset kuukausitulot, mk — Familjens genomsnittliga månadsinkomster, mk .	766	654	589	534	522	591
Lasten lukumäärä keskimäärin — Antal barn i genomsnitt	3.8	3.4	3.3	3.5	3.4	3.4
Henkilöitä keskimäärin huonetta kohti — Personer i genomsnitt per rum	1.4	1.5	1.5	1.5	1.4	1.5
Vuokran osuus tuloista % — Hyrans andel av inkomsterna i %						
ennen tukea — före understödet	37.5	38.6	38.7	40.6	45.8	39.3
tuen jälkeen — efter understödet	21.9	22.3	22.8	23.4	26.1	22.9

¹⁾ Helsingin kaupungin tilastotoimiston käyttämä sosiaaliryhmitys — ¹⁾ Den av Helsingfors stads statistiska byrå använda socialgrupperingen

Asumistukea saaneet perheet jakaantuivat perheen kuukausitulojen mukaan seuraavasti.

De familjer, som erhållit bostadsbidrag, fördelade sig enligt familjens månadsinkomster på följande sätt.

Kuukausiansiot Månadsinkomster mk	Perheiden lukumäärä Antal familjer	%
— 400	661	14.5
401— 600	2 108	46.4
601— 800	1 233	27.1
801—1 000	440	9.7
1 001—	103	2.3
	4 545	100.0

Tapauksia, joissa perheen ainoana palkansääjajana oli mies, oli 2 345 eli 51.6 % kaikista. Vastavaat prosenttiluvut sosiaaliryhmittäin olivat 62.3, 61.1, 54.4, 37.7 ja 21.3. Vaimo oli ainoana palkansääjajana 453 perheessä eli 10.0 %:ssa tapauksista. Perheitä, joissa huoltajia oli vain yksi, oli 807 eli 17.8 %.

Asumistukea saaneista perheistä 49.6 % asui aravalainoitetuissa kerros- tai omakotitaloissa. Kerrostaloasunnoissa asui kaikkiaan 83.0 % perheistä. Keskimääräinen huoneistoala kaikissa asunnoissa oli 63.3 m².

Huoneiston kokonaisvuokra lämmityskuluineen oli asuntoa kohti 220 mk kuukaudessa. Keskimääräinen neliömetrivuokra kuukaudessa lämmityskuluineen oli eri asuntotyypeissä seuraava.

I 2 345 eller 51.6 % av alla var mannen den enda löntagaren i familjen. Motsvarande procenttal enligt socialgrupp var 62.3, 61.1, 54.4, 37.7 och 21.3. Hustrun var den enda löntagaren i 453 familjer eller 10.0 % av fallen. Familjer, vilka endast hade en försörjare, var 807 eller 17.8 %.

Av de familjer som åtnjöt bostadsbidrag bodde 49.6 % i aravelånade vånings- eller egnahemshus. I våningshusbostäder bodde inalles 83.0 % av familjerna. Den genomsnittliga lägenhetsytan i alla bostäder var 63.3 m².

Den totala hyran inkl. värmekostnader var per bostad 220 mk/mån. Den genomsnittliga hyran per kvadratmeter och månad inklusive värmekostnader var i olika bostadstyper som följer.

	Asuntojen lukumäärä Antal bostäder	Keskim. neliometri- vuokra — Genom- snittl. kvadrat- meterhyra, mk
Aravakerrostalot — Aravavåningshus	2 162	3.29
Aravaomakotitalot — Aravaegnahemshus	94	2.92
Muut kerrostalot — Övriga våningshus	1 610	3.96
Muut omakotitalot — Övriga egnahemshus	679	2.97
Yhteensä — Summa	4 545	3.47

Vastaavasti keskimääräinen neliömetrivuokra lämmityskuluineen jakaantui keskus- ja uuni- lämmitystaloissa seuraavasti.

I motsvarande grad fördelades den genomsnittliga hyran per kvadratmeter inklusive värme- kostnader i centralvärme- och ugnsvärmehus på följande sätt.

	Asuntojen lukumäärä Antal bostäder	Keskim. neliometri- vuokra — Genom- snittl. kvadrat- meterhyra, mk
Keskuslämmitystalot — Centralvärmehus	4 360	3.52
Uunilämmitystalot — Ugnsvärmehus	185	2.47
Yhteensä — Summa	4 545	3.47

Asumistukea saaneista perheistä 61.3 % asui v. 1960 tai sen jälkeen valmistuneissa taloissa, 4.9 % asui 1940-luvulla valmistuneissa ja 29.3 % 1950-luvulla valmistuneissa taloissa. V. 1939 tai sitä ennen valmistuneissa taloissa asui 4.5 % asumistukea saaneista. Keskimääräinen neliömetrivuokra v. 1948 tai sitä ennen valmistuneissa taloissa oli 3.00 mk sekä v. 1949 tai sen jälkeen valmistuneissa taloissa, jotka eivät olleet aravalainoitettuja, 3.82 mk.

Asumistuen keskimääräinen suuruus kuukaudessa perhettä kohti oli 89.29 mk.

Asumistukea koskevan lain 12 §:n perusteella myönnettiin v:n 1963 aikana perheenasuntoavustusta 715 vuokra-asunnossa asuvalle perheelle ja 167 omakotitalon omistajalle.

Asumistukien ja perheenasuntoavustusten maksamiseen käytettiin vuoden 1963 aikana varoja yhteensä 4.35 milj. mk, josta omakotitalon omistajille maksettujen perheenasuntoavustusten osuus oli 0.04 milj. mk.

Ammattiopintoavustukset

Ammattiopintojen avustuslain mukaan, joka tuli voimaan v:n 1945 alusta, myönnetään valtion varoista nuorille vähävaraisille henkilöille ammattiopintojen tukemiseksi apurahoja ja opintolainoja sekä sairausavustusta. Apurahan ja opintolainan saannin edellytyksenä on mm., että asianomainen

Av de familjer, som åtnjöt bostadsbidrag, bodde 61.3 % i hus, som färdigställt år 1960 eller senare, 4.9 % bodde i hus färdigställda på 1940-talet och 29.3 % i hus som färdigställda på 1950-talet. I år 1939 eller därförinnan färdigställda hus bodde 4.5 % av bostadsbidragstagarna. Den genomsnittliga hyran per kvadratmeter i hus, färdigställda år 1948 eller därförinnan utgjorde 3.00 mk samt i hus, färdigställda år 1949 eller därefter, vilka inte var aravabelånade 3.82 mk.

Bostadsbidragets genomsnittliga storlek per familj och månad utgjorde 89.29 mk.

Med stöd av § 12 i lagen angående bostadsbidrag beviljades under år 1963 familjebostadsunderstöd åt 715 familjer i hyresbostäder och åt 167 ägare av egnahemshus.

I bostadsbidrag och familjebostadsunderstöd utbetalades under år 1963 sammanlagt 4.35 milj. mk, varav 0.04 milj. mk utgjorde familjebostadsunderstöd som erlades till ägare av ägnahemshus.

Understöden för yrkesstudier

Enligt lagen om understöd för yrkesstudier, som trädde i kraft från början av år 1945, beviljas av statsmedel åt unga mindrebemedlade personer för yrkesstudier bidrag, studielån samt sjukdomsunderstöd. Förutsättning för erhållande av bidrag och studielån är bl.a. att vederbörande

- 1) ei ole täyttänyt 24 vuotta;
- 2) on aikomalleen ammattialalle sopiva;
- 3) voi todennäköisesti saada suunnitellulla ammattialalla toimeentulonsa;
- 4) on hyväksytty tai voidaan hyväksyä oppilaaksi ammattioppilaitokseen, erikoiskursseille tai oppipaikkaan.

Apuraha voidaan myöntää myös leski- ja avioeron saaneelle vaimolle sekä 24 vuotta täyttäneelle muullekin henkilölle, jos viimeksi mainitun ammattiopinnot ovat kesken tai jos ne ovat viivästyneet sairauden, asevelvollisuuden suorituksen tai muun pätevän syyn takia.

Henkilölle, joka tämän lain nojalla myönnetyn apurahan tai opintolainan turvin on hankkinut itselleen tarpeellisen ammattitaidon, voidaan eräissä tapauksissa valtion varoista myöntää avustusta ansiotyössä tarvittavien työvälineiden hankkimista varten.

Apurahan saajalle voidaan lisäksi eri hakeuksesta myöntää opintoaikana syntyneestä sairaudesta tai ruumiinvammasta aiheutuneisiin menoihin kohtuullinen korvaus, mikäli näitä menoja ei korvata muun lain nojalla.

Opintolainaa myönnetään sekä ammattiopintoja että korkeakouluopintoja varten. Opintolaina voidaan tarvittaessa myöntää myös apurahan saajalle. Laina on koroton.

Ammattiopintojen tukemiseksi on vv. 1945—1963 myönnetty apurahoja ja opintolainoja seuraavasti.

Vuosi — År	Opiskelijoiden luku, jotka ovat saaneet — Antal studerande, som beviljats		Myönnettyjä — Beviljade apurahoja stipendier — opintolainoja studielån	
	apurahoja stipendier	opintolainoja studielån	milj. mk	
1945	7 745	1 620	0.53	0.18
1950	9 508	3 177	1.93	0.79
1955	8 563	3 636	2.16	1.11
1960	13 921	6 069	3.19	1.55
1961	13 064	6 168	3.13	1.65
1962	12 198	5 697	2.85	1.49
1963	13 228	6 530	3.24	1.70

V. 1963 oli opintolainojen keskimääräinen suuruus 260 mk ja apurahojen 245 mk. V. 1962 vastaavat luvut olivat 261 ja 233 mk. On huomattava, että apuraha samoin kuin lainakin normaalisti myönnetään koko jäljellä olevaksi opiskeluaikaksi, mikä keskimäärin on pitempi kuin vuosi, ehkä noin 1½—2 vuotta.

- 1) icke fyllt 24 år;
- 2) är lämplig för det yrkesområde han ämnar välja;
- 3) sannolikt kan erhålla sin utkomst på sagda yrkesområde;
- 4) är godkänd eller kan godkännas som elev i yrkesläroanstalt, specialkurs eller på läroplats.

Bidrag kan även beviljas åt änka och fränskild kvinna samt person, som fyllt 24 år, om dennes yrkesstudier icke är avslutade eller om de till följd av sjukdom eller fullgörande av värnplikt eller annan giltig orsak fördröjts.

Person, vilken med hjälp av bidrag eller studielån, som beviljats i stöd av denna lag, förvärvat nödig yrkeskunskap, kan för anskaffning av arbetsredskap i vissa fall tilldelas understöd ur statsmedel.

Bidragstagare kan ytterligare på därom gjord särskild ansökan beviljas skäligt understöd för bestridande av utgifter, som förorsakats av under studietiden ådragen sjukdom eller kroppsskada, därest icke dessa utgifter ersätts med stöd av annan lag.

Studielån beviljas såväl för yrkesstudier som för studier vid högskola. Vid behov kan studielån beviljas även bidragstagare. Lånet är räntefritt.

För stödjande av yrkesstudier har understöd och studielån beviljats under åren 1945—1963 som följer.

År 1963 var studielånen i medeltal 260 mk och understöden 245 mk. År 1962 var motsvarande medeltal 261 och 233 mk. Härvid bör beaktas, att såväl understödet som lånet beviljas i normala fall för hela den återstående studietiden, som i medeltal är längre än ett år, möjligen ca 1½—2 år.

Invalidihuolto

Invalidihuoltoa annetaan v:n 1947 alusta voimaan tulleen lain mukaan invalidille hänen työ- ja toimintakykynsä sekä ansiomahdollisuuksiensa parantamiseksi. Invalidilla tarkoitetaan henkilöä, jonka työ- ja toimintakyky jonkin elimen puuttumisen tai toimintavajavuuden vuoksi on pysyvästi siinä määrin puutteellinen, että hänellä on siitä olennaista haittaa jokapäiväisessä elämässään tai toimeentulonsa hankkimisessa. Invalidihuoltona annetaan lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa.

Lääkintähuollon tarkoituksena on invalidin työ- ja toimintakyvyn palauttaminen tai jatkuvan huonontumisen ehkäiseminen ja siihen kuuluu: 1) sairaalahoidon tarpeellisine jälkihoitoinnein, 2) tarpeellisten tekojäsenten, tukisidosten, invalidipyörien ja muiden sellaisten apuneuvojen antaminen invalidille omaksi tai käytettäväksi sekä niiden korjaaminen ja uusiminen, 3) invalidin työkyvyn säilyttämiseksi tarpeellisten lääkeaineiden antaminen sekä 4) korvaus lääkintähuollon saamiseksi tarpeellisten matkojen kustannuksista. Kuinka monelle invalidille on vv. 1947—1963 myönnetty erilaatuista lääkintähuoltoa, selviää seuraavasta.

Vuosi — År

1947	533
1950	766
1955	1 228
1960	2 712
1961	2 660
1962	2 964
1963	1 990

Koulutuksena annetaan pohja- ja ammattikoulutusta sekä taloudellista tukea yleiskoulutusta varten. Pohjakoulutuksen tarkoituksena on oppivelvollisuuslainsäädännössä edellytettyjen tietojen ja taitojen antaminen invalidille. Ammattikoulutusta annetaan yleisessä alemman asteisessa ammattioppilaitoksessa, erityisessä invalidien oppilaitoksessa, koulutusta varten järjestetyillä kursseilla tai sopivassa yrityksessä, laitoksessa tai taloudessa. Erityisen lahjakkaalle varattomalle tai vähävaraiselle invalidille voidaan antaa apuraha ja koroton laina yleiskoulutuksen hankkimiseksi ylemmän asteisessa ammattioppilaitoksessa, oppi- ja korkeakoulussa.

Invalidvården

Invalidvård gives enligt lag som trätt i kraft sedan början av år 1947 åt invalider i syfte att förbättra deras arbets- och verksamhetsförmåga samt deras förvärvsmöjligheter. Med invalid avses person, vars arbets- och verksamhetsförmåga genom att något organ saknas eller fungerar bristfälligt, varaktigt är i så hög grad nedsatt, att han har väsentligt men därav i sitt dagliga liv och i arbetet för sin utkomst. Invalidvård består av medicinalvård, utbildning och arbetsvård.

Ändamålet med medicinalvården är att återställa invalids arbets- och verksamhetsförmåga eller förhindra dess fortsatta försämring och den omfattar: 1) sjukhusvård jämte nödig eftervård, 2) utgivning av nödiga proteser, stödförband, invalidvelocipeder och andra sådana hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt samt reparation och förnyande av sådana, 3) läkemedel, vilka är nödiga för bevarandet av invalidens arbetsförmåga samt 4) ersättning för resor, vilka är erforderliga för erhållande av medicinalvård.

Huru många invalider, som under åren 1947—1963 erhållit medicinalvård av olika slag, framgår av följande.

Invalideja, joille on annettu — Antal invalider, som erhållit
sairaalahoitoa sjukhusvård proteesi, invalidivaunu yms. — protes, invalidvagn m.m.d. lääkkeitä¹ läkemedel

1947	533	1 010	6
1950	766	1 579	376
1955	1 228	2 576	802
1960	2 712	3 980	1 563
1961	2 660	4 173	1 845
1962	2 964	3 981	2 423
1963	1 990	3 943	2 109

Utbildning gives i form av elementar- och yrkesutbildning samt ekonomiskt stöd för allmän utbildning. Ändamålet med elementarutbildningen är att bibringa invaliden de kunskaper och färdigheter, som förutsättes i lagstiftningen om läroplikt. Yrkesutbildning meddelas i allmän yrkesläroanstalt av lägre grad, i särskild läroanstalt för invalider, vid för ändamålet anordnade kurser eller i företag, inrättning eller hushåll som är härför lämpligt. Särskilt begåvad medelös eller mindrebemedlad invalid kan tilldelas stipendium eller räntefritt lån ur statens medel för förvärvande av allmän utbildning i yrkesläroanstalt av högre grad, läroverk och högskola.

Jos 16 vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on velvollinen huolehtimaan, tahti invalidin aviovaimo tai työkyvytön aviomies jäävät invalidin ammattikoulutuksen takia koulutuksen aikana tarpeellista toimeentuloa vaille, maksetaan heille hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa. Vv. 1947—1963 on koulutusta myönnetty seuraavassa laajuudessa.

Vuosi — År	Invalideja, joille pohjakoulutus elementarutbildning	on myönnetty — ammattikoulutus yrkesutbildning	Antal invalider åt vilka beviljats yleiskoulutusta varten för allmän utbildning		huoltorahaa perhettä varten vårdpenning för familjen
			apuraha stipendier	opintolaina studielån	
1947	90	315	21	13	13
1950	97	511	36	17	17
1955	78	747	47	28	71
1960	57	829	54	48	61
1961	38	826	44	34	47
1962	47	708	51	39	47
1963	50	762	50	43	61

I fall barn under 16 år, om vilket invalid äger draga försorg, eller invalids maka eller till arbete oförmögna maka till följd av invalidens yrkesutbildning under tiden för utbildningen saknar erforderlig utkomst, utbetalas till dem på ansökan av statens medel försörjningspenning. Under åren 1947—1963 har skolning givits i följande utsträckning.

Työhuoltoon kuuluu paitsi invalidien työnvälitys ja muu työhönsijoitus myös invalidien elinkeinon ja ammatin harjoittamisen tukeminen helpottamalla invalidien työväline- ja raaka-ainehankintoja sekä edistämällä heidän valmistamiensa tuotteiden myyntiä ja antamalla invalidille työvälineitä ja -koneita käytettäväksi tahti avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten. V. 1955 oli invalidien työnvälitystoimistoissa työnhakijoita 3 782, joista 57.5 % eli 2 173 sijoitettiin työhön. V. 1960 vastaavat luvut olivat 5 319 työnhakijaa ja 3 893 työhön sijoitettua eli 73.2 %. V. 1963 työnvälityshakemusten luku oli 8 586 eli 80.7 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijoista sijoitettiin työhön 41.5 % eli 3 559, mikä luku on 1.5 % pienempi kuin v. 1962. Työhuoltona annettiin avustuksia ja lainoja eri vuosina seuraavasti.

Till arbetsvården hör utom invalidernas arbetsförmedling och annan placering i arbete även stödandet av invalidernas närings- eller yrkesutövning genom att underlätta invalidernas arbetsredskaps- och råvaruanskaffningar samt genom att främja försäljningen av deras produkter och genom att ställa arbetsredskap och -maskiner till invalidernas förfogande eller bevilja understöd eller räntefria lån för anskaffning av sådana och av råvaror samt för grundande av egna företag. År 1955 var antalet arbetssökande i invalidernas arbetsförmedlingsanstalter 3 782, av vilka 57.5 % eller 2 173 placerades i arbete. År 1960 var motsvarande tal 5 319 arbetssökande och 3 893 eller 73.2 % placerade i arbete. År 1963 var antalet arbetssökande 8 586 eller 80.7 % större än föregående år. Av dessa placerades i arbete 41.5 % eller 3 559, vilket tal är 1.5 % mindre än år 1962. Som arbetsvård beviljades understöd och lån under de olika åren på följande sätt.

Vuosi — År	Invalideja, joille työhuoltona annettiin Antal invalider, som erhållit som arbetsvård	
	avustusta understöd	lainaa lån
1947	103	84
1950	274	121
1955	403	153
1960	313	196
1961	195	164
1962	199	144
1963	161	150

Invalidihuoltotoimintaan sekä invalideille myönnettyihin lainoihin on vv. 1950—1963 käytetty valtion varoja seuraavat määrät. Invalidihuollon menoihin sisältyvät myös hallintomenot.

Vuosi — År	Invalidihuollon aiheuttamat menot	Invalideille myön-
	Utgifter för invalidvård	netyt lainat
	milj. mk	Åt invalider beviljade lån
		1 000 mk
1950	1.61	55
1955	4.65	108
1960	8.70	152
1961	8.83	149
1962	8.76	132
1963	9.60	130

Åren 1950—1963 användes statens medel till invalidvårdsverksamheten och till lån åt invalider följande belopp. I utgifterna för invalidvården ingår även förvaltningskostnaderna.

Invaldiraha

Invaldirahalaki tuli voimaan v:n 1952 alusta. Sen mukaan on invalidirahaan oikeutettu sellainen invalidi, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$:lla ja joka itsensä ja perheensä elättämiseksi tekee kykyjensä mukaista työtä. Milloin perheen huoltovelvollisuus tai erittäin painavat syyt muutoin sitä vaativat, voidaan invalidiraha poikkeuksellisesti myöntää myös sellaiselle invalidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta kuitenkin vähintään $\frac{1}{2}$.

Invaldirahan määrä oli v:n 1963 viimeisellä neljänneksellä:

- 1) sokealle invalidille, jolta puuttuu suuntausnäkö hänelle tuntemattomassa paikassa, 405 mk,
- 2) muulle invalidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$, 282 mk sekä
- 3) invalidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta vähintään puolet, 204 mk.

Edellä mainitut uudet markkamäärät tarkistetaan valtion eläkkeiden tarkistamisesta v. 1960 annetun lain mukaisesti.

Invaldiraha voidaan kuitenkin myöntää pienempänäkin invalidin iän, hänen työnsä vähäisyyden tai muun sellaisen syyn takia tahi sillä perusteella, että hän saa vammansa johdosta eläkettä, elinkorkoa tai muuta korvausta.

Vv. 1952—1963 on valtion varoista vuosittain myönnetty uusia invalidirahoja seuraavalle määrälle invalideja. Alempana esitetty invalidirahojen määrä tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa jaettuja invalidirahoja.

Invalidpenningen

Lagen om invalidpenning trädde i kraft från början av år 1952. Enligt denna lag är en invalid berättigad till erhållande av invalidpenning, i fall dennes arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$ och som för sin och sin familjs utkomst enligt förmåga utför arbete. Då försörjningsplikt mot familj eller särskilt vägande skäl så kräver, kan invalidpenning undantagsvis beviljas även åt en sådan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften.

Invalidpenningens belopp var under årets 1963 sista kvartal:

- 1) för en blind invalid, som saknar ledsyn på för honom obekant plats, 405 mk,
- 2) för annan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$, 282 mk och
- 3) för invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften, 204 mk.

Ovannämnda nya markbelopp justeras i enlighet med lagen om justering av statens pensioner av år 1960.

Invalidpenning kan dock utgå med mindre belopp på grund av invalidens ålder, hans ringa arbete eller annan sådan orsak eller på grund därav, att han till följd av sin skada åtnjuter pension, livränta eller annan ersättning.

Under åren 1952—1963 har ur statsmedel årligen beviljats invalidpenning åt följande antal nya invalider. Nedan framställda invalidpenningsbelopp avser totalbeloppet, som använts under året.

Vuosi — År	Invalidien luku, joille invalidirahaa on myönnetty — Antal invalider, som beviljats invalidpenning	Invalidirahojen vuotuinen kokonaismäärä — Årliga totalbeloppet av invalidpenning
		milj. mk
1952	2 463	2.05
1955	1 252	3.87
1960	1 547	7.01
1961	1 470	7.42
1962	1 675	8.61
1963	1 535	10.47

V:n 1963 aikana myönnettiin uusia invalidirahoja 1 535 invalidille. Näistä oli sokeita 91 sekä työkyvystään yli $\frac{2}{3}$ menettäneitä 737 ja alle $\frac{2}{3}$ mutta yli $\frac{1}{2}$ menettäneitä 707. Vuoden lopussa invalidirahan saajien kokonaislukumäärä oli 9 925. — Vuoden aikana lakkautettiin ennen myönnettyjä invalidirahoja 179 ja keskeytettiin 107.

Toipilasraha

1950-luvun alussa eräissä kunnissa ryhdyttiin oma-aloitteisesti jakamaan tuberkuloosiparantoloista vapautuneille varattomille ja vähävaraisille henkilöille ns. toipilasrahaa. Tarkoituksena oli sen avulla edes jossain määrin turvata toipilaille suotuisimmat taloudelliset olosuhteet toipumiskauden käyttämiseksi riittävään lepoon ja kuntouttamiseen. Toipilasrahaa myöntäneiden kuntien luku rajoittui ensin vain noin 10—15:een, mutta jo muutamassa vuodessa toipilasraha-ajatus levisi varsin laajalle.

V. 1957 jaettiin toipilasrahaa kaikkiaan 479 kunnassa. V. 1963 kuntien luku oli 491 eli 89.8 % kuntien kokonaisluvusta, minkä lisäksi yksi kunta ilmoitti myöntäneensä tarkoitukseen määrärahan, mutta kunnassa ei ole ollut ketään, joka olisi anoinut toipilasrahaa. V. 1963 403 kuntaa jakoi toipilasrahaa vain tub. potilaille, 84 kuntaa sekä tub.- että reumapotilaille ja 2 kuntaa vain reumapotilaille. Näin ollen 89.0 % kunnista on suorittanut toipilasrahaa tub.-potilaille ja 15.7 % reumapotilaille. Vastaavat suhdeluvut v. 1962 olivat 88.7 ja 13.0.

V. 1963 toipilasrahaa myöntäneet kunnat ja kaantuivat lääneittäin seuraavan yhdistelmän osoittamalla tavalla.

Under år 1963 har åt 1 535 invalider beviljats nya invalidpenningar. Av dem var 91 blinda, 737 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med över $\frac{2}{3}$ och 707 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$ men över hälften. Vid årets slut var totalantalet invalider, som erhållit invalidpenning, 9 925. — Under året har indragits 179 tidigare beviljade invalidpenningar och 107 avbröts.

Konvalescentpenningen

I början av 1950-talet började man i ett antal kommuner på eget initiativ utdela s.k. konvalescentpenning till mindre bemedlade personer vid deras utskrivning från tuberkulossanatorium. Avsikten var att med dess hjälp åtminstone i någon mån tillförsäkra konvalescenterna gynnsammare ekonomiska omständigheter, så att konvalescenttiden i tillräcklig grad kan användas till vila och återhämtning. Antalet kommuner som beviljade konvalescentpenning utgjorde till en början endast 10—15 kommuner, men redan på ett par år fick tanken att utdela konvalescentpenning en rätt stor utbredning.

År 1957 utdelades konvalescentpenning i 479 kommuner. År 1963 var antalet kommuner 491 eller 89.8 % av samtliga, vartill en kommun meddelat, att ett anslag för detta ändamål beviljats, men att i kommunen inte fanns någon, som ansökt om konvalescentpenning. År 1963 har 403 kommuner utdelat konvalescentpenning endast åt tub.-patienter, 84 kommuner både åt tub.- och reumatiska patienter och 2 kommuner endast åt reumatiska patienter. Sålunda har 89.0 % av kommunerna erlagt konvalescentpenning åt tub.-patienter och 15.7 % åt reumatiska patienter. År 1962 var motsvarande proportionstal 88.7 och 13.0.

Kommunerna, som år 1963 utdelat konvalescentpenning fördelade sig enligt län på följande sätt.

Lääni — Län	Kuntia, jotka ovat maksaneet toipilasrahaa — Antal kommuner, som utdelat konvalescentpenning till		Toipilasrahaa saaneita — Antal personer, som erhållit konvalescentpenning		Toipilasrahaa jaettu — Som konvalescentpenning utdelats
	tub.-potilaille tuberkulösa	reuma-potilaille reumatiska	tub.-potilaita tuberkulösa	reuma-potilaita reumatiska	
Uudenmaan — Nylands	44	13	703	60	225 493
Turun ja Porin — Åbo-Björneborgs	101	9	665	9	187 135
Ahvenanmaa — Åland	11	—	26	—	6 930
Hämeen — Tavastehus	55	15	656	44	217 976
Kymin — Kymmene	29	7	164	14	32 833
Mikkelin — S:t Michels	26	8	111	8	15 352
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	20	7	171	12	22 803
Kuopion — Kuopio	26	5	219	16	53 918
Keski-Suomen — Mellersta Finland	33	6	212	7	49 855
Vaasan — Vasa	66	7	587	15	115 161
Oulun — Uleåborgs	54	4	622	11	123 947
Lapin — Lapplands	22	5	270	7	53 936
Koko maa — Hela landet	487	86	4 406	203	1 105 839
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	63	29	1 617	113	531 381
Maalaiskunnat — Landskommuner	424	57	2 789	90	573 958

Edellä mainittujen lisäksi 32 kuntaa jakoi toipilasrahaa v. 1963 174:lle muuta sairautta sairastaneelle toipilaalle, pääasiassa sydäntauti- ja syöpäpotilaille sekä henkisesti sairaille, yhteensä 43 500 mk.

Tub.-potilaille toipilasrahaa suorittaneiden kuntien luku lisääntyi v:sta 1962 kahdella, mutta toipilasrahaa saaneiden henkilöiden luku väheni 644:llä eli 12.8 %. Reumapotilaille myönsi toipilasrahaa v. 1962 71 ja v. 1963 86 kuntaa; henkilöiden luku nousi 160:stä 203:een. Toipilasrahoina jaettiin koko maassa v. 1963 yhteensä 1.11 milj. mk, vastaten 1.09 milj. mk v. 1962. Keskimäärin henkilöä kohti tuli koko maassa 240 mk, kaupungeissa ja kauppaloissa 307 mk ja maalaiskunnissa 199 mk. V. 1962 vastaavat keskimäärät olivat 210, 279 ja 170 mk.

Sotilasavustukset

Sotilasavustuslaki nykyisessä muodossaan tuli voimaan 1. X. 1948. Sen mukaan sotilasavustuksia jaetaan valtion varoista ja niiden tarkoituksena on turvata asevelvollisen varattomien omaisten elatus ja hoito, mikäli sotapalvelus on heikentänyt näiden toimeentulomahdollisuuksia.

År 1963 utgav dessutom 32 kommuner konvalescentpenning till 174 personer, som lidit av andra sjukdomar, huvudsakligen av hjärtsjukdomar och kräfta samt psykiska sjukdomer, inalles 43 500 mk.

Antalet kommuner, som utdelat konvalescentpenning till tuberkulösa, steg från år 1962 med 2, men antalet personer som erhållit konvalescentpenning nedgick med 644 eller 12.8 %. Antalet kommuner som utdelade konvalescentpenning till reumatiska sjuka, var år 1962 71 och år 1963 86; antalet personer steg från 160 till 203. I konvalescentpenning har år 1963 i hela landet utdelats sammanlagt 1.11 milj. mk motsvarande 1.09 milj. mk år 1962. I genomsnitt tillföll per person i hela landet 240 mk, i städerna och i köpingarna 307 mk och i landskommunerna 199 mk. År 1962 var motsvarande medeltal 210, 279 och 170 mk.

Militärunderstöden

Militärunderstödslagen i sin nuvarande form trädde i kraft 1. X. 1948. Enligt denna lag utdelas militärunderstöd ur statsmedel och avsikten med dem är att säkerställa obemedlade anhörigas utkomst och vård, så vitt militärtjänsten försämrat dessas utkomstmöjligheter.

Vv. 1955—1963 myönnettyjen avustusten lukumäärä sekä avustuksiin käytetyt rahamäärät ovat olleet seuraavat.

Vuosi — År	Myönnettyjen avustusten luku Antal beviljade understöd	Avustuksiin käytetty Till understöden utnyttjats 1 000 mk
1955	6 446	2 868
1960	6 207	3 512
1961	6 702	3 961
1962	5 292	3 838
1963	5 579	3 976

Antalet under åren 1955—1963 beviljade understöd samt de för understöden disponerade anslagen har varit följande.

Avustusten luku tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa myönnettyjä avustuksia, kun sen sijaan vastaavana vuonna avustuksiin käytettyihin rahamääriin sisältyvät myös ne avustukset, jotka oli myönnetty jo edellisen vuoden puolella, mutta jatkuivat vielä yli vuoden vaihteen. Niinpä v. 1963 myönnettiin kaikkiaan 5 579 avustusta, joiden suuruus oli yhteensä 2.67 milj. mk. Lisäksi maksettiin 1.31 milj. mk sellaisia sotilasavustuksia, jotka oli myönnetty ja osittain myös maksettu v:n 1962 loppupuolella, mutta joita suoritettiin osaksi vielä 1963 alkupuolella; näiden yli vuoden vaihteen jatkuneiden avustusten luku oli 3 227.

V:n 1963 avustuksista 2 012 eli 36.1 % myönnettiin vaimolle ja 3 567 eli 63.9 % muille omaisille. Miten nämä avustukset jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta.

Antalet beviljade understöd avser understöd, som beviljats under de olika åren, då däremot i de penningbelopp, som utnyttjats under motsvarande år, ingår även de understöd, som hade beviljats redan föregående år men som fortlöpte över årsskiftet. År 1963 beviljades inalles 5 579 understöd till ett belopp av 2.67 milj. mk. Dessutom utbetalades 1.31 milj. mk sådana militärunderstöd, som beviljats och delvis redan utbetalats under senare hälften av år 1962, men som till en del erlades ännu under förra hälften av år 1963. Antalet sådana över årsskiftet fortsatta understöd steg till 3 227.

Av understöden under år 1963 beviljades 2 012 eller 36.1 % hustrun och 3 567 eller 63.9 % övriga anhöriga. Huru dessa understöd fördelade sig på de olika länen framgår av följande.

Lääni — Län	Avustuksia myönnetty — Antal understöd, som beviljats åt			%
	vaimolle hustru	muille omai- sille andra anhö- riga	Yhteensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	447	347	794	14.2
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	283	459	742	13.3
Ahvenanmaa — Åland	1	1	2	0.0
Hämeen — Tavastehus	321	390	711	12.8
Kymen — Kymmene	116	164	280	5.0
Mikkelin — S:t Michels	57	196	253	4.6
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	55	340	395	7.1
Kuopion — Kuopio	95	285	380	6.8
Keski-Suomen — Mellersta Finland	93	216	309	5.6
Vaasan — Vasa	201	241	442	7.9
Oulun — Uleåborgs	225	619	844	15.1
Lapin — Lapplands	118	309	427	7.7
Koko maa — Hela landet	2 012	3 567	5 579	100.0
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	1 115	723	1 838	32.9
Maalaiskunnat — Landskommuner	897	2 844	3 741	67.1

Lukumääräisesti eniten on avustuksia myönnetty v:n 1963 aikana Helsingissä, 403, Tampereella 234, Turussa 106, Lahdessa 81, Oulussa 79 ja Porissa 61. Ahvenanmaan maalaiskunnat ja lisäksi 1 kaupunki, 1 kauppala ja 24 maalaiskuntaa on ilmoittanut, ettei niissä myönnetty sotilasavustuksia v. 1963 lainkaan. V:een 1962 verrattuna avustusten luku on noussut 5.4 %.

Kansaneläkkeet

Kansaneläkelain mukaisia eläke- ja muita etuja sai v:n 1963 aikana yhteensä 559 000 henkeä. Varoja niihin käytettiin kaikkiaan 509.3 milj. mk.

Kansaneläkkeet ja hautausavustukset, jotka edelleen ovat viralliseen elinkustannusindeksiin (v:n 1951 lokakuu = 100 pistettä) sidottuja, maksettiin vuoden alusta kesäkuun loppuun kansaneläkelain säädetystä rahamäärästä 22 %:lla ja heinäkuun alusta v:n 1963 loppuun 32 %:lla korotettuina. Valtioneuvosto muutti kansaneläkkeiden sitomisesta elinkustannuksiin 16. 11. 1961 antamaansa päätöstä 14. 3. 1963 antamallaan, 1. 7. 1963 voimaan tulleella päätöksellä siten, että eläkkeiden indeksin muutokseen perustuvan muutoksen toimeenpanokynnys alennettiin 10 %:sta 5 %:iin.

Kansaneläkettä saavien henkilöiden lukumäärä, joka v:n 1962 päättyessä oli 494 300, kohosi v:n 1963 loppuun mennessä 508 000 henkeen. Vanhuuseläkkeensaajia oli 353 900 ja työkyvyttömyyseläkkeensaajia 121 700. Vanhuudentukea sai 25 800 henkeä ja sairauseläkettä 6 600.

Tukiosaa, jonka saaminen on riippuvainen eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa muiden tulojen ja omaisuuden määrästä, sai v:n 1963 päättyessä 77 % eläkkeensaajista. Täysimääräistä tukiosaa sai 60 % eläkkeensaajista. Tukiosansaajien osuus oli edellisenä vuonna 76 % ja täysimääräistä tukiosaa saavien 61 % eläkkeensaajista.

Eläkkeensaajien lukumäärät kunkin vuoden päättyessä vv. 1960—63 käyvät ilmi seuraavalla sivulla olevasta yhdistelmästä. Tukiosansaajien eläkkeisiin, vanhuudentukia lukuun ottamatta, sisältyy myös perusosa.

Eläkemenojen kokonaismäärä, joka v. 1962 oli 469 milj. mk, nousi kertomusvuonna 505 milj. mk:aan. Eläkkeistä maksettiin sosiaalilautakun-

Det största antalet understöd år 1963 har beviljats i Helsingfors, 403, Tammerfors 234, Åbo 106, Lahti 81, Uleåborg 79 och i Björneborg 61. Ålands landskommuner och därtill en stad, en köping och 24 landskommuner har uppgivit att under år 1963 några militärunderstöd inte beviljats på dessa orter. I jämförelse med år 1962 har antalet understöd stigit med 5.4 %.

Folkpensionerna

Under år 1963 erhöill sammanlagt 559 000 personer pensions- och andra förmåner enligt folkpensionslagen. För dessa ändamål användes sammanlagt 509.3 milj. mk.

Folkpensionerna och begravningsbidragen, vilka fortfarande är bundna vid det officiella levnadskostnadsindexet (oktober 1951 = 100 poäng), utgick från årets början till utgången av juni månad med en förhöjning om 22 % och från ingången av juli månad till slutet av år 1963 med en förhöjning om 32 % av de i folkpensionslagen stadgade penningbeloppen. Genom beslut den 14. 3. 1963, som trädde i kraft den 1. 7. 1963, ändrade statsrådet sitt beslut den 16. 11. 1961 om bindande av folkpensionerna vid levnadskostnaderna sålunda, att verkställighetströskeln för ändring av pensionerna på grund av indexförändring sänktes från 10 % till 5 %.

Antalet folkpensionstagare, som vid slutet av år 1962 var 494 300, uppgick vid slutet av år 1963 till 508 000 personer. I detta antal ingick 353 900 ålderdomspensionstagare, 121 700 invaliditetspensionstagare, 25 800 ålderdomsstödstagare och 6 600 sjukpensionstagare.

Understödsdel, vars erhållande är beroende av pensionstagarens och dennes makes övriga inkomster och egendom, utgick i slutet av år 1963 till 77 % av pensionstagarna. Understödsdel till fullt belopp erhöill 60 % av pensionstagarna. Understödsdelstagarnas andel var under föregående år 76 % och de, som erhöill understödsdel till fullt belopp, 61 % av totala antalet pensionsstagare.

Antalet pensionstagare vid varje års utgång framgår under åren 1960—63 av sammanställning på följande sida. Till understödsdelstagarnas pensioner, med undantag för ålderdomsstöden, hör även grunddel.

Pensionsutgifternas totalbelopp, som år 1962 var 469 milj. mk, uppgick under verksamhetsåret till 505 milj. mk. Av pensionerna erlades

nille yhteensä 50.3 milj. mk. Nämä eläkkeet on pääosaltaan käytetty eläkkeensaajien laitoshoidon kustannuksiin kansaneläkelain 43 §:n mukaisesti. Määrään sisältyvät myös eläkkeensaajien henkilökohtaiset käyttövarat, 15 mk kuukaudessa.

sammanlagt 50.3 milj. mk till socialnämnderna. Dessa pensioner har huvudsakligen använts till att täcka kostnaderna för pensionstagares anstaltsvård enligt 43 § folkpensionslagen. Beloppet inkluderar även pensionstagarnas personliga dispositionsmedel, 15 mk i månaden.

Eläkkeensaajia — Pensionstagare	1960	1961	1962	1963
Vain perusosaa saavia — Med enbart grunddel				
Vanhuuseläkkeensaajia — Ålderdomspensionstagare	96 000	98 800	90 000	91 400
Työkyvyttömyyseläkkeensaajia — Invaliditetspensionstagare	30 400	29 600	25 100	25 300
Sairauseläkkeensaajia — Sjukpensionstagare	900	1 700	1 500	1 700
Yhteensä — Inalles	127 300	130 100	116 600	118 400
Tukiosaa saavia — Med understödsdel				
Vanhuuseläkkeensaajia — Ålderdomspensionstagare	232 900	238 100	253 700	262 500
Työkyvyttömyyseläkkeensaajia — Invaliditetspensionstagare	89 000	89 100	94 300	96 400
Sairauseläkkeensaajia — Sjukpensionstagare	1 400	3 000	4 300	4 900
Vanhuudentuensaajia — Ålderdomsstödstagare	21 600	22 600	25 500	25 800
Yhteensä — Inalles	344 900	352 800	377 700	389 600
Eläkkeensaajia kaikkiaan — Pensionstagare inalles	472 200	482 900	494 300	508 000

Eläkkeitä on vv. 1960—1963 myönnetty seuraavasti.

Pensioner har under åren 1960—63 beviljats som följer.

Myönnetty — Beviljade	1960	1961	1962	1963
Työkyvyttömyyseläkkeitä — Invaliditetspensioner	17 411	15 170	15 510	18 709
Sairauseläkkeitä — Sjukpensioner	2 568	6 220	8 350	9 277
Vanhuuseläkkeitä — Ålderdomspensioner	19 325	19 829	20 116	21 615
Vanhuudentukia — Ålderdomsstöd	17 807	7 161	8 989	7 121
Yhteensä — Inalles	57 111	48 380	52 965	56 722

Vanhuuseläkkeensaajien keskimääräinen eläke oli v:n 1963 lopussa 1 014 mk, työkyvyttömyyseläkkeensaajien 1 105 mk ja sairauseläkkeensaajien 1 100 mk vuodessa. Keskimääräinen vanhuudentuki, johon kuuluu vain eläkkeen tukiosa, oli 807 mk. Kaikkien eläkkeensaajien keskimääräinen vuotuinen eläke oli 1 026 mk ja kaikkien tukiosansaajien, vanhuudentuet mukaan luettuina, 1 214 mk.

Maksettujen eläkkeiden kokonaismäärä ja eläkkeiden keskimääräinen suuruus on v:sta 1960 lähtien kehittynyt seuraavasti.

Den genomsnittliga pensionen för ålderdomspensionstagarna var i slutet av år 1963 1 014 mk per år, för invaliditetspensionstagarna 1 105 mk och för sjukpensionstagarna 1 100 mk. Ålderdomsstödet, som endast omfattar pensionens understödsdel, uppgick i medeltal till 807 mk. Den genomsnittliga årliga pensionen för samtliga pensionstagare var 1 026 mk och för samtliga understödsdelstagare, inklusive ålderdomsstöden, 1 214 mk.

De i pensioner utbetalade sammanlagda beloppen och pensionernas medelstorlek har fr.o.m. år 1960 utvecklats som följer.

Vuoden aikana maksetut eläkkeet — Under året utbetalda pensioner	1960	1961	1962	1963
		milj. mk		
Vain perusosaa saavat — Med enbart grunddel	42.29	45.86	44.34	46.77
Tukiosaa saavat — Med understödsdel	298.37	352.49	425.11	458.04
Yhteensä — Inalles	340.66	398.35	469.45	504.81
Keskimääräiset eläkkeet vuoden päättyessä — Medel-pensionerna vid årets utgång			mk	
Vain perusosaa saavat — Med enbart grunddel	348	384	384	408
Tukiosaa saavat — Med understödsdel	876	1 089	1 136	1 214
Kaikkiaan — Inalles	734	899	959	1 026

Hautausavustusta myönnettiin 10 160 tapauksessa ja suoritettujen hautausavustusten yhteismäärä oli 3.5 milj. mk.

Begravningsbidrag beviljades i 10 160 fall och de utbetalade begravningsunderstöden utgjorde sammanlagt 3.5 milj. mk.

IX. Vuonna 1963 avoinna olleet avohuollon virat

Eräiden sosiaalihuollon virkojen täyttäminen on pätevien hakijoiden puutteen takia tuottanut vaikeuksia useissa kunnissa. Sen vuoksi Sosiaalihuollon Keskusliitto r.y:n aloitteesta Sosiaalinen tutkimustoimisto suoritti vuoden 1964 alussa tiedustelun vuoden 1963 aikana avoinna olleista, sosiaalialan ammattikoulutusta vaativista avohuollon viroista. Tiedustelu osoitettiin kuntien sosiaalilautakunnille. Vastausta ei saatu kahdeksalta maalaiskunnalta.

Vuoden 1962 lopussa tiedusteltuja virkoja oli sosiaalihuoltotilaston mukaan seuraavasti:

	Sosiaalijohtaja Socialdirektör	Sosiaalishteeri tai vastaava Socialsekreterare eller motsvarande	Sosiaalitarkkailija Socialinspektör	Kodinhoitaja Hemvårdarinna	Kuntia Kommuner
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	43	47	323	464	66
Maalaiskunnat—Landskommuner	8	336	133	977	481
Koko maa — Hela landet	51	383	456	1 441	547

Kaupunki- ja kauppalakuntaa kohden oli keskimäärin 4.9 sosiaalitarkkailijaa niiden luvun maalaiskuntaa kohden ollessa 0.3. Vastaavasti kodinhoitajia oli kuntaa kohden 7.0 ja 2.0. Sosiaalitarkkailijoita oli kaupungeissa ja kauppalloissa yksi noin 5 400, maalaiskunnissa noin 20 600, koko maassa noin 9 900 asukasta kohden. Kodinhoitajia oli vastaavasti yksi 3 800, 2 800 ja 3 000 asukasta kohden.

Tiedusteluun vastanneihin kuntiin oli vuoden 1963 aikana perustettu seuraavat virat.

	Sosiaalijohtaja Socialdirektör	Sosiaalishteeri tai vastaava Socialsekreterare eller motsvarande	Sosiaalitarkkailija Socialinspektör	Lastenvalvoja (päätoimi) Barnatillsyningsman (huvudsyssla)	Kodinhoitaja Hemvårdarinna
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	—	7	22	—	50
Maalaiskunnat—Landskommuner	2	2	14	1	76
Koko maa — Hela landet	2	9	36	1	126

IX. Vakanta tjänster inom den öppna vården år 1963

Besättandet av vissa tjänster inom socialvården har i flera kommuner vållat svårigheter till följd av brist på kompetenta sökande. Därför verkställde byrån för social forskning på initiativ av Sosiaalihuollon Keskusliitto r.y. i början av år 1964 en undersökning rörande lediganslagna tjänster inom den öppna vården år 1963, vilka krävde social yrkesutbildning. Förfrågan tillställdes kommunernas socialnämnder. Från åtta kommuner erhöles inte något svar.

I slutet av år 1962 var de ifrågavarande tjänsterna enligt socialvårdsstatistiken följande:

I medeltal fanns det 4.9 socialinspektörer per stads- och köpingskommun, medan deras antal var 0.3 per landskommun. Hemvårdarinnor fanns det per kommun 7.0 och 2.0. I städerna och köpingarna fanns det en socialinspektör på 5 400 innevånare, i landskommunerna en på 20 600 och i hela landet en på 9 900. Hemvårdarinnor fanns det resp. en på 3 800, 2 800 och 3 000 innevånare.

I de kommuner, som besvarat förfrågan, hade det under år 1963 inrättats följande tjänster.

Sekä uusia, vuoden 1963 aikana perustettuja että vanhoja virkoja oli ollut avoimna ja täytetty seuraavasti.

Såväl nya, under år 1963 inrättade som gamla tjänster har varit lediga och besatts på följande sätt.

	Sosiaalijohtaja Socialdirektör		Sosiaalisiht. tai vastaava Socialsekr. eller motsvarande		Sosiaalitarkkailija Socialinspektör		Kodinhoitaja Hemvårdarinna	
	avoimna vakant	täytetty besatt	avoimna vakant	täytetty besatt	avoimna vakant	täytetty besatt	avoimna vakant	täytetty besatt
Kaupungit ja kauppalat —								
Städer och köpingar	2	1	8	6	52	46	74	72
Maalaiskunnat — Lands-								
kommuner	2	2	42	32	44	35	346	267
Koko maa — Hela landet .	4	3	50	38	96	81	420	339

Kun kaikkia täyttämättä olevia virkoja ei ollut julistettu haettavaksi, oli täyttämättömiä virkoja kaikkiaan vuoden 1963 lopussa.

Då alla obesatta tjänster ej lediganslagits, fanns det i slutet av år 1963 sammanlagt obesatta tjänster.

	Sosiaalijohtaja Socialdirektör	Sosiaalishteeri tai vastaava — Social- sekreterare eller motsvarande	Sosiaalitarkkailija Socialinspektör	Kodin- hoitaja Hemvård- arinna
Kaupungit ja kauppalat — Städer				
och köpingar	1	3	7	2
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	10	10	90
Koko maa — Hela landet	1	13	17	92

Haettavaksi julistetuista sosiaalishteerin tai vastaavan viroista oli jäänyt täyttämättä noin joka neljäs, sosiaalitarkkailijan likimain kuudes ja kodinhoitajan noin joka viides virka. Seuraavasta asetelmasta selviävät keskimääräiset hakukerrat sekä hakijoiden luku viimeisellä kerralla keskimäärin. Luvut on laskettu niiden kuntien ilmoitusten perusteella, jotka ovat hakijoita koskevan kohdan täyttäneet. Yhteensä 17 virasta tällainen ilmoitus puuttui.

Av de lediganslagna socialsekreterartjänsterna eller motsvarande hade var fjärde blivit obesatt, av socialinspektörstjänsterna nästan var sjätte och av hemvårdarinnetjänsterna ungefär var femte. Av följande sammanställning framgår genomsnittliga ansökningsgångar samt antalet sökande i medeltal den senaste gången. Siffrorna har uträknats på grundvalen av svar från de kommuner, som ifyllt punkten angående sökande. Sådana uppgifter om 17 tjänster saknades.

	Sosiaalijohtaja Socialdirektör	Sosiaalishteeri tai vastaava Socialsekreterare eller motsvarande	Sosiaalitarkkai- lija — Social- inspektör	Lastenvalvoja Barnatillsy- ningsman	Kodin- hoitaja Hemvård- arinna
Hakukertoja — Ledigansla-					
gen, gånger	1.3	1.3	1.1	1.0	1.1
Hakijoita — Sökande	8.5	3.3	3.8	5.0	1.6

Kun kaupungeissa ja kauppaloissa oli sosiaalishteerin virkaan keskimäärin 3.8 hakijaa viimeisellä hakukerralla, oli maalaiskunnissa 2.1; vastaavasti kodinhoitajan virkaan 2.6 ja maalla 1.4. Täyttämättä jää maaseudulla huomattavasti enemmän virkoja kuin kaupungeissa ja kauppaloissa. Syyt virkojen täyttämättä jättämiseen selviävät seuraavasta asetelmasta.

Då detistäderna och köpingarna i medeltal fanns 3.8 sökande senaste ansökningsgång till socialsekreterartjänst, fanns det i landskommunerna 2.1; antalet sökande till hemvårdarinnetjänst var 2.6 och på landsorten 1.4. På landsbygden finns det flere obesatta tjänster än i städerna och köpingarna. Orsakerna till att tjänsterna blivit obesatta framgår av följande sammanställning.

	Sosiaalijohtaja Socialdirektör	Sosiaalisihiteeri Socialsek- reterare	Sosiaalitark- kailija Socialinspektör	Kodinhoitaja Hemvård- darinna
virkojen luku — antal tjänster				
Ei hakijoita — Ej sökande	—	3	7	49
Ei päteviä hakijoita—Ej kompetenta sökande	—	2	5	1
Haku tai täyttäminen kesken — Ansök- ningen eller besättandet ej slutfört	—	1	2	11
Valittu kieltäytyi — Den antagna vägrade	—	1	—	8
Vaalista valitettu — Besvär över valet	1	—	1	—
Ei asuntoa, ei saada täytetyksi — Ej bos- tad, kan ej besättas	—	2	—	6
Ei julistettu haettavaksi — Ej lediganslagits	—	1	2	12
Syytä ei mainittu — Orsaken ej nämnd	—	3	—	5
Yhteensä — Summa	1	13	17	92

Hakijoiden yleensä tai erityisesti pätevien hakijoiden puute on tavallisin syy viran täyttämättä jättämiseen. Joissakin tapauksissa on asunnon puute syynä viran auki jäämiseen. Eri-tyisesti huomattakoon täyttämättä jääneiden kodinhoitajien virkojen suuri lukumäärä. Täyttämättömät virat jakaantuivat alueellisesti seuraavasti.

Bristen på sökande i allmänhet eller kompetenta sökande i synnerhet är den vanligaste orsaken till att tjänsten ej kunnat besättas. I vissa fall har även bostadsbristen varit orsak till att tjänsten ej besatts. Speciellt bör nämnas det stora antalet obesatta hemvårdarinetjänster. De obesatta tjänsterna fördelade sig regionalt på följande sätt.

Lääni — Län	Sosiaalisihiteerit Socialsekreterare	Sosiaalitarkkailijat Socialinspektörer	Kodinhoitajat Hemvårdarinnor
Uudenmaan — Nylands	1	2	6
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	2	1	12
Ahvenanmaa — Åland	—	—	3
Hämeen — Tavastehus	1	2	6
Kymen — Kymmene	—	2	3
Mikkelin — St: Michels	2	1	7
Pohjois-Karjalan — Norra Kare lens	2	1	8
Kuopion — Kuopio	—	1	4
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	—	2	5
Vaasan — Vasa	—	—	18
Oulun — Uleåborgs	3	2	12
Lapin — Lapplands	2	3	8
Koko maa — Hela landet	13	17	92

Sosiaalilautakunnilta tiedusteltiin myös vuoden aikana valittujen viranhaltijoiden ikää, pätevyyttä ja edellistä työpaikkaa. Kaikki kunnat eivät kuitenkaan tähän kohtaan ole vastanneet ollenkaan ja toiset osittain puutteellisesti. Annetuista tiedoista on laskettu seuraavia tuloksia.

Av socialnämnderna gjordes även en förfrågan om de under året antagna tjänsteinnehavarnas ålder, kompetens och föregående arbetsplats. Alla kommuner har likväl inte alls besvarat denna punkt och andra delvis bristfälligt. Av de erhållna uppgifterna har uträknats följande resultat.

Virka — Tjänst	Ikä, vuosia — Ålder, år				Tuntematon Okänd	Yhteensä Summa
	alle under 20	20—25	26—30	yli över 30		
	Prosentteina — I procent					
Sosiaalisihiteeri — Socialsekreterare .	—	26	19	50	5	100
Sosiaalitarkkailija — Socialinspektör	—	42	25	30	3	100
Kodinhoitaja — Hemvårdarinna ..	2	58	23	13	4	100

Kodinhoitajien, mutta paljon myös sosiaalitarkkailijain virkoja on täytetty nuorilla, alle 25-vuotiailla henkilöillä.

Pätevydessä on rajoitettu laskemaan kaksi ryhmää, koulutukseltaan pätevät ja epäpätevät. Huomiota ei ole tietojen niukkuuden vuoksi voitu kiinnittää viimeksimainitun ryhmän työkoemuksella hankittuun pätevyteen.

Hemvårdarinnjetjänster, men också flere socialinspektörstjänster har besatts med unga personer under 25 år.

I fråga om kompetens har antalet grupper begränsats till två, de till sin utbildning kompetenta och de inkompetenta. På grund av materialets knapphet har uppmärksamhet ej kunnat fästas vid den sistnämnda gruppens kompetens, den, som skaffats genom arbetserfarenhet.

Virka — Tjänst	Pätevä Kompetent Prosentteina — I procent	Epäpätevä Inkompetent	Yhteensä Summa
Sosiaalisihtheeri — Socialsekreterare	88	12	100
Sosiaalitarkkailija — Socialinspektör	74	26	100
Kodinhoitaja — Hemvårdarinna	98	2	100

Yli neljännes valituista sosiaalitarkkailijoista oli koulutuksensa puolesta epäpätevä.

Vielä kysyttiin, minkälaisesta tehtävästä valittu viranhaltija siirtyi. Vastaukset jakaantuivat seuraavasti.

Över en fjärdedel av de antagna socialinspektörerna var till sin utbildning inkompetenta.

Dessutom frågades från hurudan befattning den antagna överflyttat. Svaren fördelade sig på följande sätt.

Virka — Tjänst	Koulusta Från skolan	Vastaavanlaisesta virasta Från motsvarande tjänst	Kotona Hemifrån	Tuntematon Okänd	Yhteensä Summa
	Prosentteina — I procent				
Sosiaalisihtheeri — Socialsekreterare	14	79	2	5	100
Sosiaalitarkkailija — Socialinspektör	28	51	3	18	100
Kodinhoitaja — Hemvårdarinna	52	41	5	2	100

Kun yli puolet kodinhoitajista on siirtynyt hoitamaan virkaansa suoraan koulusta, on kodinhoitajakouluista valmistuvien lukumäärällä aivan ratkaiseva merkitys siihen, minkä verran avoimeksi tulevia ja uusia kodinhoitajan virkoja saadaan täytetyiksi koulutetulla työvoimalla. Myös sosiaalitarkkailijoiden virkojen täyttämässä ammattiin vasta valmistuvien määrällä näytetään olevan verraten suuri vaikutus.

Viroista maksettava palkka oli yleensä ilmoitettu lain tai suositusten mukaiseksi, joten sen kohdalla ei aineistoa tarkemmin analysoitu. Vain luontoisetujen puuttuminen viran täyttämisen esteenä otettiin huomioon, niinkuin jo edellä on selostettu.

Då över hälften av hemvårdarinorna har övergått att sköta sin tjänst direkt från skolan, har antalet av de från hemvårdarinneskolorna utexaminerade en alldeles avgörande betydelse med hänsyn till hur de lediganslagna och nya hemvårdarinnjetjänsterna kan besättas med utbildad arbetskraft. Också vid besättandet av socialinspektörstjänsterna synes antalet nyligen utexaminerade ha tämligen stor inverkan.

Lönerna som betalats för tjänsterna har i allmänhet uppgivits i enlighet med lag eller rekommendationer, varför materialet i denna punkt inte noggrannare analyserats. Endast avsaknaden av natura förmåner som hinder vid besättandet av tjänsten togs i betraktande, såsom redan tidigare nämnts.

Contents and summaries

Contents

Text

	Page
I. Organization of welfare work and welfare institutions	5
II. Public assistance	8
III. Child welfare	
Kindergartens receiving State aid	20
Communal child welfare	24
Children's homes	37
School homes (approved schools)	40
Activity of children's guardians	43
IV. Communal homemakers	47
V. Institutions for the mentally deficient	51
VI. Treatment of vagrants and care of alcoholics and drug addicts	56
Institutions for the treatment of alcoholics and drug addicts	65
Workhouses	67
VII. Expenditure on communal social welfare work	69
VIII. Social allowances	
Maternity benefits	82
Child allowances	83
Family allowances	86
Special child allowances	89
Housing subsidies for families with children and family dwelling allowances	92

	Page
Grants in aid for vocational training	94
Care of the disabled	96
Aid to the disabled	98
Aid to convalescents	99
Military allowances	100
National pensions	102
Vacant positions of out-door welfare in 1963	105

Tables

I. Organization of communal social welfare work and institutions under social welfare boards	3
II. Public assistance, relief cases and recipients of relief	4
III. Different forms of social assistance	5
IV. Children in child welfare	6
V. Persons in institutions under social welfare boards, classified according to institutions	7
VI. Expenditure on communal social welfare	8
VII. Communal social welfare income	12
VIII. Income and expenditure of communal homes	14
IX. Income and expenditure of communal children's homes	16
X. Grants in aid and allowances disbursed from State funds	18

Summaries

Organization of Social Welfare Work and Welfare Institutions. For legally-prescribed Social Welfare Work Finland was divided in 1963 into 547 Social Welfare communities. In 532 communes a special Social Welfare Board acts as the central agency. The Board can be divided into sections for different branches. Two cities have, in addition, a special Child Welfare Board. The number of Communal Homes is 398. 300 Communal Homes have a separate department for the chronically ill and 70 Homes a department for the mentally ill. The number of communal Children's Homes was 123 in all, owned by 82 communes; 2 cities have communal School Homes. (Approved Schools).

Public Assistance. In 1963 the number of relief cases in the whole country was 151 227, of which 24.9 % were men living alone, 43.4 % women living alone and 31.7 % married couples. In addition, 106 children received aid under their own name. Of the total number of relief cases 46 564 or 30.8 % consisted of families with children. Of these 12 400 had only one child to support, 10 773 two children, 8 150 three, and 15 241 at least four or more children. As relief was given to 198 982 persons over fifteen (the figure includes wives and husbands of recipients), 138 483 children in families receiving aid, and 106 children without families, the total number of persons affected by public assistance was 337 571 or 7.3 % of the registered population.

Of the total number of cases 45.2 % occurred in urban communes and 54.8 % in rural districts. In 52.8 % of the cases the recipient of aid or the breadwinner of the family received pension from the National Pension Institute in addition to public assistance.

A total of 87 570 persons were in institutions, 338 were placed in private homes and 67 127 were given home relief only. 32 479 persons were cared for in communal homes.

The age of those living alone and the breadwinners varied as follows: 16—19 years of age 3.4 %, 20—39 years 25.1 %, 40—59 years 35.8 %, 60—64 years 8.4 %, 65 years of age and over 27.3 %.

Kindergartens. The number of kindergartens receiving state aid was in 1963 in all 272, 196 of them maintained by local authorities and 76 by private associations. 254 of them were situated in urban communes and only 18 in rural districts. The total of places was 17 680 and the number of children 17 375 on October 1, 1963. Most kindergartens, 64.0 %, had both a half-day section and a whole-day section. 27.2 % had only a half-day section and 8.8 % only a whole-day section. The total number of places in half-day sections was 12 369 and in whole-day sections 5 311.

The children were generally 3—6 years old, 28.6 % were 3—4 years and 70.9 % 5—6 years old.

The total of the teachers was 902; 96.2 % or 868 of them had the required competence.

Child Welfare. Children subject to measures under the Child Welfare Act are divided into two groups: neglected children, i. e. those whose parents are deceased or have deserted them or cannot take care of them, and children under protective education, i. e. those subject to measures because of misconduct. The measures are either preventive, or the Social Welfare Board takes the child in charge.

Preventive measures had been taken in regard to 384 neglected children and 4 253 children under protective education. Parents of 31 neglected children had been given a warning, and a supervisor had been appointed for 353 children. A warning had been issued to 2 938 children under protective education for offences against the law or against school regulations, vagrancy, or inebriation, while 1 315 had been placed under probation.

The total number of children taken charge of in 1963 was 15 525, of whom 13 730 or 88.4 % were neglected and 1 795 or 11.6 % under protective education. The majority of the children in both categories were boys, 54.1 % and 71.0 % respectively, the girls making up 45.9 % and 29.0 % of the total.

Of all the neglected children 2 394 or 17.4 % were taken charge of in 1963; the corresponding figures for children under protective education was 478 or 26.6 %. Institutions, mainly children's homes, had care of 6 425 and private fosterhomes of 7 305 neglected children. Only 123 of the children under protective education were in private fosterhomes, while 1 672 were placed in institutions. Communal children's homes took care of 4 803 and communal juvenile homes of 95 children.

The age distribution of the neglected children was as follows: under 2 years of age 8.4 %, 2—6 years 21.7 %, 7—15 years 60.6 %, 16 years of age and over 9.3 %. Those under protective education were usually older: 7—15 years old 49.3 %, 16—17 36.8 %, 18 and over 13.8 %.

Most of the neglected children were taken charge of after they had lost their natural supporter. 8.9 % were father- or motherless or orphans, and 10.0 % had been deserted by their father, mother, or both. Only 11.3 % had been taken charge of because they suffered from illness or some other deficiency. In 22.4 % of the cases the parents were incapable of taking care of their children because of illness, reduced capacity for work, unemployment or lack of time owing to work, but 28.7 % of the total number of children were without home care as a consequence of the parents' negligence, alcoholism, vagrancy, cruelty or other shortcoming. 13.4 % had been taken charge of on the ground of deficient housing.

Children under protective education were taken charge of because of delinquency in 51.8 % of the cases; 19.2 % had failed to go to school or offended against school regulations. For 21.3 % of these children the cause was vagrancy and for 2.9 % inebriation.

Children's Homes. At the end of December 1963 there were 202 children's homes in the country, 120 of them owned by local authorities and 82 by private associations; 130 of them were situated in urban communes and 72 in rural communes.

Communal children's homes had a prescribed total of 3 151 beds and 2 734 children at the end of the year. The corresponding figures for private children's homes were 1 869 and 1 601.

53 % of the children were in school age, 7—15 years old; only 7 % were over 15. 19 % were under 2 years and 21 % 2—6 years of age.

The total of the nursing staff at the children's homes was 1 020, which makes an average of 4.3 children per member of the nursing staff. 68.6 % of the staff had attended an educational institute or taken a course in children's nursing. The number of trainees and pupils amounted to 475 and that of the domestic staff to 723 or on the average 3.6 per children's home.

School Homes (Approved Schools). A total of 18 school homes were in operation in 1963. Of them 12 were State-owned, 2 were owned by the local authorities and 4 by private bodies. The State-owned school homes had 644 beds, those of local authorities 76 and those of private establishments 229, making a total of 949 beds. A total of 1 539 pupils were on the books at the beginning of 1963, 1 592 at the end of the year.

Of the total of 1 904 school homes pupils during the year, 81.8 % were legitimate and 18.2 % born out of wedlock, 66.0 % came from towns, 11.9 % from other centres of population and 22.1 % from rural districts.

Before entering the school home 19.2 % had completed the elementary school syllabus, 32.7 % had interrupted their school attendance and 0.5 % had attended no school at all. The majority, 47.6 %, had attended school regularly before admission to the institution.

Of children arriving at school homes during 1963, 57.5 % were aged 13—15 and 14.4 % were 9—12 years old, 27.2 % were 16—17 years of age and the percentage of children over 17 was 0.9.

Activity of Children's Guardians. According to the reports for 1963 sent to the Bureau of Social Research by the guardians of children born out of wedlock, there were 36 360 children listed at the end of the year in the registers kept by the guardians. In 1963 2 826 children were entered and 3 553 struck off. The reduction was mainly children attaining 17 years of age. For the majority of the children, 73.3 %, maintenance had been settled. In 1963 the liability for maintenance was settled in 1 923 cases, 75.7 % of them by ag-

reement and 24.3 % in the courts. The maintenances paid through children's guardians amounted to 9.61 million marks. Of this sum, 7.65 million was paid to the mothers, 0.87 million to guardians and 0.67 million to social welfare boards.

Communal Homemakers. The Act on Communal Homemakers became effective in 1951. In the same year, communal homemakers' posts were established in 256 communes. In 1963 they existed in 498 communes, totalling 1 560. The majority of the communes had only one communal homemaker, 141 communes had 2 and 190 communes 3 or more.

In 1963 the total number of the families receiving home help was 42 140, of whom 12.3 % were aged persons living alone. Visits of homemakers to these families totalled 156 049, of which 65 869 cases were visits to aged persons living alone. 9.1 % of the families receiving home help consisted of 2 persons, 8.7 % consisted of 3—4, 23.4 % of 5—7 and 13.1 % of a minimum of 8 persons.

The expenditure on communal homemakers totalled 8.03 million marks in 1963. State subsidies and remuneration for the services of the homemakers in the country as a whole totalled 4.28 million marks, and the local authorities contributed 3.75 million marks.

Institutions for the Mentally Defective. Of the 16 institutions for the care of the mentally defective in the country, the State owns 4, the city of Helsinki 1, the association of rural communes 4 and private bodies 7. The number of patients in these institutions was 2 294 at the beginning of 1963 and 2 449 at the end of the year.

Of the year-end total, viz. 2 449, 7.2 % were under 7 years of age, 46.5 % were aged 7—15, 24.4 % were 16—20 and 21.9 % older.

Female patients totalled 41.1 % and male 58.9 %. Grouped by the degree of mental deficiency, 1 376 (56 %) were idiots, 698 (29 %) imbeciles and 364 (15 %) debiles.

Of the 300 discharged during the year, 38 died, 90 were discharged improved and 172 without being cured.

Of the 17 day nurseries for the care of the mentally deficient 8 were owned by the local authorities and 9 by private associations. All were situated in urban communes, 4 of them in

the city of Helsinki. The number of patients in these establishments was 395 at the beginning of 1963 and 476 at the end of the year.

Of the year-end total, viz. 476, 3.4 % were under 7 years of age, 66.5 % were aged 7—15, 18.1 % were 16—20 and 12.0 % older.

Female patients totalled 45.4 % and male 54.6 %. Grouped by the degree of mental deficiency, 92 (20 %) were idiots, 263 (55 %) imbeciles and 120 (25 %) debiles.

Treatment of Vagrants. In 1963 the number of persons held under the Vagrancy Law was 1 275, of whom 95.5 % lived in urban communes and only 4.5 % in rural communes. 60.9 % of the vagrants were women and 39.1 % men. 28.1 % were under 25 years of age. 38.7 % were 25—39 years and 33.0 % over 40 years.

The reasons for the treatment were quite different for men and women. Most of the men placed under treatment as vagrants, had refused to work, 44.7 %, or were merely tramps, 14.4 %. The majority of the women, 48.8 %, on the other hand, were counted as vagrants because of prostitution; 32.3 % had refused to work and 12.5 % had been addicted to vagrancy.

Of the measures taken with vagrants, a warning was issued to 23.5 % and 40.8 % were placed under supervision. 13.6 % were sent to a workhouse and 1.3 % were given hard labour. 16.6 % were placed under supervision after their release from institutions.

Care of Alcoholics and Drug Addicts. The new Act on Care of Alcoholics and Drug Addicts comprises not only persons misusing alcohol but also misusers of medicaments and other intoxicating substances. The Act comprises also persons under 25 years supervised for temperance.

The number of persons in care of alcoholics and drug addicts in 1963 was 12 333 95.9 % of whom were men. Of this number 76.0 % were urban dwellers and 24.0 % rural dwellers. The number of persons misusing alcohol was 12 280 and that of misusers of only medicaments and other intoxicating substances 53. Occasional misusers between the ages of 18 and 24 were 3 834 or 31.1 % of all, and persons in care as chronic misusers were 8 499 or 68.9 % of all. The percentage of young chronic misusers, i. e. under 25 years, was only 5.6 %, that of persons of 25—39 years 41.9 % and over 40 years 52.5 %.

Persons addicted to alcoholic or other intoxicating substances were usually placed under care after having been detained not less than three times within a year for drunkenness, or for causing damage and creating a disturbance. The former group comprised 33.2 % and the latter 30.1 % of all chronic misusers.

Instruction and guidance was issued to 37.1 % of chronic misusers, 27.6 % were under temperance supervision, 27.1 % were ordered to homes of alcoholics and drug addicts and into hospitals or other institutions, and 8.2 % were placed under supervision after their release from institutions. — Instruction and guidance was issued to 90.8 % of occasional, young misusers and 9.2 % were under temperance supervision.

Persons Cared for in Homes for Alcoholics and Drug Addicts. During 1963 the total number of homes for alcoholics and drug addicts in Finland was 9; 3 of them were owned by the State, 3 by private organizations, 2 by local authorities' confederations and 1 by the Capital. A total of 2 679 inmates were registered in these homes in the course of 1963, a part of them, however, were away from the homes for a short period of the time. The treatment days of the persons cared for totalled 151 467, averaging about 64 days per inmate. Of the persons who entered the homes in 1963 71 % had been admitted on request, 3 % were dangerous and 26 % were admitted by order of the administrative district governor.

Workhouses. In 1963 there were 9 workhouses, 7 of which were owned jointly by several communes, 1 by the city of Helsinki and 1 by the State. The number of inmates in these workhouses was 2 940, 87.4 % of whom were men and 12.6 % women. Of all inmates 11.4 % were vagrants, 54.2 % persons sent to workhouses under the Law on Responsibility for Support of Children, 21.7 % public assistance inmates and 12.7 % alcoholics and drug addicts.

The total number of days of care was 271 638, of which vagrants accounted for 14.7 %, public assistance recipients for 22.7 %, persons who had neglected to support their children for 52.1 % and alcoholics and drug addicts for 10.5 %.

The Costs of Social Welfare. Social welfare expenditure in 1963 amounted to 230.26 million marks, of which 132.96 million was spent

by urban communes and 97.30 million by rural communes. 69.0 % of the total welfare expenditure was disbursed on public assistance. Child welfare costs amounted to 21.1 % of the total. Administrative expenses accounted for 9.6 %, the care of vagrants and alcoholics and drug addicts for 0.3 %.

Maternity Allowances. Maternity allowances were paid during 1963 to 77 160 mothers for 78 149 children. The allowance, according to the law, was 50 marks for each new-born child. Of the total maternity allowances paid, 3.91 million marks, 58.6 % was disbursed in the form of baby's outfits and 41.4 % in cash or in other forms.

Child Allowances. According to the Child Allowance Act of July 22, 1948, the State pays a quarterly child allowance for every child under 16 years of age who is a Finnish citizen resident in Finland. The allowance rate for each child per month was in 1963 15 marks for the first child, 17 marks for the second and 20 marks for the third and every following child. The number of families receiving child allowances in 1963 totalled 645 584, and the total number of children entitled to child allowance in these families was 1 371 923, or 30.2 % of Finland's population. Of the families in question, 41.0 % had only one child under 16, 30.1 % had two children, 15.5 % three, 7.2 % four and 6.2 % at least five children entitled to the allowance. The total amount paid in child allowances in 1963 was 281.56 million marks.

Family Allowances. On the strength of the Family Allowance Act passed on April 30, 1943, and subsequently amended several times, family allowances from State funds were granted in 1963 to 77 848 families with a total of 370 901 children under 16 years. or under 20 and still continuing their education or incapable of work; family allowances were paid for 169 599 of these children. The amount of the family allowance earlier varied between 45 and 55 marks, depending on the cost of living rating of the locality. The total of State funds expended on family allowances was 7.94 million marks. The majority of this total was paid to the families in kind.

Special Child Allowances. The Act on Special Child Allowances entered into force on April 1, 1961. It foresees a special child allowance from State funds for children who need special economic support for their subsistence, care and education.

The number of children receiving special child allowances in 1963 was 84 614 or 6.2 % of children receiving child allowances. The number of recipients was 43 270. Of children receiving special child allowances 44.8 % had a mother or father who received national pension, and 43.3 % orphans and children who had lost one parent and the surviving parent had not remarried. The special child allowance may be paid for a child born out of wedlock if the person liable for her/his maintenance has died without leaving the funds to meet this obligation or if it has not been possible to enforce the payment of maintenance for the child, in 1963 3.6 of all.

A special child allowance is also paid for a child cared for in a private home, a child who, because of physical or mental retardation, a disease or trauma, is permanently so helpless as to require constant supervision and care, in 1963 8.4 % of all.

The special child allowance for an orphan or helpless child is 288 marks per year and for other children 144 marks. The special child allowance is paid up to the age of 16, except that for a child continuing his/her schooling or studies it is paid up to the age of 20.

The granting of special child allowance presupposes in general that the number of tax assessment units of the child and his/her parents does not rise above the limit fixed by the Government. The total amount paid in special child allowances in 1963 was 13.38 million marks.

Housing subsidies for families with children and family dwelling allowances. The new Act on Housing Subsidies for Families with Children entered into effect at the beginning of 1962.

According to statistics for the year 1963, without the subsidies families would have paid out 39.3 per cent of their total income in housing expenditure, but after the allotment of housing subsidies this expenditure was reduced to 22.9 per cent.

Housing subsidies under the new act were granted total to 4 545 families in 1963. In addition, the old housing subsidy for families was granted to 882 families under the provisions of the Dwelling Production Act issued earlier. The

average amount of the housing subsidy was 89 marks and the average gross income of all members of the subsidised families 591 marks per month. Children under 16 in the subsidised families averaged 3.4. The average area of rooms in the flats was 63.3 sq.m., and dwelling density 1.5 persons per room.

Grants in Aid for Vocational Training. Under the Act on Financial Assistance for Vocational Training, in force from the beginning of 1945, grants, study loans, and sickness benefits are granted out of State funds for young persons of small means who require help with their vocational studies. A total of 3.24 million marks was given in 1963 as grants to 13 228 trainees and 1.70 million marks in the form of study loans to 6 530 trainees. The average amount of the study loans in that year was 260 marks and of the grants 245 marks.

Care of the Disabled. Under the Act on Care of the Disabled, effective from 1947, a disabled person is given medical care, training and rehabilitation to improve his working ability and his chances of earning a living.

Medical care in 1963 was as follows: 1 990 disabled were given hospital treatment, 3 943 received a prosthesis, invalid's chair etc. and 2 109 received medicines.

The training comprises basic and trades training and also economic assistance for general education. In 1963 basic training was given to 50 disabled and 762 received trades training. A grant in aid for general education was awarded in 1963 to 50 disabled and a study grant to 43 disabled.

Rehabilitation includes, in addition to procuring work for the disabled through a labour exchange or placing him in work by other means, financial assistance to the disabled in the pursuit of his trade or occupation. In 1963 grants-in-aid were given to 161 disabled and 150 disabled were given a loan.

The loans granted to the disabled, totalled 130 million marks in 1963.

Aid to the Disabled. The Act on Aid to the Disabled entered into force at the beginning of 1952. Under it, a blind person unable to orientate

in a place unknown to him is paid at the last quarter of 1963 405 marks; other disabled persons with a working capacity reduced by at least two-thirds, receive 282 marks, and a disabled person less than two-thirds but at least half incapacitated for work receives 204 marks.

In 1963 aid was granted to 1 535 disabled, the total sum paid out being 10.47 million marks. At the end of 1963 recipients of aid to the disabled totalled 9 925.

Aid to Convalescents. At the beginning of the 'fifties' some communes began on their own initiative to distribute so-called convalescence payments to persons of no means or small means discharged from tuberculosis sanatoria. The purpose of this relief was to ensure better economic conditions for the convalescents so that they could use their period of convalescence for rest and rehabilitation.

491 communes, i.e. 89.8 % of all communes in the country, distributed convalescence payments in 1963. 403 communes gave convalescence payments only to TB patients and 84 communes to both TB and rheumatic patients. Convalescence payments were made in 1963 to a total of 4 406 TB patients and 203 rheumatic patients, the total sum being 1.11 million marks.

Military Allowances. The Act on Military Allowances in its present form took effect on October 1, 1948. Under it, military allowances are distributed out of State funds to ensure the subsistence and care of a conscript's relatives without means if his military service reduces their possibilities of making a living.

Military allowances were granted in 1963 to 5 579 persons, totalling 3.98 million marks.

Of the allowances granted in 1963, 2 012 or 36.1 % were paid to wives and 3 567, 63.9 % to other relatives.

41 communes have reported that no military allowances were paid by them in 1963.

National Pension Institute. At the end of 1963 the number of national pension beneficiaries was in all 508 000, i.e. 13 700 persons more than in the previous year. The yearly average of pensions was at the end of the year 1 026 marks and the total of pensions paid during the year amounted to 504.81 million marks.

Of all the beneficiaries 353 900 persons received old-age pension, 121 700 disability pension and 6 600 persons sickness pension. Besides, old-age supports to a single female of 60—64 was paid to 25 800 persons. The number of beneficiaries in receipt of basic pension only was 118 400 and the number of those in receipt generally of both basic and assistance pension 389 600, the average pension amounting to respectively 1 014 and 1 214 marks.

In addition to the pensions above funeral grants were paid in 10 160 cases totalling 3.5 million marks.

Vacant positions of out-door welfare in 1963.

In the beginning of 1964 inquiries were performed concerning the vacant positions of out-door welfare presupposing the professional schooling of social line.

During 1963 in all 174 new positions, had been established, 2 of which were social director's, 9 social secretary's, 36 social inspector's and 126 homemaker's positions. Vacancies of both new and earlier established positions were totalled 570, 54 of which were social director's and secretary's, 96 social inspector's and 420 homemaker's positions. Social director's and secretary's positions were applied on an average 1.3 times, whereas social inspector's and homemaker's positions 1.1 times. In urban areas applicants for social secretary's position were on an average 3.8 and in rural communes 2.1. With reference to homemaker's positions the corresponding averages were 2.6 and 1.4. From the vacancies of social secretary remained vacant 26 %, from the vacancies of social inspector 18 % and of homemaker 22 %. The most usual reason for vacancies remaining vacant was lack of the applicants or particularly lack of the qualified applicants.

Those persons having been elected to the office of social inspector and particularly to the office of homemaker were to a very great measure less than 25 years old. The homemakers had very largely finished their school recently. The persons having been elected to the office of social secretary were generally more than 30 years old and they had come from a post of corresponding kind. A quarter of the persons having been elected to the office of social inspector was unqualified.

**Tauluissa olevien tekstien englanninkieliset
käännökset**

English translation of the table texts

	Sivu		Page
I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3	I. Organization of social welfare in communes and institutions under social welfare boards	3
Lääni	3	County	3
Kaupungit, kauppalat — Maalaiskunnat ..	3	Towns, market towns — Rural communes ..	3
Huoltoyhdyiskuntia, joissa oli erityinen sosiaalilautakunta	3	Welfare communities with a special board of social welfare	3
jakamaton — 2-osastoinen	3	undivided — in 2 sections	3
sosiaalis sihteeri tai -johtaja	3	social secretary or director	3
kunnalliskoteja — kaikkiaan	3	communal homes — total	3
niissä osasto		with a separate department for	
mielisairaille — muille sairaille	3	the mentally ill — other sick persons	3
osuus yht. kunnalliskotiin	3	share in a communal home owned jointly	
kunnallisia kodinhoitajia	3	by several communes	3
kuntien luku — kodinhoitajien luku	3	communal homemakers	3
kunnallisia lastenkoteja	3	number of communes — number of home-	
II. Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat	4	makers	3
Avustustapauksia — Näistä		communal children's homes	3
yksinäisiä miehiä — ilman lapsia	4	II. Public assistance relief cases and recipients of relief	4
lapsia huollettavana	4	Relief cases — Of which	
yksinäisiä naisia — aviopareja	4	men living alone — without children	4
yksinäisiä lapsia	4	with children to support	4
Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä	4	women living alone — married couples	4
III. Huoltoavun eri avustusmuodot	5	children without families	4
Laitoksissa olleet	5	Recipients of aid and members of families	
Yksityishoidossa olleet	5	receiving relief	4
Vain kotiaavustusta saaneet	5	III. Different forms of social welfare	5
IV. Lastensuojelulapset	6	Persons in institutions	5
Varoitus- ja suojeluvalvontatapaukset	6	Persons placed into private homes	5
Turvattomat	6	Persons in receipt of home relief exclusively ..	5
Suojelukasvatusta tarvitsevat	6	IV. Children in child welfare	6
Varoitettuja	6	Cases involving warning and protective super-	
Suojeluvalvonnan alaisia	6	vision	6
Huostaanotetut lapset	6	Neglected children	6
V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet	7	Children in need of reform training	6
ryhmitettyinä laitoksen mukaan	7	Warned	6
Yhteensä hoidettavia ja hoitopäiviä	7	Under protective supervision	6
VI. Kuntien sosiaalihuollon menot	8	Children taken in charge	6
Hallinto	8	V. Persons in institutions under social welfare	
Kunnalliskodit ja muut sosiaalilautakuntien		boards, classified according to institutions ..	7
alaiset huoltolaitokset	8	Total number of persons — days of care	7
Muu laitoshoido	8	VI. Expenditure on social welfare work in com-	
vajaamielislaitoksissa	8	munes	8
mielisairaaloissa	8	Administration	8
muissa sairaaloissa	8	Communal homes and other public assistance	
työlaitoksissa	8	institutions under social welfare boards	8
vieraan kunnan kunnalliskodeissa	9	Other care in institutions	8
muissa huoltolaitoksissa	9	in institutions for the care of the mentally	
		deficient	8
		in mental hospitals	8
		in other hospitals	8
		in workhouses	8
		in communal homes of other communes	9
		in other welfare institutions	9

	Sivu		Page
Muu huoltoapu	9	<i>Other public assistance</i>	9
Yksityiskotihoito — Kotiavustus	9	<i>Care in private homes — Home relief</i>	9
Korvaukset muille kunnille	9	<i>Compensation to other communes</i>	9
Kannatusmaksut yhteiseen työlaitokseen .	9	<i>Support to jointly-owned workhouses</i>	9
Ehkäisevä huoltoapu	9	<i>Preventive public assistance</i>	9
Muut huoltoapumenot	9	<i>Other public assistance expenses</i>	9
Lastenkodit ja muut sosiaalilautakuntien alai-		<i>Children's homes and other child welfare in-</i>	
set lastensuojelulaitokset	10	<i>stitutions under social welfare boards</i>	10
valtion ja yksityisissä koulukodeissa	10	<i>in State and communal children's homes ..</i>	10
Muu lastensuojelu	11	<i>Other child welfare</i>	11
Ammattiopetus	11	<i>Vocational training</i>	11
Irtolaishuolto	11	<i>Treatment of vagrants</i>	11
Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien		<i>Care of alcoholics and drug addicts</i>	11
huolto	11		
Avustukset sosiaalihuoltoa harjoittaville		<i>Support to social assistance associations</i>	11
yhdistyksille	11		
VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot	12	VII. <i>Social welfare work income</i>	12
Huoltotoiminnan yleistulot	12	<i>General income of social welfare work</i>	12
Perunkirjoitusmaksut	12	<i>Fees for estate assessment of deceased persons</i>	12
Korvaukset	12	<i>Compensation from</i>	12
valtiolta huoltoapulain nojalla	12	<i>the State under the Public Assistance Act..</i>	12
valtiolta sotasiirtolaisista	12	<i>the State for evacuees</i>	12
muilta kunnilta — yksityisiltä	12	<i>other communes — private persons</i>	12
Lahjoitukset ja rahastojen korot	13	<i>Donations and interest from funds</i>	13
Muut tulot	13	<i>Other assets</i>	13
Lapsilisät	13	<i>Child allowances</i>	13
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat	13	<i>Funds utilised by communes on social welfare</i>	13
		<i>work</i>	13
VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot	14	VIII. <i>Income and expenditure of communal homes..</i>	14
Palkkaukset	14	<i>Wages and salaries</i>	14
Työnantajan lapsilisä — k.e. — ja tapaturma-		<i>Child allowance, national pension and accident</i>	
vak. maksut	14	<i>insurance premiums paid by employers ..</i>	14
Ravinto — Vaatetus	14	<i>Food — Clothing</i>	14
Sairaanhoito ja lääkkeet	14	<i>Medical care and medicines</i>	14
Muut vuotuis kustannukset hoidettavista ..	14	<i>Other annual expenses on residents</i>	14
Rakennusten kunnossapito	14	<i>Maintenance of buildings</i>	14
Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja kor-		<i>Acquisitions and repair of furniture and other</i>	
jaus	14	<i>chattels</i>	14
Lämpö ja valo — Palovakuutus	14	<i>Heating and lighting — Fire insurance</i>	14
Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala	15	<i>Gardening, hog farm and poultry farm</i>	15
Sekalaiset	15	<i>Other expenditure</i>	15
Hoidettavien valmisteet	15	<i>Goods produced by residents</i>	15
Hoidettavien muu työ	15	<i>Other work done by residents</i>	15
Yhteisten kunnalliskotien kannatus- ja hoito-		<i>Payments for support and treatment to commu-</i>	
maksut	15	<i>nal homes owned jointly by several communes</i>	15
Henkilökunnan luontoisedut	15	<i>Payments in kind to employees</i>	15
Valtionapu	15	<i>State support</i>	15
IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot ..	16	IX. <i>Income and expenditure of communal children's</i>	16
		<i>homes</i>	16
X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avus-		X. <i>Grants in aid and allowances disbursed from</i>	
tusten ja lisien lukumäärä	18	<i>State funds</i>	18
Äitiysavustusta saaneita	18	<i>Recipients of maternity benefit</i>	18
Lapsilisää saaneita	18	<i>Recipients of child allowance</i>	18
perheitä — lapsia	18	<i>families — children</i>	18
perhelisää saaneita	18	<i>Recipients of family allowance</i>	18
lisään oikeutettuja lapsia	18	<i>children entitled to allowance</i>	18
Erityislapsilisää saaneita	18	<i>Recipients of special child allowance</i>	18
Myönnettyjä sotilasavustuksia	18	<i>Military allowances</i>	18

TAULUJA—TABELLER

TABLES

1963

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset vuonna 1963 — Den kommunala socialvårdens organisation och socialnämnder underlydande anstalter år 1963

Lääni — Län	Huoltoyhdyskuntia Vårdsamhället		Huoltoyhdyskuntia, joissa oli — Vårdsamhället med									
			erityinen sosiaali- lautakunta särskild social- nämnd	kunnalliskoteja kommunalhem			osuus yht. kunnalliskotiin andelen i gemensamt kommunalhem	kunnallisia kodinhoitajia kommunala hemsystrar		kunnallisia lastenkoteja kommunala barnhem		
				jakamaton odelad	2- tai us- osaston avdelning. 2 l. flera	sosiaalisiht. tai -johtaja socialsekr. eller -direktör		kaikkiaan totalt	niissä osasto med avdelning för		kuntien luku antal	virkojen luku antal
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	46	28	17	34	42	1	36	3	43	292	10	
Kaupungit — Städer ¹⁾	13	5	8	12	12	—	12	—	13	205	4	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	33	23	9	22	30	1	24	3	30	87	6	
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	117	89	20	73	73	6	50	39	97	195	9	
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	3	6	9	9	2	9	—	9	57	4	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	108	86	14	64	64	4	41	39	88	138	5	
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	16	14	—	1	1	—	1	14	5	7	—	
Kaupunki — Stad	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	15	13	—	—	1	—	1	14	4	4	—	
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	59	36	23	48	51	8	43	8	58	179	17	
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	—	9	9	9	—	7	—	9	77	7	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	50	36	14	39	42	8	36	8	49	102	10	
<i>Kymen — Kymmene</i>	35	17	17	29	26	5	22	6	33	89	14	
Kaupungit — Städer ¹⁾	8	—	8	8	8	—	8	—	8	39	8	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	27	17	9	21	18	5	14	6	25	50	6	
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	30	18	12	29	28	11	20	—	30	85	7	
Kaupungit — Städer	4	—	4	4	4	—	2	—	4	18	2	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	26	18	8	25	24	11	18	—	26	67	5	
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> ..	21	10	11	19	19	13	14	—	21	94	4	
Kaupunki — Stad ¹⁾	3	2	1	2	2	—	2	—	3	13	1	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	18	8	10	17	17	13	12	—	18	81	3	
<i>Kuopion — Kuopio</i>	29	20	9	29	28	6	23	—	29	99	3	
Kaupungit — Städer	3	—	3	3	3	—	2	—	3	20	2	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	26	20	6	26	25	6	21	—	26	79	1	
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i> ..	34	25	9	27	26	4	22	6	34	94	6	
Kaupunki — Stad ¹⁾	3	—	3	3	3	—	3	—	3	16	2	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	31	25	6	24	23	4	19	6	31	78	4	
<i>Vaasan — Vasa</i>	78	57	18	49	47	4	35	28	66	128	3	
Kaupungit — Städer	7	3	4	4	7	—	5	—	7	35	2	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	71	54	14	45	40	4	30	28	59	93	1	
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	57	36	21	41	42	11	27	9	57	188	4	
Kaupungit — Städer	3	—	3	3	3	2	2	—	3	21	1	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	54	36	18	38	39	9	25	9	54	167	3	
<i>Lapin — Lapplands</i>	25	18	7	19	15	1	7	5	25	110	5	
Kaupungit — Städer ¹⁾	4	1	3	4	4	—	3	—	4	22	3	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	21	17	4	15	11	1	4	5	21	88	2	
Koko maa — Hela landet	547	368	164	398	398	2) 398	70	300	3) 118	498	1 560	82
Kaupungit — Städer	44	9	35	41	43	2	33	—	44	443	25	
Kauppalat — Köpingar	23	6	17	21	21	2	22	—	23	83	11	
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	480	353	112	336	334	66	245	118	431	1 034	46	

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

²⁾ Näistä 62 kahden tai useamman kunnan yhteisiä kunnalliskoteja — Härav 62 gemensamma kommunalhem för tvänne eller flere kommuner

³⁾ Vrt. ²⁾ — Jfr. ²⁾

II. Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat vuonna 1963 — Socialhjälpens understödsfall och understödstagare år 1963

Läni — Län	Avustustapauksia — Understödsfall									Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä Understödsstagare och familjemedlemmar i de understödda familjerna					
	Kaikkiaan Hela antalet	Näistä — Därav								yksinäisiä lapsia ensamma män	yksinäisiä naisia ensamma kvinnor	aviopareja gifta par		yksinäisiä lapsia ensamma barn	yhteensä summa
		ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	ilman lapsia utan barn	lapsia huollettavana med barn	miehiä män	naisia kvinnor			lapsia barn			
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	32 336	8 822	216	12 952	2 889	2 885	4 567	5	16 490	23 293	18 325	58 108			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	25 035	7 146	183	10 329	2 247	2 089	3 040	1	12 458	17 705	11 968	42 131			
Maalaisk. — Landsk.	7 301	1 676	33	2 623	642	796	1 527	4	4 032	5 588	6 357	15 977			
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	20 745	4 586	59	8 181	1 968	2 285	3 657	9	10 587	16 091	15 148	41 826			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	9 708	2 047	16	4 021	960	1 130	1 534	—	4 727	7 645	5 793	18 165			
Maalaisk. — Landsk.	11 037	2 539	43	4 160	1 008	1 155	2 123	9	5 860	8 446	9 355	23 661			
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	384	118	1	164	30	32	38	1	189	264	176	629			
Kaupunki — Stad	130	41	—	41	21	6	21	—	68	89	108	265			
Maalaisk. — Landsk.	254	77	1	123	9	26	17	1	121	175	68	364			
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	19 972	4 393	68	7 563	2 015	2 119	3 809	5	10 389	15 506	16 053	41 948			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	11 164	2 237	24	4 402	1 254	1 175	2 068	4	5 504	8 899	8 375	22 778			
Maalaisk. — Landsk.	8 808	2 156	44	3 161	761	944	1 741	1	4 885	6 607	7 678	19 170			
<i>Kymen — Kymmene</i>	9 964	2 642	39	3 663	852	1 168	1 598	2	5 447	7 281	6 761	19 489			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	5 718	1 438	28	2 129	539	694	889	1	3 049	4 251	3 709	11 009			
Maalaisk. — Landsk.	4 246	1 204	11	1 534	313	474	709	1	2 398	3 030	3 052	8 480			
<i>Mikkelin — St Michels</i> ...	7 604	1 959	32	2 465	633	858	1 653	4	4 502	5 609	7 363	17 474			
Kaupungit — Städer	1 741	386	6	624	202	137	383	3	912	1 346	1 672	3 930			
Maalaisk. — Landsk.	5 863	1 573	26	1 841	431	721	1 270	1	3 590	4 263	5 691	13 544			
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	7 499	1 696	38	2 199	630	947	1 983	6	4 664	5 759	9 107	19 530			
Kaupunki — Stad ¹⁾	1 165	219	8	416	128	132	261	1	620	937	1 102	2 659			
Maalaisk. — Landsk.	6 334	1 477	30	1 783	502	815	1 722	5	4 044	4 822	8 005	16 871			
<i>Kuopion — Kuopio</i>	9 734	2 352	36	2 864	757	1 208	2 505	12	6 101	7 334	10 618	24 053			
Kaupungit — Städer	2 731	587	7	970	234	353	580	—	1 527	2 137	2 224	5 888			
Maalaisk. — Landsk.	7 003	1 765	29	1 894	523	855	1 925	12	4 574	5 197	8 394	18 165			
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i>	8 880	2 129	32	2 712	881	970	2 144	12	5 275	6 707	9 603	21 585			
Kaupunki — Stad ¹⁾	2 255	455	3	784	245	255	510	3	1 223	1 794	2 046	5 063			
Maalaisk. — Landsk.	6 625	1 674	29	1 928	636	715	1 634	9	4 052	4 913	7 557	16 522			
<i>Vaasan — Vasa</i>	12 041	2 834	64	3 955	1 090	1 146	2 943	9	6 987	9 134	12 415	28 536			
Kaupungit — Städer	3 067	723	10	1 065	318	308	642	1	1 683	2 333	2 512	6 528			
Maalaisk. — Landsk.	8 974	2 111	54	2 890	772	838	2 301	8	5 304	6 801	9 903	22 008			
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	15 530	3 616	88	3 782	1 389	1 620	5 003	32	10 327	11 794	22 535	44 656			
Kaupungit — Städer	3 398	664	15	1 013	363	402	938	3	2 019	2 716	3 637	8 372			
Maalaisk. — Landsk.	12 132	2 952	73	2 769	1 026	1 218	4 065	29	8 308	9 078	18 898	36 284			
<i>Lapin — Lapplands</i>	6 538	1 723	45	1 397	641	552	2 171	9	4 491	4 761	10 485	19 737			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	2 202	593	11	629	238	221	510	—	1 335	1 598	2 150	5 083			
Maalaisk. — Landsk.	4 336	1 130	34	768	403	331	1 661	9	3 156	3 163	8 335	14 654			
Koko maa — Hela landet	151 227	36 870	718	51 897	13 775	15 790	32 071	106	85 449	113 533	138 589	337 571			
Kaupungit — Städer	59 172	14 565	272	23 267	5 813	5 872	9 370	13	30 079	44 322	37 564	111 965			
Kauppalat — Köpingar ...	9 142	1 971	39	3 156	936	1 030	2 006	4	5 046	7 128	7 732	19 906			
Maalaisk. — Landsk.	82 913	20 334	407	25 474	7 026	8 888	20 695	89	50 324	62 083	93 293	205 700			

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

III. Huoltoavun eri ayustusmuodot vuonna 1963 — Olika vårdformer av socialhjälpn år 1963

Lääni — Län	Laitoksissa olleet i anstalt intagna				Yksityis- kotihoitossa olleet Vård i enskilt hem			Vain kotiaivustusta saaneet — Enbart i sina hem understödda				Kaikkiaan Inalles			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa
Uudenmaan — Nylands	5 629	9 957	1 244	16 830	7	10	17	8 948	7 201	5	16 154	14 584	17 168	1 249	33 001
Kaupungit — Städer ¹⁾	4 046	7 641	902	12 589	1	4	5	7 146	5 790	1	12 937	11 193	13 435	903	25 531
Maalaisk. — Landsk. ...	1 583	2 316	342	4 241	6	6	12	1 802	1 411	4	3 217	3 391	3 733	346	7 470
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	4 414	6 433	1 017	11 864	24	26	50	4 562	4 633	7	9 252	9 000	11 142	1 024	21 166
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 677	2 582	469	4 728	—	—	—	2 457	2 735	—	5 192	4 134	5 317	469	9 920
Maalaisk. — Landsk. ...	2 737	3 851	548	7 136	24	26	50	2 105	1 948	7	4 060	4 866	5 825	555	11 246
Ahvenanmaa — Åland	94	141	15	250	3	5	8	69	60	—	129	166	206	15	387
Kaupunki — Stad.	25	29	14	68	—	—	—	35	30	—	65	60	59	14	133
Maalaisk. — Landsk. ...	69	112	1	182	3	5	8	34	30	—	64	106	147	1	254
Hämeen — Tavastehus	4 121	6 367	1 161	11 649	10	19	29	4 506	4 219	5	8 730	8 637	10 605	1 166	20 408
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 902	3 330	717	5 949	1	2	3	2 704	2 771	4	5 479	4 607	6 103	721	11 431
Maalaisk. — Landsk. ...	2 219	3 037	444	5 700	9	17	26	1 802	1 448	1	3 251	4 030	4 502	445	8 977
Kymin — Kymmene	2 443	3 165	398	6 006	17	17	34	2 244	1 858	1	4 103	4 704	5 040	399	10 143
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 181	1 636	216	3 033	3	5	8	1 476	1 311	1	2 788	2 660	2 952	217	5 829
Maalaisk. — Landsk. ...	1 262	1 529	182	2 973	14	12	26	768	547	—	1 315	2 044	2 088	182	4 314
Mikkelin — S:t Michels	1 994	2 476	420	4 890	1	4	5	1 783	1 117	4	2 904	3 778	3 597	424	7 799
Kaupungit — Städer	284	491	102	877	—	—	—	497	416	3	916	781	907	105	1 793
Maalaisk. — Landsk. ...	1 710	1 985	318	4 013	1	4	5	1 286	701	1	1 988	2 997	2 690	319	6 006
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	1 896	2 292	398	4 586	1	6	7	1 909	1 164	5	3 078	3 806	3 462	403	7 671
Kaupunki — Stad ¹⁾ ...	226	360	54	640	—	—	—	285	257	1	543	511	617	55	1 183
Maalaisk. — Landsk. ...	1 670	1 932	344	3 946	1	6	7	1 624	907	4	2 535	3 295	2 845	348	6 488
Kuopion — Kuopio	2 622	2 961	670	6 253	3	5	8	2 433	1 369	11	3 813	5 058	4 335	681	10 074
Kaupungit — Städer	585	800	183	1 568	—	—	—	710	534	—	1 244	1 295	1 334	183	2 812
Maalaisk. — Landsk. ...	2 037	2 161	487	4 685	3	5	8	1 723	835	11	2 569	3 763	3 001	498	7 262
Keski-Suomen — Mel- lersta Finlands	2 082	2 714	589	5 385	14	13	27	2 245	1 479	11	3 735	4 341	4 206	600	9 147
Kaupunki — Stad ¹⁾ ...	362	662	131	1 155	—	—	—	675	486	3	1 164	1 037	1 148	134	2 319
Maalaisk. — Landsk. ...	1 720	2 052	458	4 230	14	13	27	1 570	993	8	2 571	3 304	3 058	466	6 828
Vaasan — Vasa	2 790	3 698	626	7 114	29	27	56	2 979	2 130	8	5 117	5 798	5 855	634	12 287
Kaupungit — Städer ...	519	807	143	1 469	—	—	—	916	744	1	1 661	1 435	1 551	144	3 130
Maalaisk. — Landsk. ...	2 271	2 891	483	5 645	29	27	56	2 063	1 386	7	3 456	4 363	4 304	490	9 157
Oulun — Uleåborgs	3 650	4 027	1 333	9 010	36	23	59	4 727	2 305	30	7 062	8 413	6 355	1 363	16 131
Kaupungit — Städer ...	524	830	294	1 648	—	2	2	1 146	716	2	1 864	1 670	1 548	296	3 514
Maalaisk. — Landsk. ...	3 126	3 197	1 039	7 362	36	21	57	3 581	1 589	28	5 198	6 743	4 807	1 067	12 617
Lapin — Lapplands	1 514	1 502	717	3 733	25	13	38	2 047	994	9	3 050	3 586	2 509	726	6 821
Kaupungit — Städer ¹⁾	429	458	138	1 025	2	1	3	718	506	—	1 224	1 149	965	138	2 252
Maalaisk. — Landsk. ...	1 085	1 044	579	2 708	23	12	35	1 329	488	9	1 826	2 437	1 544	588	4 569
Koko maa — Hela landet	33 249	45 733	8 588	87 570	170	168	338	38 452	28 579	96	67 127	71 871	74 480	8 684	155 035
Kaupungit — Städer ...	10 065	16 968	2 888	29 921	4	8	12	16 225	14 298	12	30 535	26 294	31 274	2 900	60 468
Kauppalat — Köpingsar	1 695	2 658	475	4 828	3	6	9	2 540	1 998	4	4 542	4 238	4 662	479	9 379
Maalaisk. — Landsk. —	21 489	26 107	5 225	52 821	163	154	317	19 687	12 283	80	32 050	41 339	38 544	5 305	85 188

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingsar

IV. Lastensuojelulapset vuonna 1963 — Barnskyddsbarren år 1963

L ä ä n i — L ä n	Varoitus- ja suoje- luvalvontatapauk- set — Varnings- och skyddsöver- vakningsfall		Huostaanotetut lapset — Omhändertagna barn												
	Turvattomat — Värnlösa	Suoje- lukasvatus Skydds- uppfostran		Turvattomat — Värnlösa						Suoje- lukasvatusta tarvit- sevat — Barn i behov av skyddsuppfostran					Kaikkiaan huostaanotettuja Iualles omhändertagna
		Varoitettuja Varnade	Valvonassa Under övervakning	Poikia Gossar	Tyttöjä Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav —			Poikia — Gossar	Tyttöjä — Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav —		
							laitoksissa i anstalter	yksityishoi- dossa — utac- korderade	—				laitoksissa i anstalter	yksityishoi- dossa — utac- korderade	
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	235	421	275	2 560	2 218	4 778	2 451	2 327	393	150	543	497	46	5 321	
Kaupungit — Städer ¹⁾	210	315	229	2 207	1 923	4 130	2 112	2 018	349	124	473	434	39	4 603	
Maalaisk. — Landsk.	25	106	46	353	295	648	339	309	44	26	70	63	7	718	
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	6	420	154	819	686	1 505	748	757	157	58	215	209	6	1 720	
Kaupungit — Städer ¹⁾	5	348	113	469	416	885	545	340	119	38	157	154	3	1 042	
Maalaisk. — Landsk.	1	72	41	350	270	620	203	417	38	20	58	55	3	678	
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	1	—	—	10	12	22	14	8	2	—	2	2	—	24	
Kaupunki — Stad	1	—	—	3	8	11	10	1	1	—	1	1	—	12	
Maalaisk. — Landsk.	—	—	—	7	4	11	4	7	1	—	1	1	—	12	
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	22	662	268	1 061	878	1 939	1 087	852	231	101	332	309	23	2 271	
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	563	226	761	604	1 365	837	528	204	78	282	265	17	1 647	
Maalaisk. — Landsk.	13	99	42	300	274	574	250	324	27	23	50	44	6	624	
<i>Kymen — Kymmene</i>	20	327	170	426	357	783	482	301	95	63	158	154	4	941	
Kaupungit — Städer ¹⁾	18	273	148	269	240	509	313	196	69	46	115	111	4	624	
Maalaisk. — Landsk.	2	54	22	157	117	274	169	105	26	17	43	43	—	317	
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	14	177	83	263	265	528	216	312	47	19	66	61	5	594	
Kaupungit — Städer	1	105	62	63	65	128	58	70	25	11	36	36	—	164	
Maalaisk. — Landsk.	13	72	21	200	200	400	158	242	22	8	30	25	5	430	
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	7	94	77	313	235	548	135	413	37	16	53	46	7	601	
Kaupunki — Stad ¹⁾	2	69	51	44	24	68	39	29	15	5	20	20	—	88	
Maalaisk. — Landsk.	5	25	26	269	211	480	96	384	22	11	33	26	7	513	
<i>Kuopion — Kuopio</i>	29	127	84	408	361	769	216	553	87	36	123	110	13	892	
Kaupungit — Städer	23	74	42	158	134	292	128	164	57	25	82	78	4	374	
Maalaisk. — Landsk.	6	53	42	250	227	477	88	389	30	11	41	32	9	518	
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	12	153	48	377	297	674	252	422	60	22	82	79	3	756	
Kaupunki — Stad ¹⁾	1	118	27	103	74	177	96	81	20	7	27	26	1	204	
Maalaisk. — Landsk.	11	35	21	274	223	497	156	341	40	15	55	53	2	552	
<i>Vaasan — Vasa</i>	26	277	41	341	258	599	215	384	62	18	80	78	2	679	
Kaupungit — Städer	8	167	25	125	93	218	141	77	49	10	59	58	1	277	
Maalaisk. — Landsk.	18	110	16	216	165	381	74	307	13	8	21	20	1	402	
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	10	204	82	503	447	950	237	713	69	29	98	88	10	1 048	
Kaupungit — Städer	2	137	69	144	130	274	78	196	46	15	61	57	4	335	
Maalaisk. — Landsk.	8	67	13	359	317	676	159	517	23	14	37	31	6	713	
<i>Lapin — Lapplands</i>	2	76	33	341	294	635	372	263	34	9	43	39	4	678	
Kaupungit — Städer ¹⁾	1	72	29	133	102	235	148	87	31	6	37	33	4	272	
Maalaisk. — Landsk.	1	4	4	208	192	400	224	176	3	3	6	6	—	406	
Koko maa — Hela landet	384	2 938	1 315	7 422	6 308	13 730	6 425	7 305	1 274	521	1 795	1 672	123	15 525	
Kaupungit — Städer	264	2 020	896	4 066	3 461	7 527	4 010	3 517	897	335	1 232	1 161	71	8 759	
Kauppalat — Köpingar	17	221	125	413	352	765	495	270	88	30	118	112	6	883	
Maalaisk. — Landsk.	103	697	294	2 943	2 495	5 438	1 920	3 518	289	156	445	399	46	5 883	

¹ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet ryhmitettyinä laitosten mukaan v. 1963 — I socialnämnder underlydande anstalter intagna, grupperade efter anstalter år 1963

Lääni — Län	Kunnalliskodit — Kommunallhem						Lastenkodit — Barnhem *)					
	Huoltoapu — Socialhjälp				Lastensuojelu Barnskydd		Huoltoapu Socialhjälp			Lastensuojelu Barnskydd		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa		Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	
Hoidet- tavia Vård- de				Hoito- päiviä Vård- dagar								
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	1 508	3 674	8	5 190	1 278	306	8	1 169	31	1 883	1 708	278 928
Kaupungit — Städer ¹⁾	811	2 533	3	3 347	842	373	3	159	22	1 496	1 507	227 720
Maalaiskunnat — Landskommuner	697	1 141	5	1 843	435	933	5	1 010	9	387	201	51 208
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	1 638	3 050	9	4 697	1 131	586	10	1 553	20	1 288	683	147 587
Kaupungit — Städer ¹⁾	654	1 225	1	1 880	425	946	2	367	12	814	591	119 050
Maalaiskunnat — Landskommuner	984	1 825	8	2 817	705	640	8	1 186	8	474	92	28 537
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	18	63	—	81	17	591	—	—	—	—	—	—
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	18	63	—	81	17	591	—	—	—	—	—	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	1 555	2 943	2	4 500	1 121	761	7	503	27	2 821	878	203 601
Kaupungit — Städer ¹⁾	489	1 250	—	1 739	459	618	—	—	7	1 018	693	151 264
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 066	1 693	2	2 761	662	143	7	503	20	1 803	185	52 337
<i>Kymen — Kymmene</i>	905	1 475	7	2 387	595	990	3	247	27	2 916	420	106 917
Kaupungit — Städer ¹⁾	406	765	1	1 172	294	703	—	—	12	645	319	75 114
Maalaiskunnat — Landskommuner	499	710	6	1 215	301	287	3	247	15	2 271	101	31 803
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	1 033	1 392	7	2 432	595	428	3	269	8	1 114	128	37 347
Kaupungit — Städer	90	216	—	306	74	031	—	—	—	—	35	9 326
Maalaiskunnat — Landskommuner	943	1 176	7	2 126	521	397	3	269	8	1 114	93	28 021
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> s	977	1 165	11	2 153	496	717	8	1 511	3	404	96	25 718
Kaupunki — Stad ¹⁾	44	95	1	140	40	977	1	196	—	—	29	7 931
Maalaiskunnat — Landskommuner	933	1 070	10	2 013	455	740	7	1 315	3	404	67	17 787
<i>Kuopion — Kuopio</i>	931	1 296	12	2 239	533	893	9	1 237	23	2 157	144	23 117
Kaupungit — Städer	135	285	1	421	100	645	—	—	20	2 118	121	16 478
Maalaiskunnat — Landskommuner	796	1 011	11	1 818	433	248	9	1 237	3	39	23	6 639
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	841	1 182	4	2 027	477	470	6	1 321	43	6 919	173	51 745
Kaupunki — Stad ¹⁾	106	242	—	348	89	146	—	—	17	895	84	23 391
Maalaiskunnat — Landskommuner	735	940	4	1 679	388	324	6	1 321	26	6 024	89	28 354
<i>Vaasan — Vasa</i>	936	1 553	5	2 494	614	295	3	429	3	63	127	30 962
Kaupungit — Städer	190	321	1	512	114	884	—	—	—	—	106	24 134
Maalaiskunnat — Landskommuner	746	1 232	4	1 982	499	411	3	429	3	63	21	6 828
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	1 551	1 726	45	3 322	774	703	13	2 686	63	7 757	78	21 842
Kaupungit — Städer	185	351	3	539	144	185	1	156	32	3 865	26	5 848
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 366	1 375	42	2 783	630	518	12	2 530	31	3 892	52	15 994
<i>Lapin — Lapplands</i>	451	438	1	890	216	965	3	251	8	719	202	50 319
Kaupungit — Städer ¹⁾	125	150	—	275	70	326	—	—	2	40	139	29 728
Maalaiskunnat — Landskommuner	326	288	1	615	146	639	3	251	6	679	63	20 591
Koko maa — Hela landet	12 344	19 957	111	32 412	7 854	705	73	11 176 ³⁾	256	28 041	4 637	978 083
Kaupungit — Städer	2 649	6 168	7	8 824	2 195	632	2	309	85	8 682	3 260	592 241
Kauppalat — Köpingar	586	1 265	4	1 855	461	202	5	569	39	2 209	390	97 743
Maalaiskunnat — Landskommuner	9 109	12 524	100	21 733	5 197	871	66	10 298	132	17 150	987	288 099

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

²⁾ Tähän sisältyvät myös kunnalliset koulukodit — Här ingår även de kommunala skolhemmen

³⁾ Näistä 16 vuotta täyttäneitä 15 — Härav 16 år fyllda 15

VI. Kuntien sosiaalihuollon menot vuonna 1963 — Den kommunala socialvårdens utgifter år 1963

Lä ä n i — L ä n	Hallinto Förvaltning	Huoltoapu —				
		Kunnalliskodit ym. Kommunalhem o. a.	Muu laitoshoido —			
			veijamielialtokoissa anstalter för psykiskt eterörlivna	mieisairaaloissa sinnessjukhus	muisa sairaaloissa övriga sjukhus	työläitöisissä arbetsnättningar
mk	mk	mk	mk	mk	mk	
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	7 325 858	23 638 298	648 905	2 904 675	1 251 256	11 309
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	6 271 541	17 954 386	481 533	2 119 353	949 917	6 594
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 054 317	5 683 912	167 372	785 322	301 339	4 715
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	2 857 057	11 527 438	500 630	1 968 658	701 980	7 605
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	1 553 136	4 430 734	169 923	715 377	334 098	1 566
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 303 921	7 096 704	330 707	1 253 281	367 882	6 039
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	40 957	232 132	6 754	72 346	16 594	100
Kaupunki — Stad	23 229	—	3 692	12 072	14 985	100
Maalaiskunnat — Landskommuner	17 728	232 132	3 062	60 274	1 609	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	2 688 053	11 906 719	405 326	1 691 405	1 069 545	15 222
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	1 724 342	5 293 801	192 873	822 541	760 152	9 273
Maalaiskunnat — Landskommuner	963 711	6 612 918	212 453	868 864	309 393	5 949
<i>Kymen — Kymmene</i>	1 525 494	6 760 262	262 306	1 326 743	385 830	18 428
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	963 782	3 568 993	179 851	383 231	233 653	13 242
Maalaiskunnat — Landskommuner	561 712	3 191 269	82 455	943 512	152 177	5 186
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	944 357	5 189 437	206 382	429 633	346 435	12 935
Kaupungit — Städer	294 013	814 428	46 119	48 672	105 037	8 007
Maalaiskunnat — Landskommuner	650 344	4 375 009	160 263	380 961	241 398	4 928
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Kare lens</i>	773 056	4 858 185	95 999	280 236	312 891	4 306
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	172 263	876 704	3 893	41 829	60 598	1 248
Maalaiskunnat — Landskommuner	600 793	3 981 481	92 106	238 407	252 293	3 058
<i>Kuopion — Kuopio</i>	1 121 686	4 784 211	180 640	936 979	409 232	6 852
Kaupungit — Städer	428 163	1 330 964	24 421	255 689	126 975	3 849
Maalaiskunnat — Landskommuner	693 523	3 453 247	156 219	681 290	282 257	3 003
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	962 040	4 502 125	115 423	696 386	293 168	9 181
Kaupunki, kauppalat — Stad, köpingar ..	279 180	1 019 525	18 831	144 270	59 636	1 411
Maalaiskunnat — Landskommuner	682 860	3 482 600	96 592	552 116	233 532	7 770
<i>Vaasan — Vasa</i>	1 406 305	6 727 304	221 296	1 223 652	406 421	29 850
Kaupungit — Städer	561 214	2 080 585	39 150	200 811	118 192	19 408
Maalaiskunnat — Landskommuner	845 091	4 646 719	182 146	1 022 841	288 229	10 442
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	1 501 985	7 110 530	113 087	1 041 837	693 341	16 812
Kaupungit — Städer	467 983	1 541 812	27 119	210 273	133 676	1 437
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 034 002	5 568 718	85 968	831 564	559 665	15 375
<i>Lapin — Lapplands</i>	957 545	2 568 980	185 215	480 431	369 973	1 632
Kaupungit, kauppala — Städer, köping ..	383 283	731 493	35 232	160 182	104 952	1 197
Maalaiskunnat — Landskommuner	574 262	1 837 487	149 983	320 249	265 021	435
Koko maa — Hela landet	22 104 393	89 805 621	2 941 963	13 052 981	6 256 666	134 232
Kaupungit — Städer	11 668 848	34 209 748	981 901	4 508 662	2 671 438	49 057
Kauppalat — Köpingar	1 453 281	5 433 677	240 736	605 638	330 433	18 275
Maalaiskunnat — Landskommuner	8 982 264	50 162 196	1 719 326	7 938 681	3 254 795	66 900

Socialhjälp

Övrig anstaltsvård i		Muu huoltoapu — Övrig socialhjälp						Yhteensä huoltoapumenoja Summa socialhjälp- utgifter
vieraan kunnan kunnalliskodissa främmande kommuns kommunalhem	muissa huolto- laitoksissa andra vårdanstalter	Yksityiskohtoinen Vård i enskilt hem	Kotivastus Hemunderstöd	Korvaukset muille kunnille Ersättning till andra kommuner	Kannatusmaksut Väliteisen työllistykseen Understödsavgifter till gemensamt arbetsnärning	Ehkäisevä huoltoapu Preventiv socialhjälp	Muut huoltoapumenot Övriga utgifter för socialhjälp	
106 644	1 986 071	19 775	11 743 626	10 440	185 357	1 154 381	243 398	43 904 135
92 874	1 948 672	3 915	10 256 179	5 561	91 349	1 143 754	153 059	35 207 146
13 770	37 399	15 860	1 487 447	4 879	94 008	10 627	90 339	8 696 989
175 311	76 301	57 118	5 440 840	9 187	235 018	26 538	169 572	20 896 196
23 606	47 732	560	3 862 867	1 150	103 076	8 169	44 946	9 743 804
151 705	28 569	56 558	1 577 973	8 037	131 942	18 369	124 626	11 152 392
—	46 770	15 132	58 996	2 555	6 204	69	7 564	465 216
—	45 570	—	28 046	146	1 619	—	3 155	109 385
—	1 200	15 132	30 950	2 409	4 585	69	4 409	355 831
172 439	70 722	22 400	4 962 660	5 618	317 945	587 838	185 414	21 413 253
12 413	40 381	3 861	3 642 330	239	222 279	561 163	63 859	11 625 165
160 026	30 341	18 539	1 320 330	5 379	95 666	26 675	121 555	9 788 088
36 604	33 044	31 652	1 663 797	19 046	163 226	14 930	91 201	10 807 069
5 154	21 301	3 611	1 147 002	1 239	106 241	6 308	40 148	5 709 974
31 450	11 743	28 041	516 795	17 807	56 985	8 622	51 053	5 097 095
57 027	38 713	5 765	1 145 291	987	80 265	33 106	96 300	7 642 276
1 784	21 366	—	438 930	158	30 856	13 230	15 667	1 544 254
55 243	17 347	5 765	706 361	829	49 409	19 876	80 633	6 098 022
34 907	12 925	2 667	1 273 228	3 039	64 864	37 885	87 076	7 068 208
9 701	1 818	—	366 016	1 481	16 167	6 912	13 978	1 400 345
25 206	11 107	2 667	907 212	1 558	48 697	30 973	73 098	5 667 863
9 503	31 529	14 310	1 776 631	1 286	102 974	37 006	81 355	8 372 508
1 812	9 720	—	716 630	44	48 184	7 953	8 664	2 534 905
7 691	21 809	14 310	1 060 001	1 242	54 790	29 053	72 691	5 837 603
103 275	161 486	18 136	1 676 213	8 807	96 881	32 187	124 121	7 837 389
—	123 200	—	590 046	4 433	30 717	2 894	24 680	2 019 643
103 275	38 286	18 136	1 086 167	4 374	66 164	29 293	99 441	5 817 746
46 087	39 931	49 706	2 194 775	5 750	148 128	39 563	151 636	11 284 099
433	5 554	—	976 210	476	43 609	7 365	27 133	3 518 926
45 654	34 377	49 706	1 218 565	5 274	104 519	32 198	124 503	7 765 173
104 806	186 080	53 461	3 286 182	4 544	197 068	110 352	219 903	13 138 003
—	99 368	240	1 162 650	271	48 038	5 561	16 901	3 247 346
104 806	86 712	53 221	2 123 532	4 273	149 030	104 791	203 002	9 890 657
65 182	96 774	39 833	1 924 623	3 363	121 856	24 245	152 883	6 034 990
9 098	15 490	440	792 158	1 027	47 682	1 608	23 271	1 923 830
56 084	81 284	39 393	1 132 465	2 336	74 174	22 637	129 612	4 111 160
911 785	2 780 346	329 955	37 146 862	74 622	1 719 786	2 098 100	1 610 423	158 863 342
109 973	2 257 852	6 546	21 840 244	12 821	647 435	1 757 062	350 531	69 403 270
46 902	122 320	6 081	2 138 820	3 404	142 382	7 855	84 930	9 181 453
754 910	400 174	317 328	13 167 798	58 397	929 969	333 183	1 174 962	80 278 619

Jatkoa

Lääni — Län	Lastensuojelu —						
	Lastenkodit, ym. Barnhem o. a.	Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård i					
		vajaamielilaitoksissa anstalter för psykiskt efterblivna	mielisairaloissa sinnessjukhus	muissa sairaaloissa övriga sjukhus	vierian kunnan koulu- ja lastenkodeissa främmande kommuns skol- och barnhem	valtion ja yksityisissä koulukodeissa statens och privata skolor	muissa huolto- laitoksissa — andra vårdanstalter
mk							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	13 714 849	379 818	44 902	102 115	130 131	150 158	2 391 459
Kaupungit — Städer ¹⁾	12 974 996	255 683	38 109	88 519	111 063	124 574	2 159 335
Maalaiskunnat — Landskommuner	739 853	124 135	6 793	13 596	19 068	25 584	232 124
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i> ..	5 246 919	226 025	8 470	7 107	33 848	60 569	121 685
Kaupungit — Städer ¹⁾	4 874 496	72 874	3 244	4 487	5 689	31 319	74 785
Maalaiskunnat — Landskommuner	372 423	153 151	5 226	2 620	28 159	29 250	46 900
<i>Åhvenanmaa — Åland</i>	—	2 062	547	198	—	—	18 484
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	16 796
Maalaiskunnat — Landskommuner	—	2 062	547	198	—	—	1 688
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	5 850 771	293 957	27 605	29 841	28 432	116 618	268 808
Kaupungit — Städer ¹⁾	5 354 279	182 905	20 989	21 966	10 194	92 705	243 717
Maalaiskunnat — Landskommuner	496 492	111 052	6 616	7 875	18 238	23 913	25 091
<i>Kymen — Kymmene</i>	2 532 710	132 884	4 617	12 356	39 742	76 578	103 774
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 164 438	45 849	2 103	6 057	15 135	54 968	66 245
Maalaiskunnat — Landskommuner	368 272	87 035	2 514	6 299	24 607	21 610	37 529
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	815 337	117 442	329	1 899	5 471	31 462	59 235
Kaupungit — Städer	541 759	31 862	191	834	1 642	19 433	19 927
Maalaiskunnat — Landskommuner	273 578	85 580	138	1 065	3 829	12 029	39 308
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	502 117	60 738	9 580	2 570	2 280	25 765	16 744
Kaupunki — Stad ¹⁾	245 492	18 368	1 025	—	—	9 821	8 333
Maalaiskunnat — Landskommuner	256 625	42 370	8 555	2 570	2 280	15 944	8 411
<i>Kuopion — Kuopio</i>	1 159 294	113 359	1 932	12 302	13 830	59 267	50 687
Kaupungit — Städer	1 114 479	49 906	592	7 160	5 514	43 897	19 913
Maalaiskunnat — Landskommuner	44 815	63 453	1 340	5 142	8 316	15 370	30 774
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i>	1 494 501	129 455	4 157	2 383	10 980	46 187	53 535
Kaupunki — Stad ¹⁾	1 097 964	29 340	—	425	—	12 724	12 834
Maalaiskunnat — Landskommuner	396 537	100 115	4 157	1 958	10 980	33 463	40 701
<i>Vaasan — Vasa</i>	2 021 999	126 609	1 612	8 393	10 618	36 845	39 877
Kaupungit — Städer	1 947 718	68 023	1 065	2 828	10 618	25 704	19 640
Maalaiskunnat — Landskommuner	74 281	58 586	547	5 565	—	11 141	20 237
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	897 064	91 788	2 977	2 089	12 057	56 639	143 013
Kaupungit — Städer	696 824	24 818	—	708	2 804	33 636	65 977
Maalaiskunnat — Landskommuner	200 240	66 970	2 977	1 381	9 253	23 003	77 036
<i>Lapin — Lapplands</i>	970 535	100 342	3 689	3 193	2 405	22 592	269 161
Kaupungit — Städer ¹⁾	737 773	39 946	2 697	30	—	19 737	67 230
Maalaiskunnat — Landskommuner	232 762	60 396	992	3 163	2 405	2 855	201 931
Koko maa — Hela landet	35 206 096	1 774 479	110 417	184 446	289 794	682 680	3 536 462
Kaupungit — Städer	28 881 229	653 219	65 675	124 002	141 723	404 537	2 581 919
Kauppalat — Köpingar	2 868 989	166 355	4 340	9 012	20 936	63 981	192 813
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 455 878	954 905	40 402	51 432	127 135	214 162	761 730

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

Barnskydd									
Muu lastensuojelu — Övrigt barnskydd									
Yksityiskoittainen Vård i enskilt hem	Korvaukset muille kunnille Ersättning till andra kommuner	Ammattionetus Yrkesutbildning	Muut lastensuojelu- menot Övriga utgifter för barnskydd	Yhteensä lastensuojelumenoja Summa barnskyddsutgifter	Irtolaishuolto Ledsdrivvård	Päihdyttävien aineiden vääriinkäyttäjien huolto Vården av missbrukare av berusningsmedel	Kalkkiaan huoltomenoja Inalles vårdutgifter	Avustukset sosiaalihuoltoa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille Undersköt at socialhjälp utövande föreningar och anstalter	
2 116 992	265 460	11 963	492 625	19 800 472	42 353	308 908	71 381 726	1 331 085	
1 860 981	235 525	6 135	459 753	18 314 673	42 015	297 431	60 132 806	1 264 586	
256 011	29 935	5 828	32 872	1 485 799	338	11 477	11 248 920	66 499	
521 271	3 816	31 488	198 760	6 459 958	5 181	42 673	30 261 065	273 767	
263 896	840	18 845	186 786	5 537 261	4 113	31 625	16 869 939	258 296	
257 375	2 976	12 643	11 974	922 697	1 068	11 048	13 391 126	15 471	
6 479	—	—	176	27 946	—	—	534 119	73 991	
1 600	—	—	176	18 572	—	—	151 186	73 777	
4 879	—	—	—	9 374	—	—	382 933	214	
654 539	6 684	56 017	339 190	7 672 462	7 712	35 348	31 816 828	865 968	
408 573	940	39 467	328 712	6 704 447	6 849	27 657	20 088 460	820 961	
245 966	5 744	16 550	10 478	968 015	863	7 691	11 728 368	45 007	
207 763	3 520	8 956	29 252	3 152 152	10 408	27 002	15 522 125	186 481	
140 561	—	2 811	25 199	2 523 366	10 408	17 507	9 225 037	167 420	
67 202	3 520	6 145	4 053	628 786	—	9 495	6 297 088	19 061	
167 835	3 915	9 048	19 504	1 231 477	893	10 649	9 829 652	82 098	
40 494	600	2 380	6 238	665 360	709	7 818	2 512 154	76 828	
127 341	3 315	6 668	13 266	566 117	184	2 831	7 317 498	5 270	
211 218	6 445	7 593	16 465	861 515	1 487	8 669	8 712 935	26 989	
16 705	1 418	1 508	9 941	312 611	516	467	1 886 202	21 900	
194 513	5 027	6 085	6 524	548 904	971	8 202	6 826 733	5 089	
288 917	6 918	27 277	39 898	1 773 681	3 591	8 313	11 279 779	57 450	
89 590	5 653	17 027	26 493	1 380 224	3 588	4 616	4 351 496	48 350	
199 327	1 265	10 250	13 405	393 457	3	3 697	6 928 283	9 100	
251 943	2 446	8 045	14 099	2 017 731	388	49 304	10 866 852	89 551	
56 516	—	3 547	7 190	1 220 540	388	44 914	3 564 665	81 348	
195 427	2 446	4 498	6 909	797 191	—	4 390	7 302 187	8 203	
208 922	5 330	2 542	12 847	2 475 594	1 627	20 096	15 187 721	80 997	
41 644	990	583	3 007	2 121 820	884	13 848	6 216 692	64 804	
167 278	4 340	1 959	9 840	353 774	743	6 248	8 971 029	16 193	
390 677	2 602	12 469	17 138	1 637 513	3 265	17 069	16 297 835	114 003	
136 085	135	6 424	2 132	969 543	3 255	11 182	4 699 309	109 512	
263 592	2 467	6 045	15 006	667 970	10	5 887	11 598 526	4 491	
153 927	2 770	12 517	13 767	1 554 898	3 879	14 789	8 566 101	91 181	
53 971	—	7 749	3 796	932 929	3 292	11 465	3 254 799	73 438	
99 956	2 770	4 768	9 971	621 969	587	3 324	5 311 302	17 743	
5 189 483	309 906	187 915	1 193 721	48 665 399	80 784	542 820	230 256 738	3 273 561	
2 883 882	241 474	98 443	1 031 738	37 107 841	74 876	439 192	118 694 027	2 925 974	
226 734	4 627	8 033	27 685	3 593 505	1 141	29 338	14 258 718	135 246	
2 078 867	63 805	81 439	134 298	7 964 053	4 767	74 290	97 303 993	212 341	

VII. Kuntien sosiaalihuollon tulot vuonna 1963 — Den kommunala socialvårdens inkomster år 1963

Lääni — Län	Huoltolinnan yleiset tulot Vårdverksamhetens allmänna Inkomster	Huoltoapu — Socialhjälp							Kunnalliskodit ym. Kommunalhem o.a.	Lahjoitukset ja rahastojen korot Donationer och räntor av donationsfonder	Muut tulot Övriga inkomster
		Perunkirjoitusmaksut Bouppteckningsprocenter	Korvaukset — Ersättning av					yksityisiltä enskilda personer			
			valtiolta — staten								
			huoltoapulain nojalla enligt socialhjälpstegen	sotasirtolaista för de krigsförflyttade	muilta kunnilta andra kommuner						
	mk										
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	1 789	192 599	1 889 483	280 271	220 965	10 820 325	1 767 652	42	1 025 883		
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	1 332	165 260	1 365 157	53 950	16 496	8 001 210	1 405 326	—	1 024 601		
Maalaisk. — Landsk.	457	27 339	524 326	226 321	204 469	2 819 115	362 326	42	1 282		
<i>Turun-Porin — Åbo-Björne-</i> <i>borgs</i>	3 882	87 372	89 645	146 915	172 016	7 103 437	806 224	10 668	30 117		
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	1 177	36 103	31 398	17 345	2 746	2 379 799	323 493	2 034	28 883		
Maalaisk. — Landsk.	2 705	51 269	58 247	129 570	169 270	4 723 638	482 731	8 634	1 234		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	—	3 018	—	—	—	247 050	—	82	—		
Kaupunki — Stad	—	1 554	—	—	—	56 447	—	—	—		
Maalaisk. — Landsk.	—	1 464	—	—	—	190 603	—	82	—		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	1 938	73 196	380 472	150 443	201 421	7 008 467	1 049 641	340	214 531		
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	130	36 473	307 136	33 674	7 544	3 229 135	289 617	—	211 780		
Maalaisk. — Landsk.	1 808	36 723	73 336	116 769	193 877	3 779 332	760 024	340	2 751		
<i>Kymen — Kymmene</i>	3 997	28 966	95 856	267 834	27 772	3 969 417	357 973	—	—		
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	2 070	13 841	95 126	11 856	3 551	1 925 727	128 207	—	—		
Maalaisk. — Landsk.	1 927	15 125	730	255 978	24 221	2 043 690	229 766	—	—		
<i>Mikkelin — St. Michels</i> ...	2 385	28 899	37 554	26 397	68 827	2 883 517	714 882	4 760	5 027		
Kaupungit — Städer	—	6 088	25 386	5 704	470	460 261	72 283	4 760	4 607		
Maalaisk. — Landsk.	2 385	22 811	12 168	20 693	68 357	2 423 256	642 599	—	420		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra</i> <i>Karelen</i>	3 147	11 450	13 188	17 031	44 958	2 223 948	785 788	22 270	2 198		
Kaupunki — Stad ¹⁾	—	2 787	13 188	—	1 149	370 867	141 845	22 270	419		
Maalaisk. — Landsk.	3 147	8 663	—	17 031	43 809	1 853 081	643 943	—	1 779		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	3 795	19 329	6 645	44 082	20 666	3 127 002	453 052	50	4 175		
Kaupungit — Städer	346	5 976	—	1 912	191	714 414	76 930	—	2 375		
Maalaisk. — Landsk.	3 449	13 353	6 645	42 170	20 475	2 412 588	376 122	50	1 800		
<i>Keski-Suomen — Mellersta</i> <i>Finlands</i>	2 695	20 975	42 461	17 560	110 239	2 805 980	381 714	—	761		
Kaupunki — Stad ¹⁾	—	4 957	24 296	409	3 142	601 061	49 712	—	431		
Maalaisk. — Landsk.	2 695	16 018	18 165	17 151	107 097	2 204 919	332 002	—	330		
<i>Vaasan — Vasa</i>	4 805	35 726	4 380	87 572	64 789	4 087 497	341 149	500	16 510		
Kaupungit — Städer	2 716	10 374	—	36 199	957	927 892	74 230	500	15 052		
Maalaisk. — Landsk.	2 089	25 352	4 380	51 373	63 832	3 159 605	266 919	—	1 458		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	1 293	20 891	243 961	52 919	106 456	4 151 802	719 192	16	2 628		
Kaupungit — Städer	—	5 707	209 751	45 777	5 439	751 749	173 471	16	3		
Maalaisk. — Landsk.	1 293	15 184	34 210	7 142	101 017	3 400 053	545 721	—	2 625		
<i>Lapin — Lapplands</i>	897	8 536	89 759	5 830	77 217	1 718 175	221 334	—	12 072		
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	42	2 444	49 827	707	2 678	483 272	33 481	—	12 050		
Maalaisk. — Landsk.	855	6 092	39 932	5 123	74 539	1 234 903	187 853	—	22		
Koko maa — Hela landet ..	30 623	530 957	2 893 404	1 096 854	1 115 326	50 146 617	7 598 601	38 728	1 313 902		
Kaupungit — Städer	6 150	270 691	1 841 385	182 694	30 353	16 993 805	2 411 488	7 310	1 293 544		
Kauppalat — Köpingar ...	1 663	20 873	279 880	24 839	14 010	2 908 029	357 107	22 270	6 657		
Maalaisk. — Landsk.	22 810	239 393	772 139	889 321	1 070 963	30 244 783	4 830 006	9 148	13 701		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

Lastensuojelu — Barnskydd										
Korvaukset — Ersättning av										
valtiolta — staten		muilta kunnilta andra kommuner	yksityisiltä enskilda personer	Lastenkodit ym. Barnhem o.a.	Lahjoitukset ja rahastojen korot Donationer och räntor av donationsfonder	Muut tulot Övriga inkomster	Lapsillisät Barnbidrag	Irtolais- ja PÄY-huolto Vården av lösdrivare o. miss- brukare av berusningsmedel	Kuntien huoltotoimintaan Käyttämät varat Av kommunerna använda medel för vårdverksamheten	Yhteensä Summa
lastensuojeluisin nojalla enligt barnskyddslagen	sotasiirtolaisista för de krigsförflyttade									
1 014 359	600	182 920	1 318 896	3 639 306	72 031	22 822	375 692	69 445	48 486 646	71 381 726
1 009 308	—	64 379	1 253 391	3 531 189	72 031	17 208	327 733	69 259	41 754 976	60 132 806
5 051	600	118 541	65 505	108 117	—	5 614	47 959	186	6 731 670	11 248 920
13 764	3 752	131 761	178 527	1 411 154	765	44 769	150 735	605	19 874 957	30 261 065
13 264	—	49 732	116 644	1 347 743	—	42 208	102 032	222	12 375 116	16 869 939
500	3 752	82 029	61 883	63 411	765	2 561	48 703	383	7 499 841	13 391 126
—	—	—	147	—	—	180	3 198	—	280 444	534 119
—	—	—	40	—	—	—	2 838	—	90 307	151 186
—	—	—	107	—	—	180	360	—	190 137	382 933
134 188	1 005	126 799	381 580	1 280 101	—	30 493	179 833	901	20 601 479	31 816 828
133 666	—	56 176	306 362	1 222 399	—	27 949	122 712	820	14 102 887	20 088 460
522	1 005	70 623	75 218	57 702	—	2 544	57 121	81	6 498 592	11 728 368
3 017	3 214	187 159	142 353	520 583	—	6 595	79 164	1 204	9 827 021	15 522 125
2 956	—	92 667	107 379	486 454	—	5 079	49 468	1 041	6 299 615	9 225 037
61	3 214	94 492	34 974	34 129	—	1 516	29 696	163	3 527 406	6 297 088
3 494	2 957	38 506	66 933	212 329	10	2 422	48 319	485	5 681 949	9 829 652
3 100	1 413	1 606	14 703	166 358	10	595	11 667	450	1 732 693	2 512 154
394	1 544	36 900	52 230	45 971	—	1 827	36 652	35	3 949 256	7 317 498
573	—	17 968	52 421	112 343	—	1 915	36 480	168	5 367 089	8 712 935
—	—	6 384	8 107	59 042	—	534	7 290	81	1 252 239	1 886 202
573	—	11 584	44 314	53 301	—	1 381	29 190	87	4 114 850	6 826 733
1 257	—	38 012	81 114	329 997	—	3 095	46 974	241	7 100 293	11 279 779
1 257	—	4 359	46 215	321 314	—	2 396	27 828	88	3 145 895	4 351 496
—	—	33 653	34 899	8 683	—	699	19 146	153	3 954 398	6 928 283
—	—	27 071	132 858	402 043	—	1 462	112 383	343	6 808 307	10 866 852
—	—	15 913	23 372	347 423	—	880	22 878	251	2 469 940	3 564 665
—	—	11 158	109 486	54 620	—	582	89 505	92	4 338 367	7 302 187
439	—	26 911	58 305	578 136	4	1 274	53 988	1 149	9 824 587	15 187 721
439	—	9 682	32 818	562 930	—	544	36 432	695	4 505 232	6 216 692
—	—	17 229	25 487	15 206	4	730	17 556	454	5 319 355	8 971 029
4 044	—	11 469	57 410	185 932	1 000	634	57 144	504	10 680 540	16 297 835
1 498	—	—	34 021	173 506	—	40	17 442	383	3 280 506	4 699 309
2 546	—	11 469	23 389	12 426	1 000	594	39 702	121	7 400 034	11 598 526
9 565	2 702	2 463	62 347	184 929	—	1 132	59 152	1 346	6 108 645	8 566 101
9 565	—	—	32 358	149 805	—	727	20 495	1 326	2 456 022	3 254 799
—	2 702	2 463	29 989	35 124	—	405	38 657	20	3 652 623	5 311 302
1 184 700	14 230	791 039	2 532 891	8 856 853	73 810	116 793	1 203 062	76 391	150 641 957	230 256 738
1 172 955	1 413	201 926	1 858 614	7 766 382	72 041	93 950	606 212	73 850	83 809 264	118 694 027
2 098	—	98 972	116 796	601 781	—	4 210	142 603	766	9 656 164	14 258 718
9 647	12 817	490 141	557 481	488 690	1 769	18 633	454 247	1 775	57 176 529	97 303 993

VIII. Kunnalliskotien menot ja tulot vuonna 1963 — Kommunalhemmens utgifter och inkomster

Läni — Län	Menot — Utgifter							
	Falkkaukset Aviöningar	Työnantajan lapsilisä- k.e. ja tapaturmavak- maksut	Arbetsgivarens barn- bidrag, f.p.-och olycks- fallsförs. premier	Ravinto Kosthållning	Vaatus Beklädnad	Sairaanhoidto ja lääkkeet Sjukvård och läkemedel	Muut vuotuiskestuan- nukset hoidettavista Övriga årsutgifter för de vårdade	Rakennusten kunnossapito Underhåll av byggnader
	mk							
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	13 709 074	733 350	3 076 590	192 674	1 175 654	1 145 783	482 548	333 513
Kaupungit — Städer ¹⁾	10 675 079	572 915	2 070 198	139 319	857 943	1 013 065	286 670	225 494
Maalaisk. — Landsk.	3 033 995	160 435	1 006 392	53 355	317 711	132 718	195 878	108 019
<i>Turun-Porin — Åbo-Björne- borgs</i>	6 452 672	360 675	2 211 703	173 917	499 403	371 811	387 682	173 035
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 938 316	165 814	814 171	77 024	209 588	242 625	139 143	52 118
Maalaisk. — Landsk.	3 514 356	194 861	1 397 532	96 893	289 815	129 186	248 539	120 917
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	149 284	12 287	47 854	248	7 402	2 588	9 786	3 030
Kaupunki — Stad								
Maalaisk. — Landsk.	149 284	12 287	47 854	248	7 402	2 588	9 786	3 030
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	6 464 394	378 375	2 209 672	149 540	462 310	327 462	269 451	167 591
Kaupungit — Städer ¹⁾	3 010 529	197 202	912 721	60 897	170 306	181 607	94 506	68 761
Maalaisk. — Landsk.	3 453 865	181 173	1 296 951	88 643	292 004	145 855	174 945	98 830
<i>Kymen — Kymmene</i>	3 692 748	197 066	1 209 141	93 669	282 059	172 957	234 086	110 997
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 125 667	116 610	611 975	45 224	158 361	125 101	107 104	54 456
Maalaisk. — Landsk.	1 567 081	80 456	597 166	48 445	123 698	47 856	126 982	56 541
<i>Mikkelin — St. Michels</i> ...	2 650 807	142 788	1 124 466	75 509	234 282	106 288	242 788	74 478
Kaupungit — Städer	465 430	26 572	152 810	12 829	33 535	18 268	11 839	7 616
Maalaisk. — Landsk.	2 185 377	116 216	971 656	62 680	200 747	88 020	230 949	66 862
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	2 115 648	115 020	918 845	72 360	196 855	97 383	134 925	71 884
Kaupunki — Stad ¹⁾	331 041	19 334	89 840	15 984	18 018	7 814	6 786	17 496
Maalaisk. — Landsk.	1 784 607	95 686	829 005	56 376	178 837	89 569	128 139	54 388
<i>Kuopion — Kuopio</i>	2 398 709	130 652	957 427	64 615	240 962	143 001	206 410	88 953
Kaupungit — Städer	713 933	39 954	194 291	16 166	71 084	63 634	46 440	38 031
Maalaisk. — Landsk.	1 684 776	90 698	763 136	48 449	169 878	79 367	159 970	50 922
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	2 384 390	129 783	889 167	61 945	175 638	96 305	157 719	71 773
Kaupunki — Stad ¹⁾	596 886	34 851	160 768	10 473	28 379	18 523	30 531	18 742
Maalaisk. — Landsk.	1 787 504	94 932	728 399	51 472	147 259	77 782	127 188	53 031
<i>Vaasan — Vasa</i>	3 814 256	215 278	1 321 945	91 436	267 891	180 526	185 280	118 390
Kaupungit — Städer	1 277 340	70 044	303 700	17 414	75 230	63 905	44 174	33 330
Maalaisk. — Landsk.	2 536 916	145 234	1 018 245	74 022	192 661	116 621	141 106	85 060
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	3 603 950	205 698	1 520 450	136 827	292 999	155 186	279 594	105 417
Kaupungit — Städer	818 255	51 214	274 626	42 467	51 108	60 808	48 110	25 538
Maalaisk. — Landsk.	2 785 695	154 484	1 245 824	94 360	241 891	94 378	231 484	79 879
<i>Lapin — Lapplands</i>	1 292 455	73 149	518 242	39 316	100 145	47 911	94 493	34 281
Kaupungit — Städer ¹⁾	424 782	25 104	151 426	10 344	31 865	12 496	26 681	16 043
Maalaisk. — Landsk.	867 673	48 045	366 816	28 972	68 280	35 415	67 812	18 238
Koko maa — Hela landet ..	48 728 387	2 694 121	16 005 502	1 152 056	3 935 600	2 847 201	2 684 762	1 353 342
Kaupungit — Städer	19 761 194	1 119 090	4 714 430	379 086	1 424 581	1 684 527	671 983	442 207
Kauppalat — Köpingar	3 616 064	200 524	1 022 096	69 055	280 836	123 319	170 001	115 418
Maalaisk. — Landsk.	25 351 129	1 374 507	10 268 976	703 915	2 230 183	1 039 355	1 842 778	795 717

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

år 1963

					Tulot — Inkomster							
Lämpö ja valo Värme och lyse	Palovakuutus Brandförsäkring	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	Hoidettavien valmis- teet Av de värdade färdigade arbeten	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kanala Trädgård, svin- och hönsgård	Yhteisten kunnallis- kottien kannatus- ja hoitomaksut Understöds- och vård- avgifterna i gemeen- samma kommunalhem	Henkilökunnan luontosedut Personalens naturaförmåner	Valtionapu Statsunderstöd	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	
1 700 242	25 183	43 199	518 881	23 136 691	14 654	74 860	199 770	1 138 343	48 590	194 416	1 670 633	
1 174 236	7 241	18 976	392 839	17 433 975	9 703	29 885	—	888 033	—	162 169	1 089 790	
526 006	17 942	24 223	126 042	5 702 716	4 951	44 975	199 770	250 310	48 590	32 247	580 843	
1 001 181	32 607	65 168	305 573	12 035 427	25 488	135 358	3 039 222	551 109	288 417	154 781	4 194 375	
373 434	7 933	15 659	98 875	5 134 700	8 886	27 106	948 585	175 798	127 030	82 888	1 370 293	
627 747	24 674	49 509	206 698	6 900 727	16 602	108 252	2 090 637	375 311	161 387	71 893	2 824 082	
30 267	364	—	13 854	276 964	—	600	259 937	13 386	—	3 040	276 963	
30 267	364	—	13 854	276 964	—	600	259 937	13 386	—	3 040	276 963	
1 045 846	33 637	28 419	289 398	11 826 095	85 735	81 466	168 314	504 964	362 072	28 947	1 231 498	
420 802	11 210	9 801	155 459	5 293 801	78 051	24 297	—	174 506	—	12 763	289 617	
625 044	22 427	18 618	133 939	6 532 294	7 684	57 169	168 314	330 458	362 072	16 184	941 881	
544 598	17 757	22 541	142 846	6 720 465	9 126	48 650	743 399	250 442	49 397	28 437	1 129 451	
265 768	6 451	15 394	79 921	3 712 032	4 869	23 897	608 194	99 989	—	18 678	755 617	
278 830	11 306	7 147	62 925	3 008 433	4 257	24 763	135 205	150 453	49 397	9 759	373 834	
495 296	16 064	17 768	103 802	5 284 336	11 562	68 211	149 692	270 473	320 692	59 637	880 267	
69 644	1 659	1 915	12 311	814 428	—	6 550	—	50 631	—	15 102	72 283	
425 652	14 405	15 853	91 491	4 469 908	11 562	61 661	149 692	219 842	320 692	44 535	807 984	
410 999	15 518	7 979	57 015	4 214 431	10 851	23 160	—	169 842	290 925	20 489	515 267	
72 170	495	470	8 934	588 382	280	—	—	19 874	—	6 127	26 281	
338 829	15 023	7 509	48 081	3 626 049	10 571	23 160	—	149 968	290 925	14 362	488 986	
440 838	21 754	13 226	77 664	4 784 211	30 142	37 055	—	238 110	116 099	31 646	453 052	
114 197	6 932	5 226	21 076	1 330 964	7 174	2 339	—	54 793	—	12 624	76 930	
326 641	14 822	8 000	56 588	3 453 247	22 968	34 716	—	183 317	116 099	19 022	376 122	
422 590	14 126	11 128	105 810	4 520 374	17 461	30 388	498 586	226 599	127 250	49 568	949 852	
93 275	665	2 624	23 808	1 019 525	5 589	—	—	41 158	—	2 965	49 712	
329 315	13 461	8 504	82 002	3 500 849	11 872	30 388	498 586	185 441	127 250	46 603	900 140	
640 833	29 169	40 495	157 322	7 062 821	19 507	71 698	1 348 457	365 509	141 000	81 407	2 027 578	
164 751	4 833	1 246	38 266	2 094 233	3 872	2 235	48 667	68 438	—	3 600	126 812	
476 082	24 336	39 249	119 056	4 968 588	15 635	69 463	1 299 790	297 071	141 000	77 807	1 900 766	
804 513	36 077	20 760	148 022	7 309 493	38 689	53 402	827 013	359 104	394 861	106 899	1 779 968	
135 122	1 530	5 015	28 019	1 541 812	1 004	2 899	—	55 580	101 819	12 169	173 471	
669 391	34 547	15 745	120 003	5 767 681	37 685	50 503	827 013	303 524	293 042	94 730	1 606 497	
302 200	14 337	8 345	64 200	2 589 074	1 460	8 316	338 225	130 972	93 532	6 720	579 225	
108 358	2 560	2 361	19 746	831 766	—	4 354	134 144	37 963	—	2 383	178 844	
193 842	11 777	5 984	44 454	1 757 308	1 460	3 962	204 081	93 009	93 532	4 337	400 381	
7 839 403	256 593	279 028	1 984 387	89 760 382	264 675	633 164	7 572 615	4 218 853	2 232 835	765 987	15 688 129	
2 440 852	40 284	53 667	748 473	33 480 374	105 999	79 180	270 812	1 387 180	144 543	282 495	2 270 209	
550 905	11 225	25 020	130 781	6 315 244	13 429	44 372	1 468 778	279 583	84 306	48 973	1 939 441	
4 847 646	205 084	200 341	1 105 133	49 964 764	145 247	509 612	5 833 025	2 552 090	2 003 986	434 519	11 478 479	

IX. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot vuonna 1963 — De kommunala barnhemmens utgifter

Län — Län	Menot — Utgifter								
	Palkkaukset Avlöningar	Työnantajan lapsilisiä, k.e. ja tapaturmavak. maksut	Arbetsgivarens barn- bidrags-, f.p.-och olycks- fallsförs. premier	Ravinto Kosthållning	Vaateus Beklädnad	Sairaanhoidto ja lääkkeet Slukvård och läkemedel	Muut vuotuiskestuan- nukset hoidettavista Övriga årsutgifter för de vårdade	Rakennusten Kunnossapito Underhåll av byggnader	Kaluston ja irtaimiston lisähankinta ja korjaus Komplettering och reparation av inven- tarier och lösöre
	mk								
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	3 249 042	183 089	640 165	194 420	58 209	83 613	200 907	120 481	
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 898 542	162 572	537 456	166 903	52 110	69 095	173 239	108 745	
Maalaiskunnat — Landskommuner	350 500	20 517	102 709	27 517	6 099	14 518	27 668	11 736	
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i> ..	1 026 538	57 681	243 533	78 441	12 389	32 611	75 254	26 233	
Kaupungit — Städer ¹⁾	880 582	50 352	179 019	63 366	10 082	27 710	63 652	21 131	
Maalaiskunnat — Landskommuner	145 956	7 329	64 514	15 075	2 307	4 901	11 602	5 102	
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	1 423 150	92 699	432 908	138 452	36 915	47 330	102 048	104 079	
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 163 145	78 608	321 599	109 607	32 472	37 960	80 313	91 011	
Maalaiskunnat — Landskommuner	260 005	14 091	111 309	28 845	4 443	9 370	21 735	13 068	
<i>Kymen — Kymmene</i>	702 149	38 970	193 082	50 134	11 089	18 594	63 999	26 200	
Kaupungit — Städer ¹⁾	510 670	29 117	136 738	34 613	8 195	12 219	51 510	18 892	
Maalaiskunnat — Landskommuner	191 479	9 853	56 344	15 521	2 894	6 375	12 489	7 308	
<i>Mikkelin — St. Michels</i>	189 567	10 159	81 052	17 946	3 608	11 655	19 371	11 736	
Kaupungit — Städer	61 824	3 504	17 096	3 958	1 423	3 014	6 025	4 530	
Maalaiskunnat — Landskommuner	127 743	6 655	63 956	13 988	2 185	8 641	13 346	7 206	
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> s	154 908	8 417	53 470	12 876	2 310	3 969	8 142	11 071	
Kaupunki — Stad ¹⁾	44 207	2 646	14 905	4 000	358	841	3 761	5 087	
Maalaiskunnat — Landskommuner	110 701	5 771	38 565	8 876	1 952	3 128	4 381	5 984	
<i>Kuopion — Kuopio</i>	187 167	10 500	44 747	10 382	3 075	5 024	33 730	6 091	
Kaupungit — Städer	166 530	9 418	35 447	7 727	2 661	3 341	31 834	4 761	
Maalaiskunnat — Landskommuner	20 637	1 082	9 300	2 655	414	1 683	1 896	1 330	
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	310 720	12 908	107 123	26 961	5 300	8 422	27 589	15 646	
Kaupunki — Stad ¹⁾	152 538	8 393	46 694	11 904	2 754	2 663	15 977	7 945	
Maalaiskunnat — Landskommuner	158 182	4 515	60 429	15 057	2 546	5 759	11 612	7 701	
<i>Vaasan — Vasa</i>	265 485	14 939	77 356	19 322	2 400	6 114	17 635	7 895	
Kaupungit — Städer	227 973	13 427	57 793	15 661	2 224	5 230	16 619	6 776	
Maalaiskunnat — Landskommuner	37 512	1 512	19 563	3 661	176	884	1 016	1 119	
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	272 501	16 246	64 446	16 168	3 599	19 951	25 368	6 581	
Kaupungit — Städer	148 248	9 749	23 875	7 965	2 089	16 059	3 996	2 539	
Maalaiskunnat — Landskommuner	124 253	6 497	40 571	8 203	1 510	3 892	21 372	4 042	
<i>Lapin — Lapplands</i>	389 190	23 024	96 215	18 084	6 909	6 427	12 474	6 272	
Kaupungit — Städer ¹⁾	280 203	16 891	64 708	13 361	4 780	4 088	7 727	3 995	
Maalaiskunnat — Landskommuner	108 987	6 133	31 507	4 723	2 129	2 339	4 747	2 277	
Koko maa — Hela landet	8 170 417	468 632	2 034 097	583 186	145 803	243 710	586 517	342 285	
Kaupungit — Städer	5 784 664	341 859	1 236 215	386 668	105 884	166 379	398 371	253 368	
Kauppalat — Köpingar	749 798	42 818	199 115	52 397	13 264	15 841	56 282	22 044	
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 635 955	83 955	598 767	144 121	26 655	61 490	131 864	66 873	

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

och inkomster år 1963

					Tulot — Inkomster					
Lämpö ja valo Värme och lyse	Palovakuutus Brandförsäkring	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kana Trädgård, svin- hönsgård	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa	Kasvi- ja puutarha, sikala ja kana Trädgård, svin- hönsgård	Yhteisten lastenkotien kannatus- ja hoito- maksut Undersköts- och vård- avgifterna i gemen- samma barnhem	Henkilökunnan luottosedit Personalens naturaförmaner	Valtionapu Statsunderstöd	Sekalaiset Diverse	Yhteensä Summa
293 676	22 290	2 316	161 333	5 209 541	3 105	109 848	127 570	165 863	226 060	632 446
249 850	20 460	677	135 786	4 575 435	541	—	78 375	138 806	212 801	430 523
43 826	1 830	1 639	25 547	634 106	2 564	109 848	49 195	27 057	13 259	201 923
102 042	3 253	11 301	40 332	1 709 608	3 656	—	100 805	85 805	3 802	194 068
84 675	687	8 135	31 808	1 421 199	—	—	83 545	66 394	1 354	151 293
17 367	2 566	3 166	8 524	288 409	3 656	—	17 260	19 411	2 448	42 775
161 853	4 923	4 227	81 869	2 630 453	6 013	54 166	158 538	105 980	5 202	329 899
119 316	2 894	1 946	61 583	2 100 454	1 586	—	121 557	80 071	2 357	205 571
42 537	2 029	2 281	20 286	529 999	4 427	54 166	36 981	25 909	2 845	124 328
98 234	4 197	3 701	43 909	1 254 258	5 655	24 382	75 976	62 470	26 934	195 417
64 371	2 942	2 315	31 012	902 594	3 371	—	47 542	47 227	2 122	100 262
33 863	1 255	1 386	12 897	351 664	2 284	24 382	28 434	15 243	24 812	95 155
34 118	1 274	1 869	14 932	397 287	3 720	—	29 505	25 426	765	59 416
16 358	35	24	5 918	123 709	—	—	7 399	6 044	—	13 443
17 760	1 239	1 845	9 014	273 578	3 720	—	22 106	19 382	765	45 973
20 130	1 152	2 029	7 366	285 840	3 163	—	21 835	11 024	25	36 047
6 642	83	376	2 790	85 696	1 000	—	6 809	2 630	25	10 464
13 488	1 069	1 653	4 576	200 144	2 163	—	15 026	8 394	—	25 583
24 222	550	2 203	5 804	333 495	693	—	30 794	16 737	314	48 538
20 163	352	1 869	4 577	288 680	197	—	27 045	12 390	223	39 855
4 059	198	334	1 227	44 815	496	—	3 749	4 347	91	8 683
54 033	2 392	1 141	17 553	589 788	2 164	—	50 513	34 332	319	87 328
33 526	190	122	8 948	291 654	—	—	23 175	16 799	192	40 166
20 507	2 202	1 019	8 605	298 134	2 164	—	27 338	17 533	127	47 162
29 208	230	1 706	8 773	451 063	3 378	—	32 650	13 981	3 393	53 402
24 345	63	456	6 215	376 782	—	—	25 602	9 278	3 316	38 196
4 863	167	1 250	2 558	74 281	3 378	—	7 048	4 703	77	15 206
45 139	333	755	12 273	483 360	2 444	76 627	19 367	22 923	32 280	153 641
26 401	—	—	4 193	245 114	—	—	4 973	8 613	6 278	19 864
18 738	333	755	8 080	238 246	2 444	76 627	14 394	14 310	26 002	133 777
59 111	1 032	1 320	13 102	633 160	1 023	78 100	39 843	40 029	6 134	165 129
39 824	542	685	9 738	446 542	—	78 100	28 120	23 438	347	130 005
19 287	490	635	3 364	186 618	1 023	—	11 723	16 591	5 787	35 124
921 766	41 626	32 568	407 246	13 977 853	35 014	343 123	687 396	584 570	305 228	1 955 331
571 561	24 327	14 582	264 638	9 548 516	2 581	—	380 080	348 257	227 106	958 024
113 910	3 921	2 023	37 930	1 309 343	4 114	78 100	74 062	63 433	1 909	221 618
236 295	13 378	15 963	104 678	3 119 994	28 319	265 023	233 254	172 880	76 213	775 689

X. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä vuonna 1963¹⁾ — Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag år 1963²⁾

Lääni — Län	Äitiys- avustusta saaneita Antal moder- skaps- understöd	Lapsilisää saaneita Antal utdelade barnbidrag		Perhelisää saaneita Antal utdelade familjebidrag		Erityislapsilisää saaneita Antal utdelade specialbarnbidrag ²⁾		Myönnet- tyjä soti- lasavus- tuksia Antal beviljade militär- understöd
		perheitä familjer	lapsia barn	perheitä familjer	lisään olkeutet- tuja lapsia till bidrag berätti- gade barn	perheitä familjer	lapsia barn	
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	15 065	122 987	223 415	5 222	9 691	4 402	7 225	794
Kaupungit — Städer ¹⁾	11 391	89 166	155 018	2 764	4 932	2 620	4 097	580
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 674	33 821	68 397	2 458	4 759	1 782	3 128	214
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i> ..	10 413	95 219	185 949	7 849	15 994	5 209	9 335	742
Kaupungit — Städer ¹⁾	4 400	36 988	64 521	1 677	2 972	1 312	2 071	221
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 013	58 231	121 428	6 172	13 022	3 897	7 264	521
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	276	2 729	5 045	122	208	117	184	2
Kaupunki — Stad	132	1 080	1 892	22	40	35	49	2
Maalaiskunnat — Landskommuner	144	1 649	3 153	100	168	82	135	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	9 402	85 250	167 762	7 531	14 743	4 666	8 257	711
Kaupungit — Städer ¹⁾	5 441	47 120	86 228	3 020	5 544	2 021	3 472	421
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 961	38 130	81 534	4 511	9 199	2 645	4 785	290
<i>Kymen — Kymmene</i>	5 412	49 259	100 120	3 782	7 406	2 435	4 245	280
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 995	26 375	50 270	1 506	2 810	1 135	1 880	136
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 417	22 884	49 850	2 276	4 596	1 300	2 365	144
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	3 659	32 259	73 985	4 637	10 011	2 453	5 020	253
Kaupungit — Städer	1 108	9 094	18 412	770	1 571	431	842	44
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 551	23 165	55 573	3 867	8 440	2 022	4 178	209
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> s	3 540	28 525	71 520	6 338	14 441	3 178	7 003	395
Kaupunki — Stad ¹⁾	780	5 543	11 799	637	1 263	341	643	43
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 760	22 982	59 721	5 701	13 178	2 837	6 360	352
<i>Kuopion — Kuopio</i>	4 728	38 043	89 237	6 911	15 210	3 510	7 561	380
Kaupungit — Städer	1 553	11 635	22 985	1 096	2 158	574	1 095	61
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 175	26 408	66 252	5 815	13 052	2 936	6 466	319
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i> s	4 362	36 144	80 558	5 173	11 410	2 895	5 560	309
Kaupunki — Stad ¹⁾	1 185	8 644	16 854	694	1 387	430	774	55
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 177	27 500	63 704	4 479	10 023	2 465	4 786	254
<i>Vaasan — Vasa</i>	7 525	63 849	137 803	8 647	18 356	4 684	9 332	442
Kaupungit — Städer	1 974	15 398	29 547	1 011	1 982	548	939	84
Maalaiskunnat — Landskommuner	5 551	48 451	108 256	7 636	16 374	4 136	8 393	358
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	8 923	59 819	154 128	14 062	33 693	5 979	14 048	844
Kaupungit — Städer	2 135	13 757	28 797	1 234	2 550	759	1 361	116
Maalaiskunnat — Landskommuner	6 788	46 062	125 331	12 828	31 143	5 220	12 687	728
<i>Lapin — Lapplands</i>	4 844	31 501	82 401	7 574	18 436	3 048	6 989	427
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 433	10 203	21 883	1 014	2 125	511	991	75
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 411	21 298	60 518	6 560	16 311	2 537	5 998	352
Koko maa — Hela landet	78 149	645 584	1 371 923	77 848	169 599	42 576	84 759	5 579
Kaupungit — Städer	29 180	230 575	422 598	12 683	24 033	9 018	15 300	1 601
Kauppalat — Köpingar	5 347	44 428	85 608	2 762	5 301	1 699	2 914	237
Maalaiskunnat — Landskommuner	43 622	370 581	863 717	62 403	140 265	31 859	66 545	3 741

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

²⁾ Erityislapsilisää saaneet v:ltä 1962 — Antal utdelade specialbarnbidrag för år 1962